

เนื้อหาและการสื่อความหมายเพลงโพล์คของคำเมืองของ จรัล มโนเพ็ชร เพื่อกลุ่มผู้ฟัง
สมัยใหม่: กรณีศึกษาเพลง “พี่สาวครับ”

THE CONTENT AND MEANING OF THE FOLK SONG BY JARUN MANOPRTCH
FOR MODERN-AGE LISTENERS: A CASE STUDY OF "PI SAO KRUB" SONG

เนื้อหาและการสื่อความหมายเพลงโพล์คของคำเมืองของ จรัล มโนเพ็ชร เพื่อกลุ่มผู้ฟังสมัยใหม่:
กรณีศึกษาเพลง “พี่สาวครับ”

The Content and Meaning of the Folk Song by Jarun Manoprtch for Modern-Age
Listeners: A Case Study of "Pi sao krub" song

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
ปีการศึกษา 2560

© 2560

กฤติน วงศ์ธริชา

สงวนลิขสิทธิ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

เรื่อง เนื้อหา และการสื่อความหมายของเพลงโฟล์คของคำเมืองของ จรัส มโนเพชร เพื่อกลุ่มผู้ฟัง
สมัยใหม่: กรณีศึกษาเพลงพี่สาวครับ

ผู้วิจัย กฤติน วงศ์กริษา

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธรรณธร ปัญญาโสภณ)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ดร.ชัยฤทธิ์ ทองรอด)

ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ปีเตอร์ กัน)

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ดร.จิรยุทธ์ สินธุพันธุ์)

(ดร.ศันสนีย์ เทพปัญญา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 20 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2560

กฤติน วงศ์ธริษา. ปริญญาโทเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, ตุลาคม 2560, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

เนื้อหาและการสื่อความหมายเพลงโฟล์คของคำเมืองของ จรัล มโนเพ็ชร เพื่อกลุ่มผู้ฟังสมัยใหม่: กรณีศึกษาเพลง “พี่สาวครับ” (108 หน้า)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธรรณธร ปัญญาโสภณ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาเนื้อหาและการสื่อความหมายของเพลงโฟล์คของคำเมือง “เพลงพี่สาวครับ” ของ จรัล มโนเพ็ชร 2) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของเพลงโฟล์คของคำเมืองที่ส่งผลต่อกลุ่มผู้ฟังเพลงรุ่นใหม่ 3) เพื่อศึกษามุมมองของผู้ฟังเพลงรุ่นใหม่ เพื่อหาช่องทางและโอกาสในการนำเสนอบทเพลงโฟล์คของคำเมือง “เพลงพี่สาวครับ” ให้ตรงใจผู้ฟัง การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ด้วยเครื่องมือการวิจัยแบบการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) มีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Information) ด้วยการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) มีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ประกอบวิชาชีพทางด้านเพลงโฟล์คของคำเมือง และเพลงไทยสากล ได้แก่ อดีตผู้จัดการส่วนตัวของคุณ จรัล มโนเพ็ชร ศิลปินเพลงล้านนาชื่อดัง โปรดิวเซอร์เพลงสมัยใหม่ ฝ่ายบริหารค่ายเพลงและผู้จัดแสดงคอนเสิร์ต โดยแบ่งเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 5 คน กลุ่มตัวอย่างผู้ฟังเพลงสมัยใหม่จำนวน 30 คน และการสังเกตแบบมีส่วนร่วมของผู้วิจัยแล้วทำการวิเคราะห์ด้วยการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้วยความงามง่าย และการเล่าเรื่องด้วยภาษาคำเมืองและการสอดแทรกถึงชีวิตประจำวันที่ทุกคนสามารถสัมผัสได้รวมกับการเล่าถึงความงามของศิลปวัฒนธรรมของชาวเหนือผ่านคำร้องที่ฟังแล้วสามารถเข้าใจได้ทุกภาคทุกภาษาโดยที่มีกีตาร์โปร่งซึ่งเป็นเครื่องดนตรีสากลนำมาผสมผสานกับการขับร้องเล่าเรื่องราวด้วยภาษาเหนืออย่างลงตัวเกิดเป็นแนวดนตรีใหม่และมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของคุณ จรัล มโนเพ็ชร 2) องค์ประกอบของเพลงโฟล์คของคำเมือง ปัจจัยหลักสำคัญคือ เนื้อร้องและทำนองเป็นสิ่งที่ไม่ควรเปลี่ยนแปลงหากมีการนำมาทำใหม่ ส่วนการจะตรงใจผู้ชมได้นั้นปัจจัยหลักคือเรื่องของศิลปินที่มาขับร้อง และการเรียบเรียงให้เข้ากับยุคสมัย 3) ช่องทางในการนำเสนอบทเพลงเก่ามาทำใหม่ที่เหมาะสมกับปัจจุบันมากที่สุดคือ อัลบั้มรวมเพลงเก่า คอนเสิร์ต การแสดงโชว์ตามรายการโทรทัศน์และเพลงประกอบละคร ภาพยนตร์ หรือโฆษณา แต่ไม่เหมาะจะนำมาขับร้องใหม่และออกเป็นอัลบั้มเพราะไม่คุ้มค่าในปัจจุบัน

อนุมัติ:

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

Wongtaricha, K. M.Com.Arts, October 2017, Graduate School, Bangkok University.
The Content and Meaning of the Folk Song by Jarun Manoprtch for Modern-Age
Listeners: A Case Study of "Pi sao krub" song. (108 pp.)
Thesis Advisor: Asst. Prof. Tanyatorn Panyasoopon, Ph.D.

ABSTRACT

The research had three objectives 1) to study the content and communication of Northern Thai Folk Song of Mr. Charan Manophet; 2) to examine the composition of Northern Thai Folk Songs that influenced modern audience; and 3) to investigate audience's perspectives to find channels and opportunities to present a folk song, "PhiSao Krub" to satisfy audience members. The researcher applied qualitative research method to exclusively analyze "PhiSao Krub", a Northern Thai folk song by collecting data from an in-depth interview with Mr. Charan Manophet's manager who is the owner of Mr. Charan Manophet's song copyrights and Charan Museum, two famous Northern Thai folk song singers, two Grammy Gold's strategy communications manager and song producers, and a sample group of 30 modern audience members aged 15-40 years old Besides, documents, lyrics, music CDs and music video of "PhiSao Krub" via social media were utilized.

The findings were that 1) The song consisted of aesthetics, simplicity and storytelling in Northern Thai language with interposition of daily life to approach everyone. It also talked about Northern art and cultural aesthetics through the lyrics that could be easily understood by audiences of every region and accent. A perfect combination of acoustic guitar, which is an international musical instrument, and singing style in Northern Thai language generated a new genre of music and uniqueness by Mr. Charan Manophet; 2) the main compositions of the Northern Thai folk song were lyrics and melody that should not be changed if the song is rearranged. The key factors making the song satisfying to audiences were the singer and arrangement corresponding to the era; and 3) the most appropriate channels of presenting old rearranged songs were concerts of famous artists, TV show performances and soundtracks of TV dramas, movies and TV commercials and hit

collection albums, respectively. However, other factors, such as social trend at that time and in which way the song should be presented, should be taken into consideration.

Approved: _____
Thesis Advisor

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยการให้ความช่วยเหลือแนะนำของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธรรมธร ปัญญาโสภณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.ชัยฤทธิ์ บุญรอด อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ดร. ปิเตอร์ กัน ผู้อำนวยการหลักสูตรฯ ที่ได้กรุณาที่ให้คำแนะนำข้อคิดเห็นตรวจสอบและแก้ไขร่าง วิทยานิพนธ์มาโดยตลอด และขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษา และช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณแหล่งข้อมูลบุคคลที่เสียสละเวลาอันมีค่าในการสัมภาษณ์และให้ข้อมูล รวมถึง เจ้าของบทความ เอกสาร และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงในการทำ วิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร บริษัท เดนเวอร์เอนเตอร์เทนเมนท์ทีวี จำกัด คุณมุสตี หวังอารยธรรม (กรรมการผู้จัดการ) คุณพรวดี หวังอารยธรรม (กรรมการผู้จัดการ) คุณวราภรณ์ กุยะวาปี (ผู้จัดการฝ่าย การตลาด) และเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่คอยให้คำปรึกษาจนการศึกษาในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณกำลังใจจากครอบครัวโดยเฉพาะ คุณแม่บุญยี่ง โควงซึ้ง และ พี่จำ นิตยา ซีซีอี ที่ คอยให้กำลังใจในทุกๆเรื่องที่ผ่านมาและช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆ จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และต้อง ขอขอบพระคุณเพื่อนๆร่วมคณะ MACA EM ทุกท่าน รวมถึง พี่ชาญ พี่เอ็ม เพื่อนอ้อ น้องเปิ้ล ที่คอยร่วม ทุกข์ร่วมสุขกันมาและคอยให้กำลังใจแก่ผู้เขียนมาตลอด

ขอน้อมรำลึกถึงอำนาจบารมีของคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่อยู่ในสากลโลก รวมถึงหลวงพ่อเพชร องค์พระประธานประจำมหาวิทยาลัยกรุงเทพ อันเป็นที่พึ่งให้ผู้เขียนมีสติปัญญาใน การจัดทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณคณะหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ บัณฑิตศึกษาและการผลิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ที่มอบทุนการศึกษาให้แก่ผู้วิจัยได้มีโอกาสเรียนรู้และจบ การศึกษาจากสถาบันแห่งนี้ รวมถึงขอขอบพระคุณคณะอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้และอบรมสั่งสอนเป็น อย่างดี

กฤติน วงศ์ถริษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญภาพ	ฏ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.3 ขอบเขตการศึกษา	6
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านล้านนาและเพลงคำเมือง	8
2.2 แนวคิดเรื่ององค์ประกอบของบทเพลง	13
2.3 แนวคิดเรื่องการวิเคราะห์ด้วบท	17
2.4 แนวคิดเรื่องกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดเพื่อดึงดูดความสนใจ (AIDA)	22
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกทั่วไป (PEST)	31
2.6 แนวคิด Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน	35
2.7 ชีวิตและผลงานของจรัส มโนเพชร	37
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	44
3.1 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล	44
3.2 บทเพลงที่เลือกมาศึกษา	45
3.3 วิธีการเก็บข้อมูล	45
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	46
บทที่ 4 ผลการศึกษา	49
4.1 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาและการสื่อความหมายของเพลง	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 (ต่อ) ผลการศึกษา	
4.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงโฟล์คของคำเมือง	64
4.3 ผลการวิเคราะห์มุมมองของผู้ฟังเพลงรุ่นใหม่ เพื่อหาช่องทางและโอกาสในการนำเสนอบทเพลงโฟล์คของคำเมืองกรณีศึกษาเพลง “พี่สาวครับ” ให้ตรงใจผู้ฟัง	73
บทที่ 5 บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	85
5.1 สรุปผลการวิจัย	85
5.2 อภิปรายผล	88
5.3 ข้อจำกัดในงานวิจัย	91
5.4 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย	92
บรรณานุกรม	93
ภาคผนวก	97
ภาคผนวก ก ผลงานของจรัล มโนเพ็ชร	98
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม	102
ประวัติเจ้าของผลงาน	108
ข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้สิทธิ์ในวิทยานิพนธ์	

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1: ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการตลาด กระบวนการยอมรับผลิตภัณฑ์-โมเดล AIDA	24
ตารางที่ 3.1: ตารางแสดงรายละเอียดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งแยกตามวัตถุประสงค์ และคำถามนำวิจัย	48
ตารางที่ 4.3: เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์เนื้อหาและการสื่อความหมายของเพลงโฟล์คของ คำเมืองเพลง “พี่สาวศรีบ” ของ จรัล มโนเพ็ชร ระหว่าง เวอร์ชันผู้ถือลิขสิทธิ์ เป็นผู้อนุมัติและเผยแพร่ ปี พ.ศ. 2558 และเวอร์ชันเพลงประกอบภาพยนตร์ “ปิดเทอมใหญ่หัวใจว้าวุ่น” ปี พ.ศ. 2551	61
ตารางที่ 4.4: เปรียบเทียบลักษณะกลุ่มตัวอย่างผู้ฟังเพลง	76

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1: โมเดลปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ PEST Analysis	32
ภาพที่ 2.2: กรอบแนวคิดการวิจัย	43
ภาพที่ 4.1: ภาพยนตร์เรื่อง “ปิดเทอมใหญ่หัวใจว้าวุ่น” ที่นำเพลงของคุณจรัล มโนเพ็ชร มาประกอบการเล่าเรื่อง	56
ภาพที่ 4.2: ตัวอย่าง เพลงพี่สาวครับ ที่ถูกนำมาขับร้องโชว์ล่าสุดในรายการ “Wekid Thailand เด็กร้องก้องโลก” โดย ศิลปิน แอม ไกอา หน้ากากโพนี่ในรายการ The Mask Singer และเด็กๆ ผู้เข้าประกวดในรายการ	64

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ดนตรีเป็นสิ่งที่ธรรมชาติสร้างขึ้นมาพร้อมกับวิถีชีวิตของมนุษย์ เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ช่วยให้มนุษย์มีความสุข กล่อมเกลาคิดใจของมนุษย์ รวมไปถึงเป็นแรงบันดาลใจที่มาจากสิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมในสังคมของตน กล่าวคือ การดำรงชีพของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตายจะมีดนตรีเข้ามาเกี่ยวข้องเสมอในรูปแบบที่แตกต่างกันไป เช่น เพลงกล่อมเด็ก เพลงประกอบการทำงาน เพลงที่ใช้ในงานพิธีประจำท้องถิ่น เพลงสวด เป็นต้น รวมไปถึง ดนตรียังเป็นภาษาสากลของมนุษยชาติ ไม่ว่าจะเป็ชนชาติใดก็สามารถรับรู้รสชาติของดนตรีโดยใช้สื่อเสียงเป็นสื่อได้เหมือนกัน (“ดนตรีคืออะไร”, 2556)

“บนทางเดินที่มีขวากหนาม ถ้าเธอคร่ำมถอยไปฉันคงเก้อ ฉันยังพร้อมช่วยเธอเสมอ เพียงตัวเธอไม่หนีไปเสียก่อน” เพลงรางวัลแด่คนช่างฝัน (“จรัล มโนเพ็ชร”, 2555) ความหมายของบทเพลงนี้มีเนื้อหาที่ให้กำลังใจสำหรับคนที่ยังกล้า ๆ กลัว ๆ กับการเดินทางไปสู่ความฝันของตัวเองที่ได้ตั้งเอาไว้ จะเห็นได้ว่า “เพลง” อยู่คู่กับมนุษย์เราในทุกสถานการณ์ไม่ว่าจะเป็นเวลาที่เรารู้สึก เหงา ทุกข์ ดีใจ เสียใจ หรือแม้แต่เวลาที่ท้อแท้และต้องการกำลังใจ “เพลง” ก็ยังคงคอยทำหน้าที่เสมือนเพื่อนที่คอยโอบกอดเราไว้ในยามท้อแท้และคอยให้กำลังใจเราอยู่เสมอ จรัล มโนเพ็ชร เป็นผู้สร้างสรรค์บทเพลงนี้ขึ้นมาและยังมีอีกหลาย ๆ เพลงดังของเขาจนได้รับการยอมรับว่าเป็นศิลปินผู้ยิ่งใหญ่แห่งยุคสมัย ผลงานของเขาที่สร้างสรรค์ขึ้นมาทำให้เขาได้รับการยกย่องว่าเป็นราชาแห่ง “เพลงโฟล์คของคำเมือง” ทุกๆ ผลงานเพลงของเขา คือรางวัลและของขวัญอันทรงคุณค่าที่ตั้งใจมอบไว้ให้กับเราทุกคน

“เพลงโฟล์คของคำเมือง” เป็นหนึ่งในประเภทบทเพลงที่มีเนื้อร้องเป็นภาษาถิ่นล้านนา ซึ่งกล่าวได้ว่ามีต้นกำเนิดและพัฒนาการส่วนหนึ่งต่อเนื่องมาจากเพลงพื้นบ้านเรียกว่า “เพลงคำเมือง” แบ่งตามรูปแบบได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) เพลงลูกทุ่งคำเมือง ในภาคเหนือเริ่มปรากฏเพลงในลักษณะ “เพลงลูกทุ่งคำเมือง” เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2497-2498 โดยมีการเริ่มก่อตั้งวงดนตรีไทยสากลขึ้นในเชียงใหม่ ได้แก่ วงลูกระมิงค์ วงดาวเหนือ วงดุริยะเวียงพิงค์ ซึ่งในภายหลังเรียกว่า “วงดนตรีลูกทุ่ง” 2) เพลงโฟล์คของคำเมือง เกิดเมื่อประมาณต้นปี พ.ศ. 2520 เนื่องจากความนิยมในวงดนตรีลูกทุ่งคำเมืองเริ่มลดลงและวัยรุ่น ซึ่งมีชีวิตอยู่ในเมืองได้รับ อิทธิพลทางด้านวัฒนธรรมจากตะวันตก จึงเป็นจุดเริ่มต้นของ “โฟล์คของคำเมือง” ซึ่งคือการที่มีผู้นำเอาเพลง “ลูกทุ่งคำเมือง” มาเล่นและร้องในสไตล์ของ โฟล์คของ มีการแต่งเพลงขึ้นใหม่โดยใช้ภาษาคำเมือง ตลอดจนนำเอาเพลงซอมาขับร้องใหม่ โดยใช้กีตาร์เป็นเครื่องดนตรีประกอบ จึงเป็นต้นกำเนิดของเพลง แบบผสมครึ่งท้องถิ่น ครึ่งตะวันตก ที่เรียกว่า “โฟล์คของคำเมือง” เนื่องจากการโฆษณา ผ่านสื่อต่างๆ ทำให้ได้รับ

ความนิยมไม่เฉพาะในภาคเหนือเท่านั้น แต่แพร่ไปทั่วประเทศ 3) เพลงสตริงคำเมือง เกิดขึ้นในช่วง ที่ เพลง โฟล์คของกำลังได้รับความนิยม โดยผู้ริเริ่มก่อตั้งวงดนตรีในลักษณะ “วงสตริงคำเมือง” ขึ้น ได้รับอิทธิพลจากวงดนตรีแนวป๊อป หรือเพลงสมัยใหม่ของทางตะวันตก วงที่ตั้งขึ้นเป็นวงแรก ได้แก่ “วงนกแล” ซึ่งถือว่าเป็นวงดนตรีเด็กแนว “สตริงคำเมือง” ที่ได้รับความนิยมมากทั้งใน ระดับท้องถิ่น และระดับประเทศ ในช่วงประมาณปี พ.ศ. 2527 อาจกล่าวได้ว่าเป็นเพลงคำเมือง ที่ได้รับความนิยม อยู่ ในช่วงเวลาที่ไม่ยาวนานนัก คือ ช่วงประมาณปลายปี พ.ศ. 2520 ถึงต้นปี พ.ศ. 2530 เพลงที่เป็นที่ รู้จักทั้งใน ระดับท้องถิ่นถึงระดับประเทศ ได้แก่ เพลงนกแล เพลงหนุ่มคอยเต่า เป็นต้น และ 4) เพลง เมตเลย์คำเมือง เป็นการนำเอาเพลงคำเมืองที่เคยได้รับ ความนิยมในอดีตมาบันทึกเสียงใหม่ในลีลา และท่วงทำนองที่เร้าใจในลักษณะของเพลง ดิสโก้ ผู้ที่บุกเบิกเพลงในแนวนี้ ได้แก่ ไพศาล ปัญญา (อ๊อด) รวมเพลงเมตเลย์คำเมือง ชุด “กรูแตก” ที่ออกจำหน่ายในปี พ.ศ. 2539 ได้รับความนิยมเป็น อย่างมาก (พรพรรณ วรรณ, 2542, หน้า 475-476)

เมื่อกล่าวถึงเพลงโฟล์คของคำเมือง ศิลปินที่ได้รับความนิยมและเป็นผู้สร้างตำนาน “โฟล์ค ของคำเมือง” ซึ่งแสดงออกถึงวัฒนธรรมเมืองเหนือด้วยคำร้องและเสียงดนตรี ที่คนไทยทั่วประเทศ รู้จักเป็นอย่างดี คือ จรัส มโนเพชร (นันทพร ไวศยะสุวรรณ, 2544) โดยในปี พ.ศ. 2520 จรัส มโนเพชร ศิลปินเพลงคำเมืองได้นำเสนอแนวเพลงโฟล์คของ (Folk Song) ซึ่งต่างทำนองจากเพลง สากลใช้กีตาร์เป็นเครื่องดนตรีหลักผสมผสานกับเครื่องดนตรีพื้นบ้านมีเนื้อร้องเป็นภาษาคำเมืองที่ ปรับให้เข้าใจและจดจำง่าย ผลงานของเขามีความแตกต่างที่ลงตัว ไม่ใช่เฉพาะสังคมคนล้านนาเท่านั้น ที่ชื่นชอบในผลงานเพลงของเขา แต่ในสังคมต่างถิ่นทั่วไปก็ชื่นชอบรวมถึงไปชาวต่างชาติที่มีความสน ใจในศิลปวัฒนธรรมของไทยและชาวล้านนาก็ชื่นชอบเช่นเดียวกัน (ปาริณา อภิชนาง, 2552, หน้า 1) ลักษณะที่น่าสนใจและเป็นที่ยกย่องในเพลงของ จรัส มโนเพชร คือ เนื้อเพลง ส่วนใหญ่เป็น เหมือนการบันทึกคำนิยม ความรู้สึกนึกคิด ชีวิตความเป็นอยู่ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีของคน ในภาคเหนือตอนบนที่เรียกว่า ล้านนา ซึ่งสะท้อนให้เห็นความภูมิใจ ในถิ่นกำเนิดและความตั้งใจที่จะ จรรโลงรักษาวัฒนธรรมของล้านนาให้ดำรงสืบต่อไป (ปัทมาวดี อนันตบุญวัฒน์, 2549, หน้า 4) อัลบั้ม เพลงโฟล์คของคำเมืองของจรัส มโนเพชร ผลิตออกเผยแพร่ จำหน่ายในรูปคาสเซ็ทเทปครั้งแรก ในชื่อ ชุด “โฟล์คของคำเมือง ชุดอมตะ” และได้รับความนิยม อย่างแพร่หลายทั้งในสังคมคนเมืองล้านนา และในสังคมคนต่างถิ่น สิ่งที่ จรัส มโนเพชร ได้สื่อสารออกไปจากบทเพลงต่างๆ ของเขา เช่น การ สะกิดให้คนเมืองไม่หลงลืมในอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนของชาวล้านนาและสะกิดเตือนใจคนรุ่นใหม่ ไม่ให้ลืมรากเหง้าของปู่ย่าตายายและท้องถิ่นของตนที่ได้จากมา บทเพลงคำเมืองบางเพลง จากหลาย ศิลปิน ยามที่เราเปิดฟัง จะทำให้รู้สึกสนุก หัวเราะเพลินเพลิน แต่สำหรับบทเพลงของ จรัส มโนเพชร จะทำให้คนฟังคิดถึงบ้าน คิดถึงวิถีชีวิต คิดถึงตัวตนของคนเหนือและยังคงซบถ้อมผู้คนให้รับรู้ถึงจิต วิญญาณรากเหง้าของตนเสมอ จะเห็นได้ว่างานดนตรีของจรัส มโนเพชร แผ่ไปด้วยลักษณะท้องถิ่น

ล้านนาที่ชัดเจน ทั้งท่วงทำนอง และเนื้อหาของเพลงที่บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับวิถีชีวิตของผู้คน ท้องถิ่นล้านนา จนได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในฐานะ บุคคลดีเด่นด้านภาษา ตั้งแต่ฉบับแรกที่ทำให้เขามีชื่อเสียงขึ้นมา จนกระทั่งเมื่อเวลาผ่านไป แม้บทเพลงของ จรัล มโนเพ็ชร จะเริ่มมีลักษณะที่เป็นสากลมากขึ้นแต่ จรัล มโนเพ็ชร ก็ไม่เคยละทิ้ง บทเพลงคำเมืองพื้นบ้านของล้านนา ดังเห็นได้จากบทเพลงของ จรัล มโนเพ็ชร ในชุดอื่นๆ ที่สรรค์ สร้างขึ้นช่วงหลัง เช่น มะเมียะ ลูกข้าวนิ่ง แอ้วสาว ลานนา ล่องแม่ปิง สามล้อ อาชยานล้านนา บ้าน บนดอย สาวเชียงใหม่ มิตะ เป็นต้น (เปรมวดี กิรวาทิ, 2552, หน้า 1)

บทเพลงที่โดดเด่นและมีชื่อเสียงของ จรัล มโนเพ็ชร มีมากมายหลายบทเพลง เช่น พี่สาวครับ อัยคำ สาวเชียงใหม่ อ้ายคนจน เป็นต้น แต่ละบทเพลงก็ล้วนแล้วแต่มาจากการถ่ายทอดวัฒนธรรม ท้องถิ่นออกมาผ่านบทเพลงทั้งสิ้น อีกหนึ่งบทเพลงที่น่าสนใจในการนำมาวิเคราะห์ก็คือ เพลงพี่สาว ครับ เป็นเพลงแนวคันทรี่เบาๆ หวานๆ ที่ใส่คำร้องเป็นภาษาเหนือพื้นเมืองง่ายๆ ก็แสดงกลิ่นอาย ความเป็นล้านนาออกมาได้น่ารัก ชวนยิ้ม เนื้อหาเพลงแสดงออกถึงความชื่นในการจีบสาวของชาย หนุ่มที่มีอายุน้อยกว่า เป็นความรู้สึกของเด็กหนุ่มๆ ในสมัยนั้นที่ชอบแอบมองสาวรุ่นพี่มากกว่าจะมอง รุ่นเดียวกัน กว่าที่จะมองรุ่นเดียวกันก็เมื่อเป็นหนุ่มเต็มตัวแล้ว มีการแสดงเนื้อหาผ่านเพลงในแบบใสซื่อ จริงใจ ซึ่งบทเพลงนี้สะท้อนกลิ่นอายวิถีชีวิตคนล้านนาได้อย่างดี รวมไปถึงมีเนื้อหาที่เข้าถึงกลุ่มผู้ฟัง คนรุ่นใหม่ได้ไม่ยาก (“เพลงพี่สาวครับ”, 2554)

เพลง “พี่สาวครับ” เป็นเพลงที่ประพันธ์เนื้อร้องและคำร้องโดย จรัล มโนเพ็ชร ถูกเผยแพร่ อย่างเป็นทางการครั้งแรกในปี พ.ศ. 2521 ผ่านอัลบั้ม “โฟล์คซองคำเมือง ชุดอมตะ” เนื้อเพลงมีความ แตกต่างจากเพลงรักทั่วไปตรงที่หนุ่มอายุน้อยกว่าดันไปแอบหลงรักผู้สาวรุ่นพี่ จรัลแต่งขึ้นมาจาก เรื่องราวของเพื่อนๆ ในวิทยาลัย ซึ่งเป็นเพลงในกลุ่มกองเชียร์วิทยาลัย ก่อนมาดัดแปลงทำนองให้ติดหู น่าฟังยิ่งขึ้น ซึ่งจรัลบอกว่าแต่งขึ้นเพื่อความสนุกสนานไม่มีเนื้อหาอะไร แต่สุดท้ายแล้วเพลงนี้ก็กลับ กลายเป็นหนึ่งในเพลงดังของเขา และดังเป็นอมตะมาจนถึงทุกวันนี้ เพลงพี่สาวครับถูกนำกลับมาร้อง ใหม่ในหลายๆ เวอร์ชันได้แก่ 1) ปี พ.ศ. 2552 โดยเดวิด อินธีอัลบั้ม ฝรั่งหัวใจไทย 2) ปี พ.ศ. 2553 โดย เอ็มวาศส์นัด- อ้อม รัตนังในอัลบั้มลูกทุ่งสายพันธุ์ใหม่ Vol.3 ชุดก็คิดถึงหาอ้ายจรัล รวมไปถึงการ นำเวอร์ชันดั้งเดิมของจรัลมาเป็นเพลงประกอบภาพยนตร์ “ปิดเทอมใหญ่หัวใจว่าวุ่น” ในปี พ.ศ. 2551 และนำมาขับร้อง Cover อย่างไม่เป็นทางการในรายการต่างๆ มากมาย (“โฟล์คซองคำเมือง ชุดอมตะ”, 2555)

จรัล มโนเพ็ชร ได้เสียชีวิตด้วยโรคหัวใจล้มเหลว ณ วันที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2544 ในขณะอายุ 51 ปี นับเป็นการสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ของวงการเพลงและวงการบันเทิงไทย ถึงแม้ราชาเพลงโฟล์คของ คำเมืองได้จากไปแต่ผลงานของเขาที่ได้สร้างสรรค์ไว้ไม่ได้ตายจากไปด้วยเลย แม้จรัลได้จากไปกว่า 16 ปี แต่ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาผลงานต่างๆ ที่ทรงคุณค่าเหล่านั้นยังคงปรากฏให้ได้ยินได้เห็น

เสมือนว่า จรัล มโนเพ็ชร ยังคงอยู่ซบถล่มบทยเพลงและไม่ได้จากไปไหน ต่อมาได้มีบุคคลหลากหลาย กลุ่ม รวมทั้งสื่อต่างๆ ต่างเข้ามาให้ความสำคัญกับชีวิต และงานของจรัล มโนเพ็ชร โดยเห็นได้จาก กิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายหลังการเสียชีวิตของ จรัล มโนเพ็ชร ไม่ว่าจะเป็น การจัดงานศพหรือพิธีศพอย่างยิ่งใหญ่ตามแบบล้านนาโบราณที่หาได้ยากในปัจจุบัน การสร้างรูปหล่อหุ่นโลหะครึ่งตัว จรัล มโนเพ็ชร เพื่อเป็นอนุสรณ์ การนำเสนอเรื่องราวของจรัล มโนเพ็ชรและบทเพลงของเขาผ่านสื่อต่างๆ เช่น สื่อวิทยุ โทรทัศน์ การเขียนถึงเรื่องราว ของจรัล มโนเพ็ชร ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออินเทอร์เน็ต รวมทั้งการเกิดขึ้นของเว็บไซต์ที่นำเสนอเรื่องราวของ จรัล มโนเพ็ชร ตลอดจนมีการจัด 35 ภาพ 35 เพลง 35 ปี โพล์คของคำเมือง คอนเสิร์ต “จรัลในดวงใจ” ในวันที่ 19 ตุลาคม 2555 ที่ผ่านมาได้ผล การตอบรับจากแฟนเพลงดีมากส่งผลให้กิจกรรมครั้งนั้นประสบความสำเร็จอย่างงดงาม โดยนำรายได้ มาจัดสร้าง จรัลมิวเซียม ที่เป็นสถานที่รวบรวมทุกอย่างในความเป็นตัวตนของ จรัล มโนเพ็ชร เพื่อ เป็นอนุสรณ์สถานไว้ระลึกถึงราชาเพลงโพล์คของคำเมืองผู้ล่วงลับ (“จรัล มโนเพ็ชร ยังมีชีวิตอยู่”, 2555)

จรัล มโนเพ็ชร ถือได้ว่าเป็นบุคคลที่ได้รับการยกย่องด้านดนตรีพื้นเมืองล้านนา แม้จะเสียชีวิตลงแล้ว แต่ผลงานที่ฝากไว้นั้นยังคงมีอยู่มากมาย จากการจัดงานรำลึกและคอนเสิร์ตรำลึกเพลงของ จรัล ซึ่งจัดขึ้นบ่อยครั้ง โดยมีวัตถุประสงค์ที่ต้องการรักษาบทเพลงโพล์คของคำเมืองให้คงความเป็น อมตะและยังบรรเลงอยู่คู่กับคนฟังตลอดไปรวมถึงการนำบทเพลงของจรัล มาขับร้องใหม่ในหลายๆ รูปแบบ เช่น การดัดแปลงให้กลายเป็นเพลงบรรเลงด้วยเครื่องดนตรี สะล้อ ซอ ซึง ของชาวล้านนา หรือ บริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน) ได้ซื้อลิขสิทธิ์บทเพลง โพล์คของคำเมืองของ จรัล มโนเพ็ชร มาเรียบเรียงใหม่เป็นอัลบั้ม “ชุดซบขานล้านนา” ขับร้องโดย อุเทน พรหมมินทร์ (เทห์) และ การนำบทเพลงที่มีชื่อเสียงได้รับความนิยมในอดีตมารวบรวมในรูปแบบเพลงบรรเลง “อัลบั้มชุด บรรเลงซึ่งคิดถึงจรัล” รวมถึงการรวมผลงานทั้งหมดของ จรัล มโนเพ็ชร ออกมาภายใต้อัลบั้มที่ชื่อว่า “ซึ่งสุดท้าย” และผลงานอีกมากมายที่ได้ออกมาสู่ตลาดและกลุ่มคนฟัง (“จรัล มโนเพ็ชรเพชรแห่ง ล้านนา”, 2555) ด้วยความไพเราะของท่วงทำนอง เสียงร้อง และเนื้อหาที่มีความหมายที่สะท้อน ความเป็นตัวตนและความเป็นเอกลักษณ์ของ จรัล มโนเพ็ชร ส่งผลให้บทเพลง “โพล์คของคำเมือง” ยังคงอยู่ในใจคนฟังอยู่ตลอดไม่ว่าบทเพลงนี้จะนำกลับมาทำใหม่กี่ครั้งก็จะได้รับความนิยมเสมอ จึง เป็นเรื่องที่น่าศึกษาถึงความหมายของบทเพลงที่จะสามารถนำมาปรับให้ถูกใจกลุ่มคนฟังในปัจจุบัน

องค์ประกอบของเพลงโพล์คของคำเมือง ทั้ง เนื้อร้องหรือคำร้อง ทำนองหรือดนตรี เครื่องดนตรี เสียงร้อง จังหวะ การประสานเสียง หรืออื่นๆ เช่น การใช้เนื้อเสียง บรรยาการ เป็นต้น (“องค์ประกอบของบทเพลง”, 2555) เป็นสิ่งที่น่าสนใจในการนำมาศึกษาวิเคราะห์ถึงปัจจัยต่างๆ ที่ ทำให้โพล์คของคำเมืองประสบความสำเร็จในอดีตและมีความเป็นอมตะมาจนถึงปัจจุบัน แต่อาจจะเริ่ม

เลื่อนหายไปด้วยยุคสมัยและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไป การศึกษาองค์ประกอบก็เพื่อวิเคราะห์หาแรงจูงใจในการนำกลับมาประยุกต์ใช้กับกลุ่มผู้ฟังคนรุ่นใหม่ วัฒนธรรมและสังคมเวลาในช่วงสมัยนี้

การจะสื่อสารเพลงจากยุคสมัยเก่าที่มีความเป็นอมตะและได้รับความนิยมให้เข้าถึงกลุ่มผู้ฟังเพลงสมัยใหม่หรือวัยรุ่น ที่มีพฤติกรรมเลือกรับฟังเพลงที่มีเนื้อหาสนุก ฟังสบาย และไม่นิยมฟังเพลงลูกทุ่ง หรือเพลงเฉพาะท้องถิ่นอย่างโฟล์คซองคำเมือง เพราะกลัวจะถูกมองว่าเชย (“การสำรวจพฤติกรรมผู้บริโภครับสื่อ”, 2557) ถือว่าต้องทำการวิเคราะห์องค์ประกอบให้ครบถ้วน ว่าการนำเพลงโฟล์คซองคำเมืองกลับมาสร้างธุรกิจในยุคสมัยใหม่จำเป็นต้องฟังพาปัจจัยใดบ้าง เพื่อเป็นประโยชน์ในแง่มุมมองของผู้ผลิต ค่ายเพลง โปรดิวเซอร์ ผู้จัดการคอนเสิร์ต ให้สามารถทำเพลงได้ตรงใจผู้ฟัง คุณจรัล มโนเพ็ชร เป็นศิลปินที่มีความสามารถทั้งทางด้านการประพันธ์และการขับร้อง รวมถึงทักษะการเล่นกีตาร์ที่โดดเด่น มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว โดยใช้ภาษาคำเมืองที่ผ่านการกระบวนการบันทึกเสียงและจัดจำหน่ายจนได้รับความนิยมสูงสุดมาถึงปัจจุบัน ซึ่งศิลปินล้านนาที่มีคุณสมบัติเหมือนคุณจรัล มโนเพ็ชร ในปัจจุบันคงหาได้ยาก (อัญญา โพธิวัฒน์, 2544, หน้า 166)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาและการสื่อความหมายของเพลงโฟล์คซองคำเมืองของ จรัล มโนเพ็ชร อย่างจริงจังและลึกซึ้งเพื่อหาว่ามีอะไรที่แฝงอยู่ในเนื้อหาของเพลงและมีวิธีการสื่อความหมายและมีความสำคัญอย่างไรบ้าง โดยยกตัวอย่างเพลงพี่สาวครับ มาเป็นกรณีศึกษาด้วยปัจจัยตามข้างต้นที่ได้กล่าวมาอีกทั้ง นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังสนใจศึกษาถึงองค์ประกอบต่างๆของเพลงโฟล์คซองคำเมือง ว่าประกอบด้วยปัจจัยสำคัญอะไรบ้างที่ส่งผลให้ผู้ฟังชื่นชอบในบทเพลงโฟล์คซองคำเมืองของ จรัล มโนเพ็ชร รวมไปถึงเพื่อทราบองค์ประกอบที่จะสามารถเข้าถึงกลุ่มคนผู้ฟังสมัยใหม่ได้ง่ายขึ้น โดยศึกษามุมมองของผู้ฟังกลุ่มวัยรุ่นไทยที่มีต่อเพลงโฟล์คซองคำเมือง เพื่อหาช่องทางและโอกาสในการนำเสนอบทเพลงโฟล์คซองคำเมืองให้กลับมาเป็นที่รู้จักอีกครั้ง

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาเนื้อหาและการสื่อความหมายของเพลงโฟล์คซองคำเมือง “เพลงพี่สาวครับ” ของ จรัล มโนเพ็ชร

1.2.2 เพื่อศึกษาองค์ประกอบของเพลงโฟล์คซองคำเมืองเพลง “พี่สาวครับ” ของ จรัล มโนเพ็ชร ที่ส่งผลต่อกลุ่มผู้ฟังเพลงรุ่นใหม่

1.2.3 เพื่อศึกษามุมมองของผู้ฟังเพลงรุ่นใหม่ เพื่อหาช่องทางและโอกาสในการนำเสนอบทเพลงโฟล์คซองคำเมือง “เพลงพี่สาวครับ” ให้ตรงใจผู้ฟัง

1.3 ขอบเขตการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยครั้งนี้มีประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ศิลปินเพลงโฟล์คของคำเมือง ผู้บริหารค่ายเพลง โปรดิวเซอร์เพลง ตัวแทนผู้จัดคอนเสิร์ต และ กลุ่มผู้ฟังเพลงรุ่นใหม่ที่มีอายุระหว่าง 18 – 40 ปี จำนวน 30 คน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ในการเก็บข้อมูล

1.3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยเลือกศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาและการสื่อความหมายของเพลงโฟล์คของคำเมืองของ จรัล มโนเพ็ชร จะมุ่งศึกษาเฉพาะเพลงที่ จรัล มโนเพ็ชร ประพันธ์เนื้อและขับร้องเองเท่านั้น และเป็นบทเพลงที่ได้รับความนิยมในอดีต ซึ่งเน้นการศึกษาเฉพาะเจาะจงไปที่เพลง “พี่สาวครับ” ซึ่งเป็นเพลงที่มีเนื้อหาเข้าใจง่าย สามารถเข้าใจได้ทั้งคนเหนือ และคนภาคอื่นๆ รวมไปถึงยังเป็นเพลงที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายทุกเพศ ทุกวัย โดยเฉพาะวัยรุ่น ซึ่งผู้วิจัยมองว่ามีความเป็นไปได้ในการนำมาทำการสื่อสารใหม่ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่คาดการณ์ไว้ได้เหมาะสมที่สุดหากต้องมิน่าเพลงของคุณจรัล มาทำใหม่

1.3.3 ขอบเขตด้านเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ การวิเคราะห์โฟล์คของคำเมืองของ จรัล มโนเพ็ชร เพลง “พี่สาวครับ” ผ่านแผ่นบันทึกเสียงเพลง และการวิเคราะห์เนื้อหาบทเพลงจากเอกสารต่างๆ รวมไปถึงสัมภาษณ์เจาะลึกในการเก็บข้อมูล

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 ผู้ที่สนใจผลงานเพลงของคุณจรัล มโนเพ็ชร จะเข้าใจถึงการสื่อความหมายของเนื้อหาเพลงโฟล์คของคำเมืองเพลง “พี่สาวครับ” ที่มีคุณค่าเชิงวรรณศิลป์และสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพด้านเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิต ความสัมพันธ์ในครอบครัว ความรัก ประเพณีวัฒนธรรม และความเชื่อต่างๆของชาวล้านนา ในยุคบทเพลงโฟล์คของคำเมืองของ จรัล มโนเพ็ชร ได้อย่างลึกซึ้ง

1.4.2 ผลการศึกษาเรื่องนี้ จะประโยชน์ต่อผู้ผลิตงานเพลงและผู้ที่มีสนใจผลงานเพลงของ คุณจรัล มโนเพ็ชร จะได้ทราบถึงปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลให้เพลงโฟล์คของคำเมืองเพลง “พี่สาวครับ” เป็นที่ชื่นชอบของกลุ่มคนฟังและยังสามารถคงความเป็นอมตะได้จนถึงปัจจุบัน

1.4.3 ผลที่ได้จากการศึกษา ผู้ผลิตงานเพลงและผู้ที่มีสนใจผลงานเพลงของ คุณจรัล มโนเพ็ชร จะได้ทราบถึงมุมมองของผู้ฟังเพลงสมัยใหม่ และนำมุมมองที่ได้จากกลุ่มผู้ฟังมาพัฒนาให้เกิดประโยชน์ด้านการผลิต รวมไปถึงการนำเสนอให้เพลงโฟล์คของคำเมืองให้กลายเป็นที่รู้จักแพร่หลายมากยิ่งขึ้น

1.4.4 ผลที่ได้จากการศึกษาสามารถนำไปเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาเพื่อต่อยอดให้เกิดประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชาวล้านนาได้ เช่น ธุรกิจการท่องเที่ยว ธุรกิจ SME

1.4.5 ผลการศึกษาเป็นการแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของศิลปินผู้มีเกียรติและเป็นแหล่งข้อมูลอ้างอิงสำหรับผู้สนใจในเพลงโฟล์คของคำเมืองของ คุณจรัล มโนเพ็ชร

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 เพลงโฟล์คของคำเมือง ในที่นี้หมายถึง เพลงของคุณจรัล มโนเพ็ชร แต่งและขับร้องด้วยตนเอง โดยใช้ภาษาล้านนาที่ผ่านการกระบวนการบันทึกเสียงและจัดจำหน่ายจนได้รับความนิยมสูงสุดถึงปัจจุบัน โดยมีการยกตัวอย่างเพลง “พี่สาวครับ” มาเป็นกรณีศึกษา

1.5.2 การศึกษาเนื้อหาหมายถึง เนื้อหาของบทเพลงโฟล์คของคำเมือง “พี่สาวครับ” เป็นการศึกษาความหมายของเนื้อเพลง ว่ามีการสื่อความหมายผ่านเนื้อเพลงได้อย่างไรและมีอะไรบ้าง

1.5.3 การสื่อความหมายของเนื้อหาเพลงหมายถึง ความหมายของเนื้อเพลง “พี่สาวครับ” ว่ามีการสื่อความหมายผ่านเนื้อเพลงได้อย่างไร มีอะไรบ้าง

1.5.4 กลุ่มผู้ฟังเพลงสมัยใหม่ หมายถึง กลุ่มผู้ฟังเพลงในสมัยปัจจุบันที่มีอายุระหว่าง 18 -40 ปี ซึ่งเป็นช่วงวัยรุ่นตอนปลายจนถึงวันเริ่มต้นทำงาน เป็นกลุ่มเป้าหมายในการส่งบทเพลงโฟล์คของคำเมืองให้เข้าถึงในยุคปัจจุบัน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื้อหาและการสื่อความหมายของเพลงโพล์คของคำเมืองของ จรัล มโนเพ็ชร เพื่อกลุ่มผู้ฟังสมัยใหม่: กรณีศึกษาเพลง “พี่สาวครับ” ได้ใช้แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นกรอบในการศึกษาดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านล้านนาและเพลงคำเมือง
- 2.2 แนวคิดเรื่ององค์ประกอบของบทเพลง
- 2.3 แนวคิดเรื่องการวิเคราะห์ตัวบท
 - 2.3.1 ทฤษฎีเรื่องการเล่าเรื่อง
- 2.4 แนวคิดเรื่องกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดเพื่อดึงดูดความสนใจ (AIDA)
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกทั่วไป (PEST)
- 2.6 แนวคิด Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน
- 2.6 ชีวิตและผลงานของคุณจรัล มโนเพ็ชร
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านล้านนาและเพลงคำเมือง

อรชร เรือนคำ (2537, หน้า 25) กล่าวถึงเพลงพื้นบ้านล้านนาว่าชีวิตของชาวล้านนาแต่เดิมนั้นผูกพันอยู่กับเสียงเพลงเกือบตลอดเวลาตั้งแต่วัยเด็กก็มีเพลงขับกล่อม เพลงประกอบการละเล่นต่างๆ ที่ทำให้การละเล่นนั้นสนุกสนานเมื่อถึงวัยหนุ่มสาวก็มีประเพณีการแอ้วสาวซึ่งหนุ่มๆจะนำเครื่องดนตรีประเภทสะล้อซอซึงเป็ยะบรรเลงไปตามทางขมะไปพบหญิงที่ตนหมายปองมีการขับลำนำที่เรียกว่า จ้อย ส่วนในงานพิธีและงานรื่นเริงตามเทศกาลต่างๆ เช่น ในพิธีขึ้นบ้านใหม่ พิธีบวชนาค พิธีอวมติเม็ง เช่นพิธีบวชบุรุษ จะประกอบไปด้วยการบรรเลงดนตรีการขับร้องเพลงและการแสดงเพลงปฏิพากย์ที่เรียกว่า “ซอ” แม้ในช่วงสุดท้ายที่ชีวิตเพลงยังมีบทบาทที่จะบรรเลงในพิธีชกปราสาทบรรจุศพเข้าสู่ป่าช้า

2.1.1 ประเภทของเพลงพื้นบ้านล้านนา

เพลงพื้นบ้านล้านนานั้นอาจจัดแบ่งได้หลายวิธี เช่น แบ่งตามเวลาและโอกาสการแสดงออก แบ่งได้เป็นเพลงร้องเล่นเพลงพิธีกรรมเพลงกล่อมเด็ก เป็นต้น ในที่นี้จะจัดแบ่งเพลงตามลักษณะของการแสดงโดยคำนึงถึงองค์ประกอบ 2 อย่างคือ ดนตรีและเนื้อร้อง ซึ่งแบ่งเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ดังนี้

2.1.1.1 เพลงที่ไม่มีเนื้อร้องหรือเพลงบรรเลงหมายถึง เพลงที่เกิดจากการบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีล้วนๆ โดยไม่มีการขับร้อง เพลงประเภทนี้มีทั้งการบรรเลงเดี่ยวๆ และการเล่นประสมวง

โอกาสในการเล่นดนตรี มีทั้งการขับกล่อมอารมณ์ในยามว่าง การเล่นดนตรีของชายหนุ่มเวลาไปแอ่วสาวตอนกลางคืน การเล่นในงานรื่นเริงต่างๆ หรือเพื่อผ่อนคลายในวงเหล้าหลังจากการเลิกงานในท้องทุ่งแล้ว เป็นต้น

2.1.1.2 เพลงที่มีเนื้อร้องแต่ไม่มีดนตรีประกอบ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

- บทเพลงทางมุขปาฐะ คือการขับร้องเพลงที่จดจำสืบทอดกันต่อๆมา หรือเป็นการขับร้องที่เกิดจากปฏิภาณไหวพริบ เพลงเหล่านี้จะใช้ขับร้องกันเล่นๆ เช่น

(1) จ้อย คือการขับร้องเดี่ยวที่เอื้อนเสียงทอดยาวแบบเดียวกับการขับลำนำของไทยภาคกลาง ชายหนุ่มมักขับจ้อยในยามที่เดินทางไปแอ่วสาวเวลากลางคืน

(2) เพลงสำหรับเด็ก มีเพลงกล่อมเด็ก เช่น เพลงอื้อ และเพลงประกอบการเล่นของเด็ก เช่น เพลงสีกก้องก้อ เพลงสีกชุงชา-สีกจุงจา เป็นต้น

(3) บทขอเบ็ดเตล็ด เป็นการขับขอของชาวบ้านล้าเนาแต่โบราณ โดยเฉพาะการขับเล่นๆเพื่อความครึกครื้น (“ขอ” หมายถึง การขับร้องบทเพลงมิได้หมายถึงเครื่องดนตรี) บทขอเบ็ดเตล็ดเหล่านี้เป็นบทเพลงพื้นบ้านล้าเนาที่สืบทอดทางมุขปาฐะ มีเนื้อหาหรือลีลาที่แสดงให้เห็นอารมณ์ขันของชาวบ้านที่รักความสนุกสนาน บทขอเบ็ดเตล็ดมีหลายชนิดเช่น ขอก้อม ขอบู้จิบ ขอเก็บแก้งขอลายอำ ขอลายสอง เป็นต้น

- บทเพลงที่มาจากวรรณกรรมลายลักษณ์ หมายถึง บทเพลงที่กวีล้าเนาได้แต่งขึ้นเป็นลายลักษณ์มีปรากฏต้นฉบับมาแต่โบราณในใบลานและในพับ (พับ) หนังสือ (ลักษณะเดียวกับสมุดข่อย) วรรณกรรมเหล่านี้แต่งด้วยคำประพันธ์สามารถนำมาอ่านด้วยทำนองเสนาะในโอกาสต่างๆด้วยลักษณะลีลาของการขับร้องจึงจัดเป็นเพลงพื้นบ้านล้าเนาประเภทหนึ่ง เช่น คร่าวขอหงส์ผาดำโคลงนางอมรา เป็นต้น

เพลงผสม ได้แก่ เพลงที่มีเนื้อร้องและดนตรีบรรเลงประกอบเป็นการผสมระหว่างเพลงประเภทที่1 และประเภทที่2 เข้าด้วยกันเพลงประเภทนี้คือ “ขอ” นั่นเองเป็นเพลงพื้นบ้านล้าเนาที่อยู่ในลักษณะ “เพลงปฏิพากย์” คือมีผู้ขับร้องชายหญิงซึ่งเรียกว่า “ช่างขอ” ขับร้องโต้ตอบกัน เรียกว่าเป็น “คู่ถ้อย” (คำ “ถ้อย” หมายถึงการโต้ตอบกัน) ท่วงทำนองขอแต่ดั้งเดิมมีหลายทำนองด้วยกันแต่ละทำนองจะมีลีลาในการเอื้อนเสียงและลีลาแตกต่างกันออกไปจุดกำเนิดของขอมีความเป็นมาอย่างไรนั้นไม่มีหลักฐานปรากฏแน่ชัดแต่ก็มีการสันนิษฐานกันว่าคงมีมานาน ดังเช่นที่มาลา คำจันทร์นักเขียนระดับรางวัลซีไรท์ กล่าวว่าขอไม่สามารถระบุต้นกำเนิดได้แต่ก็มีช่างขอ (ภาษาเหนือเรียกจั้งขอ) บางคนที่ย้ายถิ่นมาในเมื่อนานครั้งทีชาวเมื่อนานอพยพกันมาจากเมืองปัวแล้วต้องล่องน้ำนานมาโดยใช้เวลานานก็เลยมีการร้องบทขอล้อเลียนกันจนปรับให้เข้าที่เข้าก็กลายเป็น “ขอล่องนาน”

การขอเป็นการขับขานของคนล้านนาที่มีอยู่คู่กับสังคมและวิถีชีวิตมาช้านาน ซึ่งหากจะค้นหาถึงต้นกำเนิดว่า "เพลงขอ" ไม่ปรากฏหลักฐานเกิดในยุคใด แต่ในหนังสือลิลิตพระลอก็พบว่ามีมาตั้งแต่สมัยนั้นแล้ว โดยเป็นการขอประกาศความงามของพระเพื่อนพระแพงซึ่งหากสืบมาจากสมัยนั้นจนถึงปัจจุบันก็เป็นเวลาหลายร้อยปี นอกจากนั้นในหลักฐานอักษรธรรมโบราณยังได้กล่าวถึงการขอพื้นเมืองในงานเฉลิมฉลองพระวิหารสมัยของพญาโศกจึงอาจจะกล่าวได้ว่าขอพื้นเมืองนั้นมีมาตั้งแต่อดีตเมื่อหลายร้อยปีมาแล้ว

ปัจจุบันขอพื้นเมืองได้มีการพัฒนารูปแบบการแสดงไปจากอดีตอย่างมาก รูปแบบของการขอในปัจจุบันมีหลากหลายรูปแบบด้วยกันรูปแบบของการขอในปัจจุบันพบว่ามีด้วยกัน 2 รูปแบบ คือ การขอแบบดั้งเดิม และการขอประยุกต์ เช่น ในอดีตเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการขอแต่เดิมมีเพียงปี่อย่างเดียว ต่อมาในช่วงปี พ.ศ.2520 ได้เริ่มมีการนำซิงเข้ามาใช้แทนปี่แม่จากรูปแบบของการขอเข้าพิธีธรรมดาภิเษกซึ่ง ขณะเดียวกันในยุคนี้เครื่องขยายเสียงเริ่มแพร่หลายมากขึ้นช่างขอจึงเริ่มมีการใช้ไมโครโฟนและเครื่องขยายเสียงในการขอตั้งแต่นั้นมา เมื่อมีการขอที่ไหนช่างขอก็นิยมใช้เครื่องขยายเสียงและไมโครโฟนในการขอมาจนถึงปัจจุบัน จากรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงของขอพื้นเมืองนี้เองจึงทำให้ช่างขอมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการขอไปด้วย พบว่าในช่วงนี้มีการขอคู่ในรูปแบบใหม่เกิดขึ้นเป็นการขอกับอิเล็กทรอนิกส์เรียกว่า "ขอสดริง" จากขอสดริงก็มีการอัดเทปและวงดนตรีที่เกิดขึ้นในช่วงนั้นจะต้องมีการนำขอสดริงไปเล่นในงานแสดงด้วยเพลงและดนตรีพื้นบ้านล้านนามีพัฒนาโดยตัวเองและสภาวะแวดล้อม โดยมีพื้นฐานและบทบาทเดิมคือให้ความสนุกสนานเพลงและดนตรีพื้นบ้านล้านนานั้นมีพัฒนาการอย่างจริงจัง และชัดเจนคือในยุครัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องจากเป็นระยะเวลาที่ล้านนาเข้ามารวมอยู่ภายใต้การปกครองของไทย วัฒนธรรมของไทยจึงค่อยๆ มีบทบาทกับชาวล้านนา โดยเฉพาะพระราชชายาเจ้าดารารัศมี พระราชธิดาของพระเจ้าอินทวิชยานนท์เจ้าหลวงองค์ใหม่ องค์ที่ 7 ซึ่งเป็นพระราชชายาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นผู้มีส่วนอย่างมากในการพัฒนาเพลงดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้านล้านนาเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมด้านดนตรีและนาฏศิลป์ เนื่องจากพระองค์เป็นผู้ที่มีความชื่นชอบในเรื่องของดนตรี นาฏศิลป์ดนตรี อย่างมากทั้งของล้านนาและของไทย

2.1.2 พัฒนาการดนตรีพื้นบ้านสู่เพลงคำเมือง

เพลงคำเมือง มีจุดเริ่มต้นจากการนำเอาเพลงพื้นบ้านล้านนามาเล่นและร้องในสไตล์ของเพลงโฟล์คซอง โดยใช้ภาษาถิ่นเหนือเรียกว่าโฟล์คซองคำเมือง เป็นพัฒนาการอีกรูปแบบหนึ่งราวปี พ.ศ. 2520 การร้องเพลงพื้นบ้านกับกีตาร์คลาสสิกการร้องเพลงแบบนี้เกิดขึ้นกับวัยรุ่นล้านนาซึ่ง จรัล มโนเพชร เป็นคนเชียงใหม่ไปร้องออกอากาศและอัดแผ่นเสียงเผยแพร่จนรู้จักไปทั่วประเทศ โดยนำเพลงพื้นบ้านที่มีอยู่ เช่น เพลงน้อยใจยา เพลงพอนเงี้ยว (เสเลเมา) ไปร้องกับเครื่องดนตรีที่ไม่ใช่ดนตรีพื้นเมือง และยังมีการแต่งเพลงขึ้นใหม่โดยใช้ทำนองเพลงพื้นบ้านโบราณที่มีอยู่แล้ว เช่น ล่อง

แม่งป่าวไถ่ใบฤกษ์ หลงถ้า และเนื้อเพลงได้บรรยายวิถีชีวิตชาวล้านนาใช้ภาษาล้านนาแฝงแนวคิด อุดมคติและความล่มสลายของสังคมล้านนาไว้ในบทเพลงหลัง จากนั้นเพลงคำเมืองก็มีการพัฒนาใน รูปแบบที่แตกต่างออกไป ประกอบด้วยเพลงลูกทุ่งคำเมือง เพลงสตริงคำเมือง เพลงเมตเลย์คำเมือง นอกจากนี้ยังได้นำเอาเพลงชอมาซบร่องใหม่โดยใช้เครื่องดนตรีประกอบ

2.1.3 รูปแบบเพลงคำเมือง

จินตนา ดำรงค์เลิศ (2533, หน้า 22) รูปแบบของเพลงคำเมืองนั้นเพลงโพล์คของคำเมืองจะมี ลักษณะเป็นวัฒนธรรมของชนชั้นกลาง หรือวัฒนธรรมในเมืองส่วนเพลงของชนชั้นผู้ใช้แรงงาน หรือ คนชนบทคือเพลงลูกทุ่งคำเมืองขณะที่เพลงสตริงคำเมืองที่ได้รับความนิยมอยู่ในช่วงเวลามายาวนาน คือช่วงปลายทศวรรษที่ 2520 - ต้นทศวรรษที่ 2530 ตัวอย่างศิลปินแนวเพลงนี้ที่ได้รับความนิยมทั้ง ในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ คือ วงนกแล และวงเดอะมิ่ง เพลงคำเมืองอีกประเภทหนึ่งเกิดขึ้น ราวปี พ.ศ. 2536 เป็นเพลงคำเมืองที่แตกต่างจากโพล์คของของคุณจรัล มโนเพ็ชร แต่เป็นเพลงที่บุญ ศรีรัตน์ ได้รับแนวคิดมาจากเพลงของเพลินพรหมแดน ที่มีบทร้องและบทสนทนาโต้ตอบสั้นแนวตลก ขบขัน และมีบทร้องประเภทนี้เกิดขึ้นต่อมาอีกหลายคน เช่น วงการันตี วิฑูรย์ ใจพรหม เป็นต้น

2.1.4 เนื้อเพลงคำเมือง

อรชร เรือนคำ (2537, หน้า 25) กล่าวว่า เนื้อหาเพลงคำเมืองจะเป็นเหมือนการบันทึก ค่านิยม ความรู้สึกนึกคิด ชีวิตความเป็นอยู่ตลอดจนชนบประเพณีของชาวไทยในท้องถิ่นเนื้อหาที่ หลากหลาย สามารถสรุปได้เป็นการชื่นชมธรรมชาติสภาพบ้านเมืองการแสดงความรักของหนุ่มสาว การ ผิดหวังในความรักประชดประชัน ผู้หญิงอาหารการกินสะท้อนชีวิตคนยากจน และสะท้อนภาพ ชีวิตและสังคมทั่วไปด้วยลีลาสนุกสนาน

อย่างไรก็ตามพบว่าเพลงคำเมืองมีปัญหาและอุปสรรคด้านการใช้ภาษาไม่ว่าจะเป็นภาษาที่ไม่เหมาะสมในบางบทเพลง หรือภาษาคำเมืองที่เข้าใจยากทำให้ผู้ฟังไม่เข้าใจเพลง จึงหันไปฟังเพลง ของภาคกลางและเพลงสากลที่เข้าใจง่ายกว่า

2.1.5 การใช้ภาษาในเพลงคำเมือง

กรรณิการ์ พวงเกษม (2535, หน้า 30-32) กล่าวว่า การใช้คำทับศัพท์ความบกพร่องในการ ใช้ภาษาในเพลงคำเมืองส่งผลให้เด็กและเยาวชนเกิดการเลียนแบบ และนำไปใช้โดยไม่รู้ว่าสิ่งนั้น ถูกต้องหรือไม่ทั้งการพูดการเขียนซึ่งพบปัญหาว่าเด็ก และเยาวชนใช้คำหยาบคำแสลงหรือคำที่ใช้ใน กลุ่มของตนเลียนแบบเพลงคำเมืองจากข้อสังเกตเรื่องความบกพร่องด้านภาษาในเพลงคำเมืองข้างต้น สอดคล้องกับบทความของ ทรงศักดิ์ ปรากฏวัฒนากุล (2495) ว่าการเสื่อมสลายของเพลงคำเมือง พื้นบ้านเกิดจากปัจจัย 2 ประการ คือปัจจัยภายในได้แก่ลักษณะเฉพาะของเพลงคำเมืองที่ยากต่อการ สืบทอดไม่มีโครงสร้างหรือหลักเกณฑ์ตายตัว ผู้ได้รับการสืบทอดต้องมีการฝึกฝนอย่างมากเพราะการ สั่งสอนใช้วิธีมุขปาฐะ และความทรงจำไม่มีบันทึกลายลักษณ์อักษรคนรุ่นใหม่จึงหันไปศึกษาเครื่อง

ดนตรีสมัยใหม่แทน ด้านปัจจัยภายนอกคือเพลงคำเมืองจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตชาวบ้านเมื่อวิถีชีวิตเปลี่ยนไปก็เป็นเหตุที่ทำให้เพลงคำเมืองเปลี่ยนแปลงและเสื่อมสูญไปด้วย เพราะมีเพลงของภาคกลางและเพลงสากลเข้ามาแทนที่

ปัจจุบันเพลงคำเมืองมีหลายแนวทางมากขึ้นเช่น

(1) เพลงโฟล์คของคำเมือง ในแนวของคุณจรัล มโนเพ็ชร โดยใช้กีตาร์ผสมผสานกับดนตรีพื้นเมือง เนื้อหาเพลงยังคงสะท้อนวิถีชีวิต แนวคิดของคนพื้นเมืองตลอดจนสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมให้คุณค่าในการทำดนตรีที่มีสุนทรียภาพงดงามเช่น สุนทรี เวชานนท์ (ศิลปินอิสระ) วงไม้เมือง (สังกัดแกรมมี่โกลด์) ณัฐฐา พรหมมินทร์ (ศิลปินอิสระ)

(2) เพลงลูกทุ่งคำเมือง เป็นแนวเพลงที่ใช้ภาษาเหนือเป็นคำร้องแต่ใช้ดนตรีไทยสากลประกอบเป็นส่วนใหญ่ บางเพลงมีดนตรีพื้นเมืองเล็กน้อย บางเพลงไม่มีเลยเน้นจังหวะเร้าคึกครื้น เพื่อให้ลูกทุ่งกลุ่มเป้าหมายบ้าง มีการนำเพลงเก่ามาเพิ่มเนื้อร้องเล็กน้อย หรือนำทำนองโบราณมาดัดแปลงและทำดนตรีใหม่เช่น กระแต โฟร์ทีน (สังกัดอาร์สยามในเครืออาร์เอส) เดอะสะล้อ (สังกัดอาร์สยามในเครืออาร์เอส) เสมามืองเม้งราย (สังกัดคนเมืองเรคคอร์ด) นิตยเทิดไทยชัยนิยม (ศิลปินอิสระ)

(3) เพลงเชิงบทสนทนาแนวตลกขบขันกำกวม ที่มีบทร้องและบทสนทนาสั้นๆตอบโต้กันโดยมีนักร้องกึ่งนักแสดงหลัก 1-2 คนและผู้ร่วมแสดงอีก 3-4 คนตามความเหมาะสมเช่น บุญศรีรัตน์ วิชชุย์ ใจพรหมวงการ์นต์

(4) เพลงสตริงคอมโบรวมชุดเพลงคำเมือง ในแนวนี้ไม่เน้นความมีชื่อเสียงของศิลปินนักร้อง ไม่มีการเซ็นสัญญา นักร้องผลงานที่ออกมาเป็นไปในรูปแบบเทปบันทึกการแสดงสด เพลงเป็นเพลงที่มีจังหวะดนตรีเร็วเน้นการเต้นการแต่งกายที่ค่อนข้างล่อแหลมของแดนเซอร์ บทเพลงที่นำไปขับร้องมักเป็นเพลงเก่าที่ซื้อลิขสิทธิ์ หรือใช้ช่องว่างของกฎหมายลิขสิทธิ์เพลงดัดแปลงให้มีทำนองคล้ายคลึงและเปลี่ยนเนื้อหาล้อกับเพลงติดตลาด เช่น ล้านนาคอมโบ อัลบั้มล้านนาคอมโบ ชุดที่ 1 - 7 (สังกัดคนเมืองเรคคอร์ด: ปี 2549) เอดดี้ คนขี่ขอย อัลบั้ม ตลาดแตก (สังกัดคนเมืองเรคคอร์ด: ปี 2551)

การการศึกษาเนื้อหาและการสื่อความหมายของเพลงโฟล์คของคำเมืองของคุณ จรัล มโนเพ็ชร เพื่อกลุ่มผู้ฟังสมัยใหม่: กรณีศึกษาเพลง “พี่สาวครับ” จะนำแนวคิดเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน ล้านนาและเพลงคำเมือง มาวิเคราะห์ถึงเนื้อหาและการสื่อความหมายของความเป็นวิถีชีวิตของชาว ล้านนาลงในบทเพลงโฟล์คของคำเมือง ว่ามีการเนื้อหาแบบใด และมีการสื่อความหมายอะไรลงไป ในบทเพลงบ้าง

2.2 แนวคิดเรื่ององค์ประกอบของบทเพลง

บทเพลงที่เราได้ยินได้ฟังกันอยู่ทุกวันนี้ล้วนแล้วแต่เกิดจากการผ่านกระบวนการคิด, กลั่นกรอง อย่างมีระบบ โดยอาศัยทั้งความรู้ ประสบการณ์ ของคีตกวีบทเพลงทุก ๆ เพลงต้องใช้เวลาพอสมควรในการแต่ง การเรียบเรียงเสียงประสาน การตัดกล่า รวมถึงการฝึกซ้อม ของนักดนตรีที่จะเป็นสื่อบรรเลงบทเพลงนั้นๆ ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกให้ไปสู่ผู้ฟังได้รับฟัง

บทเพลงต่างๆ เกิดขึ้นได้ ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญทางดนตรีที่รวมกันอยู่ในบทเพลงนั้นๆ โดยทั่วไปองค์ประกอบพื้นฐานทางดนตรี ได้แก่ เสียง (Tone) จังหวะ (Rhythm) ทำนอง (Melody) เสียงประสาน (Harmony) รูปพรรณ (Texture) รูปแบบ (Form) สีสนของเสียง (Tone Color) ซึ่งจะมีการผสมผสานสอดคล้องกันทำให้เกิดความไพเราะในบทเพลง (บุญวิษณุ สัมมนา, 2557)

ดนตรีเป็นศาสตร์ที่เกี่ยวกับเรื่องเสียงโดยเฉพาะ มนุษย์เราไม่สามารถมองเห็นเสียงเป็นเส้นหรือเป็นสายได้เหมือนกับศิลปะแขนงอื่น ๆ ซึ่งสามารถรับรู้ความงามของวัตถุต่าง ๆ ได้ด้วยตาในทางตรงกันข้ามในการรับรู้ทางดนตรีนั้นมนุษย์เราต้องใช้การฟังโดยใช้หูเท่านั้นถึงจะสามารถเข้าถึงความไพเราะและได้รับอรรถรสของบทเพลงต่างๆ ได้

2.2.1 โครงสร้างของเพลง

7 Steps to Understanding Song Structures (“โครงสร้างของเพลง”, 2558)

- Intro คือ ท่อนเริ่มเกริ่นเพลง
- Verse คือ ท่อนร้องธรรมดา ท่อนแรกๆ มักจะไม่ร้องซ้ำ เมโลดี้ไม่กระชากบาดใจมาก เป็นการกล่าวประวัติ ที่มาที่ไปของเรื่อง
- Pre Chorus คือท่อนก่อนจะเข้าเนื้อเรื่อง เมโลดี้ก็จะเริ่มเร้าใจขึ้น
- Chorus เป็นท่อนหลัก เมโลดี้มาเต็ม ร้องซ้ำๆ ทั้งเพลงบรรเลงและเพลงที่มีเนื้อร้องก็จะลักษณะคล้ายๆกันคือเป็นอารมณ์หลักของเพลง
- Hook คือสิ่งที่จะทำให้ผู้ฟังจำเพลงได้ สั้น ชัดเจน เข้าใจง่าย จำได้ง่าย
- Bridge หรือ Middle 8 หรือท่อนแยก เป็นท่อนที่จังหวะดนตรีจะแยกออกมาจากท่อนอื่นเพื่อให้ผู้ฟังได้มีเวลาคิด ไตรตรองเกี่ยวกับเนื้อหาของเพลงที่ได้ฟังผ่านไป
- Break เป็นท่อนดึงๆอารมณ์ พักหลังจากที่ถูกกระตุ้นเร้าอย่างหนักแล้ว
- Outro คือท่อนจบ จะโซโล่จบ หรือจบแบบทิ้งคอร์ตนำไปเลย

2.2.2 องค์ประกอบของดนตรี (บทเพลง)

องค์ประกอบดนตรี ดนตรีต่างๆ ไปจะมีองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญ 7 องค์ประกอบ (“โครงสร้างของเพลง”, 2558)

(1) เสียง (Tone)

เสียง (Tone) ในที่นี้ ได้แก่เสียงที่เกิดจากการเป่า การตีต การสี การตี จากเครื่อง

ดนตรี หรือ หรือเสียงที่เกิดจากการขับร้องของมนุษย์มีคุณสมบัติต่าง ๆ ดังนี้

- ระดับเสียง (Pitch) หมายถึง ความสูง - ต่ำของเสียง เสียงที่เกิดจากการสั่นสะเทือนอย่างช้าๆ เสียงจะต่ำ เสียงที่เกิดจากการสั่นสะเทือนอย่างรวดเร็ว เสียงจะสูง
- ความยาวของเสียง (Duration) หมายถึง ความสั้น - ยาวของเสียงดนตรี
- ความเข้มของเสียง (Intensity) หมายถึง ความแตกต่างของเสียงจากค่อยไปจนถึงดัง

- คุณภาพของเสียง (Quality) หมายถึงคุณสมบัติของเสียง ซึ่งเกิดจากการสั่นสะเทือนของวัตถุที่ทำให้เกิดเสียงนั้น

(2) จังหวะ (Rhythm)

จังหวะ (Rhythm) หมายถึง เสียงยาว ๆ สั้น ๆ หรือเสียงหนัก ๆ เบา ๆ ซึ่งประกอบอยู่ในส่วนต่างๆของบทเพลง มีองค์ประกอบต่างๆไป ดังนี้

- อัตราจังหวะ (Time) คือการจัดแบ่งจังหวะเคาะออกเป็นกลุ่มๆ เพื่อทำให้เกิดการเคาะจังหวะ และการเน้น อย่างสม่ำเสมอ การจัดกลุ่มจังหวะเคาะที่พบในบทเพลงต่างๆ ไปคือ 2, 3, และ 4 จังหวะเคาะ ตัวอย่างเช่น

อัตรา 2 จังหวะ 1-2-1-2-1-2-1-2

อัตรา 3 จังหวะ 1-2-3-1-2-3-1-2-3-1-2-3

อัตรา 4 จังหวะ 1-2-3-4-1-2-3-4-1-2-3-4-1-2-3-4

- ความเร็วจังหวะ (Tempo) หมายถึงความช้าหรือความเร็วของบทเพลงนั้น โดยผู้ประพันธ์เพลงเป็นผู้กำหนดขึ้น การกำหนดอัตราความเร็วของจังหวะ มีการกำหนดศัพท์ขึ้นมาใช้โดยเฉพาะ โดยจะเขียนอยู่บนและตอนต้นของบทเพลง ตัวอย่างคำศัพท์ที่กำหนดความเร็วจังหวะ เช่น Largo = ช้ามาก Andante = ช้า Moderato = ปานกลาง Allegro = เร็ว Presto = เร็วมาก

- ลีลาจังหวะ (Rhythmic Pattern) หมายถึงกระสวนของจังหวะ หรือรูปแบบของจังหวะ ที่ถูกกำหนดขึ้นมา เพื่อใช้บรรเลงประกอบบทเพลง เช่น ลีลาจังหวะรำวง ลีลาจังหวะตลุง ลีลาจังหวะมาร์ช (March) ลีลาจังหวะวอลทซ์ (Waltz) ลีลาจังหวะสโลว์ (Slow) ลีลาจังหวะแทงโก (Tango) ลีลาจังหวะร็อก (Rock) เป็นต้น

(3) ทำนอง (Melody)

ทำนองเพลง (Melody) หมายถึง เสียงดนตรีที่มีความแตกต่างในด้านระดับเสียง และด้านความยาวของเสียง มาจัดเรียงเรียงให้ดำเนินต่อเนื่องไปตามแนวนอน เราเรียกว่าทำนอง ทำนองเป็นองค์ประกอบของบทเพลงที่จำง่ายมากกว่าองค์ประกอบอื่นๆ ทำนองเพลงจะมีความหลากหลาย ลักษณะแตกต่างกันออกไป องค์ประกอบของทำนองเพลง ได้แก่

- ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง (Direction of Melody) ทำนองเพลงอาจเคลื่อนไปในหลายทิศทาง เช่น การเคลื่อนที่ขึ้น การเคลื่อนที่ลง อยู่กับที่ หรือการซ้ำของทำนอง โดยปกติทำนองมักจะเคลื่อนที่ถึงขั้นจุดสูงสุด เมื่อเนื้อหาของเพลงถึงจุดสำคัญที่สุด
- พิกัดของทำนอง (Dimension of Melody) พิกัดของทำนองประกอบด้วย 2 ส่วน คือ
 - ด้านความยาว (Length) หน่วยที่ใช้วัดความยาวของทำนองเพลงคือ ห้องเพลง (Measure หรือ Bar)
 - ด้านระดับความกว้างของเสียง (Range) หมายถึงระดับเสียงสูงสุด และต่ำสุดของบทเพลง
 - รูปร่างของทำนองเพลง (Contour of Melody) หมายถึง แนวเส้นที่ลากจากโน้ตทุกโน้ตของทำนองเพลง ตั้งแต่โน้ตแรก จนถึงโน้ตสุดท้าย ทำให้เกิดเป็นแนวเส้นที่เป็นรูปร่างของทำนองเพลง
 - จังหวะของทำนอง (Melodic Rhythm) หมายถึง ความสั้นยาวของระดับเสียงแต่ละเสียงที่ประกอบกันเป็นทำนอง

(4) เสียงประสาน (Harmony)

เสียงประสาน (Harmony) เสียงประสาน คือเสียงดนตรีต่างๆ ที่ถูกกำหนดให้บรรเลงขึ้นพร้อมๆ กัน ด้วยนักเรียบเรียงเสียงประสาน ตามหลักวิชาการประสานเสียง เพื่อให้เสียงต่างๆ ในบทเพลงนั้นเกิดความกลมกลืน และความไม่กลมกลืน ช่วยปรุงแต่งทำนองเพลงที่ไพเราะอยู่แล้วให้เกิดความสมบูรณ์และไพเราะมากยิ่งขึ้น การประสานเสียงเกิดขึ้นได้ทั้งในแนวตั้ง และแนวนอน ซึ่งการประสานเสียงที่จะให้เกิดความไพเราะนั้น จะต้องอยู่ในรูปของขั้นคู่เสียง (interval) หรือคอร์ด (Chord) ชนิดต่างๆ ในการประสานเสียงนั้น มีทั้งการใช้ทั้งคอร์ดที่มีเสียงกลมกลืน และไม่กลมกลืน โดยทั่วไปแล้ว คอร์ดที่มีเสียงกลมกลืน จะใช้มากกว่าคอร์ดที่มีเสียงไม่กลมกลืน

(5) พื้นผิว (Texture)

รูปพรรณ หรือ พื้นผิว (Texture) คือ ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงในแนวตั้ง กับทำนองในแนวนอน เมื่อรวมกันจะเกิดพื้นผิวของดนตรี ทำให้เกิดเป็นภาพรวมของดนตรี พื้นผิวของดนตรีมีหลายรูปแบบด้วย ได้แก่

- พื้นผิวแบบทำนองเดียว (Monophonic Texture) ดนตรีที่มีแต่ทำนองเพียงทำนองเดียว ไม่มีส่วนประกอบอื่นใด
- พื้นผิวแบบหลายทำนอง (Polyphonic Texture) ดนตรีที่มีทำนองตั้งแต่ 2 ทำนองขึ้นไป มาเล่นรวมกัน

- พื้นผิวแบบมีเสียงร่วม (Homophonic Texture) ดนตรีที่มีแนวทำนองหลักหนึ่งทำนอง และมีเสียงเพิ่มเข้ามา เพื่อช่วยสนับสนุนให้แนวทำนองเด่นชัดและมีความไพเราะยิ่งขึ้น เสียงที่เพิ่มเข้ามานี้จะไม่มีสำคัญเท่าแนวทำนอง

- พื้นผิวแบบมีจุดร่วมหรือลูกตกเดียวกัน (Heterophonic Texture) ดนตรีหลายทำนอง ซึ่งมีผู้บรรเลงตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ดำเนินทำนองหลักเดียวกัน มีการตกแต่งทำนองเพิ่มเติมจากทำนองหลักเล็กน้อย โดยมีจุดร่วมของเสียงหรือลูกตกเดียวกัน ลักษณะของดนตรีแบบนี้จะพบมากในดนตรีของไทย จีน ญี่ปุ่น ชาวแอฟริกา เป็นต้น

สีสันทันของเสียง (Tone Color)

(6) สีสันทันของเสียง (Tone Color or Timbre) คือ คุณสมบัติทางด้านเสียงของเครื่องดนตรีชนิดต่างๆ รวมทั้งเสียงร้องของมนุษย์ ซึ่งมีความแตกต่างกัน นำมาบรรเลงร่วมกัน จะทำให้เกิดสีสันทันของเสียงแตกต่างกันไป ตามความสูง ต่ำ ของเสียง ตามลักษณะของการบรรเลง และตามลักษณะของการประสมวง

(7) คีตลักษณ์ (Form)

- คีตลักษณ์ หรือ รูปแบบ (Form) หมายถึง ลักษณะทางโครงสร้างของบทเพลงที่มีการแบ่งเป็นห้องเพลง (Bar) แบ่งเป็นวลี (Phrase) แบ่งเป็นประโยค (Sentence) และแบ่งเป็นท่อนเพลง หรือ กระบวนเพลง (Movement) เป็นแบบแผนการประพันธ์บทเพลง คีตลักษณ์เพลงบรรเลงหรือเพลงร้องในปัจจุบัน แบ่งออกเป็น

- เอกบท (Unitary Form) หรือ วันพาร์ทฟอร์ม (One Part Form) คือบทเพลงที่มีทำนองสำคัญเพียงทำนองเดียวเท่านั้น (A) ก็จะจบบริบูรณ์ เช่น เพลงชาติ เพลงสรรเสริญบารมี เป็นต้น

- ทวิบท (Binary Form) หรือ ทูพาร์ทฟอร์ม (Two Part Form) เป็นรูปแบบของเพลงที่มีทำนองสำคัญเพียง 2 กลุ่ม คือ ทำนอง A และ B และเรียกรูปแบบของบทเพลงแบบนี้ย่อๆ ว่า AB

- ตริบท (Ternary Form) หรือ ทรีพาร์ทฟอร์ม (Three Part Form) รูปแบบของเพลงแบบนี้จะมีองค์ประกอบอยู่ 3 ส่วน คือ กลุ่มทำนองที่ 1 หรือ A กลุ่มทำนองที่ 2 หรือ B ซึ่งจะเป็นทำนองที่เปลี่ยนแปลง หรือเพี้ยนไปจากกลุ่มทำนองที่ 1 ส่วนกลุ่มทำนองที่ 3 ก็คือการกลับมาอีกครั้งของทำนองที่ 1 หรือ A และจะสิ้นสุดอย่างสมบูรณ์อาจเรียกย่อ ๆ ว่า ABA

- ซองฟอร์ม (Song Form) ก็คือการนำเอาตริบทมาเติมส่วนที่ 1 ลงไปอีก 1 ครั้งในตอนแรกจะได้เป็น AABA ที่เรียกว่า ซองฟอร์ม เพราะเพลงโดยทั่ว ๆ ไป จะมีโครงสร้างแบบนี้

- รอนโดฟอร์ม (Rondo Form) รูปแบบของเพลงแบบนี้จะมีแนวทำนองหลัก (A) และแนวทำนองอื่นอีกหลายส่วน ส่วนสำคัญคือแนวทำนองหลักทำนองแรกจะวนมาขึ้นอยู่

ระหว่างแนวทำนองแต่ละส่วนที่ต่างกันออกไป เช่น ABABA ABACA ABACADA

2.2.3 รูปแบบของบทเพลง

ดนตรีที่ประพันธ์ขึ้นอย่างมีระเบียบแบบแผน จะมีรูปแบบที่ค่อนข้างชัดเจน ซึ่งได้แก่ ดนตรีที่ประพันธ์ขึ้นเพื่อการฟังที่เรียกว่า ดนตรีศิลปะหรือดนตรีชั้นสูงของแต่ละชนชาติ หรือดนตรีประจำชาติ เช่น ดนตรีตะวันตกจะมีโครงสร้างบทเพลงที่ชัดเจน บทเพลงจะมีการแบ่งออกเป็นท่อนต่างๆ เช่น บทเพลงประเภท Concerto จะมี 3 ท่อน คือ ท่อนที่ 1 เป็นแบบ Allegro มีจังหวะเร็ว ท่อนที่ 2 ช้า และท่อนที่ 3 เร็ว ในแต่ละท่อนก็จะมีรูปแบบปลีกย่อยออกไปอีก เช่น ในท่อนที่ 1 อาจจะเป็นแบบ Rondo ซึ่งแบ่งออกได้เป็น ท่อน A B A B

อย่างไรก็ตาม เรามักจะไม่ค่อยพบรูปแบบของดนตรีหรือบทเพลงที่ชัดเจนในดนตรีพื้นบ้านหรือดนตรีเฉพาะท้องถิ่น เนื่องจากเป็นดนตรีที่ประพันธ์ขึ้นเพื่อประกอบกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีได้คำนึงถึงหลักการประพันธ์แต่อย่างใด

การศึกษาเนื้อหาและการสื่อความหมายของเพลงโฟล์คซองคำเมืองของ จรัล มโนเพ็ชร เพื่อกลุ่มผู้ฟังสมัยใหม่ : กรณีศึกษาเพลง “พี่สาวครับ” จะใช้แนวคิดเรื่ององค์ประกอบของบทเพลง มาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบของบทเพลงโฟล์คซองคำเมือง ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ทำให้บทเพลงแนวนี้น่าสนใจผู้ฟัง

2.3 แนวคิดเรื่องการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis)

การวิเคราะห์ศึกษาเนื้อหา และการสื่อความหมายของเพลงโฟล์คซองคำเมืองของ จรัล มโนเพ็ชร ก็ต้องศึกษาให้ถึงปัจจัยภายในและโครงสร้างภายในตัวบท เช่น โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ความขัดแย้ง มุมมองการเล่าเรื่อง ตัวละคร เป็นต้น

2.3.1 ทฤษฎีเรื่องการเล่าเรื่อง

ขจิตชัชวาลย์ กิจวิสาละ (2553) กล่าวว่า การเล่าเรื่องเกิดมาพร้อมกับสังคมมนุษย์มนุษย์ทุกคนล้วนเป็นคนสร้างและต้องการรับฟังเรื่องเล่าจะปรากฏออกมาในหลายรูปแบบทั้งนิทาน เป็นตำนาน ผ่านจิตรกรรมฝาผนัง เรื่องสั้น สารคดี ภาพยนตร์หรือแม้กระทั่งความฝัน มีทั้งในลักษณะที่สมมุติขึ้นและอ้างอิงข้อเท็จจริง เช่น สารคดี ส่วนศาสตร์ด้านการเล่าเรื่องเริ่มพัฒนาอย่างจริงจังมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 20 กลายมาเป็นวิชาเฉพาะอย่างเต็มตัวในชื่อ “ศาสตร์เรื่องเล่า” (Narratology) ซึ่งการพัฒนาเป็นศาสตร์ของตัวเองอย่างจริงจังจึงทำให้มีการกำหนดวัตถุประสงค์วัตถุประสงค์ที่จะศึกษาและวิธีการในการศึกษาที่ชัดเจน

สวณิต ยมาภย์ และถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์ (2547) กล่าวว่า “เรื่องเล่า” (Narrative) หรือศาสตร์แห่งการเล่าเรื่อง Narratology ทุกอย่างคือการเล่าเรื่อง เพราะเมื่อเรื่องถูกบันทึกไว้ไม่ว่าจะด้วยสื่อใดๆ ก็กลายเป็นซอฟต์แวร์ กลายเป็นสื่อและจะกลายเป็นเรื่องเล่าก็ต่อเมื่อมีผู้เล่า เป็นผู้นำ

สารหรือนำเรื่องราวไปยังผู้ดูหรือผู้รับ

2.3.1.1 องค์ประกอบการเล่าเรื่องมีดังนี้

(1) โครงเรื่อง

อริสโตเติล (Aristotle, n.d. อ้างใน สอนิต ยมาภัย และถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์, 2547) กล่าวว่า โครงเรื่อง คือ การเรียงลำดับเหตุการณ์สถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล มีที่มาที่ไป จุดเริ่มต้นและจุดหมายในตอนจบ โดยการวางโครงเรื่องก็คือ การวางแผนการกระทำของตัวละคร ให้คนอ่าน คนชม หรือ คนฟัง เข้าใจว่า ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เกิดอะไรขึ้น และมีจุดมุ่งหมายอย่างไร ภายใต้สังคมและสภาพแวดล้อมแบบไหน

การุณันท์ รัตนแสนวงษ์ และสมเกียรติ แสงอรุณเฉลิมสุข (2545 อ้างใน รัตติกาล มนต์ลักษณ์, 2558) กล่าวว่า การเขียนเรื่องโดยทั่วไปมีวิธีการดังนี้

(1.1) การเปิดเรื่อง (The Opening) คือ การเริ่มเรื่องเหมือนกับส่วนนำเรื่องในการเขียนสารคดี เป็นส่วนที่กระตุ้นใจสร้างความสนใจให้ผู้อ่าน การเปิดเรื่องโดยทั่วไป มีวิธีการดังนี้

- เปิดเรื่องโดยการบรรยายฉาก บรรยายสถานที่
- เปิดเรื่องโดยการบรรยายตัวอักษรมักใช้กับละครประวัติศาสตร์ที่ต้องมีการเล่าความเดิมก่อนจะเริ่มเนื้อเรื่อง
- เปิดเรื่องโดยการบรรยายเหตุการณ์เช่น เปิดเรื่องโดยการนำเสนอความขัดแย้ง นำเสนอสถานการณ์ของสังคมในเรื่องที่เกิดขึ้นตอนนั้น
- เปิดเรื่องโดยการใช้บทสนทนาเปิดเรื่องด้วยบทสนทนาของตัวละคร อันจะเป็นเนื้อหาหลักที่จะโยงเข้าเนื้อเรื่องต่อไป
- เปิดเรื่องโดยใช้ตัวละครเล่าเรื่องเป็นการเปิดเรื่องด้วยวิธีชีวิตตัวละคร เล่าเรื่องราวที่ผ่านมาของตัวเอง

(1.2) การผูกปม (Complication) คือ การสร้างข้อขัดแย้งให้เกิดขึ้นกับตัวละครหรือเหตุการณ์ในเรื่องเป็นการนำปัญหาหรืออุปสรรคมาเสนอ เพื่อให้ตัวละครได้แสดงปฏิกิริยาต่อปัญหาและหาทางออก การผูกปมหรือขัดแย้งจะต้องมีความน่าสนใจสมเหตุสมผลทำลายความรู้สึกอารมณ์ของผู้อ่าน

(1.3) การหน่วงเรื่อง (Suspense) คือ การดำเนินเรื่องโดยให้ตัวละครแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาหรือต่อสู้กับอุปสรรค พฤติกรรมของตัวละครควรจะมีความเข้มข้นโดยลำดับเพื่อนำไปสู่สุดยอดของเรื่องถ้าผู้เขียนเสนอเหตุการณ์หรือพฤติกรรมของตัวละครไปเรื่อย ๆ โดยขาดความเข้มข้นตามลำดับเหตุการณ์ ถือว่าเป็นการหน่วงเรื่องที่น่าเบื่อไม่มีความกระชับในการดำเนินเรื่อง

(1.4) จุดสุดยอด (Climax) คือ จุดที่เข้มข้นที่สุดของเหตุการณ์ หรือเป็นเงื่อนงำของเนื้อเรื่องเป็นยอดที่สุดของอารมณ์และความสนใจจุดสุดยอดที่ที่จะต้องสร้างความตื่นเต้นเร้าใจให้กับผู้อ่าน

(1.5) การคลายปม (Denouement) คือ การขยายความลับหรือคลี่คลายปัญหาของเรื่องให้ผู้อ่านเข้าใจเหตุการณ์หรือปมปัญหาต่าง ๆ การคลี่คลายปมปัญหาจะต้องมีความสมเหตุสมผลตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง แสดงความคิดที่แยบยล มิใช่คลี่คลายปมแบบตื่นเงินหรือขาดเหตุผล

(1.6) การปิดเรื่อง (Close หรือ Conclusion) คือ การจบเรื่องเหมือนส่วนสรุปของการเขียนสารคดีการปิดเรื่องที่ดีมีศิลปะจะต้องสร้างความประทับใจให้แก่ผู้อ่านซึ่งการปิดเรื่องโดยทั่วไป มีดังนี้

- การปิดเรื่องแบบธรรมดาเป็นการปิดเรื่องแบบทั่วไป ที่ผู้ชมสามารถคาดการณ์ไว้ได้อยู่แล้วว่าตอนจบจะเป็นอย่างไร เช่น พระเอกนางเอกสมหวังในความรัก เป็นต้น
- ปิดเรื่องแบบหักมุมเป็นตอนจบแบบที่ผู้ชมไม่ได้คาดการณ์ไว้ พลิกไปจากเรื่องที่เราคาดหมาย เช่น จบแบบพระเอกหรือนางเอกตาย
- ปิดเรื่องแบบทิ้งปัญหาให้ผู้อ่านขบคิด

(2) แก่นของเรื่อง (Theme)

อริสโตเติลได้ให้ความหมายว่า ความคิดรวบยอด เป็นข้อคิด สาระสำคัญ หรือแนวปรัชญาที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระทั้งหมดของละคร ที่บทละครแต่ละเรื่องนำมาเสนอต่อผู้ชม ความคิดสำคัญหรือสาระสำคัญนี้ จะพัฒนาตามสถานการณ์ในละคร ซึ่งจะแสดงออกมาทางการวางโครงเรื่อง และลักษณะตัวละคร ความคิดสำคัญหรือสาระของละครจะบอกให้ทราบถึงจุดมุ่งหมายของ บทละคร และเป็นข้อคิดที่ผู้ชมจะนำมาเก็บไว้ใช้ประโยชน์แก่ตนได้ เนื่องจากเกี่ยวข้องกับเงื่อนไขของความเป็นมนุษย์ สาระของละคร จึงเป็นความคิดที่เป็นสากล ที่สามารถปรับใช้กับสภาพทั่วไปได้ (Siks, 1983 อ้างใน สวนิต ยมาภัย และถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์, 2547)

ละครเรื่องต่างๆ ที่นำเสนอต่อผู้ชมสามารถวิเคราะห์แก่นเรื่องของละคร (The Analysis of Theme) ออกเป็น 6 ประเภทได้แก่ (Goodlad, 1971 อ้างใน สวนิต ยมาภัย และถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์, 2547)

(1.1) Love Theme แนวเรื่องเกี่ยวกับความรัก

(1.2) Morality Theme แนวเรื่องเกี่ยวกับศีลธรรมจรรยา จะกระทำระหว่างความดีกับความชั่วและผลที่จะได้รับจากการทำดีและทำชั่วนี้

(1.3) Idealism Theme แนวเรื่องประเภทนี้จะแสดงให้เห็นถึงบุคคลที่มีความพยายามที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ให้บรรลุผลในสิ่งที่ตนเองปรารถนา

(1.4) Power Theme แนวเรื่องเกี่ยวกับอำนาจ เป็นเรื่องของความขัดแย้งระหว่างบุคคล 2 คน หรือ 2 กลุ่ม ที่มีความต้องการในสิ่งเดียวกัน

(1.5) Career Theme เนื้อเรื่องจะแสดงให้เห็นถึงความพยายามของบุคคลที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จโดยมีเป้าหมายหลัก

(1.6) Outcast Theme เนื้อเรื่องจะเป็นเรื่องของคนที่ดำเนินชีวิตในสังคมที่แตกต่างจากคนทั่วไป

(3) ความขัดแย้ง

ความขัดแย้งเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของการเล่าเรื่อง เป็นจุดสร้างปมปัญหาเพื่อให้ตัวดำเนินเรื่องหาทางแก้ปัญหา แบ่งความขัดแย้งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ (เหมือนฝันขาวเหนือ, 2554)

- ความขัดแย้งระหว่างคนกับคน คือ ตัวละคร 2 ฝ่ายไม่ถูกกัน มีการต่อต้านขัดแย้งกัน

- ความขัดแย้งภายในจิตใจ คือ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในของตัวละครเอง ตัวละครจะเกิดความสับสน ลำบากใจ ต่อสู้กับความคิดของตัวเอง

- ความขัดแย้งภายนอก เช่น กับสังคมหรือสภาพแวดล้อม

(4) ตัวละคร (Character)

ตัวละคร (Character) คือ บุคคลที่ผู้แต่งสมมุติขึ้นมาเพื่อให้กระทำพฤติกรรมในเรื่องคือ ผู้มีบทบาทในเรื่อง หรือเป็นผู้ทำให้เรื่องเคลื่อนไหวดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทาง ตัวละครตามนัยดังกล่าวนี้มีได้หมายถึงมนุษย์เท่านั้น หากแต่รวมถึงพวกพืช สัตว์ และสิ่งของด้วยและจะมีพัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปอย่างสมเหตุสมผลของสถานการณ์ ไม่ขัดต่อหลักความจริง (อุมาพร มะโรณี, 2551)

การวางลักษณะนิสัยตัวละคร คือ การกำหนดให้ตัวละครมีลักษณะนิสัยตามความเหมาะสมของเรื่องราวที่เสนอ ส่วนพัฒนาการของนิสัยตัวละคร หมายถึงการที่นิสัยใจคอหรือเจตคติเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ในชีวิตของตัวละครมีพัฒนาการหรือเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากประสบเหตุการณ์หรือเหตุการณ์มากระทบวิถีชีวิตตน

ประเภทของตัวละคร: แบ่งตามลักษณะของบทบาท

การแบ่งประเภทของตัวละครไม่ควรแบ่งตามลักษณะที่ขอบเรียกกันว่า พระเอก, นางเอก หรือผู้ร้ายตัวโกง หากแต่ควรแบ่งตามลักษณะบทบาท และความสำคัญของตัวละครที่ปรากฏในเรื่องนั้นๆ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น

ตัวละครเอก (Principal or Main Character) คือ ตัวละครที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่อง หรือ คือตัวละครที่เป็นศูนย์กลางของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมด เป็นตัวละครที่มีข้อ

ขัดแย้ง ข้อขัดแย้งดังกล่าวนี้อาจเกิดขึ้นภายในใจของตัวละครเอง หรือจะขัดแย้งกับตัวละครอื่นหรือขัดแย้งกับสิ่งที่ไม่เป็นตัวตน เช่น พลังธรรมชาติ หรือระบบสังคมก็ได้

ตัวละครประกอบ (Subordinate or Minor Character) คือตัวละครที่มีบทบาทรองลงไปจากตัวละครเอก เป็นตัวละครที่ทำให้เรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวละครเอกเคลื่อนไหวไปสู่จุดหมายปลายทาง ตัวละครประกอบบางตัวอาจมีบทบาทเด่นพอ ๆ กับตัวละครเอกก็ได้ แต่มักจะเป็นฝ่ายตรงกันข้ามกับตัวละครเอก

ลักษณะนิสัยของตัวละครการกำหนดลักษณะนิสัยของตัวละครนี้ นิยามทำกันอยู่ 2 วิธีคือ

วิธีที่ 1 ตัวละครที่มีลักษณะตายตัว (Stock Character) คือตัวละครที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้เป็นตัวแทนความคิด หรือคุณลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียว เช่น เป็นคนดู ใจดี หรือซื่อสัตย์ และเป็นตัวละครที่จะมีบุคลิกเดียวตั้งแต่ต้นเลี้ยวจนจบเรื่อง เช่น ตัวพระเอกของเพลงพี่สาวครับที่มีความใสซื่อ จริ่งใจ เขินอาย ตั้งแต่เริ่มเพลงจนจบเพลง เป็นต้น

วิธีที่ 2 ตัวละครที่มีลักษณะซับซ้อน (Rounded Character) คือตัวละครที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้มีนิสัยคล้ายกับปูชนทั่วไพบมีการปรับเปลี่ยนนิสัย บุคลิกลักษณะ และทัศนคติไปตามประสบการณ์หรือสภาพจิตใจได้เมื่อมีเหตุผลอันสมควร ตัวละครแบบนี้ ผู้แต่งมักจะไม่นำเสนอโดยตรงว่ามีลักษณะนิสัยใจคออย่างไร ผู้อ่านจะต้องศึกษาจากส่วนประกอบอื่น ๆ เอง เช่น ศึกษาจากคำพูด การกระทำ การปฏิบัติตัวต่อตัวละครอื่นแล้วนำมาตัดสินว่า ตัวละครนั้นเป็นคนเช่นไร มีนิสัยเปลี่ยนแปลงอย่างไร และเพราะเหตุใด เป็นต้น ตัวละครแบบนี้จึงมีลักษณะคล้ายบุคคลในชีวิตจริง และมีส่วนช่วยทำให้เรื่องบันเทิงคดีมีลักษณะสมจริงยิ่งขึ้นด้วย

(5) ฉาก (Setting)

เนื่องจากเรื่องเล่าเป็นการนำเอา “เหตุการณ์” (Event) ที่มีตัวละครที่มีการแสดง มีการกระทำ (Action) ดังนั้นในแต่ละเหตุการณ์จึงต้องมีมิติของ “เวลา” (Time) และ “สถานที่” (Location) ประกอบอยู่ด้วยเสมอ มิติด้านเวลาและสถานที่ (รวมทั้งการตกแต่งสถานที่) นี้ในการเล่าเรื่องจะเรียกว่า “ฉาก” (Setting) (กาญจนา แก้วเทพ, 2552)

มีการแบ่งประเภทของฉากออกเป็นหลายๆ แบบ เช่น แบ่งประเภทของฉากออกเป็นหมวดใหญ่ๆ 2 หมวดใหญ่ๆ คือ ลักษณะทางกายภาพ (Physical Dimension) และลักษณะทางด้านสังคม วัฒนธรรม (Socio Cultural Aspect) ซึ่งแยกย่อยได้อีก 4 ประเภทดังนี้ (Boggs, 2003 อ้างในกาญจนา แก้วเทพ, 2552)

- ปัจจัยด้านเวลา (Temporal Factors) คือ ช่วงเวลาที่เนื้อเรื่องนี้เกิดขึ้น ซึ่งเรื่องเล่าแต่ละประเภทจะเป็นตัวกำหนดช่วงเวลาเอาไว้ โดยปัจจัยด้านเวลานี้อาจจะแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ ช่วงเวลา (ฤดูกาลช่วงเวลาในวันนั้น ช่วงเวลาในประวัติศาสตร์) ระยะเวลา (เรื่องที่เกิดขึ้นใน

เวลาหนึ่งชั่วโมงหนึ่งวันหนึ่งปี)

- ปัจจัยด้านภูมิศาสตร์ (Geographic Factors) เป็นสถานที่ทางกายภาพ ซึ่งอาจเป็นลักษณะทางธรรมชาติ เช่น ภูเขา แม่น้ำ ฯลฯ ซึ่งรวมทั้งสถานที่และสภาพภูมิอากาศหรือ อาจเป็นสถานที่ที่เกิดจากการตกแต่ง เช่น ฉากห้องอาหาร ฉากในบาร์ เป็นต้น

- ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและโครงสร้างทางสังคมที่เกิดขึ้นตามสภาพแวดล้อมในเรื่อง (Prevailing Social Structure and Economic Factors)

- ปัจจัยด้านประเพณี ค่านิยม ศีลธรรม และธรรมเนียมปฏิบัติ (Moral Attitude, Custom and Codes of Behaviors) ในสังคมที่เรื่องราวนั้นเกิดขึ้น

(6) มุมมองในการเล่าเรื่อง

คือการมองเหตุการณ์ การเข้าใจพฤติกรรม ของตัวละครโดยผ่านสายตาตัวละครตัวใดตัวหนึ่งหรือการเล่าเรื่องจากการมองเหตุการณ์วงในหรือวงนอกจะทำให้เกิดมุมมองของเรื่องที่แตกต่างกัน

- มุมมองบุคคลที่หนึ่งตัวละครเอกเป็นผู้เล่าเรื่องมักจะเอ่ยคำว่า “ผม” “ฉัน”
- มุมมองบุคคลที่ 3 ผู้เล่าอยู่ในเหตุการณ์ด้วย ผู้เล่าเกี่ยวข้องกับตัวละครเอกจึงเล่าเรื่องของตัวเอง (ไม่ใช่เรื่องของผู้เล่าโดยตรง)

- มุมมองที่เป็นกลาง ผู้เล่าไม่อยู่ในเหตุการณ์เป็นเพียงผู้สังเกตการณ์หรือรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงอย่างเป็นกลางให้ผู้ชมตีความเรื่องเอง

- มุมมองผู้รู้รอบด้านผู้เล่าไม่อยู่ในเหตุการณ์ และเป็นผู้รู้รอบด้านสามารถเข้าถึงความนึกคิดของตัวละครได้ทุกตัว

2.4 แนวคิดเรื่องกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดเพื่อดึงดูดความสนใจ (AIDA)

กลยุทธ์การสื่อสารการตลาด ถือเป็นกลยุทธ์สำคัญในการวางแผนงานของนักการตลาดในปัจจุบัน เพราะเกี่ยวข้องกับการสื่อสารแบรนด์ สื่อสารผลิตภัณฑ์ออกไปยังผู้บริโภค ไม่ว่าสินค้านั้นจะเป็นอะไร จำต้องได้หรือไม่ได้ก็ต้องพึ่งพากลยุทธ์การสื่อสารการตลาด ผู้ที่สามารถสื่อสารแบรนด์ออกไปให้ผู้บริโภครับรู้ได้มากที่สุดถือว่ามีความได้เปรียบ การใช้เครื่องมือการสื่อสาร การโฆษณาเพียงอย่างเดียวหนึ่งเพียงอย่างเดียวภายใต้สภาวะที่มีการแข่งขันสูงอาจไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ เนื่องจากมีคู่แข่งจำนวนมากที่ต้องการจะเข้าถึงผู้บริโภคในกลุ่มเดียวกัน ดังนั้นเพื่อจะทำให้ผู้บริโภคเห็นตราสินค้ามากที่สุดเท่าที่จะทำได้ จึงจำเป็นต้องใช้การสื่อสารทุกรูปแบบมารวมไว้ด้วยกัน ซึ่งก็คือแนวคิด การสื่อสารการตลาดแบบครบเครื่อง (เสรี วงษ์มณฑา, 2547)

สุขุม อังกรพิพัฒน์, ชนาภา บัวสรวง, วัชรพล วงษ์สวัสดิ์, ฤกษ์ กริษาทรัพย์ และจิตติมณฑน วงศ์มณีรัตน์ (2559) กล่าวว่า โปรแกรมการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จะติดต่อสื่อสารกับลูกค้าที่คาดหวังเพื่อแจ้งข่าวสาร เพื่อจูงใจให้เกิดความต้องการและตัดสินใจซื้อ เพื่อ

สร้างทัศนคติและภาพพจน์ที่ดีให้เกิดขึ้นกับบริษัทและผลิตภัณฑ์ของบริษัท การส่งเสริมการตลาดก็จะประกอบไปด้วยการโฆษณา การขายโดยใช้พนักงานขาย การส่งเสริมการขาย รวมทั้งการให้ข่าวและการประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ช่วยให้เกิดการจูงใจในความต้องการซื้อมากขึ้น

สังคมปัจจุบันนี้เป็นสังคมของการแข่งขัน ความเร่งรีบ เวลาดูเหมือนจะเป็นเงินเป็นทองไปเสียหมด การส่งเสริมการตลาดสินค้าและบริการก็เช่นกัน นักการตลาดต้องการให้ลูกค้าตอบสนอง หรือทำบางสิ่งบางอย่างตามผลลัพธ์ที่เราคาดหวังไว้ โดยเฉพาะความสนใจที่มีต่อโฆษณา และการส่งเสริมการขาย ความเร่งรีบในสังคมปัจจุบันส่งผลต่อการรับชม รับฟัง ต่อโฆษณา และการส่งเสริมการขายเป็นอย่างมาก ความจำกัดทางด้านเวลาดังกล่าวนี้หากเราไม่ให้ความสนใจ หรือคิดหาวิธีการต่างๆ ในการดึงความสนใจลูกค้าให้ตรึงอยู่กับโฆษณา การส่งเสริมการขายของเราก็จะคว้าน้ำเหลวจึงมีกลยุทธ์การตรวจสอบที่ทั่วโลกรู้จักกันว่า "AIDA" ซึ่งกฎดังกล่าวสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับการส่งเสริมการขายและ การโฆษณาได้ทุกประเภท (ธวัชชัย สุวรรณสาร, 2559)

2.4.1 วัตถุประสงค์ของการส่งเสริมการตลาด

วัตถุประสงค์ของการส่งเสริมการตลาดก็คือ กระตุ้นความต้องการซื้อของลูกค้า (Demand) ซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ (สุขุม อังกรพิพัฒน์ และคณะ, 2559)

- (1) ส่งเสริมหรือสนับสนุนทัศนคติเดิมที่ติดอยู่แล้ว ไปสู่พฤติกรรมการซื้อ
- (2) เปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมการซื้อของตลาดเป้าหมาย

วัตถุประสงค์พื้นฐานในการส่งเสริมการตลาดมี 3 ประการคือ

(1) เพื่อแจ้งข่าวสาร (To Inform) อาจเป็นการแนะนำสินค้าใหม่หรืออธิบายลักษณะใหม่ของผลิตภัณฑ์หรือชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ เช่น ไดเอทโค้ก แจ้งว่าเป็นเครื่องดื่มที่มีแคลอรีน้อยกว่าหนึ่งแคลอรีต่อ 100 กรัม

(2) เพื่อจูงใจ (To Persuade) เป็นการชี้จุดเด่นของสินค้าเพื่อกระตุ้นให้ลูกค้าเกิดความต้องการและเกิดการตัดสินใจซื้อ เช่น เป๊ปซี่ ใช้สโลแกนว่า รสชาติของคนรุ่นใหม่

(3) เพื่อเตือนความจำ (To Remind) เป็นการส่งเสริมให้ลูกค้าระลึกถึงสินค้านั้นอยู่เสมอ เช่น นมตราหมีให้พาดหัวว่า เพื่อคนที่คุณรัก

ตารางที่ 2.1: ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการตลาด-กระบวนการยอมรับผลิตภัณฑ์-โมเดล AIDA

วัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการตลาด	กระบวนการยอมรับผลิตภัณฑ์ (Adoption Process)	โมเดล AIDA
1. การแจ้งข่าวสาร (To Inform)	1. การรู้จัก (Awareness)	1. ดึงให้เกิดความตั้งใจ (Attention)
2. การจูงใจ (To Persuade)	2. ความสนใจ (Interest)	2. ความสนใจติดตาม (Interest)
3. การเตือนความทรงจำ (To Remind)	3. การประเมินผล (Evaluation)	3. ต้องการ (Desire)
	4. การทดลอง (Trial)	4. การซื้อ (Action)
	5. การตัดสินใจ (Decision)	
	6. การยืนยันการตัดสินใจ (Confirmation)	

ที่มา: สุขุม อังกูรพิพัฒน์, ชนาภา บัวสรวง, วัชรพล วงษ์สวัสดิ์, ฤกษ์ กริษาทรัพย์ และจิตติมณฑน์ วงศ์มณีรัตน์. (2559). *การส่งเสริมการตลาดและส่วนประสมการส่งเสริมการตลาด*. สืบค้นจาก <http://elearning.bu.ac.th /mua/course/mk212/ch10.htm>.

2.4.2 กระบวนการยอมรับผลิตภัณฑ์ (Adaption Process)

เป็นขั้นตอนที่แต่ละบุคคลจะมีการยอมรับหรือปฏิเสธความคิดใหม่" ประกอบด้วยลำดับขั้นตอน คือ (สุขุม อังกูรพิพัฒน์ และคณะ, 2559)

- การรู้จัก (Awareness)
- ความสนใจ (Interest)
- การประเมินผล (Evaluation)
- การทดลอง (Trial)
- การตัดสินใจ (Decision)
- การยืนยันการตัดสินใจ (Confirmation)

2.4.3 โมเดล AIDA

เป็นทฤษฎีที่เน้นหนักด้านผู้ขายว่าต้อง ปฏิบัติการต่าง ๆ ตามลำดับขั้นให้ถูกต้องตามกาลเทศะ เพื่อผลสำเร็จในการเสนอขาย ("การโฆษณา AIDA", 2560) แบ่งได้ดังนี้

(1) ความเอาใจใส่ (Attention)

ขั้นแรกพนักงานขายต้องหาโอกาสที่จะทำให้ผู้คาด ว่าเป็นลูกค้าตื่นตัว พร้อมทั้งจะรับฟังการเสนอขาย เช่น การขอนัดพบล่วงหน้า หรือบอกเหตุผลในการมาหรือขอภัยที่รบกวนเวลาเขา การที่จะทำให้เขาเกิดความเอาใจใส่ที่จะรับฟังการเสนอขายอาจเป็นผลมาจาก บุคลิกท่าทาง การแต่งกายเรียบร้อย การยิ้ม การพูดจาสุภาพนุ่มนวล พนักงานขายจะต้องแน่ใจว่าสามารถทำได้สำเร็จ ซึ่งเท่ากับเป็นการเริ่มต้นการขายที่มีประสิทธิภาพ และทำให้ผ่านไปสู่อันดับอื่น ๆ ได้ง่ายยิ่งขึ้น

(2) ความสนใจ (Interest)

เมื่อเห็นว่า ลูกค้าพร้อมที่จะรับฟังการเสนอขาย พนักงานขายก็ต้องเริ่มสร้างความสนใจ มีวิธีการให้ลูกค้าเกิดความสนใจ กล่าวถึงรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ โดยอาจเสนอตัวอย่างสินค้า แค็ตตาล็อก รูปภาพ หรืออื่น ๆ มาช่วยเร่งเร้าความสนใจให้เกิดเร็วขึ้น หน้าที่สำคัญก็คือ พนักงานขายต้องพยายามหาความต้องการของลูกค้า (ในด้านทัศนคติและความรู้สึก) โดยวิธีการตั้งคำถาม ทดสอบความสนใจเพื่อทราบถึงความรู้สึก ทัศนคติ หรือทำที่ซึ่งบางครั้งลูกค้าอาจจะบอกมาเองก็ได้

(3) ความปรารถนา (Desire)

เป็นขั้นที่พนักงานขายต้องพยายามจูงใจให้ลูกค้าเกิดความรู้สึก อยากที่จะเป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์ที่เสนอขายอยู่ ขั้นนี้เป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของการขายเพราะลูกค้ามักจะตั้งข้อตำหนิ ติเตียน สงสัย โต้แย้งต่างๆ ซึ่งทำให้เป็นอุปสรรคในการขาย พนักงานขายต้องเตรียมพร้อมที่จะรับสถานการณ์ พยายามควบคุมสติอารมณ์ ปรับตัวให้เข้ากับลักษณะลูกค้าแต่ละรายจนสามารถแก้ข้อสงสัยต่างๆ ไปได้ โดยทำให้ลูกค้าเข้าใจและยอมรับหรือพอใจในคำตอบ บางครั้งจะเป็นการประหยัดเวลาได้มากถ้าพนักงานขายจะกล่าวถึงคำถามที่เขา มักจะ ได้รับเสียเอง โดยอาศัยประสบการณ์ที่ผ่านมาและก่อนที่จะดำเนินการต่อไปก็ควรสรุปสาระสำคัญๆ ที่ได้กล่าวแล้วเพื่อกระตุ้นเตือนความสนใจของลูกค้า การตกลงใจที่จะซื้อ (Action) หากการเสนอขายได้กระทำอย่างถูกต้องแล้ว ย่อมทำให้ผู้คาดว่าจะเป็นลูกค้าพร้อมที่จะตกลงซื้อ อย่างไรก็ตามการตกลงซื้อไม่ได้เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ จะต้องอาศัยการชี้ชวนของ พนักงานขายด้วย พนักงานขายที่ดีจะปิดการขายเมื่อเห็นแน่นอนว่าลูกค้าเกิดความอยากซื้ออย่าง แรงกล้า โดยทั่วไปไม่นิยมถามตรงๆ ว่าจะซื้อหรือไม่ซื้อ แต่มักใช้คำถามเลียงๆ เช่นว่าจะให้ส่งสินค้ามาเมื่อไหร่ จำนวนเท่าไร

(4) ตกลงใจซื้อ (Action)

เป็นขั้นตอนที่ลูกค้าตกลงใจซื้อสินค้าที่เสนอขายแต่ผู้ซื้ออาจจะไม่สั่งซื้อทันที การปิดการขายจึงไม่ควรที่จะตั้งคำถามให้ลูกค้าตอบว่า "ซื้อ" หรือ "ไม่" แต่ควรจะเลียงด้วยการถามว่า "ต้องการอะไร" "จะให้จัดส่งเมื่อใด" "ต้องการจ่ายเป็นเงินสดหรือใช้บัตรเครดิต" เป็นต้น

(5) ความพอใจ (Satisfaction)

พนักงานขายต้องเสริมสร้างความพอใจให้กับลูกค้าโดยการแสดงความขอบคุณ และแสดงให้ลูกค้ารู้สึกว่าได้ตัดสินใจถูกต้อง เหมาะสมที่สุดแล้ว ทั้งให้ลูกค้าเกิดความประทับใจและพอใจที่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้ขาย ขั้นนี้ควรทำให้เร็วที่สุดหลังการขาย พนักงานขายปลีก อาจจะเห็นว่าในขั้นนี้อาจจะเสนอขายสินค้าอื่นๆ เพิ่มได้อีกด้วย

2.4.4 องค์ประกอบของเทคนิค AIDA

องค์ประกอบที่ทำให้โฆษณาของคุณ ประสบความสำเร็จ เทคนิคนี้เรียกว่า AIDA ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสี่ประการ คือ (“การโฆษณา AIDA”, 2560)

(1) A= Attention หรือ อาจจะใช้คำว่า (Awareness) แทนก็ได้ A หมายถึง การดึงดูดความสนใจของกลุ่มเป้าหมาย ให้มาฟังหรือชมในสิ่งที่เรานำเสนอให้ได้ สิ่งที่จะกระตุ้นความรู้สึกหรือดึงดูดความสนใจของคนได้นั้นต้องเป็นสิ่งที่กระตุ้นสัญชาตญาณภายในของ มนุษย์ คือเป็นสิ่งที่กระตุ้นกิเลสหรือความอยากได้ของคนเหล่านั้น เช่น รูป สี กลิ่น รสชาติ ความอยากในรูปแบบต่างๆ เช่น อยากสวย อยากหล่อ อยากรวย อยากเป็นที่สนใจในวงสังคม นอกจากการกระตุ้นอารมณ์ และความต้องการแล้ว สิ่งดึงดูดความสนใจคือ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่เขาเผชิญอยู่

สิ่งที่กระตุ้นความต้องการของนัก ธุรกิจเครือข่ายคือ ความอยากรวย, อยากมีคนเข้าร่วมธุรกิจเยอะๆ, วิธีการที่ทำให้เขาประสบความสำเร็จ หรือ วิธีการสปอนเซอร์คน

(2) I = Interest หมายถึง ความสนใจในสินค้า หรือ บริการของกลุ่มเป้าหมายที่เรา นำเสนอสินค้าหรือบริการออกไป สิ่งสร้าง ความสนใจในสินค้า หรือบริการของกลุ่มเป้าหมายคือ การทำให้เขาเห็นใน ข้อดี หรือผลประโยชน์ที่เขาจะได้รับจากเรา ซึ่งจะสร้างความแตกต่างให้กับเขา มากกว่าที่เขาจะได้รับจากคู่แข่งของเรา ยกตัวอย่างเช่น ข้อดีสิบประการในการใช้สินค้าของเรา, การแสดงการเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของสินค้า หรือบริการของคุณกับผู้อื่น

สิ่งสำคัญที่เราต้องคำนึงถึงในการสร้างความสนใจในสินค้า หรือ บริการของกลุ่มเป้าหมาย คือทุกสิ่งที่น่าเสนอต้องสร้างผลลัพธ์ได้จริงตามที่บอกไว้ ไม่ใช่สิ่งที่โอ้อวดเกินจริง เพราะเมื่อผู้บริโภคใช้สินค้าหรือบริการของเราแล้วทำไม่ได้จริง ก็จะเป็นการสร้างผลเสียให้กับสินค้า หรือบริการของคุณ

(3) D = Desire หมายถึง ความปรารถนาในการบริโภคสินค้า หรือบริการที่น่าเสนอ ก็คือ การทำให้เขาต้องการบริโภคสินค้า หรือ บริการของเรา แม้ว่าเขาไม่จำเป็นที่จะต้องมียกก็ได้ สิ่งที่จะกระตุ้นความปรารถนา หรือความต้องการใช้สินค้า ก็คือ สิ่งที่ได้เติมเต็มความต้องการ ความปรารถนาของกลุ่มเป้าหมาย

ยกตัวอย่างเช่น การซื้อชุดสวยราคาแพงจากดีไซเนอร์ระดับโลกที่ออกมาขาย แทนที่ การซื้อเสื้อผ้าจากตลาดนัด หรือความต้องการมีรถสปอร์ตคันหรูราคาแพง ทั้งๆ ที่มีรถใช้อยู่แล้ว อีก

ตัวอย่างที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือ สินค้าของบริษัท แอปเปิล เช่น ไอโฟน หรือไอโฟน รุ่นใหม่ ที่คนแย่งกันครอบครองเมื่อออกมาใหม่ เพราะความก้าวล้ำ น่าสมัย

(4) A = Action หมายถึง สิ่งที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายตัดสินใจซื้อสินค้า หรือบริการที่นำเสนอ เป็นขบวนการที่สำคัญมากซึ่งเป็นชี้ตายให้ กับโฆษณาที่คุณทำเลย สิ่งที่เขาไม่ได้ในการทำโฆษณา คือ ต้องมี Call to Action ซึ่งกระตุ้น ให้กลุ่มเป้าหมายต้องซื้อสินค้า หรือทำในสิ่งที่เราต้องการเช่น

- เข้าร่วมธุรกิจวันนี้ รับรองว่าเป็นต้นสาย 100%
- โปรโมชั่นพิเศษ ชื่อ 1 แกรม 1
- รับประกัน สปอนเซอร์คน 10 -20 คนต่อเดือน แนนอน

เมื่อใช้เทคนิค AIDA คือคุณต้องมั่นใจว่าหัวเรื่องหรือประโยคเด็ดของคุณต้องดึงดูดความสนใจของ กลุ่มเป้าหมาย หัวเรื่องต้องเป็นสิ่งที่ชัดเจน ตรงประเด็น และทำได้จริงอย่างที่ประกาศออกไป ยกตัวอย่างเช่น

- วิธีสร้างรายได้ 6 หลัก ในเวลา 6เดือน จากที่บ้าน
- ฟรีวิธีสปอนเซอร์คน 100 คน ภายใน 60 วัน
- ไม่อยากล้มเหลวในการทำธุรกิจเครือข่าย ต้องรู้เรื่องนี้

โฆษณาของคุณ จะไม่สำเร็จได้ถ้าขาดองค์ประกอบทั้ง 4 อย่างของ AIDA

เมื่อการใช้งานสูตรนี้โดยไม่เป็นไปตามลำดับ ผลลัพธ์ที่ได้ก็จะทำให้โฆษณาของคุณไม่สมบูรณ์แบบ ขาดแรงดึงดูด ด้วยเหตุนี้เอง จึงได้มีสิ่งที่เพิ่มเติมเข้ามาเพื่อเติมเต็มให้ เทคนิค AIDA สมบูรณ์แบบ แล้วกลายเป็น AIDA(S)

S= Satisfaction หมายถึง ความพึงพอใจในสินค้า หรือบริการ ของผู้ที่ได้ชมโฆษณา ที่เรานำเสนอผ่านโฆษณาออกไป สิ่งที่สร้างความพึงพอใจของโฆษณาที่ทำการออกไป ก็คือการที่กลุ่มเป้าหมายนำสิ่งที่ได้ในโฆษณาไปใช้ประโยชน์ได้ เมื่อใดที่ความพึงพอใจถึงขีดสุด การที่ผู้บริโภคจะซื้อสินค้าไปใช้งาน หรือเกิดการซื้อ บริโภคซ้ำ ได้

2.4.5 พฤติกรรมผู้บริโภค

พฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภค หมายถึง พฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภคขั้นสุดท้ายที่ซื้อสินค้าและบริการไป ผู้บริโภคทุกคนที่ซื้อสินค้าและบริการไปเพื่อวัตถุประสงค์เช่นว่านี้ รวมกันเรียกว่าตลาด ผู้บริโภค ผู้บริโภคทั่วโลกนั้น มีความแตกต่างกันในลักษณะประชากรอยู่หลายประเด็น เช่น ในเรื่องของอายุ รายได้ วัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยม และรสนิยม เป็นต้นทำให้พฤติกรรมการกินการใช้ การซื้อ และความรู้สึกนึกคิดของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์แตกต่างกันออกไป มีการซื้อการบริโภคสินค้าและบริการหลายๆ ชนิดที่แตกต่างกันออกไป นอกจากลักษณะประชากรดังกล่าวแล้ว ยังมีปัจจัยอื่นๆ อีกที่ทำให้มีการบริโภคแตกต่างกัน (สุขุม อังกูรพิพัฒน์ และคณะ, 2559)

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมผู้บริโภค

(1) ปัจจัยทางวัฒนธรรม (Cultural Factors) เป็นปัจจัยที่อิทธิพลออกที่กระทบต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคได้กว้างขวางที่สุด ลึกซึ้งที่สุด ซึ่งแบ่งย่อยออกเป็นวัฒนธรรมหลัก (Core Culture) แล้วก็อนุวัฒนธรรม (Subculture) และชั้นทางสังคม (Social Class)

- วัฒนธรรมหลัก เป็นสิ่งที่มีอยู่ในทุกกลุ่มหรือในทุกสังคมของมนุษย์ และเป็นตัวก่อให้เกิดค่านิยม การรับรู้ ความอยากได้ ไปจนถึงพฤติกรรมของมนุษย์ สิ่งเหล่านี้เมื่อเกิดขึ้นแล้วก็ถ่ายทอดให้แกกันและกันมา และด้วยเหตุที่แต่ละสังคมก็มีวัฒนธรรมหลักเป็นของตนเอง ผลก็คือพฤติกรรมการซื้อของมนุษย์ในแต่ละสังคมก็จะผิดแผกแตกต่างกันไป

- อนุวัฒนธรรม หมายถึง วัฒนธรรมของคนกลุ่มย่อยที่รวมกันเข้าเป็นสังคมกลุ่มใหญ่ จำแนกอนุวัฒนธรรมออกเป็น 4 ลักษณะ คืออนุวัฒนธรรมทางเชื้อชาติ (Ethnic Subculture) อนุวัฒนธรรมตามท้องถิ่น (Regional Subculture) อนุวัฒนธรรมทางอายุ (Age Subculture) อนุวัฒนธรรมทางอาชีพ (Occupational Subculture)

- ชั้นทางสังคม หมายถึง คนจำนวนหนึ่งที่มีรายได้ อาชีพ การศึกษา หรือชาติตระกูลอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างเหมือนกัน

ชั้นทางสังคมของผู้บริโภคที่อยู่ในสังคมเมื่อแบ่งออกแล้วจะมีลักษณะ ดังนี้

- ผู้บริโภคที่อยู่ในชั้นเดียวกันมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเหมือนกัน

- สถานภาพของผู้บริโภคจะสูงหรือต่ำ ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับว่าจะถูกจัดกลุ่มอยู่ในชั้นทางสังคมระดับใด

- ชั้นทางสังคมของผู้บริโภคถูกจัดกลุ่มและลำดับความสูงต่ำโดยตัวแปรหลายตัว เช่น อาชีพ รายได้ ความมั่งคั่งร่ำรวย การศึกษา และค่านิยม เป็นต้น

- บุคคลอาจมีการเคลื่อนไหลจากชั้นทางสังคมชั้นหนึ่งหนึ่งไปยังชั้นอื่น ๆ ได้ ทั้งเลื่อนขึ้นและเลื่อนลง

(2) ปัจจัยทางสังคม (Social Factors) ปัจจัยทางสังคมที่ส่งอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภคมีมากมาย เช่น กลุ่มอ้างอิง ครอบครัว บทบาทและสถานภาพในสังคม เป็นต้น

- กลุ่มอ้างอิง (Reference Group) กลุ่มอ้างอิงของผู้บริโภคคนใด หมายถึง กลุ่มบุคคลซึ่งผู้บริโภคคนนั้น ยึดถือหรือไม่ยึดถือเอาเป็นแบบอย่างในการบริโภคหรือไม่บริโภคตาม โดยที่ผู้บริโภคคนนั้นจะเป็นสมาชิกของกลุ่มหรือไม่ก็ได้

- ครอบครัว (Family) สมาชิกในครอบครัวหนึ่งๆ ประกอบด้วยพ่อแม่ และลูกสมาชิกแต่ละคนในครอบครัวมีอิทธิพลอย่างสำคัญในพฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภค และยังมีผลการวิจัยที่ยืนยันว่าครอบครัวเป็นองค์กรซื้อที่สำคัญที่สุดในสังคม

- บทบาทและสถานภาพของบุคคล (Role and Status) สถานภาพ หมายถึง

ฐานะ ตำแหน่งหรือเกียรติยศของบุคคลที่ปรากฏในสังคม ส่วน บทบาท หมายถึง การทำตามหน้าที่ที่สังคมกำหนดไว้ ในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมหลายหน่วย บุคคลทุกคนย่อมมีสถานภาพได้หลายอย่าง มากบ้างน้อยบ้าง เช่น เป็นพ่อ เป็นแม่ เป็นลูก เป็นรัฐมนตรี เป็นนักการเมือง เป็นปลัดกระทรวง เป็นนายตำรวจ เป็นนายธนาคาร เป็นนักศึกษา ฯลฯ สถานภาพเป็นสิ่งที่สมาชิกในสังคมหนึ่งๆ กำหนดขึ้นเป็นบรรทัดฐานสำหรับกระจายอำนาจ หน้าที่ ความรับผิดชอบ และสิทธิต่างๆ ให้แก่สมาชิก

(3) ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors) ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภคที่สำคัญๆ ได้แก่ อายุ วัฏจักรชีวิตครอบครัว อาชีพ รายได้ รูปแบบการดำเนินชีวิต บุคลิกภาพและมโนทัศน์ที่มีต่อตนเอง

- อายุ (Age) พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อหรือตัดสินใจบริโภคของบุคคลย่อมแปรเปลี่ยนไปตามระยะเวลาที่ยังมีชีวิตอยู่ ขณะอยู่ในวัยทารกหรือวัยเด็ก พ่อแม่จะเป็นผู้ตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์มาให้บริโภคเกือบทั้งหมด เมื่ออยู่ในวัยรุ่นบุคคลจะตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ด้วยตนเองในบางโอกาส โดยเฉพาะเมื่ออยู่ลับหลังพ่อแม่เข้าสู่วัยผู้ใหญ่มีรายได้เป็นของตนเอง อำนาจในการตัดสินใจซื้อจะมีมากที่สุด ต่อเมื่อเข้าสู่วัยชรา ความคิดเห็นจากบุคคลอื่นๆ เช่น ญาติพี่น้อง บุตรหลาน จะหวนกลับมาอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออีก

- วัฏจักรชีวิตครอบครัว (Family Life Cycle) หมายถึง รอบแห่งชีวิตครอบครัว นับตั้งแต่การเริ่มต้นชีวิตครอบครัวไปจนถึงการสิ้นสุดชีวิตครอบครัว แต่ละช่วงของวัฏจักรชีวิตครอบครัวผู้บริโภคจะมีรูปแบบและพฤติกรรมการซื้อที่แตกต่างกันออกไป วัฏจักรชีวิตครอบครัวของบุคคลแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอนใหญ่ ๆ คือ

- ระยะที่ยังเป็นหนุ่มสาวและโสดแยกตัวจากบิดามารดาอยู่อย่างอิสระ

- ระยะที่ก้าวเข้าสู่ชีวิตครอบครัว
- ระยะที่ก่อกำเนิดและเลี้ยงดูบุตร
- ระยะที่บุตรแยกออกไปตั้งครอบครัวใหม่
- ระยะสิ้นสุดชีวิตครอบครัว

- อาชีพ (Occupation) อาชีพของบุคคลจะมีลักษณะเฉพาะบางประการที่ทำให้ต้องบริโภคผลิตภัณฑ์แตกต่างไปจากผู้ประกอบอาชีพอื่นๆ เช่น นักธุรกิจที่ต้องใช้ความคิดอยู่ตลอดเวลา หากขับรถด้วยตนเองอาจเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย ทำให้ต้องบริโภคบริการของพนักงานขับรถ พนักงานส่งเอกสารต้องการความคล่องตัวในการปฏิบัติงานหากใช้รถยนต์ย่อมบังเกิดความล่าช้า เพราะการจราจรติดขัด จึงต้องบริโภครถจักรยานยนต์ เป็นต้น

- รายได้ส่วนบุคคล (Personal Income) รายได้ส่วนบุคคลของผู้บริโภคที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อหรือไม่ซื้อ ได้แก่ รายได้ส่วนบุคคลที่ถูกหักภาษีแล้ว (Disposable Income) หลังจากถูกหักภาษี ผู้บริโภคจะนำเอารายได้ส่วนหนึ่งไปเก็บออมไว้และอีกส่วนหนึ่งไปซื้อผลิตภัณฑ์อันจำเป็นแก่การครองชีพเรียกว่า Disposable Income และรายได้ส่วนนี้เองที่ผู้บริโภคจะนำไปซื้อสินค้าประเภทฟุ่มเฟือย

- รูปแบบการดำเนินชีวิต (Life Styles) รูปแบบการดำเนินชีวิตของบุคคลใดหมายถึง พฤติกรรมการใช้ชีวิต ใช้เงิน และใช้เวลา ของบุคคลคนนั้น ซึ่งแสดงออกมาให้ปรากฏซ้ำๆ กัน ในสี่มิติต่อไปนี้ คือ 1.) มิติทางด้านลักษณะประชากรที่ประกอบกันเข้าเป็นตัวคนคนนั้น (Demographics) 2.) กิจกรรมที่เขาเข้าไปมีส่วนร่วม (Activities) 3.) ความสนใจที่เขามีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Interest) และ 4.) ความคิดเห็นที่เขามีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Opinion) มิติทั้ง 3 อย่างหลังนี้ มักนิยมเรียกว่า AIO Demographics

(4) ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา (Psychological Factors) ที่ส่งอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคได้แก่ การจูงใจ (Motivation) การรับรู้ (Perception) การเรียนรู้ (Learning) ความเชื่อและทัศนคติ (Beliefs and Attitudes)

- การจูงใจ โดยทั่วไป หมายถึง การชักนำหรือการเกลี้ยกล่อมเพื่อให้บุคคลเห็นคล้อยตาม สิ่งที่ใช้ชักนำหรือเกลี้ยกล่อมเรียกว่าแรงจูงใจ (Motive) ซึ่งหมายถึงพลังที่มีอยู่ในตัวบุคคลแล้ว และพร้อมที่จะกระตุ้นหรือชี้ทางให้บุคคลกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของบุคคลนั้น

- การรับรู้ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลเลือกรับเอาสารสนเทศหรือสิ่งเร้าเข้ามาจัดระเบียบและทำความเข้าใจ โดยอาศัยประสบการณ์เป็นเครื่องมือ จากนั้นจึงมีปฏิกิริยาตอบสนอง การที่ผู้บริโภคสองคนได้รับสิ่งเร้าอย่างเดียวกัน และตกอยู่ภายใต้สถานการณ์เดียวกัน แต่มีปฏิกิริยาตอบสนองแตกต่างกัน เป็นเพราะการรับรู้นี้เอง นักการตลาดพึงเข้าใจว่าในชีวิตประจำวันของผู้บริโภคจะตกอยู่ท่ามกลางสิ่งเร้ามากมาย และผู้บริโภคสามารถจะเลือกรับได้ สามารถจะปิดเบือนได้ และสามารถที่จะเลือกจดจำเอาไว้ได้ การส่งสิ่งเร้า (เช่น การโฆษณา) ออกไป จึงต้องโดดเด่น ชัดเจน และจำง่าย จึงจะทำให้ผู้บริโภคมีปฏิกิริยาตอบสนองไปในทางที่ประสงค์

- การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากการได้มีประสบการณ์ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมผู้บริโภคหากมีประสบการณ์มาแล้วว่าผลิตภัณฑ์ใดสามารถตอบสนองความต้องการหรือสร้างความพอใจให้แก่ความอยากได้ของเขาได้ดี เมื่อตกอยู่ในภาวะที่ความต้องการหรือความอยากได้อย่างเดิมแสดงอิทธิพลออกมาอีก ผู้บริโภคจะซื้อผลิตภัณฑ์เดิมไปบริโภคอีก

- ความเชื่อและทัศนคติ ความเชื่อเป็นลักษณะที่แสดงถึงความรู้สึกนึกคิดที่จะเป็นไปได้ อันเป็นจุดมุ่งหมายที่มีลักษณะเฉพาะ ซึ่งจะเป็นความจริงหรือไม่จริงก็ได้ ความเชื่อนี้อาจเกิดจากความรู้ ความคิดเห็น หรือศรัทธา ก็ได้ และอาจมีอารมณ์ความรู้สึก หรือความสะเทือนใจ เข้ามาเกี่ยวข้องหรือไม่ก็ได้

- ความเชื่อ เป็นตัวก่อให้เกิดจินตภาพของผลิตภัณฑ์ขึ้นในหมู่ผู้บริโภค ถ้าหากปรากฏว่าผู้บริโภคมีความเชื่อผิด ๆ เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ย่อมเป็นหน้าที่ของนักการตลาดที่จะต้องทำการรณรงค์เพื่อแก้ไขความเชื่อให้ถูกต้องด้วยกลวิธีต่างๆ

- ทัศนคติ หมายถึง ความคิด ความเข้าใจ ความคิดเห็น ความรู้สึก และท่าทีของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีอิทธิพลต่อการแสดงออกของบุคคลนั้น โดยอาจแสดงออกในทางเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ ทัศนคติที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น มีธรรมชาติที่ค่อนข้างเปลี่ยนแปลงยาก แทนที่จะเปลี่ยนทัศนคติ นักการตลาดจึงควรใช้วิธีปรับข้อเสนอมให้สอดคล้องกับทัศนคติแทน

นักการตลาดถ้าสามารถทำให้ผู้บริโภคมีความเชื่อว่า ผลิตภัณฑ์ของตนมีคุณภาพดีเด่นกว่าผลิตภัณฑ์ของคู่แข่ง ถ้าสามารถทำให้ผู้บริโภคมีทัศนคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์ของตนได้ ผลิตภัณฑ์นั้นย่อมมีจินตภาพที่ดีอยู่ในหัวใจของผู้บริโภค โอกาสที่ผลิตภัณฑ์จะขายได้ย่อมมีมากด้วย

ในการศึกษาเนื้อหาและการสื่อความหมายของเพลงโฟล์คของคำเมืองของ จรัส มโนเพ็ชร เพื่อกลุ่มผู้ฟังสมัยใหม่: กรณีศึกษาเพลง “พี่สาวครับ” จะแนวคิดด้านการสื่อสารการตลาดว่าถ้าจะมีการสื่อสารเพลงโฟล์คของคำเมืองขึ้นมาอีก ทางฝั่งผู้ผลิตคอนเสิร์ต ค่ายเพลง ศิลปิน จะมีการการนำกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดมาปรับใช้หรือไม่ นำกลยุทธ์ใดมาปรับใช้ และปรับให้เข้ากับการกลุ่มผู้ฟังสมัยใหม่อย่างไร

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกทั่วไป (PEST)

ในการทำธุรกิจ ผู้ประกอบการหรือผู้ลงทุนมักจะวิเคราะห์ธุรกิจของตนเองรอบด้าน ทั้งกลุ่มเป้าหมาย ตัวสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ และวิธีการทำการตลาดในรูปแบบต่างๆ จนลึ้มคิดไปถึงปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการทำธุรกิจ ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วปัจจัยภายนอกต่างๆ ที่เราไม่สามารถควบคุมได้กลับมีผลต่อธุรกิจของเรามากกว่าที่เราคิด ทำให้เครื่องมืออย่าง PEST Analysis จึงกลายเป็นเครื่องมือชิ้นสำคัญที่จะช่วยให้เราสามารถวิเคราะห์และวางแผนกลยุทธ์ทำการตลาดให้มีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น

PEST Analysis นั้นคือเครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์แนวโน้มของตลาด และวิเคราะห์ภาพรวมของธุรกิจในอนาคต โดยอาศัยการข้อมูลของการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายนอกต่างๆ ที่เราไม่สามารถควบคุมได้ (“PEST Analysis เครื่องมือวิเคราะห์”, 2558)

โดยสามารถแบ่งปัจจัยภายนอกออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ (พรรณามา ปรัชญาศิริ, 2552)

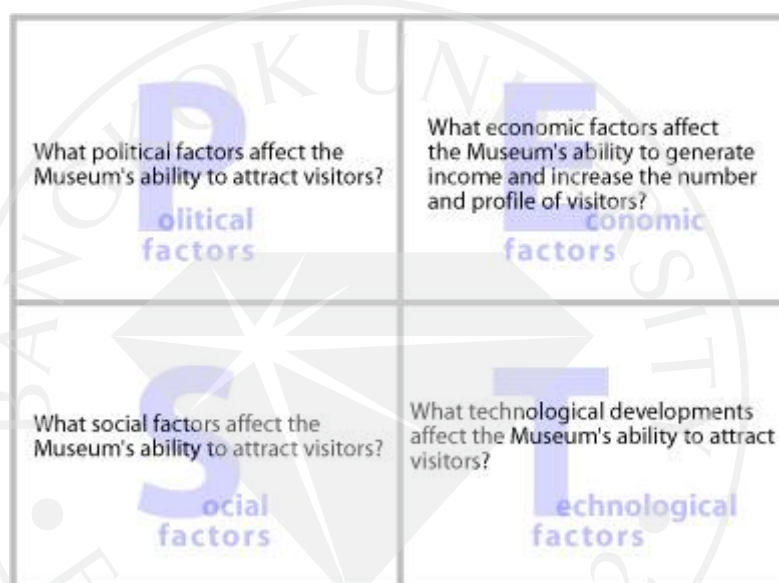
P = Political component คุกกฎหมาย นโยบายของรัฐบาล

E = Economic component คุกสภาพเศรษฐกิจ

S = Sociocultural component คุกสภาพสังคม

T = Technological component คุกเทคโนโลยี

ภาพที่ 2.1: โมเดลปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ PEST Analysis

ที่มา: เอกมล เอี่ยมศรี. (2560). *เครื่องมือวิเคราะห์ธุรกิจ PEST Analysis*. สืบค้นจาก <http://www.pisit.in.th/kheruxng-mux-wikheraah-thurkic>.

2.5.1 Political Component ปัจจัยทางนโยบายและการเมือง

ปัจจัยทางนโยบายและการเมืองคือปัจจัยที่มีการเปลี่ยนแปลงตามสภาพของรัฐบาลและนโยบายของรัฐในช่วงเวลานั้นๆ ในบางช่วงเวลารัฐบาล อาจมีการส่งเสริมการส่งออก ก็จะส่งผลให้ธุรกิจที่มีการส่งสินค้าไปขายนอกประเทศได้เปรียบ รวมไปถึงข้อตกลงและข้อกำหนดทางการค้าที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาโดยขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาล ที่ทำให้เราต้องคอยปรับตัวหรือช่วยผู้ประกอบการตัดสินใจว่าเราพร้อมที่จะลงทุนในประเทศที่มีนโยบายแบบนี้หรือไม่ โดยปัจจัยทางการเมืองที่ควรนำมาวิเคราะห์โดยใช้ PEST ได้แก่

- (1) สถานะความมั่นคงและรูปแบบของทางรัฐบาลว่ามีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด
- (2) ปัญหาอุปสรรคที่มีในประเทศมีมากจนภาษีของประชาชนไม่ได้ถูกนำไปส่งเสริมในด้านสาธารณูปโภคอื่นๆ หรือเปล่า
- (3) อิสรและเสรีภาพในการทำธุรกิจหลากหลายรูปแบบของแต่ละท้องถิ่น
- (4) กฎระเบียบปฏิบัติและข้อห้ามในการทำธุรกิจ
- (5) การควบคุมการนำเข้าและการส่งออก
- (6) มีการเรียกเก็บอัตราค่าธรรมเนียมและการจัดเก็บภาษีอย่างไร
- (7) กฎหมายในด้านต่างๆ เช่น ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการละเมิดลิขสิทธิ์ การขโมยข้อมูล สวัสดิการพนักงาน เป็นต้น
- (8) การจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญามีการให้ความคุ้มครองอย่างไร และครอบคลุมแค่ไหน

2.5.2 Economic Component ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ปัจจัยต่อมาคือปัจจัยทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งมีผลกับทุกๆ ธุรกิจโดยตรงเป็นอย่างมาก เพราะเศรษฐกิจของประเทศเป็นตัวกำหนดกำลังซื้อของคนในประเทศ และเป็นตัวกำหนดตลาดขนาดใหญ่ในประเทศอีกด้วย ซึ่งปัจจัยในหัวข้อนี้ก็สามารถช่วยเราวางแผนธุรกิจว่าจะเลือกดำเนินการเป็นระยะสั้นหรือระยะยาวจากสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันและแนวโน้มของเศรษฐกิจในอนาคตได้อีกด้วย โดยเราสามารถวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจได้จากหัวข้อเหล่านี้

- (1) ภาวะเงินฝืด ภาวะเงินเฟ้อ และอัตราดอกเบี้ย
- (2) อัตราแลกเปลี่ยนในประเทศ
- (3) อัตราการว่างงานของคนในประเทศ
- (4) อัตราค่าแรงขั้นต่ำและค่าแรงของพนักงานโดยเฉลี่ย
- (5) ระดับชนชั้น และกำลังซื้อของผู้คนในประเทศ
- (6) เพดานราคาของสินค้าและบริการที่เราสนใจ
- (7) ตลาดหุ้นของประเทศ
- (8) วงจรของธุรกิจที่เราสนใจ

2.5.3 Sociocultural Component ปัจจัยทางสังคม

ปัจจัยทางสังคมนั้นหมายถึงปัจจัยต่างๆ อย่างที่เกี่ยวข้องกับ สภาพแวดล้อม สภาพสังคม วัฒนธรรม และชีวิตความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่นั้นๆ ว่าเป็นอย่างไรก่อนที่จะเริ่มทำการตลาดให้ได้ถูกทาง เพราะวิถีชีวิตของคนในแต่ละชุมชนนั้นก็มีความแตกต่างกันออกไป การที่จะเข้าไปทำตลาดในพื้นที่ต่างๆ เราต้องเข้าไปศึกษาในส่วนนี้ก่อนเพื่อให้มั่นใจได้ว่าธุรกิจจะสามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่น

และเป็นที่น่าสนใจของคนในชุมชนในด้านที่ดีโดยที่ไม่ส่งผลกระทบต่อคนในชุมชนนั้นๆ ด้วย

- (1) มีการเพิ่มหรือลดของประชากรในสังคมมากน้อยเพียงใด
- (2) ทักษะติดต่อการรักษาสังแวดล้อมของคนในชุมชน
- (3) การจับจ่ายใช้สอยของคนในชุมชนเน้นสินค้านำเข้าหรือสินค้าพื้นๆที่มากกว่ากัน
- (4) ข่าวสารและการบอกต่อมีผลมากน้อยเพียงใด
- (5) พฤติกรรมอื่นๆ เช่น การดูแลสุขภาพ ความสะดวกจากการเดินทางในชุมชน เป็นต้น

ต้น

- (6) วิถีชีวิตของคนในสังคม
- (7) พฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้า
- (8) อัตราการอพยพเข้าหรือออกของคนในชุมชน
- (9) คุณภาพชีวิตการเป็นอยู่
- (10) อายุและเพศ
- (11) การแบ่งชนชั้นวรรณะ
- (12) สิทธิเสรีภาพของผู้คน

2.5.4 Technological Component ปัจจัยทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ

แต่ละพื้นที่ในการทำธุรกิจก็มีการพัฒนาของนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่แตกต่างกันออกไป บางชุมชนอาจอาศัยอยู่ได้โดยไม่ต้องอาศัยเทคโนโลยี แต่กับบางชุมชนกลับต้องพึ่งพาเทคโนโลยีในการดำเนินชีวิตเป็นอย่างมาก รวมไปถึงแนวโน้มในอนาคตว่าถ้าในอนาคตมีเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามา และธุรกิจจะเป็นอย่างไร อย่างเช่น ธุรกิจร้านเช่าวีดีโอรายใหญ่อย่าง Blockbuster ก็ต้องประสบปัญหาอย่างมากเมื่อต้องเผชิญกับเทคโนโลยีอย่างภาพยนตร์ระบบไฟล์ดิจิทัลที่สามารถดาวน์โหลดจากอินเทอร์เน็ตได้สะดวกสบายมาก เป็นต้น ดังนั้นหัวข้อปัจจัยทางเทคโนโลยีที่ควรคำนึงถึงในด้านล่างนี้ จึงมีความสำคัญมากในการทำธุรกิจในยุคปัจจุบัน

- (1) เทคโนโลยีขั้นพื้นฐานของพื้นที่นั้น
- (2) อัตราการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี
- (3) ปริมาณนักสร้าง และนักพัฒนา
- (4) ระดับของเทคโนโลยีของอุตสาหกรรมในชุมชน
- (5) เทคโนโลยีการสื่อสาร
- (6) การเข้าถึงเทคโนโลยีใหม่ๆ

สรุปจะเห็นได้ว่าเครื่องมือขั้นพื้นฐานสามารถให้ภาพรวมเรื่องปัจจัยเสี่ยงหรือโอกาสต่างๆ ที่จะช่วยให้เราสามารถวิเคราะห์ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และปัจจัยอื่นๆ รอบตัวได้มากขึ้น ซึ่งขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญคือการรวบรวมข้อมูล และต้องมั่นใจว่าข้อมูลเหล่านั้นต้องมีความน่าเชื่อถือ

เป็นอย่างดี ไม่ใช่ว่าพยายามใส่เพื่อให้ทุกช่องดูเยอะๆ เท่านั้น เพื่อให้ขั้นตอนการนำมาวิเคราะห์ในขั้นต่อๆ ไปจะได้มีประสิทธิภาพและแม่นยำมากยิ่งขึ้น แต่ทั้งนี้การนำ PEST มาใช้เพียงอย่างเดียวนั้นอาจไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควร ทั้งนี้เราควรใช้ PEST ประกอบกับเครื่องมือตัวอื่นเพื่อให้เห็นมุมมองที่เพิ่มขึ้นด้วยอย่างเช่น SWOT, 5 Forces, MCC และอื่นๆ อีกมากมาย

2.6 แนวคิด Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน

“ไทยแลนด์ 4.0” เป็นวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย หรือ โมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล ภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่เข้ามาบริหารประเทศบนวิสัยทัศน์ที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ที่มีภารกิจสำคัญในการขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศด้านต่างๆ เพื่อปรับแก้ จัดระบบ ปรับทิศทาง และสร้างหนทางพัฒนาประเทศให้เจริญ สามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามแบบใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในศตวรรษที่ 21

ประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจเป็นไปอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ ยุคที่สอง เรียกว่า “ประเทศไทย 1.0” เน้นการเกษตรเป็นหลัก เช่น ผลิตและขาย พืชไร่ พืชสวน หมู หมา กาไก่ เป็นต้น ยุคสอง ขอเรียกว่า “ประเทศไทย 2.0” เน้นอุตสาหกรรมแต่เป็นอุตสาหกรรมเบา เช่น การผลิตและขายรองเท้า เครื่องหนัง เครื่องดื่ม เครื่องประดับ เครื่องเขียน กระเป๋า เครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น และปัจจุบัน (2559) จัดอยู่ในยุคที่สาม เรียกว่า “ประเทศไทย 3.0” เป็นอุตสาหกรรมหนักและการส่งออก เช่น การผลิตและขาย ส่งออกเหล็กกล้า รถยนต์ ถ่านนำมัน แยกก๊าซธรรมชาติ ปูนซีเมนต์ เป็นต้น แต่ ไทยในยุค 1.0 2.0 และ 3.0 รายได้ประเทศยังอยู่ในระดับปานกลางอยู่อย่างนี้ไม่ได้ ต้องรีบพัฒนาเศรษฐกิจสร้างประเทศ จึงเป็นเหตุให้นำไปสู่ยุคที่สี่ ให้รหัสใหม่ว่า “ประเทศไทย 4.0” ให้เป็นเศรษฐกิจใหม่ (New Engines of Growth) มีรายได้สูง โดยวางเป้าหมายให้เกิดภายใน 5-6 ปีนี้ คล้าย ๆ กับการวางภาพอนาคตทางเศรษฐกิจที่ชัดเจนของประเทศที่พัฒนา เช่น สหรัฐอเมริกา “A Nation of Makers” อังกฤษ “Design of Innovation” อินเดีย “Made in India” หรือ ประเทศเกาหลีใต้ที่วางโมเดลเศรษฐกิจในชื่อ “Creative Economy” “ประเทศไทย 4.0” เป็นความมุ่งมั่นของนายกรัฐมนตรี ที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ “Value-Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” โดยมีฐานคิดหลักคือ เปลี่ยนจากการผลิตสินค้า “โภคภัณฑ์” ไปสู่สินค้าเชิง “นวัตกรรม” .เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรม ไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และเปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้า ไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น ดังนั้น “ประเทศไทย 4.0” จึงควรมีการเปลี่ยนวิธีการทำที่มีลักษณะสำคัญ คือ เปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิมในปัจจุบัน ไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ ที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี (Smart

Farming) โดยเกษตรกรต้องร่ำรวยขึ้น และเป็นเกษตรกรแบบเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) เปลี่ยนจาก Traditional SMEs หรือ SMEs ที่มีอยู่และรัฐต้องให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา ไปสู่การเป็น Smart Enterprises และ Startups บริษัทเกิดใหม่ที่มีศักยภาพสูง เปลี่ยนจาก Traditional Services ซึ่งมีการสร้างมูลค่าค่อนข้างต่ำ ไปสู่ High Value Services และเปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และทักษะสูง

เพื่อให้เกิดผลจริงต้องมีการพัฒนาวิชาการ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการวิจัยและพัฒนา แล้วต่อยอดในกลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมาย ดังนี้

1. กลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ เช่น สร้างเส้นทางธุรกิจใหม่ (New Startups) ด้านเทคโนโลยีการเกษตร เทคโนโลยีอาหาร เป็นต้น
2. กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ เช่น พัฒนาเทคโนโลยีสุขภาพ เทคโนโลยีการแพทย์ สปา เป็นต้น
3. กลุ่มเครื่องมือ อุปกรณ์อัจฉริยะ หุ่นยนต์ และระบบเครื่องกลที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ควบคุม เช่น เทคโนโลยีหุ่นยนต์ เป็นต้น
4. กลุ่มดิจิทัล เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อและบังคับอุปกรณ์ต่างๆ ปัญญาประดิษฐ์ และเทคโนโลยีสมองกลฝังตัว เช่น เทคโนโลยีด้านการเงิน อุปกรณ์เชื่อมต่อออนไลน์โดยไม่ต้องใช้คน เทคโนโลยีการศึกษา อี-มาร์เก็ตเพลส อี-คอมเมิร์ซ เป็นต้น
5. กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และบริการที่มีมูลค่าสูง เช่น เทคโนโลยีการออกแบบ ธุรกิจไลฟ์สไตล์ เทคโนโลยีการท่องเที่ยว การเพิ่มประสิทธิภาพการบริการ เป็นต้น

การพัฒนาประเทศภายใต้โมเดล “ประเทศไทย 4.0” จะสำเร็จ ใช้แนวทาง “สานพลังประชารัฐ” เป็นตัวการขับเคลื่อน โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ภาคการเงินการธนาคาร ภาคประชาชน ภาคสถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยต่างๆ ร่วมกันระดมความคิด ผนึกกำลังกันขับเคลื่อน ผ่านโครงการ บันทึกความร่วมมือ กิจกรรม หรือ งานวิจัยต่างๆ โดยการดำเนินงานของ “ประชารัฐ” กลุ่มต่างๆ อันได้แก่ กลุ่มที่ 1 การยกระดับนวัตกรรมและผลิตภัณฑการ ปรับแก้กฎหมายและกลไกภาครัฐ พัฒนาคัลลัสเตอร์ภาคอุตสาหกรรมแห่งอนาคต และการดึงดูดการลงทุน และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน กลุ่มที่ 2 การพัฒนาการเกษตรสมัยใหม่และการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ กลุ่มที่ 3 การส่งเสริมการท่องเที่ยวและไมล์ การสร้างรายได้ และการกระตุ้นการใช้จ่ายภาครัฐ กลุ่มที่ 4 การศึกษาพื้นฐานและพัฒนาผู้นำ (โรงเรียนประชารัฐ) รวมทั้งการยกระดับคุณภาพวิชาชีพ และกลุ่มที่ 5 การส่งเสริมการส่งออกและการลงทุนในต่างประเทศ รวมทั้งการส่งเสริมกลุ่ม SMEs และผู้ประกอบการใหม่ (Start Up) ซึ่งแต่ละกลุ่มกำลังวางระบบและกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายอย่างเข้มข้น

โดยสรุป กระบวนทัศน์ในการพัฒนาประเทศไทยได้ “ประเทศไทย 4.0” เป็นอีกนโยบายหนึ่งที่เป็นการวางรากฐานการพัฒนาประเทศไทยในระยะยาว เป็นจุดเริ่มต้นในการขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่มั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน ตามวิสัยทัศน์รัฐบาลเป็นรูปแบบที่มีการผลักดันการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ การปฏิรูปการวิจัยและการพัฒนา และการปฏิรูปการศึกษาไปพร้อมๆ กัน เป็นการผนึกกำลังของทุกภาคส่วนภายใต้แนวคิด “ประชารัฐ” ที่ผนึกกำลังกับเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจ การวิจัยพัฒนา และบุคลากรทั้งในและระดับโลก

นี่เป็นแนวคิดทิศทางการพัฒนาประเทศเพื่อก้าวเข้าสู่โมเดล “ประเทศไทย 4.0” ของรัฐบาลในปัจจุบัน จะเป็นได้จริงแค่ไหนไม่ใช่คอยติดตามอย่างเดียว แต่ต้องช่วยกันทุกฝ่าย คนละไม้คนละมือตามภารกิจโดยเฉพาะคนในวงการศึกษา

คิดว่าเป็นแสงสว่างจ้าที่เดียวที่จะทำให้ไทย หลุดพ้นจาก “ประเทศกำลังพัฒนา” กลายเป็น “ประเทศพัฒนาแล้ว” อย่างแท้จริงซักที

2.7 ชีวิตและผลงานของจรัล มโนเพ็ชร

จรัล มโนเพ็ชร ศิลปินคนเมืองผู้เป็นทั้งนักร้องนักดนตรีนักแต่งเพลงและนักแสดงที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นศิลปินผู้ยิ่งใหญ่แห่งยุคสมัยของล้านนา เกิดเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2494 ในย่านประตูเชียงใหม่เป็นบุตรคนที่ 2 (จากพี่น้อง 7 คน) ของ พ่อสิงห์แก้ว มโนเพ็ชร ในขณะที่นั้นเป็นข้าราชการที่แขวงทางจังหวัดเชียงใหม่ และแม่ต่อมคำ ณ เชียงใหม่ สืบเชื้อสายมาจากตระกูล ณ เชียงใหม่ (เจ้าเมืองเชียงใหม่) โดยครอบครัวของ จรัล จัดเป็นชนชั้นกลางที่มีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายสมถะตามแบบวิถีชาวเมืองเชียงใหม่ทั่วไป แต่เนื่องจากครอบครัว มโนเพ็ชร เป็นครอบครัวใหญ่ พ่อของเขาจึงต้องหารายได้พิเศษโดยอาศัยความสามารถในด้านงานศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษชาวเหนือ ทั้งการเขียนรูป งานปั้น และงานแกะสลักไม้ เป็นรายได้พิเศษที่จะเลี้ยงดูครอบครัวเล่ากันว่าแม่ในขณะนั้น จรัล จะอยู่ในวัยเด็กแต่เขาก็ได้มีส่วนช่วยในงานของพ่อจึงทำให้ได้รับการถ่ายทอดทักษะด้านศิลปวัฒนธรรมล้านนาจากผู้เป็นพ่อด้วย ในขณะเดียวกัน จรัล เข้าเรียนหนังสือครั้งแรกและจบชั้นประถมปีที่ 4 ที่โรงเรียนพุทธโสภณ จากนั้นจึงย้ายไปเรียนต่อที่โรงเรียนเมตตาศึกษาจนจบมัธยมศึกษาปีที่ 3 และถือว่าเป็นนักเรียนที่มีประวัติการเรียนดีมาหลังจบมัธยมศึกษาปีที่ 3 จรัล สอบเข้าเรียนที่วิทยาลัยเทคนิคภาคพายัพและสำเร็จประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาบัญชีเมื่อปี พ.ศ. 2516

จรัล รักและสนใจดนตรีฝึกเรียนดนตรีและสามารถเล่นได้ตั้งแต่เขายังเป็นเด็กเริ่มหัดเล่นเปียโนเมื่อเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เล่นซิงเกิ้ลเมื่อเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 เล่นกีตาร์เมื่อเรียนชั้นประถมปีที่ 5-7 และตีซิมได้เมื่อเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยได้รับการสนับสนุนทั้งจากทางบ้านและทางโรงเรียนจึงเหมือนเป็นการเปิดโอกาสให้ จรัล ได้แสดงความสามารถทางดนตรีอย่างเต็มที่ จรัล

เริ่มฝึกดนตรีอย่างจริงจังเมื่ออายุประมาณ 14 ปี ในช่วงเข้าเรียนที่วิทยาลัยเทคนิคพายัพชั้นปีที่ 2 (จรัล เรียนก่อนเกณฑ์ 2 ปี) ซึ่งเป็นช่วงที่เขาสนใจดนตรีคันทรี่จากตะวันตก เช่น ปีเตอร์พอล แอนด์ แมรี่ ไชมอน แอนด์ การ์ฟิงเกล เลียนาร์ด โคเฮน บ็อบ ดีแลน และ โจน บาเอช จากนั้นเมื่อเรียนในชั้นปีที่ 3 จรัลจึงเริ่มร้องเพลงเป็นอาชีพและได้ค่าจ้างจากการไปเล่นดนตรีตามงานต่างๆซึ่งโดยส่วนใหญ่เขาจะเลือกเล่นเพลงคันทรี่จากตะวันตกเป็นหลักเนื่องจากคุณจรัล มีพื้นฐานทางด้านดนตรีโดยการฝึกเล่นกีตาร์ มาตั้งแต่เด็กประกอบกับการที่เขาได้ฟังเพลงทางสถานีวิทยุในจังหวัดเชียงใหม่ และจากมิชชันนารีที่เข้ามาเผยแพร่ศาสนาในภาคเหนืออีกทั้งการไปร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่โบสถ์ในวันอาทิตย์กับแม่ซึ่งนับถือศาสนาคริสต์สิ่งต่างๆเหล่านี้ล้วนมีผลต่อความรู้ความสามารถทางด้านดนตรีของ จรัล ไม่ว่าจะเป็นการแต่งเพลง การเล่นดนตรี รวมทั้งการขับร้อง ระหว่างที่เรียนอยู่ที่วิทยาลัยเทคนิคภาคพายัพ จรัล จึงได้ช่วยแบ่งเบาภาระครอบครัวด้วยการทำงานเพื่อหารายได้พิเศษ โดยเริ่มด้วยการรับจ้างร้องเพลงเล่นกีตาร์ที่ร้านอาหารและสถานบันเทิงประเภทคลับบาร์ในเมืองเชียงใหม่ แนวดนตรีที่ จรัล ชอบเป็นพิเศษ คือ ดนตรีโฟล์คคันทรี่ และบลูส์ ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นแรงบันดาลใจและมีอิทธิพลอย่างยิ่งในการแต่งเพลงของเขา เมื่อจบการศึกษาจากวิทยาลัย จรัล ได้เข้าทำงานที่แขวงการทางอำเภอพะเยา ต่อมาจึงย้ายไปทำงานที่บริษัทไทยฟาร์มมิ่ง และที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยที่จรัลยังคงทำงานประจำควบคู่ไปกับการร้องเพลงที่ร้านอาหารโรงแรมและคลับบาร์ในจังหวัดเชียงใหม่ ต่อมาจากการสนับสนุนของ มานิต อัครวงศ์ ซึ่งเป็นผู้ชักชวนให้ จรัล ออกเทปเพลง จรัล จึงเลือกหยิบบทเพลงท้องถิ่นที่มีอยู่ก่อนแล้วและเขียนเนื้อร้องคำเมืองขึ้นมาอีกหลายเพลงโดยในปี พ.ศ.2520 จรัล ได้มีโอกาสทำงานเพลงอย่างเป็นทางการเป็นจริงเป็นจังและออกเทปเป็นครั้งแรกในชื่อชุด “โฟล์คของคำเมืองชุดอมตะ 1” ซึ่งเป็นชุดที่ได้รับความนิยมอย่างสูงและในเวลาอันเื่องที่ บทเพลงอู้อยู่คำ สาวมอเตอร์ไซค์ น้อยใจยา และเพลงพี่สาวครับ กลายมาเป็นที่ยุ้จักของคนทั่วทั้งประเทศโดยในช่วงเวลานั้น จรัล ได้รับแรงบันดาลใจทางดนตรีมาจากบทเพลงของปีเตอร์พอล แอนด์แมรี่ นอกจากนี้ยังมีศิลปินตะวันตกอีกหลายคนที่เป็นต้นแบบการเล่นดนตรีของจรัล เช่น บ็อบ ดีแลน พอล ไชมอน และ อาร์ท การ์ฟิงเกล เป็นต้น ซึ่งส่งผลไปถึงการงานโฟล์คของคำเมืองอันเป็นดนตรีในรูปแบบเฉพาะของ จรัล เอง (อันยา โพธิวัฒน์, 2544, หน้า 166)

2.6.1 ชีวิตและงานของจรัลนับจากช่วงทศวรรษ 2530

เมื่อ จรัล ย้ายจากจังหวัดเชียงใหม่ไปอยู่กรุงเทพฯ ในช่วงทศวรรษ 2530 นอกจากเขาจะเปิดร้านอาหารและทำงานเพลงแล้วบางครั้ง จรัล ยังรับงานแสดงหนัง และละครอีกทั้งเขายังแต่งเพลงประกอบภาพยนตร์หรือละครเหล่านั้นอีกด้วย

งานเหล่านั้นทำให้เขาได้รับรางวัลทั้งจากด้านการแสดงและจากการแต่งเพลงประกอบละคร และภาพยนตร์อีกหลายรางวัล คือรางวัลนักแสดงนำชายยอดเยี่ยม จากภาพยนตร์เรื่องด้วยเกล้า เมื่อปี พ.ศ. 2530, รางวัลเพลงประกอบภาพยนตร์ยอดเยี่ยม จากเรื่องบุญชูผู้น่ารัก ปี พ.ศ.2530 และจาก

เรื่องบุญชู 2 นื่องใหม่ใน ปี พ.ศ. 2532

จากนั้นในช่วงปลายปี พ.ศ. 2533 จรัล มีโอกาสร่วมเดินทางไปกับกองถ่ายภาพยนตร์เรื่อง “วิถีคนกล้า” ซึ่งหน้าที่จริงๆ ของเขาคือการทำดนตรีประกอบ และเป็นทีปรีษาของกองถ่ายแต่ในที่สุดเขาก็ได้ร่วมแสดงในภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวในปี พ.ศ. 2536 จรัล ได้รับแสดงภาพยนตร์เรื่อง “กาเหว่าที่บางเพลง” และทำดนตรีให้ซึ่งเขาต้องทุ่มเททำเพลงประกอบภาพยนตร์เรื่องนี้อย่างหนัก ด้วยสาเหตุที่มีเวลาจำกัดและจำเป็นต้องให้ผลงานนั้นออกมาตีเยี่ยม

ช่วง พ.ศ. 2537-2544 จรัล หันมาทำงาน “ละครชุมชน” และงานศิลปะวัฒนธรรมให้กับจังหวัดลำพูนและจังหวัดเชียงใหม่อย่างต่อเนื่องโดยในปี พ.ศ. 2538 จรัลได้ย้ายขึ้นมาเปิดร้าน “เดอะผลุบ” เป็นการชั่วคราวบนถนนสุเทพ (ตรงข้ามคณะวิศวกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่) เพื่อหารายได้มอบให้กองทุนของครูสว่างเรืองสวัสดิ์ (โรงเรียนเมตตาศึกษา) โดยมีการกำหนดระยะเวลาการเปิดให้บริการเพียง 2 เดือนคือระหว่างวันที่ 20 มีนาคมถึงวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2538 ซึ่งในวันสุดท้ายของการเปิดดำเนินกิจการร้านเดอะผลุบ จรัลจึงได้ขึ้นร้องเพลง “ซึ่งสุดท้าย” มอบให้แฟนเพลงในวาระพิเศษในครั้งนั้นด้วย “ซึ่งสุดท้าย” เป็นชื่อบทเพลงของ จรัล มโนเพ็ชร เพลงหนึ่งซึ่งแต่งขึ้นในปี พ.ศ. 2536 และกำหนดให้เป็นเพลงแรกใน อัลบั้มชุด ศิลปินป่า แต่ด้วยเหตุผลบางประการจึงทำให้บทเพลงดังกล่าวถูกดึงออก แต่ภายหลังการเสียชีวิตของ จรัล มโนเพ็ชร เพลงซึ่งสุดท้าย ได้ถูกนำมาเผยแพร่ต่อสาธารณชนโดยอดีตผู้จัดการส่วนตัวเนื้อหาของเพลงเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกล่าวถึงความเสื่อมสลายของจิตวิญญาณคนเมืองล้านนาโดยใช้เสียงซึ่งและเพลงขอเป็นตัวแทนในการสื่อความหมาย

ในปี พ.ศ. 2539 เนื่องในวโรกาสพระราชพิธีกาญจนาภิเษก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวซึ่งมีการจัดทำดนตรีที่เรียกว่า “ดนตรีจตุรภาค” โดยเป็นการรวบรวมนักดนตรีฝีมือเยี่ยมจากทั่วทุกภาคในประเทศไทยมาแต่งเพลงเพื่อเฉลิมฉลองวโรกาสนี้ขณะนั้น จรัล มีอายุ 45 ปีก็ได้รับเชิญในฐานะครูเพลงภาคเหนือและได้แต่งเพลงที่มีชื่อว่า “ฮ่อมฟ้าบาร์มี” ซึ่งกลายเป็นเพลงที่มีความไพเราะและแพร่หลายเป็นวงกว้างโดยต่อมาได้มีสถาบันการศึกษาด้านศิลปะการดนตรีในจังหวัดเชียงใหม่ได้นำเพลงนี้ไปใช้ประกอบการเรียนการสอนในสาขานาฏศิลป์ด้วย และมีผู้จัดทำพ็อนรำสำหรับเพลงนี้เรียกว่า “พ็อนฮ่อมฟ้าบาร์มี” ซึ่งปีนี้ จรัล เริ่มมีแนวความคิดที่จะกลับมาใช้ชีวิตที่เมืองเหนืออย่างจริงจังโดยการสร้าง “บ้านดวงดอกไม้” ขึ้นที่บ้านทุ่งหลวงอำเภอเมืองจังหวัดลำพูนและเมื่อบ้านหลังดังกล่าวก่อสร้างเสร็จก็ได้มีการจัดงานพิธีขึ้นเฮือน (บ้าน) ใหม่ขึ้นในวันที่ 16 เมษายน พ.ศ. 2539 จากนั้นจึงเริ่มเขียนบทเล่าเรื่องขบร้องและแต่งเพลงประกอบในงาน 700 ปีพบุรีศรีนครพิงค์ที่วัดสวนดอกอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่หลังจากงานนี้ ได้ซื้อที่ดิน 1 ไร่ที่อำเภอเมืองจังหวัดลำพูนเพื่อใช้เป็นทีก่อสร้างหอศิลป์ฯ เชิดชูผลงานและเก็บรักษาอุปกรณ์ต่างๆ ของศิลปินล้านนาโดยให้ชื่อว่า “หอศิลป์สลาเลาเลื่อง” และในปีเดียวกันนี้ก็ได้อำนาจ “บ้านหม้อคำดวง” ซึ่งมีห้องสตูดิโอส่วนตัวที่

กรุงเทพฯจากนั้นในวันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2541 ได้เปิดร้าน “สายหมอกกับดอกไม้” ที่จังหวัด เชียงใหม่ต่อจากนั้นในปี พ.ศ. 2543 ซึ่งกลายเป็นช่วงท้ายของชีวิต จรัล ได้กลับมาอยู่ทางเหนืออย่างถาวรเพื่อทำงานศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นอย่างเป็นทางการเป็นจริงเป็นจัง อีกทั้งได้ก่อตั้งและเป็นประธานมูลนิธิส่งเสริมศิลปป็นล้านนาขึ้นที่จังหวัดลำพูนกลางปี พ.ศ.2544 เป็นช่วงที่เขากำลังตั้งใจที่จะทำงานเพลงเนื่องในโอกาส “25 ปีไฟล์คของคำเมืองจรัลมนเพ็ชร” ซึ่งมีกำหนดการจัดแสดงงาน ณ.หอประชุมใหญ่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ในวันที่ 25 ตุลาคม พ.ศ. 2544 แต่ในระหว่างของการเตรียมงานนี้เองเมื่อย่ำรุ่งของ วันที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2544 จรัล ได้เสียชีวิตลงเนื่องจากภาวะหัวใจล้มเหลวอย่างฉับพลันที่บ้านดวงดอกไม้ จังหวัดลำพูนโดยภรรยาของจรัลได้พรรณาไว้ว่า “ร่างของจรัลอยู่ในอาการของคนหลับสนิทศีรษะทับอยู่บนแขนซ้ายซึ่งรองรับอยู่แขนขวาของเขาแนบไปกับลำตัวร่างทั้งร่างทอดกายนิ่งสนิทดูคล้ายรูปปั้นขนาดใหญ่” (อันยา โพธิ์วัฒน์, 2544, หน้า 166)

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภูมิสิษฐ์ กฤตพิพัฒน์โชติ (2558) เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบการเล่าเรื่องและการสื่อความหมายในมิวสิควิดีโอเพลงลูกทุ่งยุคคลาสสิกกับยุคร่วมสมัย” มีการศึกษาโดยการวิเคราะห์ตัวบทจากมิวสิควิดีโอเพลงลูกทุ่งยุคละ 10 มิวสิควิดีโอเพลง ผลการวิจัยพบว่า ในยุคคลาสสิกมีการนำเสนอแบบการแสดงมากที่สุดและมีโครงเรื่องเกี่ยวกับการนำเสนอภาพลักษณ์ของศิลปิน ส่วนในยุคร่วมสมัยจะใช้การแสดงและการสื่อความหมายผสมกัน นอกจากนั้นมิวสิควิดีโอยังมีโครงเรื่องเกี่ยวกับการต่อสู้เรื่องความรักกับผู้หญิง การอกหัก ความสนุกสนาน ท้ายที่สุดจะพบความแตกต่างกันตรงที่ในยุคคลาสสิกจะแสดงให้เห็นอุดมการณ์ในมิวสิคเพลง เป็นช่องทางการถ่ายทอดภาพลักษณ์ของศิลปิน ในขณะที่ในยุคร่วมสมัยจะพบอุดมการณ์ทุนนิยมที่สะท้อนผ่านกระบวนการสื่อสารภาพลักษณ์ศิลปิน ความรัก ชนชั้น ผู้หญิงสมัยใหม่ และวัฒนธรรม

ฐิตินัน บุญภาพ คอมมอน (2553) เรื่อง “เพลงกับวัฒนธรรม: การศึกษาการเชื่อมโยงอัตลักษณ์และวัฒนธรรมชุมชนผ่านบทเพลงของศิลปินล้านนา” เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของเพลงในชุมชนล้านนา 2) ศึกษาการเชื่อมโยงอัตลักษณ์และวัฒนธรรมชุมชนผ่านบทเพลงของศิลปินล้านนา 3) ศึกษาบทบาทของเพลงที่มีต่อการเชื่อมโยงอัตลักษณ์และวัฒนธรรมชุมชนล้านนา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเพลง การสัมภาษณ์เจาะลึกศิลปิน ผลการวิจัยพบว่า เนื้อหาเพลงล้านนาเน้นถ่ายทอดวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนล้านนา อาหาร สถานที่ท่องเที่ยว การดำรงชีวิต ให้คนล้านนาเกิดความภาคภูมิใจ ส่วนทางด้านภาษาเพลงล้านนามีบทบาทในการถ่ายทอด ภาษาคำเมืองที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวล้านนาเพื่อเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมไปสู่ผู้ฟัง และสุดท้าย ท่วงทำนองดนตรีล้านนา เพลงล้านนาจะถ่ายทอดความโดดเด่นของอัตลักษณ์ทางดนตรีของชาวล้านนา และยังผสมผสานกับดนตรีสมัยใหม่ในยุคปัจจุบันกลายมา

เป็นเพลงคำเมืองแบบใหม่ เช่น ลูกทุ่งคำเมือง โพล์คของคำเมือง สตริงคำเมือง ที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะของดนตรีล้านนา

เกศราพร พรหมนิมิตกุล (2553) เรื่อง ความงามของภาษาในเพลงลูกทุ่ง:กรณีศึกษาเพลงฮิตติดชาร์ตลูกทุ่งมหานครมีการศึกษาจากเพลงฮิตติดชาร์ตลูกทุ่งมหานครประจำเดือนมีนาคม 2553 ผลการศึกษาพบว่า การใช้ภาษาในเพลงลูกทุ่งมีการใช้คำแบบเรียบง่าย สื่อความหมายชัดเจน ตรงไปตรงมา โดยมีทั้งการใช้คำภาษาถิ่น การใช้คำบ่งบอกสถานที่ การใช้คำให้เกิดอารมณ์ การใช้คำสัมผัส การใช้คำซ้ำ การใช้คำซ้อน การใช้คำภาษาต่างประเทศ และการใช้คำตัด คำสแลง นอกจากนี้ยังมีการใช้ภาพพจน์ที่ช่วยสร้างสุนทรียภาพความงามและ จินตภาพให้แก่ผู้ฟัง โดยมีการใช้ภาพพจน์ 7 ประเภท คือ อุปมา สัญลักษณ์ บุคคลวัตปฏิทรรศน์ อติพจน์ สัทพจน์ และปฏิพจน์ ในด้านการใช้สำนวนมีทั้ง สำนวนเก่าที่ใช้ต่อเนื่องมานานและ มีสำนวนใหม่ที่เกิดจากการสร้างสรรค์ของผู้ประพันธ์ให้สอดคล้องกับบริบท และในด้านโวหารพบว่านิยมใช้โวหาร 3 ประเภท คือบรรยายโวหาร พรรณนาโวหาร และอุปมาโวหาร

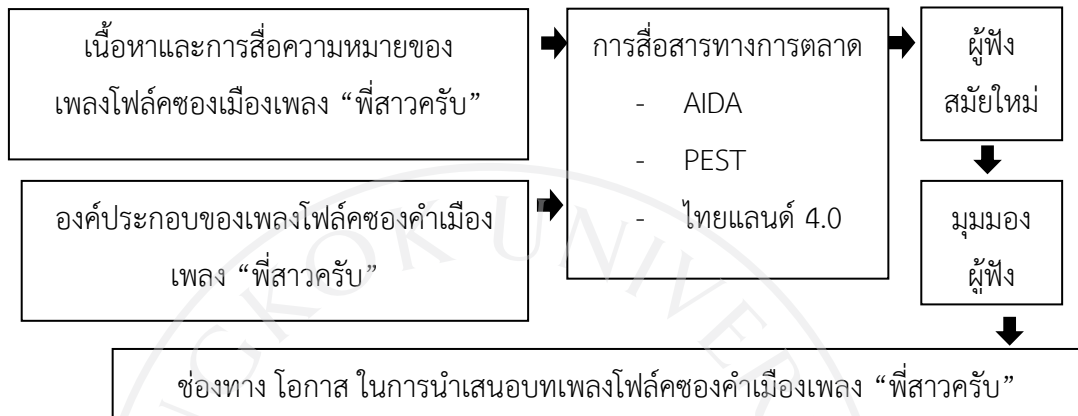
ปาริณา อภิชนาธง (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษากระบวนการสร้างสรรค์เพลงคำเมืองหลังยุค จรัล มโนเพ็ชร เสียชีวิต” พบว่า หลังจากจรัล มโนเพ็ชรเสียชีวิต (พ.ศ. 2545-2551) เพลงคำเมืองมีกระบวนการสร้างสรรค์ เพลงคำเมืองสามารถแบ่งออกเป็นการสร้างสรรค์ระดับท้องถิ่น และการสร้างสรรค์ในระดับประเทศ ซึ่งในระดับท้องถิ่นนั้นศิลปินเพลงคำเมืองท้องถิ่นมีรูปแบบการเข้าสู่อาชีพ 2 แบบคือ 1. ศิลปินที่สังกัดบริษัทและ 2. ศิลปินที่ไม่สังกัดบริษัทหรือศิลปินอิสระ โดยเจ้าของบริษัทหรือโปรดิวเซอร์สรรหาศิลปินโดยไม่มีการกำหนดบุคลิกภาพศิลปินการเลือกเพลงให้ศิลปินขับร้องจำนวน 10 เพลงในแต่ละอัลบั้มจะมีสูตรสำเร็จว่าต้องเป็นเพลงเร็วมีเนื้อหาแบบใดก็ได้ เพลงหรือเพลงตลกก็เพลง ไม่มีขั้นตอนการพิจารณาที่ซับซ้อนไม่ต้องวางแผนการตลาดเนื่องจากทราบพฤติกรรมกลุ่มเป้าหมายท้องถิ่นอยู่แล้วทำให้อัลบั้มเพลงหนึ่งชุดใช้เวลาประมาณ 2 สัปดาห์ถึง 1 เดือนเท่านั้นรูปแบบในการสร้างสรรค์เพลงคำเมืองสามารถแบ่งได้ 4 รูปแบบคือ 1. เพลงโพล์คของคำเมือง 2. เพลงตลกคำเมือง 3. เพลงลูกทุ่งคำเมือง 4. เพลงคำเมืองแบบสตริงคอมโบ โดยวงการเพลงคำเมืองระดับท้องถิ่นจะมุ่งเน้นการสร้างความบันเทิง กระบวนการสร้างสรรค์เพลงคำเมืองในระดับประเทศศิลปินจะสังกัดบริษัทมีสัญญาผูกมัดและระบบการแบ่งผลประโยชน์ระหว่างศิลปินกับบริษัทชัดเจน ผู้บริหารและโปรดิวเซอร์เป็นผู้สรรหาศิลปินแต่จะมีการกำหนดบุคลิกภาพหรือดัดแปลงบุคลิกภาพของศิลปิน เพื่อวัตถุประสงค์ทางการตลาดรูปแบบในการสร้างสรรค์แบ่งได้ 3 รูปแบบคือ 1. เพลงโพล์คของเพื่อชีวิต 2. เพลงลูกทุ่งคำเมือง 3. เพลงคำเมืองเพื่อชีวิตการสร้างสรรค์ผลงานเพลงหนึ่งอัลบั้มใช้เวลาประมาณ 2 เดือนถึง 2 ปี ขึ้นอยู่กับความรีบเร่งในการวางแผนซึ่งพิจารณาจากชื่อเสียงของศิลปินมีขั้นตอนการพิจารณาการประชุมระดมความคิดโดยมีรูปแบบในการสร้างสรรค์เพลงคำเมืองเชื่อมโยงกับการวางแผนการตลาด โดยจะผลิตเพียง 2 เพลงเพื่อทดลองตลาดก่อนหาก

ได้รับความนิยมนឹងจะผลิตให้ครบ 10 เพลง บริษัทนิยมนัดหาผู้สนับสนุนศิลปินเรียกว่าสปอนเซอร์เพื่อสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการผลิตหรือรับเหมาผลงานของศิลปินองค์กรหรือบุคคลที่มีเกี่ยวข้องในการสร้างสรรค์เพลงคำเมืองประกอบด้วย บริษัทหรือนายทุนอิสระ โปรดิิวเซอร์ ครูเพลง นักแต่งเพลง และศิลปินเพลงคำเมือง ปัจจัยที่มีผลต่อความนิยมเพลงคำเมืองในระดับท้องถิ่นมี 6 ปัจจัยได้แก่ 1. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ 2. ปัจจัยด้านสังคม 3. ปัจจัยด้านเนื้อหาเพลง 4. ปัจจัยด้านโอกาสและจังหวะในการวางแผน 5. ปัจจัยด้านอิทธิพลของสื่อ 6. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการสื่อปัจจัยที่มีผลต่อความนิยมเพลงคำเมืองในระดับประเทศมี 5 ปัจจัยได้แก่ 1. ปัจจัยด้านสังคม 2. ปัจจัยด้านอิทธิพลของสื่อ 3. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการสื่อ 4. ปัจจัยด้านตัวบทเพลง 5. ปัจจัยด้านโอกาสและจังหวะในการวางแผน

เปรมวดี กิรวาทิ (2552) ได้ทำการศึกษาในเรื่อง “จรัล มโนเพ็ชร กับการสร้างภาพตัวแทนบางส่วนของอัตลักษณ์ล้านนา” พบว่า โพล์คของคำเมืองของ จรัล มโนเพ็ชร มีจุดเด่นอยู่ที่การนำเครื่องดนตรีตะวันตกและท่วงทำนองเพลงตะวันตกนำมาดัดแปลงและแต่งคำร้องด้วยภาษาคำเมือง ความแปลกใหม่ของโพล์คของคำเมืองที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยจรัลด้านหนึ่งนำไปสู่การแปลงงานเพลงดังกล่าวให้กลายเป็นสินค้าภายใต้บริบทของการท่องเที่ยวเชียงใหม่ นับจากทศวรรษ 2520 ในอีกด้านหนึ่งโพล์คของคำเมืองของจรัลได้ย้อนกลับมาสร้าง “ภาพตัวแทนส่วนหนึ่ง” ของสังคมล้านนาออกสู่การรับรู้ของผู้คนส่วนใหญ่ในสังคมไทยนับแต่นั้นมาจรัลมโนเพ็ชรจึงกลายมาเป็นที่รู้จักในฐานะศิลปินเจ้าของแนวเพลงโพล์คของคำเมืองความตายแบบปัจจุบันทันด่วนของจรัลได้กลายเป็นกระบวนการสำคัญที่เปิดพื้นที่ทางวัฒนธรรมต่างๆ ในสังคมล้านนายุคใหม่ขึ้นมาเรื่องเล่าเกี่ยวกับชีวิตและงานของจรัลกลายเป็นทั้งสินค้าและตัวแทนเชิงสัญลักษณ์ของอัตลักษณ์ล้านนาที่สื่อองค์กรรวมทั้งกลุ่มคนกลุ่มต่างๆ เข้ามาช่วงชิงสร้างการนิยามความหมายผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายหลังการเสียชีวิตของจรัล กระบวนการเหล่านี้มีส่วนอย่างสำคัญที่ได้สร้างตัวตนใหม่ให้กับ จรัล ในฐานะนักเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมอีกทั้งมีส่วนอย่างสำคัญที่ทำให้ชีวิตและงานของ จรัล กลายมาเป็นภาพตัวแทนบางส่วนของอัตลักษณ์ล้านนา การนำเสนอเรื่องราวของจรัลผ่านสื่อแขนงต่างๆ และพิธีกรรมรำลึกที่ถูกจัดขึ้นมีส่วนอย่างสำคัญที่ทำให้ความทรงจำและเรื่องเล่าเกี่ยวกับ จรัล มโนเพ็ชร ยังคงดำรงอยู่โดยการผลิตซ้ำ/สร้างเรื่องเล่าเกี่ยวกับชีวิตและงานของจรัลผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่ถูกกำหนดให้มีขึ้นนอกจากนี้ เรื่องราวของ จรัล ยังไปปรากฏตามสถานที่ต่างๆ ผ่านการใช้เสียงเพลงโพล์คของคำเมืองของ จรัล อาทิ เช่น ร้านอาหารศูนย์การค้า สถานศึกษา โรงแรม และสถานวิทูทท้องถิ่น โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลหรือฤดูกาลแห่งการท่องเที่ยวเมืองเชียงใหม่การใช้เสียง (เพลง) ของ จรัล ในสถานที่ต่างๆ ดังกล่าวมีส่วนอย่างสำคัญที่ทำให้ชีวิตและงานของ จรัล มโนเพ็ชร ได้กลายมาเป็นส่วนหนึ่งของความเป็นล้านนาที่ถูกใช้หรือนำเสนอขายให้กับนักท่องเที่ยวที่มีความปรารถนาที่จะมาสัมผัส/บริโภควัฒนธรรมท้องถิ่นในล้านนา อย่างไรก็ตามแม้กิจกรรมทางวัฒนธรรมที่จัดขึ้นเพื่อมุ่งเสนอขายสินค้าความเป็นล้านนาจะ

เป็นไปเพื่อหาว่าทำไมก็กลายมาเป็นพื้นที่ที่เสียงและเรื่องราวของ จรัล ได้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของ ภาพตัวแทนของอัตลักษณ์ล้านนาผ่านปฏิบัติของโสทรทัศน์ล้านนาที่งานเพลงของจรัลได้มีส่วนสร้างขึ้น

ภาพที่ 2.2: กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาเนื้อหาและการสื่อความหมายของเพลงโฟล์คของคำเมืองของ จรัล มโนเพ็ชร เพื่อกลุ่มผู้ฟังสมัยใหม่: กรณีศึกษาเพลง “พี่สาวครับ” ในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ด้วยเครื่องมือการวิจัยแบบการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) มีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Information) ด้วยการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) มีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ที่ประกอบวิชาชีพทางด้านเพลงโฟล์คของคำเมือง และเพลงไทยสากล ได้แก่ อดีตผู้จัดการส่วนตัวของคุณ จรัล มโนเพ็ชร ศิลปินเพลงล้านนาชื่อดัง โปรดิวเซอร์เพลงสมัยใหม่ ฝ่ายบริหารค่ายเพลงและผู้จัดแสดงคอนเสิร์ต โดยแบ่งเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 5 คน กลุ่มตัวอย่างผู้ฟังเพลงสมัยใหม่ จำนวน 30 คน และการสังเกตแบบมีส่วนร่วมของผู้วิจัยแล้วทำการวิเคราะห์ด้วยการพรรณนาวิเคราะห์

3.1 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

3.1.1 ประเภทเอกสาร

- เนื้อเพลงคำเมืองที่ประพันธ์โดยจรัล มโนเพ็ชร เพลง “พี่สาวครับ”
- หนังสือ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทวิเคราะห์ บทสัมภาษณ์ บทความจากสื่อสิ่งพิมพ์ บทความต่างๆ เอกสารประกอบการเรียน สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆที่เกี่ยวข้อง

3.1.2 แหล่งข้อมูลโสตทัศน

- ซีดีหรือเทปคาสเซ็ท บันทึกเพลง “พี่สาวครับ” และ มิวสิควีดีโอเพลง “พี่สาวครับ” เวอร์ชันผู้ถือลิขสิทธิ์เป็นผู้อนุมัติและเผยแพร่ ปี พ.ศ. 2558 และ เวอร์ชันภาพยนตร์เรื่องปิดเทอมใหญ่หัวใจว้าวุ่น ปี พ.ศ. 2551

3.1.3 แหล่งข้อมูลบุคคล ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้แหล่งข้อมูลบุคคลได้แก่

- (1) ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเพลงโฟล์คของคำเมือง เพื่อภาพรวมของการวิเคราะห์เกี่ยวกับเพลงโฟล์คของคำเมือง ผู้วิจัยเห็นว่า ควรสัมภาษณ์ไปยังผู้ที่มีความรู้เรื่องเกี่ยวกับเพลงคำเมืองดังนี้
 - มานิต อชวงค์ (การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 มิถุนายน 2560) อดีตผู้จัดการส่วนตัวของคุณจรัล มโนเพ็ชร และผู้ดูแลจรัล มิวเซียม
 - สุนทรี เวชานนท์ (การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 มิถุนายน 2560) ศิลปินเพลงล้านนาชื่อดังต้นฉบับผู้ขับร้องเพลง “สาวเชียงใหม่” และเคยร่วมงานกับคุณจรัล มโนเพ็ชร
 - อุเทน พรหมมินทร์ (การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2560) ศิลปินเพลงลูกกรุงชื่อดังที่เคยร่วมงานกับคุณจรัลและเคยนำเพลงของคุณจรัล มาขับร้องใหม่ในอัลบั้ม “ขับขาน

ล้านนา”

(2) ผู้บริหารค่ายเพลง โปรดิวเซอร์ ผู้จัดการคอนเสิร์ต ในยุคสมัยปัจจุบัน เพื่อการนำมาวิเคราะห์เกี่ยวกับการสื่อความหมายของเพลงโพล์คของคำเมืองแบบดั้งเดิม แต่ปรับมุมมองในการนำเสนอเพื่อกลุ่มผู้ฟังรุ่นใหม่

- เรื่องกิจ ยงปิยะกุล (การสื่อสารส่วนบุคคล, 30 มิถุนายน 2560) โปรดิวเซอร์ เพลงสมัยใหม่ สังกัดจีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน) และ สังกัดโซนี่ มิวซิก

- อัครวัฒน์ พิษยธนะวิศาล (การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กรกฎาคม 2560) ผู้จัดการฝ่ายวางแผนกลยุทธ์เพลง บริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน)

(3) ผู้ฟังเพลงรุ่นใหม่

เพศชายและหญิง อายุระหว่าง 18 – 40 ปี และสมัครใจให้ข้อมูล จำนวน 30 คน มาจากผู้ที่ชอบการฟังเพลงในหลายๆ รูปแบบ ทั้ง สากล ไทยสากล ลูกทุ่ง หรือคำเมือง โดยการคัดเลือกจากการลงพื้นที่ใน 2 พื้นที่ คือ มหาวิทยาลัย บริษัทเอกชน และเข้าไปสัมภาษณ์หากกลุ่มคนที่กำหนด แล้วทำการสอบถามข้อมูลเชิงลึกตามหัวข้อวิจัยแล้วคัดเลือกข้อมูลที่ตรงกับงานวิจัยมาประกอบการศึกษาวิเคราะห์

3.2 บทเพลงที่เลือกมาศึกษา

เลือกศึกษาเฉพาะบทเพลงโพล์คของคำเมืองเพลง “พี่สาวครับ” เพราะเป็นเพลงที่ประพันธ์และขับร้องโดย จรัล มโนเพ็ชร เป็น 1 ในบทเพลงที่มีชื่อเสียง มีเนื้อหาสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมของชาวล้านนา แต่มีความหมายเข้าใจง่าย สามารถเข้าถึงกลุ่มคนสมัยใหม่ได้ไม่ยาก

3.3 วิธีการเก็บข้อมูล

3.3.1 การเก็บข้อมูลจากการอ่าน ประวัติส่วนตัว ประวัติการทำงาน เนื้อเพลง และการถ่ายทอดความหมายของเพลงผ่านวิดีโอเพลงของ จรัล มโนเพ็ชร รวมทั้งข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับผลงานของจรัล มโนเพ็ชร โดยเน้นด้านการวิเคราะห์ตัวบท การเล่าเรื่อง เป็นหลัก

3.3.2 การเก็บข้อมูลจากซีดี (CD) หรือ เทปคาสเซ็ท (Cassette) เพลง “พี่สาวครับ” ฟังและจดบันทึกแยกแยะด้านองค์ประกอบการเล่าเรื่อง การสื่อความหมายในบทเพลง

3.3.3 การเก็บข้อมูลจากมิวสิกวิดีโอ (Music Video) เพลง “พี่สาวครับ” เวอร์ชันผู้ถือลิขสิทธิ์เป็นผู้อนุมัติและเผยแพร่ ปี พ.ศ. 2558 และ เวอร์ชันภาพยนตร์เรื่องปิดเทอมใหญ่หัวใจวุ่น ปี พ.ศ. 2551 ชมและฟัง รวมถึงจดบันทึกแยกแยะด้านองค์ประกอบการเล่าเรื่อง การสื่อความหมายในบทเพลง และการสื่อความหมายผ่านมิวสิกวิดีโอทั้ง 2 เวอร์ชัน

3.3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร โดยการอ่านและจดบันทึกประเด็นความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบทเพลงโฟล์คของคำเมือง จากหนังสือ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทวิเคราะห์ บทสัมภาษณ์ บทความจากสื่อสิ่งพิมพ์ บทความต่าง ๆ เอกสารประกอบการเรียน สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประกอบในการศึกษาและใช้เป็นหลักฐานในการอ้างอิง

3.3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยการสัมภาษณ์ ใช้แบบสอบถามแบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ชุด คือ แบบสอบถามสำหรับบุคคลที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเพลง “โฟล์คของคำเมือง” รวมถึงศิลปินเพลงล้านนาชื่อดัง และมีความเกี่ยวข้องกับคุณจรัล มโนเพ็ชร จำนวน 1 ชุด แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารค่ายเพลง ตัวแทนการแสดงคอนเสิร์ต โปรดิวเซอร์เพลงสมัยใหม่ จำนวน 1 ชุด และ แบบสอบถามสำหรับ กลุ่มผู้ฟังสมัยใหม่ จำนวน 1 ชุด มีขั้นตอนดังนี้

- ทำหนังสืออนุญาตสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูล
- นัดหมายผู้ให้สัมภาษณ์
- เตรียมเอกสารและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง เช่น สมุดจด เครื่องบันทึกเทป
- เข้าสัมภาษณ์แหล่งข้อมูลและมอบของที่ระลึกหลังการสัมภาษณ์
- ทำการถอดเทปและเรียบเรียงเนื้อหาการสัมภาษณ์
- วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ติดต่อขอสัมภาษณ์แหล่งข้อมูลแบบตัวต่อตัว หากผู้ให้สัมภาษณ์ไม่สะดวกในการให้สัมภาษณ์ช่วยเวลานั้น เช่น ติดธุระ ผู้วิจัยจะเลื่อนกำหนดเพื่อยึดหลักว่าจะสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัวแต่หากขัดข้องจริงๆ ผู้วิจัยจะเลือกการใช้แบบสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์หรือเอกสารอิเล็กทรอนิกส์แทน

การสัมภาษณ์ (Interview) กับแหล่งข้อมูล เพื่อให้ทราบถึงองค์ประกอบของเพลงโฟล์คของคำเมือง การสื่อความหมาย การนำเสนอ เพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมกับนำมาเสนอเพื่อกลุ่มผู้ฟังเพลงรุ่นใหม่

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลโสทัดทัศน์ มิวสิควีดีโอเพลง “พี่สาวครับ” เวอร์ชันผู้ถือลิขสิทธิ์เป็นผู้อนุมัติและเผยแพร่ ปี พ.ศ. 2558 และ เวอร์ชันภาพยนตร์เรื่องปิดเทอมใหญ่หัวใจว้าวุ่น ปี พ.ศ. 2551 และสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องด้านบทเพลงโฟล์คของคำเมือง ผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

- ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการบทเพลงโฟล์คของคำเมือง (กลุ่มผู้ให้ข้อมูล) ผู้วิจัยจะนำมาตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล

- วิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

- การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) จากมิวสิควิดีโอเพลง “พี่สาวครับ ตามกรอบแนวคิดการวิจัย และวัตถุประสงค์ของการวิจัย

- สรุปผลการวิจัยนำเสนอในรูปแบบของการพรรณนา ดังประเด็นต่อไปนี้คือเนื้อหาและการสื่อความหมายของเพลงโพล์คของคำเมือง “เพลงพี่สาวครับ” ของ จรัล มโนเพ็ชร องค์ประกอบของเพลงโพล์คของคำเมืองที่ส่งผลต่อกลุ่มผู้ฟังเพลงรุ่นใหม่ และ มุมมองของผู้ฟังเพลงรุ่นใหม่ เพื่อหาช่องทางและโอกาสในการนำเสนอบทเพลงโพล์คของคำเมืองให้ตรงใจผู้ฟัง

3.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการอ่านเอกสารต่างๆ การวิเคราะห์ข้อมูลโสตทัศน โดยใช้ในการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) ตามทฤษฎีเรื่องการเล่าเรื่อง ด้านองค์ประกอบการเล่าเรื่อง และการศึกษาด้านองค์ประกอบของบทเพลง เพื่อวิเคราะห์ถึงการสื่อความหมายของบทเพลงโพล์คของคำเมือง และมุมมองการนำเสนอเพื่อกลุ่มผู้ฟังเพลงรุ่นใหม่

3.4.3 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เมื่อทำการถอดเทปแยกแยะข้อมูลแล้วประกอบกับการวิเคราะห์ตามแนวคิดและทฤษฎีแล้ว จะนำมาวิเคราะห์แยกแยะองค์ประกอบของบทเพลงโพล์คของคำเมือง และมุมมองในการนำเสนอเพื่อกลุ่มผู้ฟังเพลงรุ่นใหม่

ตารางที่ 3.1: ตารางแสดงรายละเอียดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งแยกตามวัตถุประสงค์และคำถามนำวิจัย

คำถามนำวิจัย	แนวคิด-ทฤษฎี	เครื่องมือ
1. เพลงโฟล์คของคำเมือง เพลง “พี่สาวครับ” ของคุณ จรัล มโนเพ็ชร มีเนื้อหาและการสื่อความหมายของเพลงอย่างไร	<ul style="list-style-type: none"> - ชีวิตและผลงานของจรัล มโนเพ็ชร - แนวคิดเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านล้านนาและเพลงคำเมือง - แนวคิดเรื่องการวิเคราะห์ตัวบท 	<ul style="list-style-type: none"> - การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) - วิเคราะห์ด้านการเล่าเรื่อง (Narrative) - การวิเคราะห์ข้อมูลสโตนัทส์ มิวสิควิดีโอเพลง “พี่สาวครับ”
2. เพลงโฟล์คของคำเมืองที่ส่งผลต่อกลุ่มผู้ฟังเพลงรุ่นใหม่มีองค์ประกอบอะไรบ้าง	<ul style="list-style-type: none"> - แนวคิดเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านล้านนาและเพลงคำเมือง - แนวคิดเรื่ององค์ประกอบของบทเพลง 	<ul style="list-style-type: none"> - การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) - การวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) - การสัมภาษณ์ผู้ผลิตเพลง โปรดิวเซอร์ ศิลปินเพลงล้านนา
3. ผู้ฟังเพลงรุ่นใหม่มีมุมมองอย่างไร เพื่อหาช่องทางและโอกาสในการนำเสนอบทเพลงโฟล์คของคำเมืองให้ตรงใจผู้ฟัง	<ul style="list-style-type: none"> - แนวคิดเรื่ององค์ประกอบของบทเพลง - แนวคิดเรื่องกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดเพื่อดึงดูดความสนใจ (AIDA) - แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกทั่วไป (PEST) 	<ul style="list-style-type: none"> - การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) - การสัมภาษณ์ผู้ฟังเพลงรุ่นใหม่ ผู้ผลิตเพลง - การวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis)

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การศึกษาเนื้อหาและการสื่อความหมายของเพลงโฟล์คซองคำเมืองของ จรัล มโนเพ็ชร เพื่อกลุ่มผู้ฟังสมัยใหม่: กรณีศึกษาเพลง “พี่สาวครับ” ผู้วิจัยได้แบ่งการเก็บข้อมูลออกเป็น 3 ส่วนได้แก่ ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาและการสื่อความหมายของเพลงโฟล์คซองคำเมือง “เพลงพี่สาวครับ” ของ จรัล มโนเพ็ชร โดยวิเคราะห์มิวสิควิดีโอเพลง “พี่สาวครับ” เวอร์ชันผู้ถือลิขสิทธิ์เป็นผู้อนุมัติและเผยแพร่ ปี พ.ศ. 2558 และ เวอร์ชันภาพยนตร์เรื่องปิดเทอมใหญ่หัวใจว้าวุ่น ปี พ.ศ. 2551 โดยใช้แนวทางการวิเคราะห์ตัวบท ด้านองค์ประกอบการเล่าเรื่อง ซึ่งมีดังต่อไปนี้

- (1) โครงเรื่อง
- (2) แก่นของเรื่อง
- (3) ความขัดแย้ง
- (4) ตัวละคร
- (5) ฉาก
- (6) มุมมองในการเล่าเรื่อง

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงโฟล์คซองคำเมือง ของ คุณจรัล มโนเพ็ชร ที่ส่งผลต่อกลุ่มผู้ฟังเพลงรุ่นใหม่โดยใช้การวิเคราะห์ตามแนวคิดเรื่ององค์ประกอบของเพลง แบ่งตามองค์ประกอบดังนี้

- (1) Intro (ท่อนเกริ่นเพลง)
- (2) Verse (ท่อนร้องธรรมดา)
- (3) Pre Chorus (ท่อนก่อนจะเข้าเนื้อเรื่อง)
- (4) Chorus (ท่อนหลัก)
- (5) Hook (ท่อนกลาง)
- (6) Bridge หรือ Middle 8 (ท่อนแยก)
- (7) Break (ท่อนดึงอารมณ์)
- (8) Outro (ท่อนจบ)

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interviews) กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

- (1) ผู้ที่มีความรู้เรื่องเกี่ยวกับเพลงโฟล์คซองคำเมือง
 - มานิต อชวงค์ (การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 มิถุนายน 2560) อดีตผู้จัดการส่วนตัวของ จรัล มโนเพ็ชร และผู้ดูแลจรัล มิวเซียม

- สุนทรี เวชานนท์ (การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 มิถุนายน 2560) ศิลปินเพลงล้านนาชื่อดังต้นฉบับผู้ขับร้องเพลง “สาวเชียงใหม่” และเคยร่วมงานกับคุณจรัล

- อุเทน พรหมมินทร์ (การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2560) ศิลปินลูกกรุงชื่อดังที่เคยร่วมงานกับคุณจรัลและเคยนำเพลงของคุณจรัล มาขับร้องใหม่ในอัลบั้ม “ขับขานล้านนา”

(2) ผู้บริหารค่ายเพลง โปรดิวเซอร์ ผู้จัดการคอนเสิร์ต ในยุคสมัยปัจจุบัน

- เรืองกิจ ยงปิยะกุล (การสื่อสารส่วนบุคคล, 30 มิถุนายน 2560) โปรดิวเซอร์เพลงสมัยใหม่ สังกัด จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน) และ สังกัดโซนี่ มิวสิค

- อัครวัฒน์ พิษยชนะวิศาล (การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กรกฎาคม 2560) ผู้จัดการฝ่ายวางแผนกลยุทธ์เพลง บริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน)

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์มุมมองของผู้ฟังเพลงรุ่นใหม่ เพื่อหาช่องทางและโอกาสในการนำเสนอบทเพลงโฟล์คของคำเมืองให้ตรงใจผู้ฟังโดยอาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interviews) กับกลุ่มผู้ฟังเพลงรุ่นใหม่ เพศชายและหญิง อายุระหว่าง 18 – 40 ปี จำนวน 30 คน โดยกลุ่มตัวอย่างอย่างสมัครใจให้ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์เนื้อหาและการสื่อความหมายจากบทเพลงโฟล์คของคำเมือง “เพลงพี่สาวครับ” ของ จรัล มโนเพ็ชร

4.1.1 วิเคราะห์การเล่าเรื่องและการสื่อความหมายของเนื้อเพลงและมิวสิควีดีโอเพลง “พี่สาวครับ” เวอร์ชันผู้ถือลิขสิทธิ์เป็นผู้อนุมัติและเผยแพร่ ปี พ.ศ. 2558

เพลงพี่สาวครับ เป็นเพลงแนวคันทรี่เบา ๆ หวาน ๆ ที่ใส่คำร้องเป็นภาษาเหนือพื้นเมืองง่าย ๆ แสดงกลิ่นอายความเป็นล้านนาออกมาได้น่ารัก ชวนยิ้ม เนื้อหาเพลงแสดงออกถึงความชื่นในการจับสาวของชายหนุ่มที่มีอายุน้อยกว่า ซึ่งเป็นความรู้สึกของเด็กหนุ่ม ๆ ในสมัยนั้นที่ชอบแอบมองสาวรุ่นพี่มากกว่าจะมองรุ่นเดียวกัน กว่าที่จะมองรุ่นเดียวกันก็เมื่อเป็นหนุ่มเต็มตัวแล้ว มีการแสดงเนื้อหาผ่านเพลงในแบบใสซื่อ จริงใจ บทเพลงนี้สะท้อนกลิ่นอาย วิถีชีวิตคนล้านนาได้อย่างดี รวมไปถึงมีเนื้อหาที่เข้าถึงกลุ่มผู้ฟังคนรุ่นใหม่ได้ไม่ยาก (“เพลงพี่สาวครับ”, 2554) โดยมีเนื้อเพลงดังต่อไปนี้

ลันลันลัน ลา

ลัน ลา ลัน

ลัน ลัน ลันลัน ลา

ลัน ลา ลัน

ลัน ลัน ลันลันลัน

ลันลันลันลันลัน ลา วู้ วู

ปี่สาว ครับ สวีสติ ครับ ปี่ ครับ

จำน้องชาย คน นี้ ได้ ก่อ
 จำได้ ปได้ ก็ บอก มา ลา ลา
 ปี่สาว ครับ ตอนนี่ผม
 เป็น หนุ่ม แล้ว ครับ
 มีแม่หญิง มา ไล่ จับ
 จะยับ เอาผม ไปเป็นแฟน ลา ลา
 เจอ กันเมื่อสอง สาม ปี ก่อน
 ผม ยังละอ่อน และ ชน แก่น
 ฮัก เป็น ปี่สาว
 บได้มาเอาเป็นแฟน
 ปี่ ก็ฮัก ผม เป็น น้อง จาย
 ปี่สาว ครับ
 ตอน นี้ ผม ฮัก ปี่ แล้วครับ
 จะฮักปี่ บ มี หน่าย
 บ่อยากเป็นน้องจาย แล้ว ละ
 ลันลันลัน ลา
 ลัน ลา ลัน
 ลัน ลัน ลันลัน ลา
 ลัน ลา ลัน
 ลัน ลัน ลันลันล้า
 ลันล้าลันลัน ลา ู๊ ู๊
 เจอ กัน เมื่อสอง สาม ปี ก่อน
 ผม ยังละอ่อน และ ชน แก่น
 ฮัก เป็น ปี่สาว
 บได้มาเอาเป็นแฟน
 ปี่ ก็ฮัก ผม เป็น น้อง จาย
 ปี่สาว ครับ
 ตอน นี้ ผม ฮัก ปี่ แล้วครับ
 จะฮักปี่ บ มี หน่าย
 บ่อยากเป็นน้องจาย แล้ว ละ
 บ่อยากเป็นน้องจาย แล้ว ละ

บ่อยากเป็นน้องจายแล้ว

ลันลันลัน ลา

ลัน ลา ลัน

ลัน ลัน ลันลัน ลา

ลัน ลา ลัน

ลัน ลัน ลันลัน ลา

ลัน ลา ลัน

ลัน ลัน ลัน ล้า

ลัน ลา ลัน

ลัน ลัน ลันลัน ลา

ลัน ลา ลัน

ลัน ลัน ลัน ลา

ก. โครงเรื่อง (Plot)

เพลง “พี่สาวครับ” ขับร้องและประพันธ์โดย จรัล มโนเพ็ชร เผยแพร่ครั้งแรกใน ปี พ.ศ.

2521 มีโครงเรื่องในลักษณะความรักของชายหญิง ที่ผู้ชายมีอายุน้อยกว่าและแอบหลงรักพี่รุ่นพี่ ผู้หญิงที่มีอายุมากกว่า เพลงนำเสนอในมุมมองชื่อๆ จริใจของชายหนุ่ม ตัวบทเพลงไม่ได้สื่อว่าตอนจบของเรื่องราวเป็นอย่างไร เพราะเน้นถ่ายทอดเพียงการสื่อความหมายแบบน่ารักๆ ในการจีบสาวของชายหนุ่มรุ่นน้อง

เปิดเรื่อง มีการใช้บทสนทนาของตัวละคร ก็คือ ตัวชายหนุ่มกล่าวทักทายพี่สาวคนที่แอบชอบว่าตอนนี้ โตแล้วไม่เด็กและกำลังโตเป็นหนุ่มมีสาวๆ มาติดพัน เพื่อเป็นการโยงเข้าเนื้อเรื่องต่อไปว่าชายหนุ่มคนนี้ได้พอที่จะจีบสาวได้แล้ว

การผูกปม ปมหลักในเพลงนี้ ก็คือ ความรักของชายหนุ่ม ที่ต้องการจะบอก เพราะว่าถึงเวลาแล้ว ตนเองโตเป็นชายหนุ่มเต็มตัวแล้ว แม้จะเงินอยู่ เป็นปมภายในจิตใจของพระเอกเองที่อยู่ระหว่างความรักที่ตัวเองเด็กกว่า ฝ่ายผู้หญิงจึงไม่เคยมองเป็นคนรัก มองเป็นเพียงน้องชายเท่านั้น

จุดสุดยอด (Climax) จุดเข้มข้นของเพลงนี้คือในท่อน Hook (ฮุค) ของเพลง “พี่สาว ครับ ตอน นี้ ผม ฮัก ปี่ แล้วครับจะฮักปี่ บ่ มี หน่ยบ่อยากเป็นน้องจาย แล้ว ละ” ซึ่งเป็นจุดเข้มข้นส่วนใหญ่ของเพลงอยู่แล้วที่จะมาทำให้คนจดจำท่อนนี้ไต่มาจกัทั้งเพลง ซึ่งท่อนฮุคของเพลง ก็คือการแสดงออกของตัวพระเอกว่ารักนางเอกแล้ว เป็นการบอกรักผ่านบทเพลง และไม่ต้องการเป็นเพียงน้องชายอีกต่อไป

การคลายปม จุดคลายปมของเพลงนี้ ก็คือ ท่อนฮุคในเพลงเพราะเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกของพระเอกออกมา เป็นการได้บอกรักกับหญิงสาวไปแล้วว่าต้องการเป็นแฟนมากกว่าน้องชาย

การปิดเรื่องก็คือบทส่งท้ายของเพลง เป็นการจบแบบไม่ได้บอกให้รับรู้ว่ายายหญิงคนนี้ลงเอยอย่างไร เป็นการปิดเรื่องให้ผู้อ่านไปคิดต่อเอาเองว่าอยากให้ชายหญิงคนนี้ลงเอยแบบใด เพราะตัวละครหลักได้จบด้วยการบอกรักกันไปแล้ว

โดยสรุป เพลง “พี่สาวครับ” เน้นเรื่องราวความรัก (Romance) ดำเนินเรื่องผ่านตัวละครเพียงคนเดียว เพราะเป็นความรักต่างวัย ความรักจากน้องชายสู่อุปการะพี่สาว ที่ต้องการเป็นมากกว่าน้องชาย ปมหลักของเรื่อง คือ ความขัดแย้งภายในตัวของพระเอกเอง ที่อยากเป็นคนรักมากกว่าน้องชาย ไม่มีตัวร้าย มีการสอดแทรกคำภาษาคำเมืองและวิถีชีวิตความเรียบง่ายของชาวล้านนาลงไป และจบแบบให้คนฟังจินตนาการต่อเอาเองว่าทั้งคู่จะลงเอยอย่างไร

ข. แก่นเรื่อง (Theme)

เพลง “พี่สาวครับ” มีแก่นเรื่องประเภท Love Theme คือ ความสวยงามของความรักที่รุ่นน้องคนหนึ่งต้องการบอกกับรุ่นพี่ที่ตนเองแอบชอบ อย่างบริสุทธิ์ใจเป็นความรักที่มีการแสดงออกด้านเดียวของตัวพระเอก เป็นความรักแบบใสซื่อ

ค. ความขัดแย้ง (Conflict)

เพลง “พี่สาวครับ” จะพบความขัดแย้งที่ชัดเจนก็คือ ความขัดแย้งภายในตัวละคร

ความขัดแย้งภายในตัวละคร

- พระเอก เป็นตัวละครหลักในบทเพลง เพราะบทเพลงนี้ถูกถ่ายทอดในมุมมองของพระเอก มีความขัดแย้งกับความคิดของตัวเอง แม้จะไม่ชัดเจนมากนัก ในเรื่องของความรู้สึกในตัวเองว่าหลงรักนางเอกของเพลงมากกว่าพี่สาวแล้วในตอนท้ายเพลงก็ได้มีการคลายปมว่ารู้สึกรักมากกว่าพี่สาว แต่ก็ยังเขินอายและรู้สึก กล้าๆ กลัวๆ ในความรู้สึกว่าจะบอกความรู้สึกอย่างไรดี

ง. ตัวละคร (Character)

เพลง “พี่สาวครับ” มีตัวละครหลักๆ ที่ถูกกล่าวถึงในบทเพลงเพียง 2 คน คือ พระเอก และนางเอก เป็นตัวละครที่มีลักษณะตายตัว

ตัวละครเอก

(1) พระเอก

เป็นตัวละครสำคัญที่สุดในบทเพลง เป็นหนุ่มน้อยชาวเหนืออายุประมาณ 15 -18ปี เป็นตัวกำเนิดเรื่องของเพลง เป็นคนที่มาบอกเล่าเรื่องราวของตัวเอง สร้างปมปัญหาและคลี่คลายเรื่องราว การดำเนินเรื่องมาจากมุมมองของพระเอกเพียงด้านเดียว เป็นเด็กหนุ่มชาวเหนือที่เพิ่งจะโต

เป็นหนุ่มเต็มตัว เพิ่งจะมีความรักกับสาวรุ่นพี่ที่โตมาด้วยกัน เป็นการแสดงออกถึงวิถีชีวิตของคนในภาคเหนือด้วย ใส่ชื่อ จริงใจ และมีความรักกับคนใกล้ตัวที่โตมาด้วยกัน

(2) นางเอก

เป็นตัวละครที่ถูกพูดถึงในบทเพลง เป็นนางเอกของเรื่องราวที่พระเอกหลงรัก ในเพลงไม่ได้มีการแสดงออกถึงมุมมองและลักษณะนิสัยของตัวนางเอกที่เด่นชัด ลักษณะทางความคิดถูกกล่าวถึงผ่านมุมมองของพระเอกเท่านั้น

ตัวละครนางเอกของบทเพลงพี่สาวครับ ไม่อาจชี้ชัดได้ว่ามีลักษณะตายตัวหรือซับซ้อน เป็นเพียงแต่เป็นตัวละครที่เคยมองพระเอกเป็นเพียงน้องชาย ไม่ได้มีความรักแบบหนุ่มสาวมาให้ เพราะไม่ได้มีการแสดงความรู้สึกของนางเอกออกมาเลยในบทเพลง เลยไม่อาจชี้เฉพาะลงไปถึงลักษณะตัวละครตัวนี้ได้

จ. ฉาก (Setting)

ฉากในบทเพลง “พี่สาวครับ” เป็นสถานที่ที่มีอยู่จริง เกิดขึ้นในภาคเหนือของประเทศไทย แต่ไม่ได้มีการระบุลงไปว่าเป็นจังหวัดใด แต่ที่สามารถวิเคราะห์ได้จากภาษาเป็นสัญญาณว่าเกิดขึ้นในภาคเหนือ เพราะเนื้อหาในบทเพลงนี้ทั้งหมดใช้ภาษาเหนือในการขับร้อง น่าจะเกิดขึ้นในสังคมชนบทที่มีสังคมของการอยู่เป็นชุมชน มีการเคารพคนบ้านใกล้เรือนเคียงในแบบพี่น้อง

โดยยังแบ่งฉากออกเป็นหลายๆแบบตามปัจจัยต่างๆ ของบลิ๊กส์ (Boggs, 2003 อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ, 2552)) ได้ดังนี้

(1) ปัจจัยด้านเวลา

เนื้อหาของบทเพลง “พี่สาวครับ” เกิดขึ้นในยุคสมัยของผู้ประพันธ์และผู้ขับร้อง คือ จรัล มโนเพ็ชร คือ ในช่วง ปี พ.ศ. 2521 เป็นช่วงเวลาที่ชุมชนชาวเหนือในสมัยนั้นยังไม่เจริญมากนัก ยังไม่มีการเข้าไปถึงเทคโนโลยีอันล้ำสมัยเหมือนในปี พ.ศ. ปัจจุบัน คนหนุ่มสาวสมัยก่อนจึงจะใช้วิธีจีบกันด้วยการพบหน้า นัดเจอ กันมากกว่าผ่านเทคโนโลยีสมัยนี้ (มานิต อชวงค์, ผู้จัดการส่วนตัวของจรัล มโนเพ็ชร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 มิถุนายน 2560) จึงดูมีความเชื่อในการบอกรักสาวที่ต้องบอกรักผ่านตัวต่อตัว

(2) ปัจจัยด้านภูมิศาสตร์

จะมีสถานที่ทางกายภาพทั้งเนื้อหาของบทเพลง คือ ชุมชาวล้านนาทางภาคเหนือ เป็นฉากทั้งหมดของบทเพลง เนื้อหาเพลงจึงใช้ภาษาเหนือ เพื่อสื่อถึงวัฒนธรรมชาวล้านนาออกมาทั้งบทเพลง เนื่องจากคุณจรัลเป็นคนเหนือ และเป็นคนแต่งเพลงเองร้องเอง จะแต่งมาจากเรื่องที่ตนพบเจอ หรือ เรื่องเล่าจากรอบๆ ตัว (มานิต อชวงค์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 มิถุนายน 2560) (ผู้จัดการส่วนตัวของจรัล มโนเพ็ชร)

(3) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและโครงสร้างทางสังคม

สภาพแวดล้อมของสังคมและเศรษฐกิจในเนื้อหาของบทเพลงไม่ได้มีการแสดงออกอย่างเด่นชัดถึงเรื่องของเศรษฐกิจในตอนนั้น แต่แสดงออกถึงโครงสร้างของสังคมว่าคนที่รู้จักกันก็จะนับถือกันเป็นพี่น้องกันก่อนตามลำดับอายุ แม้ไม่ใช่ญาติกันแต่ก็จะนับถือกันแบบนี้ไว้ก่อนตามเป็นโครงสร้างของสังคมชุมชนทั่วไปในบทเพลง เพราะตัวพระเอกก็นับถือนางเอกในเพลง ว่าพี่สาว ทั้งๆ ที่น่าจะไม่ได้เป็นญาติกัน

(4) ปัจจัยด้านประเพณี ค่านิยม ศิลธรรม และธรรมเนียมปฏิบัติ

เป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญของบทเพลง เพราะมีการแสดงออกถึงประเพณี ค่านิยม ศิลธรรม และธรรมเนียมปฏิบัติ ในเรื่องของสังคมชุมชนในเรื่องการนับถือกันแบบพี่น้อง ตัวพระเอกที่เงินอายุจากการรักผู้หญิงที่มีอายุมากกว่า และยังเคยนับถือกันมาแบบพี่สาวและน้องชาย พระเอกเลยมีความเขินอายมากที่ต้องใช้ความกล้าในการขัดกับวัฒนธรรมที่ผู้ชายรักผู้หญิงอายุมากกว่า “เป็นการจิบข้ามรุ่น ซึ่งในสมัยก่อนไม่ค่อยมีการยอมรับรักข้ามรุ่นแบบเปิดเผย” (อัศววัฒน์ พิษยชนะวิศาล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กรกฎาคม 2560) (ผู้จัดการฝ่ายวางแผนกลยุทธ์)

จ. มุมมองในการเล่าเรื่อง (Point of View)

ในบทเพลง “พี่สาวครับ” มีมุมมองการเล่าเรื่องเป็นแบบมุมมองบุคคลที่หนึ่ง คือเล่าจากมุมมองของพระเอกในเนื้อเพลงว่ามีความรู้สึกเช่นไร กำลังนึกคิดอะไรอยู่ และได้สารภาพรักออกไปตามความรู้สึกของตนเอง

4.1.2 วิเคราะห์การเล่าเรื่องและการสื่อความหมายของเนื้อเพลงและมิวสิควีดีโอเพลง “เพลงพี่สาวครับ” ของ จรัล มโนเพ็ชร ในเวอร์ชันเพลงประกอบภาพยนตร์ปิดเทอมใหญ่หัวใจว้าวุ่น ปี พ.ศ. 2551

เพลง “พี่สาวครับ” ของ จรัล มโนเพ็ชร ได้มีการนำมาใช้เป็นเพลงประกอบภาพยนตร์ ปิดเทอมใหญ่หัวใจว้าวุ่น ใน ปี พ.ศ. 2551 โดยไม่ได้มีการดัดแปลงหรือนำมาขับร้องใหม่ เป็นการใช้เวอร์ชันต้นฉบับดั้งเดิมของ จรัล มโนเพ็ชร แต่นำมาสื่อความหมายใหม่ผ่านการเล่าเรื่องของมิวสิควีดีโอ โดยนำมาใช้ประกอบเนื้อหาในตอนที่ 1 ของภาพยนตร์ (ภาพยนตร์นี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ตอน 4 เรื่องราว แต่เกิดขึ้นในช่วงปิดเทอมใหญ่เหมือนกัน) เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ ชายหนุ่มวัยรุ่น 2 คนที่เป็นหนุ่มมีชื่อเสียงของสาว ๆ ประจำโรงเรียน ที่เพิ่งจะสลัดจากความเป็นเด็กมาเป็นหนุ่ม มักจะชอบไปรยเสน่ห์ใส่สาว ๆ รุ่นพี่ จนหนุ่มทั้ง 2 คนมาเจอเพื่อนสาวสมัยอนุบาลเลยเกิดการแข่งขันกันจีบสาวน้อยคนนี้ ภายในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นที่ชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ ภาคเหนือของไทย

ภาพที่ 4.1: ภาพยนตร์เรื่อง “ปิดเทอมใหญ่หัวใจว้าวุ่น” ที่นำเพลงของคุณจรัล มโนเพ็ชร มาประกอบการเล่าเรื่อง

ที่มา: อัลบั้ม *Ost.ปิดเทอมใหญ่ หัวใจว้าวุ่น*. (2551). สืบค้นจาก <https://my.dek-d.com/puffgolfmike/writer/viewlongc.php?id=376087&chapter=441>.

ก. โครงเรื่อง (Plot)

เพลง “พี่สาวครับ” ขับร้องและประพันธ์โดย จรัล มโนเพ็ชร ในเวอร์ชันเพลงประกอบ ภาพยนตร์ “ปิดเทอมใหญ่หัวใจว้าวุ่น” ปี พ.ศ. 2551 มีโครงเรื่องในลักษณะความรักของชายหญิง เป็นการสื่อผ่านตัวชายหนุ่มวัยรุ่น 2 คน ที่มีหน้าตาดี ขี้เล่น กะล่อน เป็นขวัญใจของสาวๆ ในโรงเรียน ที่มีกจะแข่งกันจีบหญิงสาวทั้ง ผู้หญิงที่อายุมากกว่า และอายุรุ่นเดียวกัน

เปิดเรื่อง โดยการบรรยายสถานที่ให้เห็นว่าเป็นสถานที่ในภาคเหนือ ก็คือ จังหวัด เชียงใหม่ เพื่อเป็นการโยงเข้าเนื้อหาของมิวสิกวิดีโอ ว่า ชายหนุ่มทั้ง 2 คนนี้เป็นหนุ่มน้อยชาวเหนือ มีการสื่อสารด้วยวัฒนธรรมภาษาเหนือ

การผูกปม ปมหลักในมิวสิกวิดีโอเวอร์ชันนี้ ก็คือ การแข่งกันจีบสาว ของชายหนุ่มวัยรุ่นที่เพิ่งจะโตเป็นหนุ่มน้อย 2 คน ที่จะต้องแย่งกันจีบสาวคนเดียวกัน ทั้ง ๆ ที่ ทั้งคู่เป็นหนุ่มที่มีชื่อเสียงของสาวๆ พอๆ กันมาโดยตลอด

จุดสุดยอด (Climax) จุดเข้มข้นของเวอร์ชันนี้ คือในตอนฮุคของเพลง ซึ่งเป็นจุดเข้มข้นส่วนใหญ่ของเพลงอยู่แล้วที่จะมาทำให้คนจดจำตอนนี้ได้มากกว่าทั้งเพลง คือ ช่วงของการที่ทั้ง

2 ชายหนุ่มต้องงัดกลยุทธ์ต่าง ๆ มาพิชิตใจสาวคนนี้ เช่น ชายหนุ่มคนแรกมีการพาสาวไปดูหนังและพยายามจะบอกความในใจ ตัดสลับกับชายหนุ่มคนที่ 2 พาหญิงสาวไปวัดที่วิวสวยๆ และพยายามจะเอื้อมจับมือ เป็นการสื่อความหมายว่าเข้าใกล้ความสำเร็จในการจีบแล้ว แต่ภาพจะตัดไปก่อนไม่ให้รู้ว่าคนไหนจีบสำเร็จ

การคลายปม จุดคลายปมของเพลงนี้ ก็คือ ช่วงท้ายของเพลงไม่บ่งบอกว่าชายหนุ่มคนไหนเป็นผู้ชนะในการแข่งการจีบหญิงครั้งนี้ ท่ามกลางมิตรภาพระหว่างเพื่อนที่ยังคงอยู่เพราะในช่วงท้ายๆ จะเห็นชายหนุ่มทั้ง 2 คน หันมายิ้มกอดคอกัน

การปิดเรื่องก็คือบทส่งท้ายของเพลง เป็นการจบด้วยภาพการโบกมือลาของนางเอกกับชายหนุ่มทั้ง 2 คน โดยไม่ได้คลายปมเด่นชัดว่านางเอกเลือกใครแล้วหรือยัง เพราะก็ยังคงคาดหวังให้ผู้ชมชมภาพยนตร์ต่อไป

โดยสรุป มีวลีคดีโอเพลง “พี่สาวครับ” โดย จรัล มโนเพ็ชร ในเวอร์ชันเพลงประกอบภาพยนตร์ปิดเทอมใหญ่หัวใจว้าวุ่น ปี พ.ศ. 2551 เน้นเรื่องราวความรัก (Romance) ดำเนินเรื่องผ่านตัวละครหลัก 3 คน เป็นการใช้เพลงแสดงลักษณะนิสัยของตัวละครชายหนุ่ม 2 คน ที่เพิ่งจะโตพ้นวัยเด็กสู่การเป็นหนุ่มที่เริ่มมีความรัก ปมหลักของเรื่อง คือ ความขัดแย้งของตัวละครเอก 2 คนที่ต้องการแข่งกันเอาชนะใจนางเอก มีการสอดแทรกคำภาษาคำเมืองและวิถีชีวิตความเรียบง่ายของชาวล้านนาลงไป และจบภาพด้วยการโบกมือลา 2 ชายหนุ่ม ของนางเอก โดยไม่มีการบอกว่านางเอกเลือกคนไหน เป็นการทิ้งท้ายให้คิดตาม และถ้าอยากรู้ตอนจบก็จะต้องไปติดตามต่อในภาพยนตร์เวอร์ชันเต็ม

ข. แก่นเรื่อง (Theme)

เพลง “พี่สาวครับ” ขับร้องและประพันธ์โดย จรัล มโนเพ็ชร เวอร์ชันเพลงประกอบภาพยนตร์ปิดเทอมใหญ่หัวใจว้าวุ่น ปี พ.ศ. 2551 มีแก่นเรื่องประเภท Love Theme คือ การดำเนินเรื่องความรักของตัวละครเอก 2 คนที่เพิ่งจะโตเป็นหนุ่มริเริ่มจะมีความรักและต้องแข่งขันกันเพื่อเอาชนะใจนางเอก

ค. ความขัดแย้ง (Conflict)

เพลง “พี่สาวครับ” ขับร้องและประพันธ์โดย จรัล มโนเพ็ชร เวอร์ชันเพลงประกอบภาพยนตร์ปิดเทอมใหญ่หัวใจว้าวุ่น ปี พ.ศ. 2551 จะพบความขัดแย้งที่ชัดเจนก็คือ ความขัดแย้งภายในตัวละคร

ความขัดแย้งระหว่างคนกับคน

- พระเอกของเรื่อง 2 คน คือ พุและไม้ ที่ต้องแข่งขันกันจีบนางเอกของเรื่อง เป็นความขัดแย้งที่ไม่รุนแรงเพราะทั้ง 2 คน เป็นเพื่อนกันและมักจะหวานสนทนกับสาวๆ เป็นรักของหนุ่มๆ สมัยใหม่ที่อยากจีบก็ไม่อาย เป็นคู่หูชื่อดังประจำสาวๆ ของโรงเรียน เมื่อเจอสาวที่ถูกใจ

คนเดียวกันเลยต้องมาแย่งกันจับแบบแบ่งวันในการใช้เสน่ห์ คือ วันคู่ พุจะจับ และถ้าเป็นวันคี่ถึงคิวของไม้จะจับสาวเป็นต้น เป็นความขัดแย้งแบบเด็กๆ ซื่อๆ ตรงๆ ไม่มีเรื่องของเล่ห์เหลี่ยมอะไรมาแอบแฝง

ความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวเอง

- เกิดขึ้นเด่นชัดผ่านตัวละครนางเอกของเรื่อง ที่จะความขัดแย้งสับสนในความรู้สึกว่าจะเลือกชายหนุ่มคนไหนมาเป็นแฟน รวมไปถึงความสับสนของการเพ็งจะโตเป็นสาวที่มีสวยมีเสน่ห์ ที่จะต้องมีความรักหรือหยุดกับใครสักคนจริงๆ จริงไม่มีการแสดงออกอย่างชัดเจนออกมาว่าสนใจชายหนุ่มคนไหนมากกว่า เพราะจากการสื่อสารผ่านภาพจะเห็นว่านางเอกปฏิบัติกับพระเอกทั้ง 2 คนเหมือนกัน ยอมไปเที่ยวกับทั้ง 2 คนแบบคนละวัน และก็มีฉากที่มานั่งทบทวนความรู้สึกในห้องนอนพร้อมลูกไปส่องกระจกดูความสวยของตัวเอง เป็นการแสดงออกถึงความมั่นใจตนเองมาก

ง. ตัวละคร (Character)

มิวสิควีดีโอเพลง “พี่สาวครับ” ขับร้องและประพันธ์โดย จรัล มโนเพ็ชร เวอร์ชันเพลงประกอบภาพยนตร์ “ปิดเทอมใหญ่หัวใจว้าวุ่น” ปี พ.ศ. 2551 มีตัวละครหลักๆ ที่ถูกกล่าวถึงในบทเพลงทั้งสิ้นแค่ 3 คน คือ พระเอก 2 คน และนางเอก

ตัวละครเอก

(1) พระเอกคนที่ 1 (พู แสดงโดย ชาลี ไตรรัตน์)

มีลักษณะเป็นเด็กหนุ่มที่เพ็งจะจบ มัธยมศึกษาปีที่ 3 อายุประมาณ 15-16 ปีเพ็งจะได้ใช้คำนำหน้าเป็นนาย มีความน่ารักขี้เล่น มั่นใจในหน้าตาและเสน่ห์การจีบสาวของตน เพราะผ่านการจีบรุ่นพี่ในโรงเรียนมาแล้วมากมายมีการแสดงออกที่เป็นธรรมชาติของเด็ก มีการแสดงออกที่เกินความพอดี ที่เรียกว่าพยายามจะแสดงออกให้ดูโตเกินวัย เป็นเพื่อนกับไม้ แต่ก็ก็เป็นเพื่อนที่แข่งกันในทุกเรื่องทั้งเรียน หรือจีบสาวแข่งกันตลอดเวลา ความต้องการสูงสุดของพู คือ การเอาชนะไม้ในการจีบนานา

ตัวละครพู เป็นตัวละครที่มีลักษณะซับซ้อน ไม่ได้ความว่ามีแนวคิดแบบซับซ้อน แต่เป็นตัวละครที่ตอนต้นเพลงไปจนจบเพลง มีพัฒนาการที่โตขึ้นไปตามเรื่องราวที่ได้พบเจอ คือจากการเป็นเด็กที่คิดว่าตัวเองเป็นผู้ใหญ่แล้ว มองเรื่องผู้หญิงสำคัญกว่าเรื่องเพื่อน แต่พอเจอเรื่องราวที่ต้องตัดสินใจระหว่างเพื่อนกับหญิงสาวที่ชอบไปสักกระยะ ตัวละครจะเริ่มปรับเปลี่ยนความคิดไปที่เพื่อนมากกว่าเพราะเริ่มดูออกว่านานา ไม่ได้อยากจะทำเลือกใครเป็นแฟน และตนก็ขาดเพื่อนอย่างพูไม่ได้

(2) พระเอกคนที่ 2 (ไม้ แสดงโดย ศิรชัช เจียรถาวร)

มีลักษณะตัวละครใกล้เคียงกับพู คือเป็นเด็กที่เพ็งจะโตเหมือนกัน อายุประมาณ 15-16 ปี มั่นใจในเสน่ห์และหน้าตาของตนเองเช่นเดียวกัน ชอบการเอาชนะ การแข่งขันโดยเฉพาะการแข่งขันกับพู ไม่มีความคิดเป็นผู้ใหญ่เกินตัว แต่ยังคงแสดงออกเป็นเด็กๆ มีมุขในการจีบสาวที่ยังดูไม่

เป็นธรรมชาติบ้างด้วยวัยที่ยังเด็กอยู่ เช่น การเลียนแบบมุขจีบสาวจากหนังสือ หรือ ละครแล้วเอาไปใช้กับนางเอก

ตัวละครไม้ อายุประมาณ 15-16 ปีเป็นตัวละครที่มีลักษณะซบซ้อนเช่นเดียวกับพุ เพราะผ่านการเติบโตตามสถานการณ์ไปพร้อมๆ กัน มีการแสดงออกทั้งแบบจะจีบสาวโดยไม่ยอมเสียเปรียบหรือยอมแพ้ แต่ก็สามารถยกให้เพื่อนได้ เป็นลักษณะของตัวละครที่ยังเด็กแต่อยากโตเป็นผู้ใหญ่ มีความสับสนและเรียนรู้ไปตามเหตุการณ์ต่างๆ ที่เจอจากฉากที่พยายามจะวิ่งแข่งกับพุ แต่ก็ไม่อยากรุ่งนำ อยากรให้พุมารุ่งไปพร้อมๆ กัน สามารถตีความได้ว่า อยากรมีเพื่อนคนนี้เป็นเหมือนเพื่อนแข่งสนุกๆ มากกว่าจะเสียเพื่อนเพื่อแย่งสาว

(3) นางเอก (นานา แสดงโดย อังศุมาลิน สิริภักดิ์ดีเมธา)

นางเอกของเรื่อง อายุประมาณ 15-16 ปี มีลักษณะเป็นเด็กสาวที่เพิ่งจะเริ่มโต มีอายุเท่ากันกับ พุและไม้ มั่นใจในตัวเอง กล้าคิด กล้าแสดงออก อยากรได้รับการยอมรับการเอาใจ ฟังพอใจ ที่มีคนมาให้ความสำคัญมากๆ ตามประสาเด็กสาววัยรุ่น แต่ก็ยังสับสนในความรู้สึกว่าจะเลือกชอบชายหนุ่มคนไหน หรือจะไม่ชอบทั้ง 2 คนนี้เลย จากฉากที่นางเอก ยืนมองหน้าพระเอกทั้ง 2 คนไปมา พยายามยิ้มให้ทั้ง 2 คน และเดินแทรกมาตรงกลาง พร้อมเหลียวหลังไปดูว่าทั้ง 2 คนตามมาหรือไม่ เป็นการโปรยเสน่ห์ไปให้ทั้ง 2 คนพร้อมกัน แต่ก็มานั่งคิดในหัวว่าคนไหนดีกว่า ยอมออกไปเที่ยวกับทั้ง 2 คน แต่เธอไม่บอกพุและไม้

ตัวละครนานา เป็นตัวละครที่มีลักษณะซบซ้อนเช่นเดียวกับ พุและไม้ เป็นตัวละครที่มีการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงความรู้สึกนึกคิดไปตามช่วงเวลาและสถานการณ์ที่ต้องพบเจอ เรียนรู้ที่จะโตขึ้นเช่นเดียวกับ พุและไม้ มีความมั่นใจในตัวเอง แต่บางครั้งก็ยังคงต้องไปปรึกษาแม่เรื่องผู้ชาย เพราะไม่รู้ว่าจะเลือกใคร หรือ จะเริ่มมีความรักได้หรือยัง

จ. ฉาก (Setting)

ฉากในบทเพลง “พี่สาวครับ” เวอร์ชันเพลงประกอบภาพยนตร์ “ปิดเทอมใหญ่หัวใจว้าวุ่น” ปี พ.ศ. 2551 จะมีการระบุพื้นที่ลงไปชัดเจนกว่าเวอร์ชันผู้ถือลิขสิทธิ์เป็นผู้อนุมัติและเผยแพร่ ปี พ.ศ. 2558 คือเลือกเหตุการณ์ให้เกิดขึ้นที่ จังหวัดเชียงใหม่ในภาคเหนือของประเทศไทย จากสัญลักษณ์แพนด้าในสวนสัตว์และกระดิ่งในวัดพระธาตุดอยสุเทพมีการสอดแทรก วิถีชีวิตชุมชนเมืองเหนือ ภาษาและวัฒนธรรมลงไปในเรื่องของมิวสิควิดีโอเพลงอย่างเด่นชัดพอสมควร

สังคมของตัวละครในเรื่องของบทเป็นสังคมของวัยรุ่นท่ามกลางวิถีชีวิตชาวเหนือ แสดงให้เห็นถึงการเป็นชุมชนชนบท ไม่ได้เป็นชุมชนเมือง เต็มๆ ก็จะโตแบบมาแบบธรรมชาติ เคารพผู้ใหญ่ รู้จักผู้ใหญ่ในชุมชนโดยทั่วถึงกัน มีบ้างที่จะดูโตเกินวัย อยากรเป็นหนุ่มตามลักษณะนิสัยของเด็กไม่ใช่ว่าการบ่มเพาะของสังคม

โดยสามารถแบ่งฉากออกเป็นหลายๆแบบตามปัจจัยต่างๆ ของบล็อทส์ (Boggs, 2003 อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ, 2552) ได้ดังนี้

(1) ปัจจัยด้านเวลา

เนื้อหาของบทเพลง “พี่สาวครับ” ในเวอร์ชันประกอบภาพยนตร์นี้จะเกิดขึ้นหลังยุคสมัยของผู้ประพันธ์และผู้ขับร้อง คือ จรัล มโนเพ็ชร มานำเสนอ ในช่วง ปี พ.ศ. 2551 เป็นช่วงเวลาที่เริ่มมีความเจริญ เด็กๆ เริ่มมีการโตตามสังคมและวัฒนธรรมที่เข้ามา แต่ก็ยังมีความใสซื่อจริงใจที่แสดงออกผ่านการจีบสาวเพราะตัวละครเป็นเด็กหนุ่ม คือการจีบยังต้องไปจีบแบบพบหน้า มีการหยอตมขูเลียนแบบภาพยนตร์ ร้องเพลงจีบสาวโดยสร้างสถานการณ์ประทับใจ เช่น พาไปขับมอเตอร์ไซด์ชมเมือง พาไปเดินห้างสรรพสินค้า ตามประสาวัยรุ่นในช่วงเวลานั้น

(2) ปัจจัยด้านภูมิศาสตร์

จะมีสถานที่ทางกายภาพทั้งเนื้อหาของบทเพลง คือ ชุมชาวล้านนาในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นฉากทั้งหมดของบทเพลง การสื่อเนื้อหาเพลงผ่านมิวสิควิดีโอจะแสดงให้เห็นทั้งฉากในโรงเรียนต่างจังหวัดที่มีสถานที่กว้างขวาง ครูใช้ภาษาคำเมืองกับเด็ก วัฒนธรรมการนำอาหารไปฝากบ้านใกล้เรือนเคียง อาหารในฉากก็เป็นการแสดงให้เห็นเมนูอาหารเหนือ

(3) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและโครงสร้างทางสังคม

สภาพแวดล้อมของสังคมและเศรษฐกิจในเนื้อหาของบทเพลงไม่ได้มีการแสดงออกอย่างเด่นชัดถึงเรื่องของเศรษฐกิจในตอนนั้น แต่แสดงออกถึงโครงสร้างของสังคมว่าคนที่รู้จักกันก็จะนับถือกันเป็นพี่น้องกันก่อนตามลำดับอายุ จากฉากพระเอกบอกเล่ารุ่นพี่ในโรงเรียน ที่ออกมานอกโรงเรียนก็ยังไปทักทายเรียกพี่สาวแม่ไม่ใช่ญาติกัน หรือจากการที่พระเอกไปหานางเอกที่บ้าน ก็สามารถเรียกแม่ของนางเอกเป็นน้ำ นำของจากแม่ตนไปฝาก เป็นต้น

(4) ปัจจัยด้านประเพณี ค่านิยม ศีลธรรม และธรรมเนียมปฏิบัติ

เป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญของบทเพลง เพราะมีการแสดงออกถึงประเพณี ค่านิยม ศีลธรรม และธรรมเนียมปฏิบัติเรื่องการเข้าหาผู้ใหญ่ของเด็กๆ เพราะการถ่ายทอดเนื้อหาในมิวสิควิดีโอจะมีเรื่องของคารวะผู้ใหญ่ในสังคมเสมอแม้จะไม่ได้รู้จักกันมาก่อน เช่น พระเอกไปหานางเอกที่บ้านก็ทำเป็นแกล้งชวนคุยกับแม่ของนางเอกเพื่อความสนิทสนม หรือค่านิยมเรื่องการเข้าวัด ถึงแม้ตัวละครจะเป็นวัยรุ่นแต่ก็ยังเลือกพากันไปเที่ยวที่วัด เพื่อขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในเรื่องความรัก ความสมหวัง

จ. มุมมองในการเล่าเรื่อง (Point of View)

ในมิวสิควิดีโอเพลง “พี่สาวครับ” ขับร้องและประพันธ์โดย จรัล มโนเพ็ชร เวอร์ชันเพลงประกอบภาพยนตร์ “ปิดเทอมใหญ่หัวใจว้าวุ่น” ปี พ.ศ. 2551 มีมุมมองการเล่าเรื่องเป็นแบบมุมมองที่เป็นกลาง คือการเล่าแบบรายงานภาพรวม สรุปสถานการณ์ของเรื่องมาให้ผู้ชมตีความรู้สึกนึกคิดกันเองเพราะจากมิวสิควิดีโอไม่ได้มีฉากพูด และเป็นการตัดสลับภาพไปมา เป็นเหมือนการนำภาพมา

ทำเป็นเรื่องย่อ โดยไม่ได้มีการชี้ให้เห็นปลายทางของแต่ละฉาก คนดูต้องตีความจากภาพที่เห็นหรือจะทำความเข้าใจเนื้อหาได้ทั้งหมดก็ต้องไปชมภาพยนตร์เวอร์ชันเต็มต่อ

ตารางที่ 4.3: เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์เนื้อหาและการสื่อความหมายของเพลงโพล์คของคำเมือง เพลง “พี่สาวครับ” ของ จรัล มโนเพ็ชร ระหว่าง เวอร์ชันผู้ถือลิขสิทธิ์เป็นผู้อนุมัติและเผยแพร่ ปี พ.ศ. 2558 และเวอร์ชันเพลงประกอบภาพยนตร์ “ปิดเทอมใหญ่หัวใจว้าวุ่น” ปี พ.ศ. 2551

องค์ประกอบ การเล่าเรื่อง	เพลงพี่สาวครับของ จรัล มโนเพ็ชร เวอร์ชันผู้ถือลิขสิทธิ์เป็นผู้อนุมัติและ เผยแพร่ ปี พ.ศ. 2558 (เป็นภาพคุณ จรัล มโนเพ็ชร นั่งร้องเพลงจนจบ ไม่มี ภาพอย่างอื่น)	เวอร์ชันประกอบภาพยนตร์ “ปิด เทอมใหญ่หัวใจว้าวุ่น” ปี พ.ศ. 2551 (เป็นภาพตัวอย่างจากภาพยนตร์ นำมาร้อยเรียงเข้ากับเพลง)
1. โครงเรื่อง	<p>โครงเรื่องประเภทความรัก</p> <ul style="list-style-type: none"> - เปิดเรื่องโดยการใช้บทสนทนาของตัวละคร - มีปมหลักคือ เรื่องความรักของชายหนุ่มต่อหญิงสาวที่อายุมากกว่า - มีจุดสุดยอด คือท่อนฮุคของเพลง ว่าไม่ได้อยากเป็นน้องชายแล้วอยากเป็นคนรักมากกว่า - มีการคลายปมคือ การบอกรักพี่สาวไปตรงๆ 	<p>โครงเรื่องประเภทความรัก</p> <ul style="list-style-type: none"> - เปิดเรื่องด้วยภาพยนตร์ที่นำเสนอมิวสิกวิดีโอโดยการบรรยายสถานที่ - มีปมหลักคือ การแข่งกันจีบสาวของชายหนุ่มวัยรุ่นที่เพิ่งจะโตเป็นหนุ่มน้อย 2 คน - มีจุดสุดยอด คือท่อนฮุคของเพลง ช่วงที่ทั้ง 2 ชายหนุ่มเลือกว่าจะแข่งกันจีบต่อ หรือกลับมาเป็นเพื่อนกัน - มีการคลายปมคือ ชายหนุ่มคนไหนเป็นผู้ชนะในการแข่งการจีบหญิงครั้งนี้ ซึ่งในตอนจบคือ นางเอกไม่เลือกใครเลย แล้วทั้ง 2 คนก็กลับมาเป็นเพื่อนกันเหมือนเดิม - มีการปิดเรื่องแบบให้คิดต่อเอาเองว่าเรื่องราวจะจบอย่างไร

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ): เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์เนื้อหาและการสื่อความหมายของเพลงโพล์คของคำเมืองเพลง “พี่สาวครับ” ของ จรัล มโนเพ็ชร ระหว่าง เวอร์ชันผู้ถือลิขสิทธิ์เป็นผู้อนุมัติและเผยแพร่ ปี พ.ศ. 2558 และเวอร์ชันเพลงประกอบภาพยนตร์ปิดเทอมใหญ่หัวใจว้าวุ่น ปี พ.ศ. 2551

องค์ประกอบ การเล่าเรื่อง	เพลงพี่สาวครับของ จรัล มโนเพ็ชร เวอร์ชันผู้ถือลิขสิทธิ์เป็นผู้อนุมัติและเผยแพร่ ปี พ.ศ. 2558 (เป็นภาพคุณ จรัล มโนเพ็ชร นั่งร้องเพลงจนจบ ไม่มีภาพอย่างอื่น)	เวอร์ชันประกอบภาพยนตร์ “ปิดเทอมใหญ่หัวใจว้าวุ่น” ปี พ.ศ. 2551 (เป็นภาพตัวอย่างจากภาพยนตร์ นำมาร้อยเรียงเข้ากับเพลง)
2. แก่นเรื่อง	แก่นเรื่องประเภท Love Theme คือ ความสวยงามของความรักที่รุ่นน้องคนหนึ่งต้องการบอกกับรุ่นพี่ที่ตนเองแอบชอบ อย่างบริสุทธิ์ใจโดยไม่ได้คาดหวังสิ่งตอบแทน	แก่นเรื่อง ประเภท Love Theme คือ การดำเนินเรื่องความรักของตัวละครเอก 2 คนที่เพิ่งจะโตเป็นหนุ่มริเริ่มจะมีความรักและต้องแข่งขันกันเพื่อเอาชนะใจนางเอก
3. ความขัดแย้ง	ความขัดแย้งภายในตัวละคร คือ ตัวพระเอกที่มีความรู้สึกรักรุ่นพี่สาว และมีความเขินอายที่จะบอกความรู้สึก	ความขัดแย้งระหว่างคนกับคน - พระเอกของเรื่อง 2 คนที่สนใจผู้หญิงคนเดียวกัน ความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละคร - ความสับสนภายในจิตใจของนางเอกว่าจะเลือกใคร
4. ตัวละคร	มีตัวละครเพียง 2 คน - พระเอก มีลักษณะตายตัว เป็นชายหนุ่มที่เพิ่งจะโต มีความใสซื่อเขินอาย - นางเอก ไม่แสดงลักษณะตัวละครที่ชัดเจน	- พระเอกคนที่ 1 (พุ) เด็กหนุ่มที่เพิ่งจะโต น่ารักขี้เล่น มุทะลุ มั่นใจในหน้าตาและเสน่ห์ของตนเอง - พระเอกคนที่ 2 (ไม้) เด็กหนุ่มที่เพิ่งจะโต จะดูสุขุมกว่าพุ แต่ก็มั่นใจในหน้าตาและเสน่ห์ของตนเองเช่นกัน ชอบแข่งกับพุ

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ): เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์เนื้อหาและการสื่อความหมายของเพลงโพล์คของคำเมืองเพลง “พี่สาวครับ” ของ จรัล มโนเพ็ชร ระหว่าง เวอร์ชันผู้ถือลิขสิทธิ์เป็นผู้อนุมัติและเผยแพร่ ปี พ.ศ. 2558 และเวอร์ชันเพลงประกอบภาพยนตร์ปิดเทอมใหญ่หัวใจว้าวุ่น ปี พ.ศ. 2551

องค์ประกอบ	เพลงพี่สาวครับของ จรัล มโนเพ็ชร	
การเล่าเรื่อง	เวอร์ชันผู้ถือลิขสิทธิ์เป็นผู้อนุมัติและเผยแพร่ ปี พ.ศ. 2558 (เป็นภาพคุณ จรัล มโนเพ็ชร นั่งร้องเพลงจนจบ ไม่มีภาพอย่างอื่น)	เวอร์ชันประกอบภาพยนตร์ “ปิดเทอมใหญ่หัวใจว้าวุ่น” ปี พ.ศ. 2551 (เป็นภาพตัวอย่างจากภาพยนตร์ นำมาร้อยเรียงเข้ากับเพลง)
4. ตัวละคร		- นางเอก (นานา) เด็กสาวที่เพิ่งจะเริ่มโต มั่นใจในตัวเอง กล้าคิด กล้าแสดงออก
5. ฉาก	สังคมชุมชนภาคเหนือ	จังหวัดเชียงใหม่
6. มุมมองในการเล่าเรื่อง	มุมมองบุคคลที่หนึ่ง คือ การร้องของผู้ชายที่เป็นตัวเอก	มุมมองที่เป็นกลาง จากการสื่อสารเพียงภาพไม่มีบทพูด และเป็นการเลือกฉากในภาพยนตร์มาตัดสลับกัน ไม่ได้เรียงเป็นเรื่องอย่างชัดเจน

โดยสรุปแล้วการสื่อความหมายของทั้ง 2 เวอร์ชัน โดยวิเคราะห์ตามองค์ประกอบการเล่าเรื่อง ไม่ได้พบความแตกต่างมากนัก พบเพียงการใส่รายละเอียด และตีความให้ลึกยิ่งขึ้นในเวอร์ชันประกอบภาพยนตร์เรื่อง “ปิดเทอมใหญ่หัวใจว้าวุ่น” ปี พ.ศ. 2551 แต่ยังคงมีโครงเรื่อง แก่นของเรื่องหลักคงเดิมจึงวิเคราะห์ได้ว่าด้วยความชัดเจนในการสื่อความหมายของเนื้อหาเพลง ที่เป็นการสื่อความหมายแบบตรงๆ ไม่ต้องอาศัยการตีความเนื้อหา จึงทำให้เพลงนี้เมื่อนำไปทำการสื่อความหมายใหม่ ก็ยังคงมีความหมายโดยรวมเหมือนเดิมทุกครั้ง สิ่งที่เปลี่ยนไป คือ การเอานักแสดงสมัยใหม่มาเสริมภาพให้เห็นแทนเพลงได้ชัดเจนขึ้นผ่านการแสดงของนักแสดงรุ่นเด็ก ที่ทำให้กลับมาโด่งดังในปี พ.ศ. 2551 อีกทั้งยังพบว่าเพลง “พี่สาวครับ”

ภาพที่ 4.2: ตัวอย่าง เพลงพี่สาวครับ ที่ถูกนำมาขับร้องโซล่อ่าสุดในรายการ “Wekid Thailand เด็ก ร้องก้องโลก” โดย ศิลปิน แอม ไกอา หน้ากากโพเน่ในรายการ The Mask Singer และ เด็กๆ ผู้เข้าประกวดในรายการ

ที่มา: เพลง พี่สาวครับ / แอม ไกอา หน้ากากโพเน่ / Wekidthailandเด็กร้องก้องโลก. (2560).

สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=V51y5sEEGi8>.

4.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงโพล็คของคำเมืองที่ส่งผลต่อกลุ่มผู้ฟังเพลงรุ่นใหม่

4.2.1 วิเคราะห์ตามแนวคิดเรื่ององค์ประกอบของเพลง “พี่สาวครับ” ของ จรัล มโนเพ็ชร แบ่งตามองค์ประกอบดังนี้

ก. ท่อนเกริ่นเริ่มเพลง (Intro)

ในเพลง “พี่สาวครับ” ของ จรัล มโนเพ็ชร มีท่อนเกริ่นเริ่มเพลงเป็นจังหวะการฮัม ดนตรี คือ

“ลันลันลัน ลา

ลัน ลา ลัน

ลัน ลัน ลันลัน ลา

ลัน ลา ลัน

ลัน ลัน ลันลันล้า

ลันลาล้าลันลัน ลา วู้ วู้”

เป็นการใช้จังหวะของดนตรีที่สบายๆ ไม่ซ้ำ ไม่เร็วจนเกินไปมาใช้ในการเริ่มต้นเพลง เป็นจังหวะดนตรีที่ชวนให้ผู้ฟังรู้สึกสบาย เพลิดเพลิน และสนุกสนาน เป็นการเริ่มต้นเพลงโดยยังไม่มี

การสื่อสารเนื้อหาของเพลง แต่ด้วยจังหวะและการฮัมดนตรีทำให้สามารถเข้าใจอารมณ์ของเพลงนี้ได้ทันที อีกทั้งยังเป็นจังหวะที่จำง่าย ก่อให้เกิดการร้องตามได้ไม่ยาก ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเปิดเพลงที่จะดึงดูดความสนใจให้คนอยากฟังเพลงต่อ

ข. ท่อนร้องธรรมดา (Verse)

ในเพลง “พี่สาวครับ” ของ จรัล มโนเพ็ชร มีท่อนร้องธรรมดาที่จะเริ่มกล่าวที่มาที่ไปของเพลงทั้งหมด คือ

“พี่สาว ครับ สวัสดี ครับ ปี่ ครับ

จำน้องชาย คน นี้ ได้ ก่อ

จำได้ บ่ได้ ก็ บอก มา ลา ลา”

เนื้อหาของท่อนนี้จะเป็นการเริ่มกล่าวที่มา ที่ไปของเพลงให้คนเข้าใจจุดเริ่มต้นของเพลงนี้ โดยในเพลงพี่สาวครับ เปิดท่อนนี้มาด้วยการใช้ภาษาเหนือ ซึ่งเป็นภาษาท้องถิ่นทันทีเพื่อแสดงให้เห็นว่าบทเพลงนี้เป็นเพลงคำเมือง รวมไปถึงการเริ่มต้นกล่าวถึงชื่อเพลงตั้งแต่ท่อนแรก และเอกลักษณ์ทางด้านความอ่อนนุ่มลุ่มนวลของชุมชนล้านนา ด้วยการกล่าวคำสวัสดิ์ในท่อนแรกของเพลง และมีการใช้เมโลดี้ของดนตรีแบบสบายๆ ด้วยเครื่องดนตรีโพล์ของไม้ก่ขึ้น ไม่กระซาก ไม่มีจังหวะที่เร้าใจจนเกินไป รวมถึงคำร้องก็ไม่มีเล่นเสียงสูงหรือต่ำ เป็นการร้องในจังหวะกลางๆ เพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกสบาย

ค. ท่อนก่อนที่จะเข้าเนื้อเรื่อง (Pre Chorus)

ในเพลง “พี่สาวครับ” ของ จรัล มโนเพ็ชร มีท่อนก่อนที่จะเข้าเนื้อเรื่องหรือท่อนฮุคสำคัญของเพลง คือ

“พี่สาว ครับ ตอนนี้ผม

เป็น หนุ่ม แล้ว ครับ

มีแม่หญิง มา ไล่ จับ

จะยับ เอาผม ไปเป็นแฟน ลา ลา”

เป็นท่อนที่บทเพลงโดยทั่วไปจะเริ่มมีจังหวะของบทเพลงที่เร้าใจมากยิ่งขึ้นก่อนที่จะนำเข้าสู่ท่อนสำคัญของเพลง แต่ในเพลงพี่สาวครับ ท่อนนี้มีจังหวะดนตรีเดียวกับท่อน Verse คือยังคงเป็นทำนองเพลงกลางๆ สบายๆ เพียงแต่เพิ่มเติมเนื้อหาไต่เรียงก่อนที่จะเข้าสู่เนื้อหาสำคัญของเพลงเท่านั้น อีกทั้งยังดึงลูกเล่นเรื่องการฮัมเพลงตามจังหวะดนตรีมาใส่ในวรรคสุดท้าย เพื่อย้ำเอกลักษณ์ของเพลงคำเมืองลงไปอีกด้วย

ง. ท่อนหลัก (Chorus)

จะเป็นท่อนหลัก เป็นท่อนสำคัญของเพลง เป็นอารมณ์หลักทั้งหมดของเพลง ซึ่งในเพลง “พี่สาวครับ” ของ จรัล มโนเพ็ชร มีท่อนหลักของเพลง คือ

“เจอ กันเมื่อสอง สาม ปี ก่อน

ผม ยังละอ่อน และ ชน แก่น

ฮัก เป็น ปีสาว

บได้เมาเอาเป็นแฟน

ปี ก็ฮัก ผม เป็น น้อง จาย”

เป็นท่อนที่จะเริ่มมีดนตรีที่เร้าใจมากยิ่งขึ้น แสดงอารมณ์ของทั้งบทเพลงชัดเจนมากยิ่งขึ้นในท่อนนี้ ในเพลงที่สาวครับถึงแม้ว่าท่อนนี้จะเป็นท่อนหลัก แต่ไม่ได้มีดนตรีที่เร้าใจระชากรขึ้นมาเด่นชัดมากนัก เพียงแต่มีการใช้จังหวะดนตรีที่เร็วขึ้น และเสียงร้องก็มีโทนเสียงสูงขึ้นเท่านั้น และรวมไปถึงมีการร้องซ้ำในท่อนนี้ทั้งหมด 2 รอบ ซึ่งเป็นโครงสร้างโดยทั่วไปของเพลงที่จะมีการร้องท่อนหลักซ้ำๆ มากกว่า 1 รอบอยู่แล้ว ถึงแม้เพลงนี้จะเป็นแนวทางคำเมืองแต่ก็ไม่ทิ้งโครงสร้างนี้เช่นกัน

จ. ท่อนสำคัญที่จะให้ผู้ฟังจดจำ (Hook)

ท่อน Hook ถือว่าเป็นท่อนที่สำคัญที่สุดของบทเพลงที่จะสร้างความจดจำให้กับผู้ฟังเป็นท่อนแรก เป็นท่อนสำคัญของเพลง บางครั้งก็เป็นท่อนเดียวกันกับท่อนหลัก ในเพลง “ที่สาวครับ” มีท่อน Hook ก็คือ

“ปี่สาว ครับ

ตอน นี้ ผม ฮัก ปี แล้วครับ

จะฮักปี บ่ มี หน่าย

บ่อยากเป็นน้องจาย แล้ว ละ”

ท่อนคำร้องนี้ เป็นเนื้อหาที่ต่อเนื่องมาจากท่อนหลัก ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นท่อนเดียวกัน แต่ท่อนนี้ในเพลงที่สาวครับ เป็นท่อนที่แสดงอารมณ์ทั้งหมดของเพลง เป็นท่อนที่สื่อความหมายของชื่อเพลงและวัตถุประสงค์ของเพลง เป็นท่อนที่มีการร้องซ้ำ มากกว่า 1 รอบ เช่นเดียวกับท่อนหลัก เป็นท่อนที่มีเนื้อหาชัดเจน สั้นๆ เข้าใจง่าย รวมถึงยังแสดงออกถึงความจริงใจของตัวละครผ่านคำร้องออกมาได้อย่างชัดเจน และเป็นท่อนที่ผู้ฟังจะจำได้มากที่สุดจากทั้งบทเพลง

ฉ. ท่อนแยก (Bridge)

หรือเป็นท่อนพักเนื้อหาของเพลง โดยทั่วไปจะเป็นการโหวดดนตรีหรือเมโลดี้ เพื่อพักอารมณ์ผู้ฟังก่อนที่จะถูกเร้าให้เข้าสู่ท่อนฮุค (Hook) อีกครั้ง ซึ่งในเพลง “ที่สาวครับ” เป็นแนวดนตรีที่เรียกว่าเพลงบัลลาด Ballad มีการเล่าเรื่องเหมือนเล่านิทาน จึงไม่มีท่อนแยกที่ชัดเจนเหมือนกับเพลงทั่วไปที่มีท่อนแยกเป็นเนื้อร้อง แต่เพลง “ที่สาวครับ” จะเป็นการฮัมทำนองก่อนเข้าสู่ท่อนฮุค (Hook) อีกครั้ง

“ลันลันลัน ลา
 ลัน ลา ลัน
 ลัน ลัน ลันลัน ลา
 ลัน ลา ลัน
 ลัน ลัน ลันลันล้า
 ลันลาล้าลันลัน ลา วู้ วู้”

การนำเอาจังหวะดนตรี และการฮัมเพลงตามจังหวะมาใส่อีกครั้งในท่อนนี้ เพื่อต้องการสื่อสารอารมณ์ของบทเพลง ที่ยังคงความสบายๆ เพลิดเพลินสนุกสนาน ให้แก่ผู้ฟังอยู่ เป็นช่วงเวลาที่ให้คนฟังได้ติดตามเนื้อหาที่ผ่านมา โดยยังคงจังหวะดนตรีระดับกลางไม่ช้าหรือเร็วเกินไป ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของเพลงนี้ไว้ด้วย

ซ. ท่อนดึงอารมณ์ (Break)

เป็นท่อนพักหลังจากถูกดึงอารมณ์มาทั้งบทเพลง ในเพลง “พี่สาวครับ” มีท่อน Break ก็ คือ

“บ่อยากเป็นน้องจาย แล้ว ละ
 บ่อยากเป็นน้องจาย แล้ว ละ
 บ่อยากเป็นน้องจายแล้ว”

เป็นท่อนคลี่คลายอารมณ์ของทั้งบทเพลง หลังจากเข้าใจเรื่องราวทั้งหมดของเพลง ในเพลงพี่สาวครับ ใช้วิธีการย้ำคำสำคัญจากท่อนฮุค (Hook) เพื่อเป็นการย้ำเป้าหมายของตัวละครที่สื่อสารผ่านมาทั้งบทเพลง จึงใช้วิธีการย้ำท่อนร้อง ด้วยจังหวะดนตรีที่เบาลง และระดับเสียงก็เบาลงด้วยเพื่อแสดงให้เห็นว่าเพลงนี้มาถึงช่วงสุดท้ายและกำลังจะจบลง

ซ. ท่อนจบ (Outro)

เป็นท่อนสุดท้ายของเพลง ซึ่งมีวิธีการจบได้หลายรูปแบบ ทั้งโซโล่ดนตรี หรือแบบทึ่งคอร์ด์ ซึ่งในเพลงพี่สาวครับ ถือว่าเป็นการจบแบบทึ่งคอร์ด์ คือ

“ลันลันลัน ลา
 ลัน ลา ลัน
 ลัน ลัน ลันลัน ลา
 ลัน ลา ลัน
 ลัน ลัน ลันลัน ลา
 ลัน ลา ลัน
 ลัน ลัน ลัน ล้า
 ลัน ลา ลัน

ลัน ลัน ลันลัน ลา

ลัน ลา ลัน

ลัน ลัน ลัน ลา”

เป็นการจบเพลงด้วยคอร์ดดนตรีเดียวกับตอนเริ่มต้น และยังคงใช้การฮัมเพลงซึ่งเป็นทำนองหลักของเพลง มาใช้ทั้งหมดในตอนจบด้วย เรียกว่าเพลงที่สาวครีบ เป็นเพลงที่มีจังหวะดนตรีสบายๆ ตั้งแต่เริ่มเพลงจนจบเพลง ไม่มีจังหวะกระซอกหรือเร้าใจขึ้นมามากนัก แม้จะถึงท่อนหลักหรือ ท่อนฮุค (Hook) ก็ตาม ซึ่งโดยรวมแล้วเพลงโพล์คของคำเมืองหลายๆ บทเพลงก็มีเอกลักษณ์เรื่องนี้อยู่แล้ว เพราะถูกจำกัดด้วยเครื่องดนตรีที่ใช้ เป็นเครื่องดนตรีที่มีจังหวะไม่โดดเด่นมากอยู่แล้ว เน้นการเล่นด้วยโทนสบายๆ ฟังง่ายๆ เป็นหลัก

4.2.3 ความหมายและจุดเด่นของเพลงโพล์คของคำเมือง พบ 4 ความหมายและจุดเด่นดังต่อไปนี้

(1) เพลงโพล์คของคำเมืองคือเพลงที่ใช้ภาษาเหนือในการสื่อความหมาย

ภาษาเหนือเป็นเอกลักษณ์สำคัญของเพลงโพล์คของคำเมือง ที่ต้องใช้ภาษาเหนือเป็นหลักในคำร้องของบทเพลง และสื่อความหมายของเพลงผ่านภาษาเหนือ ถ้าไม่มีภาษาเหนือในบทเพลงเลยก็ถือว่าไม่ใช่เพลงโพล์คของคำเมือง

“เพลงโพล์คของคำเมืองก็คือเพลงที่ใช้ภาษาเหนือในการขับเคลื่อนความหมายจากบทเพลงไปสู่คนฟัง ถ้าใช้ภาษาอื่นในการร้องก็จะถือเป็นเพลงโพล์คของเฉยๆ แต่ถ้าโพล์คของคำเมืองก็ต้องใช้ภาษาเหนือในการร้องอย่างที่คุณจรัลใช้ร้องแบบมีสำเนียงเหนือมาผสมรวมไปทั้งดนตรีก็มีกลิ่นอายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวแบบเหนือๆ ของคุณจรัล” (อุเทน พรหมมินทร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2560)

“มีการใช้ภาษาเหนือเป็นหลัก โดยการออกเสียงนั้นจะเป็นภาษาเหนือแท้ๆ ฟังแล้วไพเราะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เป็นจุดเด่นของเพลงโพล์คของคำเมืองเลยก็ว่าได้” (เรืองกิจ ยงปิยะกุล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 30 มิถุนายน 2560)

(2) เพลงที่สื่อสารภาษา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของคนล้านนาที่เรียบง่าย

เพลงคำเมืองเป็นเพลงประจำท้องถิ่นที่ใช้การถ่ายทอดคำร้องด้วยภาษาเหนือเป็นหลัก โดยเฉพาะคุณจรัล มโนเพ็ชร จะแต่งเพลงจากประสบการณ์ตรงของตัวเอง สังคมและวัฒนธรรมที่ตนเองอยู่ก็เอามาใช้ถ่ายทอดลงในบทเพลง ทำให้เพลงมีการสื่อสารเรื่องของวิถีชีวิต มีการใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายสะท้อนวัฒนธรรมชีวิตที่เรียบง่ายของคนเหนือ

“เพลงโพล์คของคำเมืองเป็นเพลงที่สะท้อนวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมของคนเหนืออย่างแท้จริง ผ่านการแต่งภาษาในคำร้องที่ฟังง่าย เข้าใจง่ายแต่มีความงาม อย่างในเพลงของคุณจรัลที่คนฟังไม่ใช่แค่จะจดจำท่อนฮุค (Hook) แต่จดจำตั้งแต่ต้นจนจบเพลง เพราะเป็นการถ่ายทอดวิถี

ชีวิตคนเหนือลงไปทั้งบทเพลง เช่น “เพลงอ้อยคำ” ที่เป็นการเล่าวิถีชีวิตของคนคนหนึ่งผ่านบทเพลง” (มานิต อชวงศ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 มิถุนายน 2560)

“เพลงโฟล์คของคำเมืองจะเป็นเพลงที่สื่อความหมายด้วยภาษาเหนือแบบง่าย แต่ลึกซึ้ง สามารถแสดงให้เห็นถึงประเพณี ศิลปวัฒนธรรม อาหารการกิน ความรัก เป็นการนำเอาประสบการณ์การในชีวิตจริงมาแต่งเป็นเพลงได้อย่างลงตัว เช่น เพลงมะเมื่อยะ ที่เล่าเรื่องราวความรักต่างชนชั้นที่ไม่สมหวังได้อย่างชวนติดตาม ซาบซึ้งไปกับความรักและมองเห็นสภาพสถานที่ บรรยากาศ ความสวยงามตามบทเพลงได้” (อุเทน พรหมมินทร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2560)

“จุดเด่นเลยคือ การใช้ภาษาที่เรียบง่ายและเข้าใจง่าย สื่อสารได้ถึงวัฒนธรรมการแต่งกาย การกิน การใช้ชีวิตที่สงบ เรียบง่าย” (สุนทรี เวชานนท์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 มิถุนายน 2560)

“ถือเป็นเพลงที่ทรงคุณค่า เพราะสามารถบอกเล่าเรื่องราว บริบททางสังคม วิถีชีวิต อาหารการกิน ความรัก โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย คนที่ไม่ใช่คนเหนือก็สามารถเข้าใจได้ไม่ยาก” (เรืองกิจ ยงปิยะกุล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 30 มิถุนายน 2560)

(3) เพลงโฟล์คของคำเมืองมีแนวทางของดนตรีที่เรียกว่าเพลงบัลลาด (Ballad)

“เพลงโฟล์คของคำเมืองถือว่าเป็นเพลงบัลลาด (Ballad) เพลงที่สาวครั้นก็เช่นกัน แต่ตัวอย่างที่ชัดเจน คือ เพลงอ้อยคำ ที่เล่าถึงคนคนหนึ่งถึงวิถีชีวิตคนหนึ่งผ่านบทเพลงนี้เหมือนการเล่านิทานให้ฟัง” (มานิต อชวงศ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 มิถุนายน 2560)

“เพลงโฟล์คของคำเมืองคือเพลงพื้นบ้านที่ฟังง่าย ๆ ใช้ภาษาง่าย ๆ เข้าใจง่าย ๆ โดยหยิบเอาเรื่องราวพื้นบ้านมาผูกเป็นเพลง มีการเล่าเรื่องราวเหมือนเล่านิทานหรือที่เรียกกันว่าเพลงบัลลาด (Ballad)” (สุนทรี เวชานนท์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 มิถุนายน 2560)

(4) จรัล มโนเพ็ชร คือ ผู้บุกเบิกเพลงโฟล์คของคำเมือง

คุณจรัล คือ คนแรกที่น่าเอาดนตรีโฟล์คของที่ใช้กีตาร์ในการเล่นเป็นหลักมาผสมผสานเข้ากับเพลงคำเมืองจนเป็นที่โด่งดัง จึงทำให้คนทั่วไปจดจำเอกลักษณ์ของเพลงโฟล์คของคำเมือง โดยมีคุณจรัลเป็นตัวแทน

“คนจะจดจำว่าเพลงโฟล์คของคำเมืองได้เพราะคุณจรัล เพราะเขาสร้างกระแสของเพลงคำเมืองขึ้นมาเป็นเอกลักษณ์ในแบบฉบับของเขา โดยการนำเพลงที่มีคำร้องเป็นภาษาเหนือมาผสมเข้ากับเครื่องดนตรีสมัยใหม่ คือ กีตาร์ จึงรวมออกมาเป็นเพลงโฟล์คของคำเมืองที่เรารู้จักกันดี” (มานิต อชวงศ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 มิถุนายน 2560)

“เพราะคุณจรัล คือ คนที่ทำให้ทุกคนรู้จักเพลงคำเมือง สามารถถ่ายทอดภาษาคำเมืองร่วมกับดนตรีสากล อย่างกีตาร์ และใช้ภาษาที่เข้าใจ จึงถูกมองว่าคุณจรัลเป็นตัวแทนของเพลงแนวนี้” (อุเทน พรหมมินทร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2560)

“คิดว่าถ้าไม่มีคุณจรัล ก็คงจะไม่มีเพลงโพล์คของคำเมือง” (สุนทรี เวชานนท์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 มิถุนายน 2560)

“คุณจรัลเป็นคนแรกที่คิดค้นดนตรีที่มีแบบฉบับเรียกว่าเพลงโพล์คของ คำเมือง โดยมีการนำเครื่องดนตรีของฝรั่งคือกีตาร์โปร่งมาเล่นด้วยคอร์ดและท่วงทำนองที่ง่าย ๆ ผสมกับภาษาเหนือที่สื่อสารให้คนทั่วไปสามารถเข้าใจได้ง่ายเกิดเป็นแนวเพลงที่แปลกใหม่ในสมัยนั้นขึ้นมา” (เรื่องกัญชงพิยะกุล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 30 มิถุนายน 2560)

4.2.4 เอกลักษณ์ของเพลงพี่สาวครับ ของ จรัล มโนเพ็ชร พบเอกลักษณ์ของเพลงได้ดังต่อไปนี้

(1) เพลงที่แสดงออกถึงความรักของชายหนุ่ม

เพลงพี่สาวครับเป็นเพลงที่แสดงออกถึงความรักของชายหนุ่มที่มีต่อหญิงสาวที่อายุมากกว่า เป็นตัวแทนการบอกรักของหนุ่มน้อยที่ไม่ค่อยกล้าแสดงออก จะใช้เพลงนี้ในการบอกรักแทนเป็นการบอกรักแบบน่ารักๆ ด้วยภาษาเหนือในเพลง

“เพลงพี่สาวครับเกิดจากสมัยก่อนเกิดจากในสมัยก่อน ยกตัวอย่างเช่นที่มีชมรมหนุ่มสาวของบ้านเหนือบ้านใต้ เวลามาเจอกันพบปะกันพี่สาวมักจะซื้อขนมมาฝากบ้าง มีของฝากมาฝากบ้างคนนั้น คนนี้บ้าง เลยหยิบยกเอาประเด็นนี้มาเป็นเนื้อร้องในเพลงพี่สาวครับเปรียบเสมือนสมัยนี้ศิลปินยอมมีแฟนคลับเป็นของตัวเอง ก็เช่นกันเพลงพี่สาวครับก็สามารถที่จะเปรียบเหมือนคุณจรัลแต่งให้แฟนคลับที่มาให้การสนับสนุนในตัวของคุณจรัลให้เป็นคุณจรัลจวบจนทุกวันนี้ เป็นการสื่อสารถึงความใสซื่อบริสุทธิ์ของเด็กหนุ่มที่ต้องการแสดงความใส่ใจแบบความรักให้กับหญิงสาวคนหนึ่ง” (มานิต อชวงศ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 มิถุนายน 2560)

“เพลงนี้เป็นการถ่ายทอดการอยากจีบสาวของหนุ่มน้อยที่หลงรักรุ่นพี่สาว ส่วนตัวคิดว่าเพลงนี้เปรียบเสมือนการให้กำลังใจหนุ่มๆ ในการจีบสาวที่ไม่ค่อยกล้า ก็ส่งเพลงนี้แทนความรู้สึกร้องให้ฟัง เขียนให้ดู เพื่อแสดงความใส่ใจ” (อุเทน พรหมมินทร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2560)

“เพลงพี่สาวครับ คือ เพลงที่คุณจรัลแต่งจีบสาว เป็นการถ่ายทอดถึงผู้ชายวัยรุ่น วัยแตกหนุ่มซึ่งก็คือ วัยคุณจรัลในสมัยนั้น เป็นการแสดงอารมณ์สนุกๆ ของเด็กวัยรุ่นที่กำลังแสวงหาความรัก” (สุนทรี เวชานนท์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 มิถุนายน 2560)

“เพลงนี้สื่อถึง การบอกรักสาวที่มีอายุมากกว่า โดยการใช้ภาษาเหนือสื่อสารแบบน่ารัก ถ่ายทอดออกมาแบบมีความน่ารักทะเล้นของชายหนุ่มนิดๆ ที่ฟังออกมามีความพอดี” (เรื่องกัญชงพิยะกุล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 30 มิถุนายน 2560)

(2) เพลงที่มีเป้าหมายที่เข้าถึงได้ทุกเพศทุกวัย

เพลงพี่สาวศรีบมีเนื้อหาที่เป็นตัวแทนของชายหนุ่มที่เพิ่งจะโต รวมถึงยังเป็นบทเพลงที่แต่งขึ้นเพื่อหวังให้เป็นตัวแทนบอกความรู้สึกของวัยรุ่นชายโดยเฉพาะ

“เป็นเพลงที่ฟังได้ทุกวัย แต่เหมาะกับวัยรุ่น เพราะเป็นการถ่ายทอดความในใจของหนุ่มน้อยที่อยากจะบอกรักสาวรุ่นพี่ เป็นการจีบสาวตามแบบฉบับวัยรุ่นในยุคนั้น” (อุเทน พรหมมินทร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2560)

“เพลงนี้น่าจะเป็นตัวแทนคุณจรัลในการจีบสาวในสมัยวัยรุ่น วัยแตกหนุ่ม แต่งให้กับวัยรุ่นเอาไปเอาไปเป็นตัวแทนในการจีบสาว”(สุนทรี เวชานนท์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 มิถุนายน 2560)

“เพลงนี้เหมาะกับคนทุกเพศ ทุกวัย โดยเฉพาะกับวัยรุ่นทั้งในสมัยก่อนและวัยรุ่นปัจจุบัน เพราะเป็นการถ่ายทอดความรู้สึก ความน่ารัก ความทะเล้นของเด็กหนุ่ม ที่ไม่ว่าจะยุคสมัยก็มีความทะเล้น น่ารักประมาธนี้” (เรื่องกิจ ยงปิยะกุล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 30 มิถุนายน 2560)

4.2.5 องค์ประกอบของการนำเพลงพี่สาวศรีบ กลับมานำเสนอใหม่เพื่อกลุ่มเป้าหมายผู้ฟังรุ่นใหม่ในปัจจุบัน

(1) การปรับเปลี่ยนแนวดนตรีใหม่ ไปตามยุคสมัย แต่คำร้องและทำนอง คือสิ่งที่ต้องคงเดิมไว้ห้ามเปลี่ยนแปลง

เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไป ความต้องการของผู้ฟังเพลงก็เปลี่ยนแปลงไปด้วยตามสังคมในช่วงเวลานั้นๆ เพลงฮิตในอดีตหากจะมีการนำมาร้องอีกก็ไม่ได้หมายความว่าดั่งเดิมเดิม ต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอ หรือแนวทางการทำดนตรีเพื่อให้ถูกใจผู้ฟังในปัจจุบัน แต่ไม่ใช่ว่าจะเปลี่ยนแปลงไปได้ทั้งหมด เอกลักษณ์บางอย่างก็ยังคงอยู่ โดยเฉพาะเรื่องของคำร้องและทำนอง เป็นสิ่งที่ไม่ควรเปลี่ยน เพราะเป็นเอกลักษณ์ของเพลงและเป็นการให้เกียรติเจ้าของผลงานดั้งเดิม

“เพลงพี่สาวศรีบมีเอกลักษณ์ที่ชัดเจนอยู่แล้ว ถ้าจะเอามาทำใหม่ ทำนองและคำร้องเป็นสิ่งต้องห้ามในการจะเปลี่ยนแปลงโดยเด็ดขาด ความเป็นเอกลักษณ์จะหายไปและควรให้เกียรติกับคนร้อง ส่วนดนตรีเรียบเรียงเสียงประสานนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม” (มานิต อัจวงค์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 มิถุนายน 2560)

“ถ้าทำเพลงนี้ก็กลับมาทำใหม่ อาจจะมีการเปลี่ยนบรรยากาศของดนตรีไปตามยุคสมัย แต่สิ่งสำคัญต้องรักษาเนื้อร้องและทำนองของเจ้าของเพลงไว้ ถือว่าเป็นการให้เกียรติเจ้าของบทเพลงและก็ต้องมีกีตาร์เป็นดนตรีหลักในเพลงนั้นด้วย” (อุเทน พรหมมินทร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2560)

“ก็อาจจะมีการเปลี่ยนแนวดนตรี จังหวะให้เข้ากับยุคสมัย เป็นแบบ Rap หรือ Hip Hop ก็น่าจะสนุกแบบวัยรุ่นสมัยใหม่ที่ไม่ต้องคิดอะไรมาก แต่ก็เนื้อเพลงก็ยังคงต้องคงของเดิมไว้อยู่” (สุนทรี เวชานนท์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 มิถุนายน 2560)

“ส่วนที่ยังคงต้องคงไว้คือ เนื้อเพลง เพราะถือเป็นการให้เกิดมิติต้นฉบับ ส่วนแนวทางของดนตรีนั้นจะดูตามความเหมาะสมอีกทีว่าจะเรียบเรียงออกมาใหม่อย่างไรให้น่าสนใจและเข้ากับวัตถุประสงค์ในการใช้งาน เช่น อาจจะเป็นเพลงประกอบหนังโฆษณา ประกอบละคร หรือ ภาพยนตร์” (เรืองกิจ ยงปิยะกุล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 30 มิถุนายน 2560)

(2) ศิลปินที่จะมาเป็นผู้ขับร้อง

การที่บทเพลงจะโด่งดังได้ในปัจจุบันไม่ได้ขึ้นอยู่กับเนื้อร้องหรือทำนองเพียงอย่างเดียว แต่ประเด็นสำคัญที่สุด คือ ศิลปินรุ่นใหม่ที่มาขับร้องเพลงนี้ จำเป็นต้องใช้คนที่มีกระแสอยู่แล้ว ย่อมประสบความสำเร็จมากกว่านักร้องที่ไม่ดัง รวมถึงต้องมีบุคลิกที่ตรงกับการแสดงออกของเพลง หรือเนื้อหาเพลง อย่างเพลงพี่สาวครับ คนร้องก็ควรจะเป็นผู้ชาย เป็นคนเหนือได้ยิ่งดี เช่น บี เดอะสตาร์ หรือ คนที่บุคลิกขี้เล่น ทะเล้น อย่างคุณศกดิ์สิทธิ์ เวชสุภาพร (โต) ที่แม้ไม่ใช่คนเหนือแต่มีลักษณะตรงกับเพลง ก็จะช่วยให้ได้รับความสนใจมากยิ่งขึ้น

“ใครจะเอามาทำใหม่หรือร้องใหม่ก็ไม่ปิดกั้นแค่อยากให้คงเอกลักษณ์คำร้องทำนองเดิมไว้ แต่ถ้าคนร้องเป็นผู้หญิงมาร้องเพลงนี้จะไม่เห็นด้วยเพราะจะสื่อสารเนื้อหาไม่ตรง แต่ถ้าเป็นเพลงบรรเลงหรือการร้องประสานเสียงนั้นน่าจะเป็นไปได้ ต้องดูความเหมาะสมอีกทีหนึ่ง แต่ที่แน่ๆ มุมมองส่วนตัวคิดว่าหาคุณจรัลคนที่ 2 เลยคงเป็นไปได้อยากแล้ว คงเป็นคนใหม่ที่เอาความสามารถของคุณจรัลไปต่อยอดมากกว่า” (มานิต อชวงค์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 มิถุนายน 2560)

“ถ้าอยากให้เพลงกลับมามีชื่อเสียงอีกครั้งก็ต้องใช้ศิลปินที่มีชื่อเสียงนำ กลับมาขับร้อง ถึงแม้จะเสี่ยงต่อการถูกเปรียบเทียบกับของเก่า แต่ถ้าทำเพื่อคนรุ่นใหม่ ก็ต้องให้คนดังรุ่นใหม่ร้องเป็นการทำการบ้านของศิลปินรุ่นใหม่แต่ก็ไม่อยากเพราะมีต้นฉบับสื่อสารอารมณ์ไว้ให้ดูแล้ว อย่างเพลงพี่สาวครับถ้าให้มองว่าใครน่าจะเหมาะเป็นคนมาร้อง ส่วนตัวก็คิดว่าเป็น บี เดอะสตาร์ เพราะเขาเป็นคนเหนือ และก็เป็นคนดังในตอนนี้นี่” (อุเทน พรหมมินทร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2560)

“ศิลปินที่มาจะมาขับร้องมีส่วนในการตีความของผู้ฟังเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะศิลปินที่แต่งเพลงและร้องเพลงเองอย่างคุณจรัลจะสามารถถ่ายทอดอารมณ์เพลงได้ดีกว่าคนที่มาทำหน้าที่ร้องเฉยๆ ซึ่งนักร้องยุคใหม่ๆ จะยังไม่ค่อยมีตรงส่วนนี้ แต่ถ้าเป็นการนำเอาเพลงนี้มาร้องตามคอนเสิร์ตสร้างสีสัน อย่างที่คุณศกดิ์สิทธิ์ เวชสุภาพร (โต) เคยนำมาร้องถึงแม้จะไม่ใช่คนเหนือ ไม่ได้

ออกสำเนียงเหนือแท้ แต่ด้วยการตีความสอดแทรกความทะเล้น น่ารัก ก็สามารถสร้างความประทับใจได้” (เรื่องกิจ ยงปิยะกุล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 30 มิถุนายน 2560)

4.3 ผลการวิเคราะห์มุมมองของผู้ฟังเพลงรุ่นใหม่ เพื่อหาช่องทางและโอกาสในการนำเสนอเพลง โพล์คของคำเมืองกรณีศึกษาเพลง “พี่สาวครับ” ให้ตรงใจผู้ฟัง

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ผลิตเพลง และผู้บริหารค่ายเพลงและผู้ฟังเพื่อหาช่องทางและโอกาสในการนำเสนอเพลงโพล์คของคำเมืองให้กับผู้ฟัง

4.3.1 มุมมองของผู้ผลิต

4.3.1.1 องค์ประกอบในการนำเพลงโพล์คของคำเมืองกรณีศึกษาเพลง “พี่สาวครับ” มานำเสนอเพื่อกลุ่มผู้ฟังรุ่นใหม่

(1) กระแสสังคมในช่วงเวลาปัจจุบัน

การทำเพลงขึ้นมา 1 เพลง ไม่ว่าจะเป็นการนำเพลงเก่ากลับมาร้อง หรือ การแต่งเพลงขึ้นมาใหม่เลยก็ตาม สิ่งที่สำคัญสำหรับผู้บริหารค่ายเพลง หรือ โปรดิวเซอร์ต้องคำนึง ก่อนเสมอ คือ กระแสหรือความต้องการของสังคมในช่วงเวลานั้นๆ ว่าในช่วงเวลานั้นคนฟังกำลังพูดถึงอะไรกัน สังคมเป็นแบบไหน อะไรที่กำลังมาแรง เพื่อผลิตเพลงให้ตรงกับใจของคนฟัง นอกจากนี้อาจ นำเพลงโพล์คของคำเมืองมาปรับใช้งานกับภาพยนตร์หรือคอนเสิร์ต

“องค์ประกอบหลักของเพลงคือเนื้อร้อง ทำนอง การเรียบเรียง ต้องวิเคราะห์ ว่าสังคมพูดถึงอะไรกัน Message แบบไหนที่จะเข้าถึงเป้าหมายที่วางแผนไว้ ต้องใช้ Media อะไรบ้าง ในการสื่อสาร ต้องดูกระแสในช่วงนั้นด้วย” (อัครวัฒน์ พิษยธนะวิศาล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กรกฎาคม 2560)

“การนำเพลงต้นฉบับของคุณจรัลมา Cover ใหม่หรือร้องใหม่โดยตรงอาจจะไม่สามารถโด่งดังหรือสร้างกระแสในปัจจุบันมาเท่าใดนัก แต่ถ้าเป็นการนำมาปรับแบบประกอบ ภาพยนตร์ คอนเสิร์ตหรืออื่นๆ ที่เป็นกระแสสังคมในช่วงเวลานี้ว่าคนชอบอะไรอยากฟังอะไร อะไรที่กำลังเป็นที่พูดถึง”(เรื่องกิจ ยงปิยะกุล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 30 มิถุนายน 2560)

(2) ศิลปินที่กำลังอยู่ในกระแสหรือกำลังมีผลงาน

นอกจากคำร้องหรือ ทำนองเพลงจะเป็นเรื่องที่สำคัญในการผลิตเพลงแล้ว เพลงนั้นจะดังหรือไม่ดัง นักร้องหรือศิลปินที่มาขับร้องก็เป็นส่วนที่สำคัญ เพราะมีฐานแฟนคลับรอฟัง ผลงานอยู่แล้ว การเลือกศิลปินต่างๆ ที่กำลังมีกระแส ย่อมเป็นโอกาสทำให้เพลงประสบความสำเร็จ มากกว่านักร้องที่คนไม่ค่อยรู้จัก หรือศิลปินดั่งๆ นำเพลงโพล์คของคำเมืองมาร้อง Cover ใหม่

“การ Remake หรือการ Cover ในแง่การใช้ทำนองและดนตรีเดิม สามารถทำได้โดยต้องมองถึงกลยุทธ์ ว่าใครร้อง ดังหรือไม่ดัง มีกระแสในตอนนั้นไหม ใครเป็นกลุ่มเป้าหมาย เพื่อ

จะมองหาคนที่เป็นไอดอลในการร้องเพลงในช่วงขณะนั้น เราต้องวิเคราะห์ว่าศิลปินที่ดังๆ หรือ มีกระแสคนไหนที่มีภาพลักษณ์ตรงกับเพลง แบบลักษณะการจีบแบบอายๆ เจินๆ ส่วนตัวมองว่า นักร้องอินดี้ เช่น The Toy ก็น่าสนใจเพราะกำลังมีกระแส ร้องเพลงดีและดังทุกเพลง ศิลปินดังๆ ก็เอาเพลงเขามาร้อง Cover ใหม่เยอะมาก”(อัศววัฒน์ พิษยธนะวิศาล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กรกฎาคม 2560)

“เพลงที่สาวครับไม่ใช่เพลงที่ใช้เทคนิคในการร้องมากนัก แต่ถ้าคนร้องมีบุคลิกขี้เล่นหรือเป็นคนเหนือด้วยก็อาจจะสร้างสีสันและความน่าใจ จะสามารถเข้าถึงผู้ฟังในสมัยใหม่ได้ไม่ยากถ้ามีศิลปินดังๆ นำมาร้อง และยิ่งถ้าเป็นคนแต่งเพลงเองแล้วร้องจะเป็นคนที่เข้าใจอารมณ์เพลงได้ดีกว่าคนที่มาร้องตามเนื้อแบบไม่เข้าใจอารมณ์เพลง ที่สำคัญคนที่ม่ชื่อเสียงยอมทำให้เพลงกลับมาดังได้มากกว่านักร้องทั่วไป” (เรื่องกิจ ยงปิยะกุล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 30 มิถุนายน 2560)

(3) การใช้กลยุทธ์การสื่อสารการตลาด

ในยุคสมัยปัจจุบันไม่ว่าผลิตภัณฑ์หรือสินค้าจะเป็นอะไรก็ตาม กลยุทธ์การสื่อสารถือเป็นเรื่องสำคัญในการช่วยให้สินค้านั้นประสบความสำเร็จ เพลงก็เช่นกัน การจะผลิตหรือโปรโมทเพลง 1 เพลงนั้น จำเป็นต้องมีการวางแผนการทำการสื่อสาร ตั้งแต่เนื้อร้อง ทำนอง ศิลปิน จนไปถึงขั้นตอนการปล่อยเพลง จำเป็นต้องมีการใส่กลยุทธ์ในทุกๆ ขั้นตอน เช่น กลุ่มเป้าหมายชัดเจน หรือหาผู้ร้องที่มีความสามารถ

“ถ้าเราจะทำเพลงออกมาใหม่หรือนำเพลงเก่ากลับมาทำใหม่อันดับแรก ต้องวางแผนก่อนว่ากลุ่มเป้าหมายคือใคร คำว่าผู้ฟังสมัยใหม่ที่ตั้งแต่ วัยรุ่นภาคเหนือ หรือ วัยรุ่นทั่วไป หลังจากนั้นก็จะวิเคราะห์ว่ากลุ่มเป้าหมายนี้สนใจเรื่องอะไร การสื่อสารก็จะเจาะไปที่ช่องทางที่กลุ่มเป้าหมายพวกนี้อยู่ เช่น สังคมโซเชียลออนไลน์ Facebook หรือ สื่อวิทยุ ที่กลุ่มเป้าหมายกลุ่มนี้นิยม แล้วการวางกลยุทธ์ในฐานะนักการตลาดต้องเริ่มกันตั้งแต่เนื้อเพลง ไม่ใช่แค่จะสื่อสารอย่างไร เช่น ถ้า Message คือ จีบคนเหนือต้องทำอย่างไร กลยุทธ์นี้ อาจจะใช้เนื้อร้องเป็นภาษากลางก่อนว่า จีบคนเหนือ ก็ต้องพูดภาษาคำเมือง แล้วเนื้อร้องค่อยจีบเป็นภาษาคำเมือง อันนี้แค่เบื้องต้นนะ ที่สำคัญคนร้องนี้แหละ จะเอาใครมาร้องก็ต้องดูด้วย”(อัศววัฒน์ พิษยธนะวิศาล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กรกฎาคม 2560)

“ต้องใช้การวิเคราะห์จากที่มวางแผนการตลาดเลยนะ ในแง่ของการสื่อสารออกไปให้ดัง แต่ถ้าในมุมมองส่วนตัว คือ เพลงจะดังต้องอาศัยการกระตุ้นจากศิลปินที่ดังแล้วมาร้องหยิบเพลงมาร้องในรายการแข่งขันร้องเพลงที่เป็นกระแส มีคนติดตามเยอะๆ รวมไปถึงหน้าทีของเรา คือ หยิบเพลงเก่ามาเรียบเรียงหรือเพิ่มเติมสีสันในสมัยใหม่ลงไป เพื่อให้ถึงกลุ่มเป้าหมายและมีคนสนใจ” (เรื่องกิจ ยงปิยะกุล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 30 มิถุนายน 2560)

4.3.1.2 ช่องทางในการต่อยอดธุรกิจเพลงโพล์คของคำเมือง: กรณีศึกษาเพลง “พี่สาวครับ” มานำเสนอเพื่อกลุ่มผู้ฟังรุ่นใหม่

(1) อัลบั้มรวมเพลงดังของ จรัล มโนเพ็ชร

เพลงพี่สาวครับ หรือ เพลงอื่นๆ ของ คุณจรัล มโนเพ็ชร ถูกมองว่าเป็นเพลงที่มีความเป็นอมตะ และเป็นต้นฉบับที่ดีมากอยู่แล้ว การนำมารวบรวมวางขายในแบบต้นฉบับอาจจะได้ผลดีกว่า การนำมาให้ศิลปินรุ่นใหม่ขับร้องขายในรูปแบบอัลบั้ม เพราะในปัจจุบัน การทำเพลงเป็นอัลบั้มค่อนข้างขายได้ยากอยู่แล้ว ต้องพิจารณาในหลายๆ องค์ประกอบของความคุ้มค่าในการลงทุน และการที่ศิลปินต่างๆ นำมาเพลงมา Cover ใหม่

“ต้องบอกว่ายังมีกลุ่มคนที่ฟังเพลงนี้ซึ่งเป็นกลุ่มดั้งเดิมของคุณจรัลอยู่ สามารถนำมารวบรวมเพลงฮิต แบบ Original Master ซึ่งเพลงพี่สาวครับ ก็เป็นทางเลือกแรกๆ เพราะเป็นเพลงดัง เนื้อหาดี และมี Cover โดยศิลปินใหม่ๆ เยอะ แต่ถ้าจะทำเป็นอัลบั้มรวมเพลงดังแต่นักร้องคนใหม่มาร้อง อันนี้ยากหน่อย ด้วยปัจจุบันไม่นิยมทำเป็นอัลบั้มแล้ว และเพลงจะเอามาทำปรับเปลี่ยนเพิ่มสีสันเพลงใหม่อย่างไรก็ตาม ก็ต้องไม่ทิ้งเอกลักษณ์ต้นฉบับของเพลงนะ เพราะเราเลือกเพลงนี้มา เพราะนี่เป็นแบบนี้ จะเปลี่ยนเลยไม่ได้” (อัศววัฒน์ พิษยนนะวิศาล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กรกฎาคม 2560)

“ส่วนตัวมองว่าถ้านำเพลงมา Cover โดยศิลปินใหม่ออกวางขายเป็นอัลบั้ม อาจจะไม่ประสบความสำเร็จ แนะนำให้นำมาร้องใหม่เฉพาะงานในรูปแบบอื่นๆ แต่ก็ต้องดูต้นทุนเรื่องค่าลิขสิทธิ์กับกระแสด้วยเพราะว่าของเดิมก็ดีมากอยู่แล้ว การนำมาทำใหม่คุ้มหรือไม่ นำมาทำเป็นอัลบั้มรวบรวมเพลงแบบต้นฉบับยังดีซะกว่า” (เรืองกิจ ยงปิยะกุล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 30 มิถุนายน 2560)

(2) คอนเสิร์ต หรือ การแสดงโชว์ตามรายการทีวี

เป็นอีกหนึ่งรูปแบบธุรกิจบันเทิงที่ได้รับความนิยมของวงการเพลง เพราะคนจะสนใจเพลงที่ชอบ กับศิลปินที่เก่ง เมื่อนำ 2 องค์ประกอบนี้มารวมกัน ทำให้คอนเสิร์ตขายได้ เพลงของคุณจรัล มีความเป็นอมตะและมีชื่อเสียงมากพอที่จะเป็นโอกาสในการนำมาทำเป็นคอนเสิร์ต หรือแม้กระทั่งการนำกลับมาร้องเลียนแบบใหม่ตามรายการร้องเพลงโชว์หรือแข่งขันต่างๆ ซึ่งมีการนำมาปรับเรียบเรียงใหม่แต่ไม่ทำลายเอกลักษณ์ดั้งเดิมไป

“การต่อยอดทางด้านธุรกิจของเพลงพี่สาวครับ หรือ เพลงของคุณจรัลมีโอกาสมันทำได้หลายอย่าง อย่างของเราก็ไปทาง Show biz เป็นงานโชว์ งานร้อง งานคอนเสิร์ต อย่างเพลงพี่สาวครับ ก็มีคนนำมาร้องมาทำโชว์ในรูปแบบต่างๆ เป็นเพลงที่คุ้นหู ทั้งคนรุ่นเก่า รุ่นใหม่ได้ทีเลยทีเดียว อย่างคอนเสิร์ตรวมเพลงฮิตของคุณจรัล โดยนักร้องรุ่นใหม่ๆ อันนี้ก็น่าสนใจ” (อัศววัฒน์ พิษยนนะวิศาล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กรกฎาคม 2560)

“สามารถนำมาต่อยอดในการนำมาร้องตามคอนเสิร์ตของศิลปินดัง รายการแข่งขันร้องเพลงทางทีวี แต่ต้องจุดเชื่อมโยงว่าจะทำอย่างไรให้เพลงที่สาวครีบกงเป็นความอมตะและดูไม่ขัดแย้ง เลือคนักร้องที่มีกระแสซึ่งมีโอกาสประสบความสำเร็จได้ ซึ่งการนำมาโชว์หรือร้องตามรายการ ก็จะช่วยทำให้คนรุ่นใหม่จดจำเพลงนี้ได้ เพราะจริงๆ ก็เป็นเพลงที่เหมาะสมกับทุกกลุ่ม จะอดีตหรือ ปัจจุบันก็เพลงนี้จับสาวได้” (เรื่องกิจ ยงปิยะกุล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 30 มิถุนายน 2560)

(3) เพลงประกอบภาพยนตร์ หรือ หนังสัมนา

การจะนำเพลงมาประกอบภาพยนตร์ หรือ หนังสัมนา จะดูเรื่องของวัตถุประสงค์การใช้งานเป็นหลัก แต่เพลงที่สาวครีบกง เป็นเพลงที่สามารถนำมาต่อยอดได้ ไม่ว่าจะใช้ในช่วงเวลาไหน อาจจะมีการปรับเปลี่ยนไปบ้างตามการใช้งาน

“ยกตัวอย่างที่เคยมีมา ที่เคยเอาเพลงที่สาวครีบกง มาเป็นเพลงประกอบภาพยนตร์ปิดเทอมใหญ่หัวใจว่าวุ่น ก็เป็นอีกแนวทางในการนำเพลงนี้มาต่อยอด ซึ่งก็ต้องดูวัตถุประสงค์ของการใช้งาน แต่เพลงนี้ก็ไม่ตายง่ายๆ หรอก ขึ้นอยู่กับว่าเราจะเอาปรับ เรียบเรียงอย่างไรให้เหมาะสมกับการใช้งาน” (เรื่องกิจ ยงปิยะกุล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 30 มิถุนายน, 2560)

4.3.2 มุมมองของผู้ฟังเพลงรุ่นใหม่ เพื่อหาช่องทางและโอกาสในการนำเสนอเพลงโฟล์คของคำเมืองให้ตรงใจผู้ฟัง

กลุ่มตัวอย่างในที่นี้คือ กลุ่มผู้ฟังเพลงในยุคปัจจุบัน เพศชายและหญิง ที่มีอายุระหว่าง 18-40 ปี จำนวน 30 คน โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.4: เปรียบเทียบลักษณะกลุ่มตัวอย่างผู้ฟังเพลง

ผู้ให้สัมภาษณ์	อายุ	เพศ	อาชีพ	แนวเพลงที่ชอบ	ศิลปินที่ชอบ	เคยฟังเพลงโฟล์คของคำเมืองหรือไม่
นาง A	44	หญิง	แม่บ้าน	ลูกทุ่ง	ต่าย อรทัย	เคย
นาย ก	37	ชาย	เจ้าของธุรกิจ	หมอลำอีสาน	สุนทรี เวชานนท์	เคย
นาย ข	25	ชาย	นักศึกษา	หมอลำอีสาน	วงกะลา	เคย
นาย ค	30	ชาย	นักร้อง	ไทยสากล	เบิร์ด ธงไชย	เคย
นาง B	33	หญิง	-	ไทยสากล	เจนนิเฟอร์คิม	เคย
นาย ง	32	ชาย	-	ไทยสากล	บี พีรพัฒน์	เคย

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.4 (ต่อ): เปรียบเทียบลักษณะกลุ่มตัวอย่างผู้ฟังเพลง

ผู้ให้ สัมภาษณ์	อายุ	เพศ	อาชีพ	แนวเพลงที่ ชอบ	ศิลปินที่ชอบ	เคยฟังเพลง โพล์คของคำ เมืองหรือไม่
นาย จ	32	ชาย	-	ไทยสากล	Beyonce	เคย
นาง C	32	หญิง	เจ้าของธุรกิจ	ไทยสากล	เจ เจตรินท์	เคย
นาย ฉ	28	ชาย	นักศึกษา	ไทยสากล	Modern dog	เคย
นาง D	23	หญิง	ธุรกิจส่วนตัว	ไทยสากล	ชาติสุชาติ	เคย
นาง E	26	หญิง	รับจ้างทั่วไป	ไทยสากล	ลูล่า	ไม่เคย
นาง F	20	หญิง	ธุรกิจส่วนตัว	ลูกทุ่ง	ลำไย ไททองคำ	เคย
นาง G	25	หญิง	รับจ้างทั่วไป	ไทยสากล	วงโมนาเทียร์	เคย
นาง H	40	หญิง	เจ้าของกิจการ	ลูกทุ่ง	จินตรา พูลลาภ	เคย
นาง I	32	หญิง	แม่บ้าน	สากล	Beyonce	เคย
นาง J	31	หญิง	รัฐวิสาหกิจ	ไทยสากล	วัชราลี	เคย
นาง K	34	หญิง	พนักงานขาย	ไทยสากล	ดั่ง พันกร	เคย
นาง L	34	หญิง	พนักงานขาย	ไทยสากล	ดั่ง พันกร	เคย
นาง M	37	หญิง	พนักงาน บริษัท	ไทยสากล	อ้อฟ ปองศักดิ์	เคย
นาง N	32	หญิง	พนักงาน บริษัท	ไทยสากล	บุรินทร์	เคย
นาง O	18	หญิง	นักเรียน	ไทยสากล	วงค็อกเทล	เคย
นาง P	18	หญิง	นักเรียน	สากล	วง 2ne1	ไม่เคย
นาย ช	25	ชาย	พนักงาน บริษัท	ไทยสากล	บอดี้แสลม	เคย
นาง Q	29	หญิง	พนักงาน บริษัท	ไทยสากล	แก้ม วิชญาณี	เคย
นาย ณ	28	ชาย	เจ้าของธุรกิจ	สากล	Bruno Mars	เคย
นาย ญ	19	ชาย	นักศึกษา	ไทยสากล	Room39	ไม่เคย

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.4 (ต่อ): เปรียบเทียบลักษณะกลุ่มตัวอย่างผู้ฟังเพลง

ผู้ให้สัมภาษณ์	อายุ	เพศ	อาชีพ	แนวเพลงที่ชอบ	ศิลปินที่ชอบ	เคยฟังเพลงโฟล์คของคำเมืองหรือไม่
นาย ก	22	ชาย	นักศึกษา	สากล	จัสติน บีเบอร์	ไม่เคย
นาง R	30	หญิง	แม่บ้าน	ไทยสากล	เป็ก ผลิตโชค	เคย
นาย ก	25	ชาย	พนักงานบริษัท	ลูกทุ่ง	ก้อง ห้วยไร่	เคย
นาง S	27	หญิง	นักร้อง	ไทยสากล	เบน ชลาทิศ	เคย

จากตารางสรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 30 คน ชื่นชอบการฟังเพลง ส่วนใหญ่ชื่นชอบฟังเพลงแนวไทยสากล มีทั้งสิ้นจำนวน 19 คน รองลงมาคือ ชอบฟังเพลงสากล จำนวน 5 คน เพลงลูกทุ่งจำนวน 4 คน และเพลงหมอลำอีสาน จำนวน 2 คน ซึ่งจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 30 คน เป็นคนที่เคยฟังเพลงโฟล์คของคำเมือง จำนวน 26 คน และ ไม่เคยฟังเพลงโฟล์คของคำเมือง จำนวน 6 คน ด้วยเหตุผลต่างๆ ดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เคยฟังเพลงโฟล์คของคำเมือง จะมีอายุที่ค่อนข้างหลากหลาย ตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปจนถึง 40 ปี และหากให้นึกถึงเพลงโฟล์คของคำเมืองที่รู้จัก เพลงแรกที่กลุ่มตัวอย่างตอบตรงกันทั้งสิ้น 26 คน คือเพลงพี่สาวศรี ของจรัล มโนเพ็ชร ส่วนเพลงที่นึกถึงรองลงมา คือ สาวเชียงใหม่ และเพลงอื่นๆ เช่น ล่องแม่ปิง อ้ายคำ ไวใจได้กา โดยกลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลที่นึกถึงเพลงพี่สาวศรีเป็นอันดับแรก ก็เพราะว่า เป็นเพลงแรกที่ถูกปล่อยออกมาเป็นอัลบั้มภาษาเหนือและมีคนนำมาร้องบ่อยครั้ง มีเนื้อหาที่ฟังเข้าใจง่าย ดนตรีฟังแล้วสบาย คงเอกลักษณ์ของคนเหนือไว้เป็นอย่างดี

กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยฟังเพลงโฟล์คของคำเมือง ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยรุ่นตอนปลายที่มีอายุไม่เกิน 22 ปีจำนวน 3 คน และอายุ 26 ปี จำนวน 1 คน ซึ่งถือเป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ ให้เหตุผลของการไม่เคยฟังเพลงโฟล์คของคำเมืองคือเหตุผลแรกคือชีวิตประจำวันไม่เคยสนใจเพลงแนวนี้ หรือได้ยินเพลงแนวนี้เลย เหตุผลต่อมา คือ มีแนวทางเพลงที่ตนเองชอบอยู่แล้วจึงไม่สนใจจะเปิดรับฟังแนวอื่น และเหตุผลที่ว่า การไม่เคยฟังเพลงแนวนี้ก็เพราะว่าเป็นแนวที่ดูไม่ทันสมัย ไม่ได้เป็นไปตามสังคมในปัจจุบัน

นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับเพลงโฟล์คของคำเมือง จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ฟัง คือประเด็นดังต่อไปนี้

(1) เอกลักษณ์หรือ จุดเด่น ของเพลงโฟล์คของคำเมืองคือภาษาเหนือ

ภาษาเหนือ ถ้าเพลงโฟล์คของคำเมืองจะต้องมีภาษาเหนืออยู่ในเพลงเสมอเป็นอันดับแรกไม่ว่าจะมีแค่ส่วนหนึ่งหรือตลอดทั้งเพลง แต่จะขาดไม่ได้เด็ดขาด เครื่องดนตรีของภาคเหนือ เช่น ซะล้อ ซอซึง ที่มีการนำมาประยุกต์ใช้กับกีตาร์โปร่งมีผู้ขับร้องที่เป็นคนเหนือ มีการแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมของชาวล้านนาในบทเพลงและจังหวะดนตรีสบายๆ ไม่เร็วหรือเร็วใจจนเกินไป

“ต้องร้องเป็นภาษาเหนือ มีเสียงดนตรีที่เป็นดนตรีเหนือ เช่นซะล้อ ซอซึงและอยากได้จากเสียงคนร้อง ที่เป็นคนเหนือ สำเนียงเหนือแท้ๆ เลย” (นาง H, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2560)

“จุดเด่นคือ ภาษาเหนือ ทำนองเพราะๆ มีเนื้อหาที่แสดงให้เห็นวัฒนธรรมบ้านเรา ประกอบกับดนตรีพื้นบ้าน ซึ่งผสมกับกีตาร์โปร่งฟังเพลินๆ กับเนื้อเสียงที่เป็นเอกลักษณ์ของคุณจรัล” (นาง O, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2560)

“มีการแสดงออกถึงความเป็นชาวล้านนาผ่านบทเพลงภาษาเหนือ คนร้องก็ต้องเป็นคนเหนือ มีกลิ่นอายความเป็นเหนือ ภาษาล้านนาต้นฉบับ” (นาย ญ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2560)

(2) การนำบทเพลงเก่ามาทำใหม่

ผู้ฟังชอบที่มีการนำบทเพลงเก่าในความทรงจำกลับมาทำใหม่อีกครั้งให้เข้ากับยุคสมัยใหม่ ขึ้นอยู่กับศิลปินที่นำมาร้องใหม่และดนตรีที่ทำใหม่ หากทำได้ไม่ดี ก็ต้องการฟังแบบเก่ามากกว่า นอกจากนี้การนำเพลงเก่ามาทำใหม่เป็นการแสดงให้คนรุ่นใหม่เห็นวัฒนธรรม ประเพณี สังคมในอดีต

“รู้สึกดี แต่ก็ต้องดูว่าใครร้องว่าน่าฟังมากน้อยแค่ไหนเหมาะสมกับศิลปินคนนำมาร้องใหม่ ดนตรีที่นำมาเรียบเรียงใหม่โดนใจไหม แนวเพลงอาจแตกต่างกันไปตามกลุ่มเป้าหมายที่ฟัง” (นาย ข, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2560)

“ก็อยากเห็นการเอาเพลงเก่าๆ ที่เราชอบกลับมาทำใหม่ แต่จะชอบไหมก็ต้องดูก่อนว่าใครมาร้อง ดนตรี ทำนอง ทำได้ดีไหม ถ้าไม่ดีก็กลับไปฟังแบบเก่าดีกว่า” (นาง G, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2560)

“เป็นเรื่องที่ดีนะ เด็กรุ่นใหม่จะได้เห็น สังคม ประเพณี วัฒนธรรมในอดีตผ่านเพลงที่เคยดั่งมาในอดีตของคุณจรัล เพราะว่าแทรกแนวคิดต่างๆ ไว้ได้ดี โดยเฉพาะวัฒนธรรมพื้นบ้าน” (นาง M, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2560)

สรุปความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในเรื่องการนำบทเพลงเก่ามาทำใหม่ ส่วนใหญ่จะชื่นชอบของต้นฉบับดั้งเดิมมากกว่าอยู่แล้ว เพราะเป็นความทรงจำที่ฝังใจและทำให้เห็นสังคมในช่วงเวลานั้นๆ แต่ก็สนใจที่จะอยากลองรับฟังหากมีการนำมาทำใหม่หรือตีความใหม่ในสังคมปัจจุบัน แต่ก็ต้องขึ้นอยู่กับศิลปินที่ถ่ายทอดและการปรับเปลี่ยนดนตรีด้วยว่าน่าสนใจหรือไม่ จึงจะยอมเปิดใจรับฟัง

(3) จุดเด่นและความหมายของเพลงพี่สาวครับ

เนื้อเพลงมีเนื้อหาของความรักแบบน่ารักๆ ใช้คำสละสลวย แสดงออกถึงความนุ่มนวลและอ่อนโยนของคนเหนือได้อย่างชัดเจน โดยผู้ฟังคิดว่าเป็นการจีบสาวครั้งแรกของเด็กหนุ่มชาวเหนือที่มีความร่าเริง ความน่ารักของเด็กหนุ่มชาวเหนือที่กำลังโต ที่ดูใสซื่อและอ่อนโยน แต่เป็นความรักต่างวัย

“จำได้ถึงความรักของเพลง คำสละสลวยสามารถเข้าถึงถึงกลุ่มคนทุกภาค จุดเด่นเพลงนี้คือฟังแล้วรู้สึกน่ารัก สามารถนำเพลงนี้ไปจีบสาวได้” (นาง A, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2560)

“เป็นการจีบสาวครั้งแรกของเด็กหนุ่มที่น่ารักผ่านบทเพลงโดยมีภาษาเหนือเป็นจุดเชื่อมโยง” (นาย ง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2560)

“เห็นวัฒนธรรมน่ารักๆแบบชาวเหนือ ลีลาการจีบสาวของเด็กวัย 17-18 ดูใสซื่อและอ่อนโยน กับการจีบสาวที่อายุเยอะกว่า” (นาย ข, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2560)

(4) สิ่งที่ผู้ฟังต้องการเห็นในบทเพลง พี่สาวครับ ที่นำมาทำใหม่ เช่น ร้องใหม่ คอนเสิร์ต เป็นต้น

กลุ่มตัวอย่างที่ต้องการให้นำมาทำใหม่ ส่วนใหญ่เพราะอยากเห็นเพลงที่เป็นอมตะกลับมาดังอีกครั้งหนึ่ง

- “อยากเห็นเพลงพี่สาวครับ ในทำนองดนตรีแบบใหม่ เช่น Rap, Hip Hop หรือ ดนตรีบรรเลง ที่เพิ่มเทคนิคในสมัยใหม่ ที่สามารถเข้าถึงกลุ่มคนได้ทุกวัย” (นาย ข และ นาง C, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2560)

- “อยากเห็น MV ที่สนุกสนานและมีการเล่าเรื่องที่ น่าสนใจ เช่น เป็นเรื่องสั้นเล่าเป็นละคร” (นาย ค และ นาง G, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2560)

- “การปรับแต่งเนื้อร้อง เช่น เพิ่มท่อนภาษาสมัยใหม่เข้าไปบ้าง ให้เข้ากับศิลปินในยุคสมัยใหม่” (นาย ฉ และ นาง E, การสื่อสารส่วนบุคคล 15 มิถุนายน, 2560)

- “อยากเห็นเพลงนี้ในเวอร์ชันภาษาท้องถิ่นอื่นๆ เช่น คำภาษาใต้” (นาย ช และ นาง Q, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2560)

- “การคัดเลือกศิลปินรุ่นใหม่ดีๆ มาขับร้องบทเพลงนี้” (นาย ณ และ นาย ญ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2560)

กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ต้องการให้นำมาทำใหม่

“เพราะเวอร์ชันดั้งเดิมก็สมบูรณ์ดีอยู่แล้ว แต่ก็อยากจะให้บทเพลงกลับมามีชื่อเสียงโดยแค่เปลี่ยนคนร้องใหม่ แต่ไม่อยากจะเปลี่ยนอะไรในบทเพลงต้นฉบับ” (นาง R และ นาง S, การสื่อสารส่วนบุคคล 15 มิถุนายน, 2560)

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยหากมีการนำบทเพลงนี้มาทำใหม่อีกครั้ง ด้วยเหตุผลที่ว่า เป็นเพลงเก่าที่มีคุณค่า ควรนำเผยแพร่ต่อให้คนรุ่นหลังได้รับฟังบ้าง จะมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ไม่ต้องการให้นำมาปรับเปลี่ยนหรือทำใหม่ เพราะมองว่าของต้นฉบับดีอยู่แล้วและจะทำให้เอกลักษณ์เสียไป เพียงแต่ก็หากคนมาร้องใหม่เท่านั้น โดยที่หากมีการนำมาทำใหม่สิ่งที่กลุ่มตัวอย่างอยากเห็นมากที่สุด คือเรื่องของดนตรีหรือทำนองที่ควรมีการนำมาผสมผสานกับดนตรีสมัยใหม่เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มคนได้ทุกวัย รวมไปถึงศิลปินที่จะมาถ่ายทอด และการตีความการเล่าเรื่องผ่านมิวสิควีดีโอ ที่ดูทันสมัยเข้ากับสังคมปัจจุบัน

(5) ศิลปินที่ผู้ชมต้องการฟังเพลง “พี่สาวครับ” ที่ถูกนำมาร้องใหม่

ผู้ฟังเพลงนี้มีความเห็นว่าคนร้องเพลงนี้ควรเป็นผู้ชายเป็นหลัก เพราะเป็นเรื่องของการจีบสาว อันดับแรก มีนักร้องชาย 3 คนคือ คือ ธงไชย แมคอินไตย์ (เบิร์ด) ด้วยชื่อเสียงและความสามารถที่คนเห็นว่าถ่ายทอดเพลงนี้ได้ดี และความดังที่เข้าถึงคนทุกวัย จะทำให้เพลงนี้กลับมามีชื่อเสียงอีกครั้ง รองลงมาคือ ศักดิ์สิทธิ์ เวชสุภาพร (โต) ในเรื่องของความสามารถด้านดนตรีอย่างเปียโน เพราะเห็นอยากเห็นแนวดนตรีใหม่ๆ ของเพลงนี้ และสุดท้าย คือ สุกฤษฎี วิเศษแก้ว (ป๊อ) ด้วยเหตุผลของการเป็นคนดังที่เป็นคนเหนือมีบุคลิกที่ตรงกับเพลงและสามารถถ่ายทอดเพลงแทนตัวเองได้อย่างดี

“คิดว่าเบิร์ด ธงไชย เพราะว่าเพลงพี่สาวครับเป็นเพลงที่มีคุณค่า จึงควรเลือกนักร้องที่เป็นไอดอลของกลุ่มคนทุกวัย สามารถสร้างความโด่งดังให้กับเพลง และมีความเป็นศิลปินชั้นนำ เพื่อให้สมกับบทเพลงที่เป็นตำนานอย่างเพลงพี่สาวครับ” (นาย ณ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2560)

“คิดว่าโต ศักดิ์สิทธิ์ เพราะว่า เป็นนักร้องชายที่มีบุคลิก น่ารัก ใส่ชื่อ ชี้เล่น เข้ากับบทเพลง สามารถร้องเพลงภาษาเหนือได้ อีกทั้งยังเป็นนักดนตรี อาจจะช่วยสร้างแนวทางดนตรีใหม่ๆ ให้กับเพลงนี้” (นาง E, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2560)

“คิดว่าป๊อ สุกฤษฎี เพราะเป็นคนเหนือ และมีบุคลิกที่ชี้เล่น น่ารัก พูดภาษาเหนือได้” (นาง A, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2560)

(6) การจัดคอนเสิร์ตเพลงโฟล์คของคำเมือง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยากเข้าชมคอนเสิร์ตแนวโฟล์คของคำเมือง เพราะไม่ค่อยพบเห็นการจัดคอนเสิร์ตวัฒนธรรมชาวเหนือใหญ่ๆ เลย โดยอยากเห็นความอลังการของแสง สี เสียงในสมัยใหม่ประยุกต์กับความเป็นล้านนา โดยเหตุผลที่จะทำให้สนใจอยากไปชมคอนเสิร์ต ปัจจัยแรก คือ ตัวศิลปินที่ต้องเป็นศิลปินที่กลุ่มตัวอย่างชื่นชอบรองลงมาคือ บทเพลง ที่ตนอยากจะได้รับฟังทั้งแบบดั้งเดิมและการนำเสนอแบบใหม่ๆ ส่วนกลุ่มคนที่ไม่อยากเข้าชมคอนเสิร์ตส่วนใหญ่เป็นปัจจัยด้านอื่นๆ เช่น ความสะดวก ค่าใช้จ่าย และสื่ออินเทอร์เน็ตที่รวดเร็วกว่า ดีกว่า ในการชม ไม่ใช่เหตุผลที่มาจากแนวเพลงโฟล์คของคำเมือง เพราะกลุ่มคนส่วนนี้จะมีพฤติกรรมไม่ซื้อตั๋วชมคอนเสิร์ตอยู่แล้ว

“จะดูจากศิลปินที่มาร่วมคอนเสิร์ตเป็นหลักว่าน่าสนใจหรือไม่” (นาง C, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2560)

“การรวบรวมเพลงโฟล์คของคำเมืองที่ต่างๆ และมีคุณค่ามารวมไว้ในคอนเสิร์ตเดียวกัน” (นาย ข, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2560)

“ต้องมีการนำเสนอที่แปลกใหม่ เช่น ดนตรี หรือการเล่าเรื่องบนเวทีคอนเสิร์ต” (นาย ฉ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน, 2560)

“ยังคงต้องมีกลิ่นไอความเป็นชาวเหนือในคอนเสิร์ต” (นาย ก, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2560)

4.3.3 ช่องทางและโอกาสในการนำเสนอบทเพลงโฟล์คของคำเมือง “เพลงพี่สาวครับ” ตามแนวคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกทั่วไป (PEST) ในสถานการณ์ปัจจุบัน

(1) ปัจจัยทางนโยบายและการเมือง (Political Component)

ปัจจัยในนี้เกี่ยวข้องกับธุรกิจเพลงในด้านกฎหมายลิขสิทธิ์ ซึ่งมีผลต่อการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรมซึ่งกันและกัน ลิขสิทธิ์ของเพลงโฟล์คของคำเมืองรวมถึงเพลง “พี่สาวครับ” มีประโยชน์ต่อเจ้าของลิขสิทธิ์และผู้ที่ต้องการเช่าลิขสิทธิ์ นั่นหมายถึงผลประโยชน์ที่ต่างฝ่ายต่างจะได้รับ สิ่งที่เจ้าของลิขสิทธิ์จะได้รับจากผู้เช่าลิขสิทธิ์โดยมากจะตีมูลค่าเป็นตัวเงิน ซึ่งไม่มีการกำหนดราคาที่แน่นอน ชัดเจน แต่บางกรณีอาจเป็นการแลกเปลี่ยนระหว่างลิขสิทธิ์เพลงกับลิขสิทธิ์ภาพ เพื่อนำมาต่อยอดในการใช้งานตามวัตถุประสงค์ การแลกเปลี่ยนเช่นนี้ก็ไม่มีการข้อตกลงที่เป็นรูปแบบแน่นอนตายตัวเช่นกัน

กฎหมายลิขสิทธิ์เป็นสิ่งสำคัญ เพราะปัจจุบันพบการละเมิดลิขสิทธิ์เพลงเป็นจำนวนมาก เช่น เทปซีดีเถื่อน การดาวน์โหลดเพลงฟรีจากสื่อออนไลน์ เป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้เจ้าของลิขสิทธิ์เพลงตัวจริงได้รับผลกระทบอย่างมหาศาล เพราะส่งผลต่อรายได้ที่ควรจะได้รับ หากมีบุคคลใดทำการละเมิดลิขสิทธิ์เพลง เจ้าของลิขสิทธิ์สามารถใช้ช้อกกฎหมายข้อนี้ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตนเอง

“เพลงที่สาวศรีรับถ้านำมาใช้ทั้งเพลง ค่าลิขสิทธิ์จะเริ่มต้นอยู่ที่ประมาณ 20,000 บาท” (มานิต อัจฉรงค์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 มิถุนายน 2560) “และลิขสิทธิ์เพลงต่างๆ จะไม่มีราคาที่แน่นอนตายตัว แล้วแต่ความดังของเพลง แล้วแต่วัตถุประสงค์ในการนำมาใช้งาน แล้วจะเลือกเอาส่วนไหนของเพลงไปใช้งาน จะนำมาแต่คำร้อง ทำนอง หรือนำมาทั้งหมด หรือแล้วแต่ข้อตกลงเพื่อการแลกเปลี่ยนอะไรบางอย่างซึ่งกันและกัน บางครั้งอาจเป็นการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์บางอย่างที่ไม่ใช่เงิน เช่น ละครเรื่องหนึ่งตกลงกับค่ายเพลงเพื่อแลกกันระหว่างภาพจากละครกับเพลงจำนวน 1 เพลงที่สามารถนำไปประกอบละครเรื่องนั้นได้ ในขณะที่เดียวกันค่ายเพลงก็นำภาพจากละครมาทำตัดต่อเป็นมิวสิกวิดีโอ เพื่อนำมาเผยแพร่และจำหน่ายในรูปแบบของ VCD DVD คาราโอเกะ หรือลงในยูทูป แชนแนลเพื่อแบ่งปันผลประโยชน์ด้านยอดขายกับยูทูป เป็นต้น อย่างเพลงที่สาวศรีที่นำมาประกอบภาพยนตร์ปิดเทอมใหม่หัวใจว่าอุ่นจะอยู่ที่ประมาณ 150,000 บาท” (อัศววัฒน์ พิษยธนะวิศาล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กรกฎาคม 2560)

(2) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ (Economic Component)

ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่ยุค “ประเทศไทย 4.0” ที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจ ไปสู่ “ระบบเศรษฐกิจที่เน้นการสร้างมูลค่า” (Value - Based Economy) ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ ธุรกิจทุกรูปแบบต้องปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้อย่างจริงจัง ซึ่งเพลงโพล์ตของคำเมืองรวมถึงเพลง “ที่สาวศรี” ของคุณจรัล มโนเพ็ชร มีการสื่อความหมายของเพลงที่ดีพอในการนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการต่อยอดธุรกิจต่างๆ แล้วแต่ว่าจะนำไปประยุกต์ใช้ในลักษณะใด มีสินค้ามากมายที่แสดงออกถึงความเป็นล้านนาและความเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย บทเพลงสามารถช่วยในการสร้างมูลค่าเพิ่มกับสินค้าได้ “เพลงที่สาวศรีมีความเป็นไปได้ในการนำมาต่อยอดในด้านต่างๆ เพราะเป็นเพลงที่คุ้นหูเข้าถึงคนฟังได้ทุกยุคทุกสมัย แต่ถ้าจะนำไปทำอัลบั้มรวมเพลงดังโดยนักร้องคนใหม่คงไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ทางออกคือ นำเพลงนี้ไปให้ศิลปินที่มีชื่อเสียงร้องบนเวทีคอนเสิร์ตต่างๆ นำไปไว้ในรายการประกวดร้อง นำเพลงไปประกอบละครประกอบโฆษณาหรือภาพยนตร์จะดีกว่า และบันทึกลงในสื่อออนไลน์ (Social Media) เช่น ยูทูป แชนแนล (Youtube Channel) เพื่อการแบ่งปันรายได้จากยอดขายกับยูทูป” (อัศววัฒน์ พิษยธนะวิศาล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กรกฎาคม 2560)

(3) ปัจจัยทางสังคม (Sociocultural Component)

ปัจจัยข้อนี้ถือเป็นปัจจัยสำคัญมากที่สุด เพราะสังคมก็คือ กระแสหรือความต้องการของคนส่วนใหญ่ในช่วงเวลานั้น กระแสสังคมจะส่งผลต่อทั้งการเลือกเพลง การทำดนตรี และการเลือกศิลปิน เพราะผู้ผลิตเพลงก็จะเลือกทำตามความต้องการหรือกระแสในช่วงเวลานั้น

“องค์ประกอบหลักของเพลงก็เนื้อร้อง ทำนอง เรียบเรียง ต้องวิเคราะห์ว่า ปัจจุบันสังคมพูดถึงอะไรกัน Message แบบไหนที่จะเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่วางแผนไว้ ใช้ Media อะไรในการ

สื่อสาร ที่กล่าวมานั้นจะก่อให้เกิด Value chain ห่วงโซ่คุณค่า อีกทั้งยังช่วยสร้าง Value Creation ที่เพิ่มมูลค่าของสินค้าให้สูงขึ้น โดยการใช้บทเพลงเก่าที่มีคุณค่ามาเป็นส่วนประกอบ” (อัครวัฒน์ พิษยนะวิศาล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กรกฎาคม 2560)

(4) ปัจจัยทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ (Technological Component)

ปัจจัยข้อนี้มีส่วนสำคัญโดยเฉพาะกับการนำเพลงเก่ามาทำใหม่ เพราะด้วยเทคโนโลยีการทำเพลงในสมัยก่อน กับปัจจุบันแตกต่างกันพอสมควร ปัจจุบันมีการพัฒนาแนวทางขึ้นมาก ฉะนั้นการจะสร้างสีสันให้เพลงดูน่าสนใจจึงต้องมีการนำมาใส่ลูกเล่นใหม่ แต่ยังคงต้องคงเอกลักษณ์เดิมไว้ รวมไปถึงเทคโนโลยีของคนดู คนฟังก็เปลี่ยนไป ปัจจุบันคนฟังไม่ได้อยู่ที่วิทยุหรือโทรทัศน์ แต่ฟังผ่านสังคมออนไลน์ขึ้นมาก

นอกจากปัจจัยทางเทคโนโลยีการผลิตแล้ว ความเร็วของการสื่อสารผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย และความกว้างของสสาระมลติมีเดีย จะมากเป็นวิญญูซึ่งส่งผลให้ออกาสของเพลงโพล์คของคำเมืองรวมถึงเพลง “พี่สาวครับ” ของคุณจรัล มโนเพ็ชร จะถูกส่งต่ออย่างกว้างขวางและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

บทที่ 5

บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษา เนื้อหาและการสื่อความหมายของเพลงโพล์คของคำเมืองของ จรัล มโนเพ็ชร เพื่อกลุ่มผู้ฟังสมัยใหม่: กรณีศึกษาเพลง “พี่สาวครับ” การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาเนื้อหาและการสื่อความหมาย องค์ประกอบของเพลงโพล์คของคำเมือง “เพลงพี่สาวครับ” รวมไปถึงศึกษามุมมองของกลุ่มผู้ฟังเพลงรุ่นใหม่ เพื่อหาช่องทางและโอกาสในการนำเสนอบทเพลงโพล์คของคำเมืองให้ตรงใจผู้ฟัง โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีต่างๆ คือ แนวคิดเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านล้านนาและเพลงคำเมือง แนวคิดเรื่ององค์ประกอบของบทเพลง การวิเคราะห์ตัวบท แนวคิดเรื่องกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดเพื่อดึงดูดความสนใจ (AIDA) แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกทั่วไป (PEST) และเรื่องชีวิตและผลงานของคุณจรัล มโนเพ็ชร เป็นแนวทางในการวิเคราะห์

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิเคราะห์สามารถสรุปผลการวิจัยได้ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1) จากการศึกษา เนื้อหาและการสื่อความหมายของเพลงโพล์คของคำเมืองเพลง “พี่สาวครับ” ของ จรัล มโนเพ็ชร พบว่า

เนื้อหาและการสื่อความหมายของเพลงพี่สาวครับ ประพันธ์และขับร้องโดย จรัล มโนเพ็ชร จาก 2 เวอร์ชันที่นำมาศึกษาคือ เวอร์ชันผู้ถือลิขสิทธิ์เป็นผู้อนุมัติและเผยแพร่ ปี พ.ศ. 2558 และ เวอร์ชันประกอบภาพยนตร์เรื่อง “ปิดเทอมใหญ่หัวใจว้าวุ่น” ปี พ.ศ. 2551 มีเนื้อหาของคำร้องและดนตรีที่เหมือนกันทุกประการโดยไม่มีการปรับเปลี่ยน แต่จะพบเนื้อหาของการสื่อภาพหมายของภาพที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน ดังนี้

องค์ประกอบที่คงเดิมตามแนวคิดด้านการเล่าเรื่อง คือ แก่นของเรื่อง ยังคงเป็นด้านความรักเช่นเดียวกัน เพียงแต่ในเวอร์ชันผู้ถือลิขสิทธิ์เป็นผู้อนุมัติและเผยแพร่ ปี พ.ศ. 2558 จะเป็นการตีความถึง ชายหนุ่มวัยรุ่นที่แอบชอบผู้หญิงที่อายุมากกว่า แต่ในเวอร์ชันประกอบภาพยนตร์เรื่อง “ปิดเทอมใหญ่หัวใจว้าวุ่น” ปี พ.ศ. 2551 จะเป็นการตีความถึงชายหนุ่มวัยรุ่น 2 คนที่เพิ่งจะริเริ่มมีความรัก แต่เป็นกับหญิงสาวรุ่นเดียวกัน ไม่ใช่ต่างรุ่นเหมือนในเวอร์ชันผู้ถือลิขสิทธิ์เป็นผู้อนุมัติและเผยแพร่ ปี พ.ศ. 2558 และ ฉากของเรื่องคือ ภาคเหนือ แต่ในเวอร์ชันประกอบภาพยนตร์เรื่อง “ปิดเทอมใหญ่หัวใจว้าวุ่น” ปี พ.ศ. 2551 จะระบุชัดเจนลงไปจังหวัดเชียงใหม่

ส่วนองค์ประกอบที่เปลี่ยนแปลงไปนั้น คือ ทุกๆ องค์ประกอบที่เหลือ คือ เริ่มจากโครงเรื่อง การบรรยายตั้งแต่เปิดเรื่อง ปม ความขัดแย้ง จนกระทั่งปิดเรื่อง มีการตีความที่แตกต่าง

อย่างเห็นได้ชัด เพราะในเวอร์ชันผู้ถือลิขสิทธิ์เป็นผู้อนุมัติและเผยแพร่ ปี พ.ศ. 2558 เป็นการเล่าเรื่องผ่านเสียงเท่านั้น ไม่เหมือนในเวอร์ชันประกอบภาพยนตร์เรื่อง “ปิดเทอมใหญ่หัวใจวุ่น” ปี พ.ศ. 2551 เป็นการบรรยายด้วยภาพซึ่งสามารถสร้างความเข้าใจและใส่รายละเอียดได้มากกว่า ทั้งความขัดแย้งของตัวละครก็จะเห็นเด่นชัดผ่านสีหน้า ท่าทางของตัวละคร ตัวละครหลักก็มีการเพิ่มเติมมาเยอะขึ้น ไม่ใช่แค่นางเอกและพระเอก แต่เป็นพระเอก 2 คน ที่เป็นมาแข่งขันกัน เพิ่มความขัดแย้งขึ้นมาอีก รวมไปถึงมุมมองการเล่าเรื่อง จากในเวอร์ชันผู้ถือลิขสิทธิ์เป็นผู้อนุมัติและเผยแพร่ ปี พ.ศ. 2558 เป็นการเล่าจากมุมมองบุคคลที่ 1 เปลี่ยนมาเล่าใหม่เป็นมุมมองที่เป็นกลาง คือ ภาพไม่ได้ถ่ายทอดจากตัวละครตัวใดตัวหนึ่ง แต่เป็นการรวบรวมภาพมาให้ดู

สรุปได้ว่าเพลง “พี่สาวครับ” ของ จรัล มโนเพ็ชร ที่ขับร้องและนำเสนอใน 2 เวอร์ชัน จะมีการคงแก่นของเรื่อง Love Theme รักของชายหนุ่มวัยรุ่นที่เพิ่งจะริเริ่มมีความรัก เป็นองค์ประกอบหลักที่ไม่ว่าจะมีการนำเพลงนี้ไปเล่าใหม่ก็ครั้งก็ต้องคงแก่นของเรื่องนี้ไว้เสมอ รวมไปถึงคำร้องภาษาเหนือที่สื่อความหมายในลักษณะสนุกสนานมีความใสซื่อบริสุทธิ์ของตัวละครแฝงอยู่ในการเล่าเรื่อง และพบจุดเด่นชัดในเรื่องของการสื่อความหมายว่าภาพย่อมบอกเล่าเรื่องราวได้ดีกว่าเสียงเพียงอย่างเดียว แม้จะมีการใส่ภาพที่ต้องการการตีความ แต่ก็สามารถตีความได้ง่ายและเข้าใจตรงกันมากกว่าการตีความจากเสียงเพียงอย่างเดียว

2) จากการศึกษาองค์ประกอบของเพลงโพล์คของคำเมืองเพลง “พี่สาวครับ” ของ จรัล มโนเพ็ชร ที่ส่งผลต่อกลุ่มผู้ฟังเพลงรุ่นใหม่

องค์ประกอบทางด้านดนตรี แบ่งออกเป็นการวิเคราะห์ 8 ท่อน ตามแนวคิดเรื่ององค์ประกอบของเพลง คือ (1) ท่อนเกริ่นเพลง มีการใช้จังหวะดนตรีสบายๆ แสดงอารมณ์สนุกสนาน ดึงดูดผู้ฟังในตอนเริ่มเพลง (2) ท่อนร้องธรรมดา เป็นท่อนร้องจังหวะกลาง เปิดด้วยชื่อเพลงเป็นภาษาท้องถิ่น เพื่อย้ำเอกลักษณ์ของแนวเพลงในท่อนนี้ (3) ท่อนก่อนจะเข้าเนื้อเรื่อง จะมีการเพิ่มจังหวะดนตรีให้เร็วขึ้น รัวใจมากยิ่งขึ้น ก่อนจะนำเข้าสู่ท่อนหลัก รวมไปถึงเนื้อหาก็ก็นำเข้าสู่จุดสำคัญมากขึ้น (4) ท่อนหลัก เป็นท่อนสำคัญของเพลงบางครั้งท่อนนี้ก็จะเป็นท่อนเดียวกับท่อนฮุค (Hook) เพราะจะมีความเชื่อมโยงเนื้อหากัน เป็นท่อนบอกเล่าอารมณ์เพลงทั้งหมด และมีการร้องซ้ำในท่อนนี้ (5) ท่อนฮุค (Hook) เป็นท่อนที่จะมีการใช้คำร้องที่จำง่าย เพื่อสร้างการจดจำเพลงทั้งหมดให้ได้จากท่อนนี้ ใช้เนื้อหา สั้น ง่าย แสดงออกถึงความจริงใจ จากอารมณ์ตัวละครของเพลง (6) ท่อนแยก เป็นท่อนที่โชว์ดนตรี คือ กีตาร์ที่มีกลิ่นอายล้านนาผสมในทำนองแบบสนุกสนานแต่ไม่เร็วจนเกินไป (7) ท่อนดึงอารมณ์ เป็นท่อนย้ำความตั้งใจของตัวละคร ใช้การย้ำท่อนร้อง ดนตรีเบาลง เพื่อเตรียมจบ (8) ท่อนจบ เป็นท่อนปิดของเพลงใช้การฮัมเพลงจังหวะเดียวกับตอนเปิดเพื่อเน้นความสนุกสนานเย็นสบายและนุ่มนวล

การสื่อความหมายและจุดเด่นของเพลงโฟล์คของคำเมือง พบ 3 ประเด็นดังนี้ (1) เพลงโฟล์คของคำเมืองคือเพลงที่ใช้ภาษาเหนือในการสื่อความหมาย เพราะเป็นการถ่ายทอดเรื่องราวของคนเหนือเป็นหลัก จึงต้องใช้ภาษาเหนือในการถ่ายทอด ถ้าใช้ภาษาอื่นจะเรียกว่าเป็นโฟล์คของเฉยๆ ไม่ใช่โฟล์คของคำเมือง (2) เพลงที่สื่อสารภาษา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของคนล้านนา เป็นแนวทางของเพลงนี้ที่เน้นการบอกเล่าเรื่องราว วิถีชีวิต วัฒนธรรมของคนเหนือจึงนำเรื่องราวของคนเหนือมาถ่ายทอดผ่านเพลง (3) เพลงโฟล์คของคำเมือง ก็คือ คุณจรัล มโนเพ็ชร เพราะถือว่าเป็นคนริเริ่มนำเอาดนตรีโฟล์คของมาผสมกับดนตรีล้านนาและภาษาคำเมืองจนโด่งดัง คนเลยจดจำว่าถ้านึกถึงเพลงโฟล์คของคำเมือง ก็คือ คุณจรัล มโนเพ็ชร

เอกลักษณ์หรือจุดเด่นของเพลง “พี่สาวครับ” พบประเด็นดังนี้ คือ (1) เพลงที่แสดงออกถึงความรัก ของชายหนุ่ม เป็นแก่นสำคัญของเพลงนี้ ที่มีจุดเด่นเรื่องของการเป็นเพลงจีบสาว ด้วยความจริงใจใสซื่อ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนจดจำเพลงนี้ได้ (2) เพลงที่มีเป้าหมายหลักคือฟังได้ทุกเพศทุกวัยโดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น เพราะเพลงนี้เป็นตัวแทนของชายหนุ่มที่เพิ่งจะริเริ่มมีความรักไม่ว่าจะยุคสมัยไหนก็สามารถใช้เพลงนี้จีบสาวได้ (3) ศิลปินที่มาถ่ายทอดบทเพลงเป็นจุดเด่นสำคัญ เพราะเป็นเพลงที่เน้นอารมณ์จากการถ่ายทอดของศิลปิน ต้องแสดงออกถึงความน่ารัก จริงใจ ทะเล้นของหนุ่มน้อยชาวเหนือ เพื่อเข้าถึงใจคนดู แบบที่คุณจรัล เคยทำไว้

ปัจจัยในการนำเพลงพี่สาวครับกลับมาแนะนำเสนอใหม่เพื่อผู้ฟังรุ่นใหม่พบปัจจัย ดังนี้ (1) การปรับเปลี่ยนแนวคิดใหม่แต่คำร้องและทำนอง คือสิ่งที่ต้องคงเดิมไว้ห้ามเปลี่ยนแปลง เพราะเป็นทั้งการให้เกียรติศิลปินหรือผู้ประพันธ์ และไม่ทำลายเอกลักษณ์ของเพลง อาจจะมีการเรียบเรียงดนตรีหรือเพิ่มเติมสีสันของเพลงให้ทันสมัยขึ้นตามยุคสมัยได้ แต่ไม่ทำให้เสียจุดยืนเดิมของเพลง (2) ศิลปินที่จะมาเป็นผู้ขับร้อง เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เพลงดังหรือไม่ดัง ต้องคัดเลือกคนที่ทั้งมีกระแสและมีความสามารถในการถ่ายทอดเพลงได้ (3) กีตาร์โปร่งและคำร้องภาษาเหนือคือ จุดเด่นของเพลง เป็นจุดสำคัญที่ถ้ามีการนำมาถ่ายทอดใหม่ ต้องชูประเด็นนี้เป็นจุดเด่นขอเพลง จะขาด 2 สิ่งนี้ไปไม่ได้

(3) จากการศึกษามุมมองของผู้ฟังเพลงรุ่นใหม่ เพื่อหาช่องทางและโอกาสในการนำเสนอบทเพลงโฟล์คของคำเมืองเพลง “พี่สาวครับ” ให้ตรงใจผู้ฟัง

องค์ประกอบสำคัญถ้าจะมีการนำเพลง “พี่สาวครับ” กลับมาทำใหม่ พบประเด็นดังนี้ คือ (1) กระแสสังคมในช่วงเวลาปัจจุบัน เป็นองค์ประกอบสำคัญที่บอกผู้ผลิตเพลงว่าในช่วงเวลานั้นต้องทำอะไร หรือเลือกเพลงมาแบบไหนให้ตรงกับความต้องการของผู้ฟังในช่วงเวลานั้น (2) ศิลปินอยู่ในกระแส เป็นสูตรสำเร็จของเพลง การเลือกคนดังมาถ่ายทอดเพลง เพลงย่อมมีโอกาสประสบความสำเร็จมากกว่านักร้องหน้าใหม่หรือนักร้องที่ไม่อยู่ในกระแส (3) การใช้กลยุทธ์การสื่อสารการตลาด เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้ในปัจจุบัน จำเป็นต้องมีการวางแผนไปตั้งแต่การแต่งเพลง ทำดนตรี เรียบเรียง การวางศิลปิน จนไปถึงการโปรโมทเพื่อความสำเร็จของเพลง

ช่องทางในการต่อยอดธุรกิจเพลงโฟล์คของคำเมืองในตัวอย่างของ “เพลงพี่สาวครับ” พบช่องทางดังนี้ (1) อัลบั้มรวมเพลงดังของ จรัล มโนเพ็ชร เป็นรวมเพลงดังเวอร์ชันต้นฉบับมา รวบรวมทำอัลบั้มขายใหม่ ไม่ใช่การนำมาให้ศิลปินใหม่ร้อง เพราะในปัจจุบันไม่นิยมทำเพลงเป็น อัลบั้มแล้วและไม่คุ้มค่า โอกาสประสบความสำเร็จน้อยเพราะคนไม่นิยมซื้ออัลบั้มเพลง แต่นิยมดาวน์โหลดเฉพาะเพลงที่ตนเองชอบ (2) คอนเสิร์ต หรือ การแสดงโชว์ตามรายการทีวี เป็นไปตามกระแส สังคมในช่วงเวลานี้ ที่สามารถช่วยให้เพลงเก่ากลับมาดังได้ โดยการนำไปโชว์ตามเวทีต่างๆ โดยศิลปิน ใหม่ (3) เพลงประกอบภาพยนตร์ หรือ หนังสือมาเป็นอีกหนึ่งช่องทางที่สามารถนำมาทำได้ แต่ต้อง ดูความเหมาะสมและวัตถุประสงค์การใช้งานด้วย

สรุปการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้ฟังเพลงรุ่นใหม่ ส่วนใหญ่เป็นคนที่เคยฟังเพลงโฟล์คของคำ เมือง โดยเพลงที่รู้จักมากที่สุด คือ “เพลงพี่สาวครับ” รองลงมาคือ “สาวเชียงใหม่” และเพลงอื่นๆ เช่น “ล่องแม่ปิง” “อ้อยคำ” “ไวใจไต่กา” โดยให้เหตุผลที่นึกถึงเพลงพี่สาวครับเป็นอันดับแรก ก็เพราะ เป็นเพลงแรกที่ถูกปล่อยออกมาเป็นอัลบั้มภาษาเหนือและมีคนนำมาร้องบ่อยครั้ง มีเนื้อหาที่ฟังเข้าใจ ง่าย ดนตรีฟังแล้วสบาย คงเอกลักษณ์ของคนเหนือไว้เป็นอย่างดี โดยมองว่าเอกลักษณ์ของเพลงโฟล์ค ของคำเมือง คือ ภาษาเหนือที่เข้าใจง่าย อย่าง “เพลงพี่สาวครับ” ก็มองว่าเป็นการจีบสาวของหนุ่ม น้อยชาวเหนือแบบน่ารัก ใสซื่อ ดีความเพลงเข้าใจง่าย และกลุ่มตัวอย่างก็ชื่นชอบที่มีการนำเพลงเก่า กลับมาร้องใหม่ แต่ก็ต้องดูศิลปินหรือ ดนตรีที่ทำใหม่ด้วยถ้าไม่ดีก็จะกลับไปฟังของเก่า รวมไปถึง อยากเห็นการทำ มิวสิควีดีโอเพลงในแบบสมัยใหม่ การเล่าเรื่องแบบใหม่ และหากมีการจัดคอนเสิร์ต รวมเพลงโฟล์คของคำเหนือ มีกลิ่นอายแบบเหนือๆ ก็อยากไปชม แต่ก็ต้องดูศิลปินเป็นหลักเช่นกัน

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาเนื้อหาและการสื่อความหมายของเพลงโฟล์คของคำเมืองเพลง “พี่สาวครับ” ของคุณจรัล มโนเพ็ชร ผู้ผลิต นักร้องและกลุ่มคนฟังมีความเห็นที่ตรงกันว่าเพลง “พี่สาวครับ” เป็น บทเพลงที่มีความเป็นอมตะ เป็นการสื่อความหมายที่ง่ายต่อผู้ฟังทุกยุค ทุกสมัยตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2521 จนถึง ปัจจุบันปี พ.ศ. 2560 ซึ่งตรงกับแนวคิดของ เรื่องกิจ ยงปิยะกุล (การสื่อสารส่วนบุคคล, 30 มิถุนายน 2560) โปรดิวเซอร์เพลงสมัยใหม่ ที่กล่าวว่า “องค์ประกอบของบทเพลงต้องเป็นเนื้อหาและ ความหมายที่ถ่ายทอดไม่ยาก จึงจะเป็นที่ติดหูของคนฟัง” และสอดคล้องกับแนวคิดองค์ประกอบของ บทเพลง (“โครงสร้างของเพลง”, 2558) ในประเด็นที่ว่า โครงสร้างของบทเพลงที่ประสบความสำเร็จ ต้องเป็นบทเพลงที่ ชัดเจน เข้าใจง่าย จำได้ง่าย” ซึ่งเพลง “พี่สาวครับ” มีองค์ประกอบดังกล่าว ข้างต้นครบถ้วน

เอกลักษณ์ของเพลงโฟล์คของคำเมืองรวมถึงเพลง “พี่สาวครับ” ของคุณจรัล มโนเพ็ชร ต้อง สื่อสารด้วยภาษาคำเมือง และใช้เครื่องดนตรีหลักเป็นกีตาร์โปร่งจะขาด 2 องค์ประกอบนี้ไม่ได้ ด้าน

การสื่อความหมายคือเพลงที่ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวล้านนาจนกลายเป็นเอกลักษณ์ของคุณจรัล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านล้านนาและเพลงคำเมืองของ อรชร เรือนคำ (2537, หน้า 25) ในประเด็นที่ว่า “เนื้อหาเพลงคำเมืองจะเป็นเหมือนการบันทึกค่านิยม ความรู้สึกนึกคิด ชีวิตความเป็นอยู่ตลอดจนขนบประเพณีของชาวไทยในท้องถิ่นเนื้อหาที่หลากหลาย สามารถสรุปได้เป็นการชื่นชมธรรมชาติสภาพบ้านเมืองการแสดงความรักของหนุ่มสาว การ ผิดหวังในความรักประชดประชัน ผู้หญิงอาหารการกินสะท้อนชีวิตคนยากจน และสะท้อนภาพชีวิตและสังคมทั่วไปด้วยลีลาสนุกสนาน” ซึ่งเพลง “พี่สาวครับ” มีความเป็นนัยยะที่สื่อถึงการจีบสาวจีบผู้หญิง โดยหนุ่มอายุที่น้อยกว่า ดังนั้นเพลงนี้จึงสื่อถึงความกล้าของหนุ่มน้อยที่ต้องการได้ใจของผู้หญิงที่เป็นรุ่นพี่ ทำให้ชายหนุ่มรุ่นเด็กใช้เพลงนี้เป็นสื่อในการจีบสาว อีกทั้งยังหมายถึงการแสดงออกของชายหนุ่มที่อายุน้อยกว่าที่มีความเคารพนอบน้อม ให้เกียรติผู้หญิงที่มีอายุมากกว่าและมีคุณูปการมากกว่าตน ซึ่งตรงกับแนวคิดของ อุเทน พรหมมินทร์ (การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2560) ในประเด็นที่ว่า “เพลงพี่สาวครับเป็นสำหรับใช้จีบสาว ของหนุ่มน้อยที่หลงรักสาวรุ่นพี่ และใช้เพลงนี้แทนความรู้สึก โดยร้องให้ฟัง เขียนให้อ่าน เพื่อแสดงความในใจ” ในยุคของคุณจรัล สามารถกล่าวได้ว่าเขาเป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมชิ้นใหม่ขึ้นมา นั่นคือเพลงโพล์คของคำเมืองรวมถึง “พี่สาวครับ” โดยนำเอาภาษาคำเมืองซึ่งเป็นรากฐานของวัฒนธรรม และอัตลักษณ์ของชาวล้านนามาผสมผสานอย่างลงตัว (Hybrid) กับเครื่องดนตรีตะวันตกคือกีตาร์โปร่ง และท่วงทำนองเพลงตะวันตกมีแนวความคิดหลัก (Conceptual) ที่ใช้ในการประพันธ์ที่ชัดเจน คือ การคัดกรองใช้เฉพาะภาษาคำเมืองที่เข้าใจได้ง่ายต่อผู้ฟังทุกภาค เพลงโพล์คของคำเมืองรวมถึง “พี่สาวครับ” ของคุณจรัล มโนเพ็ชร กลายเป็นที่นิยมของผู้ฟังทั่วประเทศ

จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มผู้ฟังทั่วไป หรือกลุ่มผู้ฟังสมัยใหม่ เมื่อกล่าวถึงเพลงโพล์คของคำเมืองที่กลุ่มตัวอย่างถูกนึกเป็นอันดับแรกคือเพลง “พี่สาวครับ” ด้วยเหตุผลที่เห็นการนำกลับมาร้องใหม่อยู่บ่อยครั้งโดยศิลปินที่กำลังอยู่ในกระแสนิยม รายการเพลงชื่อดังทางโทรทัศน์ และสื่อออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์คุณมานิต อดีตผู้จัดการส่วนตัวของคุณจรัล (มานิต อังวงค์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 มิถุนายน 2560) ที่กล่าวว่าเพลง “พี่สาวครับ” จัดอยู่อันดับต้นๆ ของการถูกเช่าลิขสิทธิ์เพื่อนำไปต่อยอดธุรกิจในด้านต่างๆ ยกตัวอย่างล่าสุดในรายการ “Wekid Thailand เด็กร้องก้องโลก” ปี พ.ศ. 2560 ได้นำเพลง “พี่สาวครับ” กลับมาเสนออีกครั้งในรูปแบบละครเพลง (Musical) โดยใช้ศิลปินที่อยู่ในกระแสอย่าง “หน้ากากโพนี่” จากรายการ “The Mask Singer หน้ากากนักร้อง” ร่วมกันถ่ายทอดบทเพลง “พี่สาวครับ” กับเด็กๆผู้เข้าร่วมประกวดในรายการฯ เป็นโชว์ที่แสดงออกให้เห็นถึงความเป็นอัตลักษณ์และวัฒนธรรมชาวล้านนาได้อย่างชัดเจนสร้างความประทับใจให้กับเหล่าคณะกรรมการและผู้ชมที่รับชมรายการทางโทรทัศน์ เป็นอย่างมาก อีกทั้งบันทึกการแสดงลงในยูทูปแชนแนล (Youtube Channel) เพื่อสามารถรับชมรายการย้อนหลัง

ได้อีกทาง ถือว่าเป็นการต่อยอดเพลง “พี่สาวครับ” ที่สามารถส่งถึงกลุ่มผู้ฟังสมัยใหม่ กลุ่มผู้ฟังทั่วไป ได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ศิลปินที่กลุ่มผู้ฟังทั่วไป กลุ่มผู้ฟังสมัยขึ้นชอบ เช่น ธงไชย แมคอินไตย์ (เบิร์ด) ซึ่งเป็นศิลปินที่ถูกมองว่าเป็นต้นแบบที่ดี (Idol) ของผู้ฟังทุกยุคทุกสมัย ศักดิ์สิทธิ์ เวชสุภาพร (โต) ที่มีบุคลิกน่ารัก ชี้เล่น ซึ่งเหมาะสมกับการถ่ายทอดเพลง “พี่สาวครับ” อีกทั้งความสามารถทางด้านการเล่นเปียโนของเขาน่าจะถูกนำมาใช้ผสมผสานกับเพลง “พี่สาวครับ” ในรูปแบบใหม่ และ สุกฤษฎี วิเศษแก้ว (ป๊อ) ศิลปินที่เป็นคนเหนือเช่นเดียวกับคุณจรัล มีความสามารถสื่อสารภาษาคำเมืองได้อย่างชัดเจน และมีแฟนคลับมากมายคอยติดตามผลงาน บุคคลทั้ง 3 นี้จะทำให้เพลง “พี่สาวครับ” ไปสู่กลุ่มผู้ฟังรุ่นใหม่ได้ง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกทั่วไป (PEST) ของ พรรณาภา ปรัชญาศิริ (2552) ในประเด็นที่ว่า ผู้ฟังจะสนใจฟังใครนั้น ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมทางเลือกซื้อสินค้า และวิถีชีวิตของผู้ฟัง ซึ่งในที่นี้หมายถึง ผู้ฟังสนใจนักร้องที่มีชื่อร่วมสมัยอย่าง 3 คนที่กล่าวมา จึงเป็นข้อแนะนำให้กับผู้ผลิตเพลง ผู้ประพันธ์เพลง หรือผู้ที่จะนำเพลงนี้ไปใช้ประกอบการพิจารณาเพื่อต่อยอดให้เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ เนื่องจากศิลปิน 3 ท่าน ที่กล่าวมานั้นเป็นผู้ที่สามารถส่งความหมายของเพลงที่ชัดเจน ไปสู่คนฟังรุ่นใหม่ได้

จากข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์ อัครวัฒน์ พิษยธนะวิศาล (การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กรกฎาคม 2560) ผู้จัดการฝ่ายวางแผนกลยุทธ์เพลง บริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน) พบว่าความนิยมต่อการฟังเพลงของกลุ่มผู้ฟังทั่วไป กลุ่มผู้ฟังสมัยใหม่ มีแนวโน้มที่สูงขึ้นทุกวัน ซึ่งสวนทางกับรายได้จากการจำหน่ายซีดีเพลงที่นับวันยิ่งลดลงอย่างมีนัยยะสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อพฤติกรรมในการฟังเพลงของกลุ่มผู้ฟังทั่วไป กลุ่มผู้ฟังรุ่นใหม่ จากเดิมที่เคยนิยมเปิดเพลงฟังจากสถานีวิทยุ ซีดีเพลง ก็หันมานิยมเปิดเพลงฟังจากสมาร์ตโฟน (Smart Phone) ผ่านสื่อออนไลน์ (Social Media) และสื่อมัลติมีเดีย (Multimedia) ธุรกิจเพลงจึงต้องปรับตัวให้ทันกับปัจจัยรอบตัวที่สามารถเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เป็นไปตามแนวคิด ของ สุขุม อังกูรพิพัฒน์ และคณะ (2559) และ แนวคิดเรื่องกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดเพื่อดึงดูดความสนใจ (AIDA) ในเรื่อง พฤติกรรมผู้บริโภค คือการดูความต้องการของผู้ฟังว่าในเวลานั้นว่าต้องการอะไร ผู้ผลิตก็จะผลิตเพลงในแนวทางที่สังคมต้องการ และไม่ใช่ว่าเพียงผู้บริโภค 1 คน แต่ต้องเป็นภาพรวมของสังคมโดยรวม ตามแนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกทั่วไป (PEST) ของ พรรณาภา ปรัชญาศิริ (2552) ที่แสดงให้เห็นว่าในแง่ธุรกิจเราไม่ควรจะพิจารณาเพียงแค่องค์ประกอบภายในของเราเท่านั้น แต่ต้องไปดูปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อธุรกิจเราด้วยเช่นกัน

กรณีของเพลง “พี่สาวครับ” อัครวัฒน์ พิษยธนะวิศาล (การสื่อสารส่วนบุคคล, 13 กรกฎาคม 2560) ผู้จัดการฝ่ายวางแผนกลยุทธ์เพลง GMM GRAMMY ได้กล่าวว่า เพลงพี่สาวครับมีความเป็นไปได้

ได้ในการนำมาต่อยอดในด้านต่างๆ เพราะเป็นเพลงที่คุ้นหูเข้าถึงคนฟังได้ทุกยุคทุกสมัย แต่ถ้าจะนำไปทำอัลบั้มรวมเพลงดังโดยนักร้องคนใหม่คงไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ทางออกคือ นำเพลงนี้ไปให้ศิลปินที่มีชื่อเสียงร้องบนเวทีคอนเสิร์ตต่างๆ นำไปโชว์ในรายการประกวดร้องเพลง นำเพลงไปประกอบละคร ประกอบโฆษณา หรือประกอบภาพยนตร์จะดีกว่า และบันทึกลงในสื่อออนไลน์ (Social Media) เป็นหนทางที่สามารถสร้างคุณค่าในเชิงพาณิชย์ (Commercial) ให้แก่เพลง “พี่สาวครับ” ต่อไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องประเทศไทย 4.0 ตามนโยบายของรัฐบาล “ที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ (Value-Based Economy) หรือ (เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม) โดยมีฐานคิดหลัก คือ เปลี่ยนจากการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ ไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรม ไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม โดยส่งเสริมการต่อยอดในกลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม กลุ่มดิจิทัล เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตต่างๆ เช่น เทคโนโลยีด้านการเงินออนไลน์ เทคโนโลยี อี-มาร์เก็ตเพลส อี-คอมเมิร์ซ” จึงเป็นข้อเสนอเพื่อนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งในการประชาสัมพันธ์สินค้าหรือบริการที่เป็นผลผลิตจากชาวล้านนาและผลผลิตของประเทศไทย อีกทั้งเป็นการสร้างสรรค์คุณค่าจากมูลค่าของสินค้า (Value Creation) ให้สูงขึ้น ยกตัวอย่างเช่น การนำเพลงโพล์คของคำเมืองรวมถึงเพลง “พี่สาวครับ” มาประกอบภาพยนตร์โฆษณาลงในสื่อมัลติมีเดีย (Multimedia) เพื่อใช้ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ โดยเนื้อหาจะสื่อถึงการเชิญชวนกลุ่มเป้าหมายให้ลองมาสัมผัสวิถีชีวิตและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆที่น่าสนใจ มีการสอดแทรกความดีงามของวัฒนธรรมชาวล้านนาทุกอย่างดังกล่าวลงไป อาศัยสื่อออนไลน์ (Social Media) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) เป็นช่องทางการเผยแพร่ไปสู่กลุ่มเป้าหมายให้มากที่สุด เช่น ยูทูบ (Youtube) เฟซบุ๊ก (Facebook) อินสตาแกรม (Instagram) ไลน์แอด (@Line) เพื่อเป็นกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเกิดความสนใจอยากมาเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ และนั่นจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมหาศาลต่อระบบเศรษฐกิจของชาวล้านนา และระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

5.3 ข้อจำกัดในงานวิจัย

5.3.1 การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาคนตรีที่มีแนวทางเฉพาะกลุ่ม คือ บุคคลที่เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญบางท่านไม่ได้พักอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร การเก็บข้อมูลจึงต้องอาศัยการสื่อสารผ่านทางโทรศัพท์ อีเมล เพื่อช่วยในการเก็บข้อมูล ซึ่งอาจทำให้ข้อมูลที่รับอาจจะมีการตกหล่น หรือ เป็นการรับข้อมูลแบบไม่มีการตอบโต้ หรือ ขยายรายละเอียดได้มากเท่าที่ควร

5.3.2 คุณจรัส มโนเพชร เจ้าของผลงานโพล์คของคำเมืองรวมถึงเพลง “พี่สาวครับ” ที่ยกมาเป็นกรณีศึกษาได้เสียชีวิตไปแล้ว จึงไม่สามารถเก็บข้อมูลจากตัวคุณจรัสได้ แต่ก็ยังมีบทความ เอกสาร และหนังสือต่างๆ ที่เขียนถึงคุณจรัสไว้อย่างมากมายเพื่อนำมาเป็นข้อมูล อีกทั้งยังมีบุคคลที่เคย

ร่วมงานกับคุณจรัล ตั้งแต่สมัยแรกเริ่มและมีความใกล้ชิดกับคุณจรัลเป็นอย่างมาก สามารถให้ข้อมูลเชิงลึกต่างๆได้เป็นอย่างดี และมีความเต็มใจในการให้ข้อมูลอย่างครบถ้วน ทั้งนี้เพื่อจุดประสงค์ในการอนุรักษ์และสืบทอดเพลงโฟล์คของคำเมือง ที่มีคุณค่าเชิงวรรณศิลป์ คุณค่าเชิงวัฒนธรรมของชาวล้านนาและของประเทศไทย ไปสู่กลุ่มผู้ฟังสมัยใหม่ให้มากที่สุด

5.4 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

ควรศึกษาความเป็นไปได้ของการต่อยอดธุรกิจเพลงกับธุรกิจอื่นๆ ว่าธุรกิจเพลงสามารถนำไปปรับกับธุรกิจอื่นๆ ได้บ้างและอย่างไร เพราะจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าเพลงโฟล์คของคำเมือง รวมถึงเพลง“พี่สาวศรีบ” สามารถนำไปเป็นส่วนในการต่อยอดเชิงพาณิชย์กับสินค้า บริการอื่นๆ ที่เป็นผลิตของชาวล้านนาและเป็นผลผลิตของประเทศไทยได้ ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าการศึกษาอย่างลึกซึ้งต่อไป เช่น การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ หรือสินค้าพื้นเมืองต่างๆ

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ พวงเกษม. (2535). *ปัญหาและกลวิธีการสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษา*.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2552). *สัมพันธ์บท (Intertextuality): เหล้าเก่าในขวดใหม่ในสื่อสารศึกษา*
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- การโฆษณา AIDA. (2560). สืบค้นจาก <http://pawit15.blogspot.com/2011/01/aida.html>.
- การสร้างสรรค์คุณค่าจากมูลค่า (Value creation). (ม.ป.ป.). สืบค้นจาก
<https://chirapon.wordpress.com/2011/06/08/value-creation-%E0%B8%A1%E0%B8%B5%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B9%80%E0%B8%82%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B9%83%E0%B8%88%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B7%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%81%E0%B8%B2/>.
- การสำรวจพฤติกรรม การเปิดรับสื่อและทัศนคติของผู้ฟังรายการวิทยุ. (2557). สืบค้นจาก
<https://www.scribd.com/doc/208323012>.
- เกศราพร พรหมนิมิตกุล. (2553). ความงามของภาษาในเพลงลูกทุ่ง: กรณีศึกษาเพลงฮิตติดชาร์ต
ลูกทุ่งมหานคร. *วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 9(2), 83-100.
- ขจิตขวัญ กิจวิสาละ. (2553). *ความหมายของการขัดขึ้นอำนาจของสังคมผ่านการเล่าเรื่องใน
ภาพยนตร์ไทยระหว่าง พ.ศ.2513-2550*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทชั้นบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- โครงสร้างของเพลง. (2558). สืบค้นจาก <http://phinmuemai.weebly.com/3650358836193591362636193657363435913586362935913648361436213591>.
- จรัล มโนเพ็ชร เพชรแห่งล้านนา...ราชาโพล์คของคำเมือง. (2555). สืบค้นจาก
<http://www.manager.co.th/entertainment/viewnews.aspx?NewsID=9550000032796>.
- จรัล มโนเพ็ชร ยังมีชีวิตอยู่. (2555). สืบค้นจาก
<http://www.komchadluek.net/news/ent/143682>.
- จอห์น นพดล วคินสุนทร. (2558). *แนวคิดสัญวิทยาและการสร้างความหมาย*. สืบค้นจาก
<http://johnnopadon.blogspot.com/2015/10/semiology-and-signification.html>.

- จินตนา ดำรงเลิศ. (2533). *ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม และการดำเนินชีวิตของชาวชนบทไทย ที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งไทยตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองจนถึงปัจจุบัน: การศึกษาและวิเคราะห์เพลงลูกทุ่ง*. สืบค้นจาก <http://rir.nrct.go.th/drupal-ir/node/89586>.
- ฐิตินันท์ บุญภาพ คอมม่อน. (2553). *เพลงกับวัฒนธรรม: การศึกษาการเชื่อมโยงอัตลักษณ์และวัฒนธรรมชุมชนผ่านบทเพลงของศิลปินล้านนา* (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ดนตรีคืออะไร. (2556). สืบค้นจาก <http://guru.sanook.com/2770/>.
- ถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์. (2543). *นิเทศศาสตร์กับเรื่องเล่าและการเล่าเรื่อง*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล. (2495). *มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ*. เชียงใหม่: ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธวัชชัย สุวรรณสาร. (2559). *กลยุทธ์ AIDA เพื่อดึงความสนใจลูกค้าสนใจในโฆษณาของคุณ*. สืบค้นจาก <http://www.coachtawatchai.org/2014/12/aida.html>.
- ธเนศวร์ เจริญเมือง. (2552). *ความเป็นเมืองเคียบของ จรัล มโนเพ็ชร*. สืบค้นจาก http://www.noknight.com/data_files/art_jarantanet.htm.
- นันทพร ไวศยะสุวรรณ. (2544, 10-16 กันยายน). *บทสัมภาษณ์สุดท้าย จรัล มโนเพ็ชร กับตำนานไฟล์คของคำเมือง. เนชั่นสุดสัปดาห์*, หน้า 90-92.
- แนวคิด Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน. (ม.ป.ป.). สืบค้นจาก <http://www.drborworn.com/articleDetail.asp?id=16223>.
- บุญวิษณุ สัมมนา. (2557). *บุคลิกภาพและจรรยาบรรณของนักดนตรี*. สืบค้นจาก <https://hs2kvo.blogspot.com/2014/07/>.
- บุญณิศา วิเศษสินธุ์. (2554). *การศึกษาการรับรู้และให้ความหมายเชิงสัญลักษณ์ในภาพยนตร์โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางโทรทัศน์ของวัยรุ่นในจังหวัดขอนแก่น. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 1(1), 111-130.
- ปัทมาวดี อนันตบุญวัฒน์. (2549). *การวิเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในเพลงคำเมืองของจรัล มโนเพ็ชร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปาริณา อภิขนาธง. (2552). *การศึกษากระบวนการสร้างสรรค์เพลงคำเมืองหลังยุค จรัล มโนเพ็ชร เสียชีวิต. วารสารสังคมศาสตร์*, 21(2/2552), 245-275.
- เปรมวดี กิรวาทิ. (2552). *จรัล มโนเพ็ชร กับการสร้างภาพตัวแทนบางส่วนของอัตลักษณ์ล้านนา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- พรรณภา ปรัชญาศิริ. (2552). *การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก โดยใช้ PEST Analysis*. สืบค้นจาก <https://www.gotoknow.org/posts/282170>.
- พรพรรณ วรรณ. (2542). *เพลงคำเมือง (นิยมอ่าน “เพงกำเมือง”)*. สืบค้นจาก <http://library.cmu.ac.th/ntic/kammuangmusic.php>.
- เพลงพี่สาวครับ*. (2554). สืบค้นจาก http://lanna-songs.blogspot.com/2011/09/blog-post_8287.html.
- เพลง พี่สาวครับ | แอม ไกอา หน้ากากโพนี | Wekidthailand* เด็กร้องก้องโลก. (2560). สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=V51y5sEEGi8>.
- เพลงพี่สาวครับ: รักใสๆ บอกกันตรงๆ*. (2560). สืบค้นจาก <http://www.carefor.org/content/view/1599/156/>.
- ไฟล์ล์ของคำเมือง ชุดอมตะ อุ้ยคำ-สามมอเตอร์ไซค์-พี่สาวครับ*. (2555). สืบค้นจาก <http://www2.manager.co.th/Crime/ViewNews.aspx?NewsID=9550000042839>.
- ภูมิสิษฐ์ กฤตพิพัฒน์โชติ. (2558). *การศึกษาเปรียบเทียบการเล่าเรื่องและการสื่อความหมายในมิวสิกวิดีโอเพลงลูกทุ่งยุคคลาสสิกกับยุคร่วมสมัย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- รางวัลแด่คนช่างฝัน โคตรเพลงของ “จรัล มโนเพ็ชร”*. (2555). สืบค้นจาก <http://www.manager.co.th/Local/ViewNews.aspx?NewsID=9550000064513>.
- รังติกาญจน์ มนต์ลักษณ์. (2558). *สัมพันธ์บทการเล่าเรื่องและปัจจัยการผลิตของละครโทรทัศน์รีเมคเรื่อง คู่กรรม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สวณิต ยมาภัย และถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์. (2547). *หลักการพูด หน้าทีชุมชน สื่อมวลชน และในองค์กร ภาคศึกษาวารวิทยา และสื่อสารการแสดง*. กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสรี วงษ์มณฑา. (2547). *ครบเครื่องเรื่องการสื่อสารการตลาด*. นนทบุรี: ธรรมสาร.
- สุขุม อังกรพิพัฒน์, ชนาภา บัวสรวง, วิชพรพล วงษ์สวัสดิ์, ฤกษ์ กฤษาทรัพย์ และจิตติมณฑน์ วงศ์มณีรัตน์. (2559). *การส่งเสริมการตลาดและส่วนประสมการส่งเสริมการตลาด*. สืบค้นจาก <http://elearning.bu.ac.th/mua/course/mk212/ch10.htm>.
- ห่วงโซ่คุณค่า (Value chain)*. (ม.ป.ป.). สืบค้นจาก http://www.tps10.org/index.php?option=com_content&view=article&id=126&Itemid=185.
- เหมือนฝัน ชาวเหนือ. (2554). *ความขัดแย้งทางสังคมในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาก่อนข่าวภาคค่ำกับการรับรู้ของผู้ชม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องค์ประกอบของบทเพลง*. (2555). สืบค้นจาก <https://www.scribd.com/doc/205842378>.

- อรชร เรือนคำ. (2537). *การศึกษาภาพสะท้อนสังคมล้านนาและคุณค่าเชิงวรรณศิลป์จากบทเพลงของจรัล มโนเพชร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อุมพร มะโรณี. (2551). *สัมพันธบทของการเล่าเรื่องในสื่อการ์ตูน ละครโทรทัศน์ และนวนิยาย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อันยา โพธิวัฒน์. (2544). *จรัล มโนเพชร#5: แด่ดอกไม้ของฉันด้วยงานศพ*. สืบค้นจาก http://www.noknight.com/data_files/art_jaran5.htm
- อัลบั้ม Ost.ปิดเทอมใหญ่ หัวใจว่าวุ่น. (2551). สืบค้นจาก <https://my.dek-d.com/puffgolfmike/writer/viewlongc.php?id=376087&chapter=441>.
- เอกมล เขี่ยมศรี. (2560). *เครื่องมือวิเคราะห์ธุรกิจ PEST Analysis*. สืบค้นจาก <http://www.pisit.in.th/kheruxng-mux-wikheraah-thurkic>.
- PEST Analysis เครื่องมือวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกในการธุรกิจ*. (2558). สืบค้นจาก <https://icesuntisuk.blogspot.com/2013/12/pest-analysis.html>.

ภาคผนวก ก
ผลงานของจรัล มโนเพ็ชร

ผลงานของจรัล มโนเพ็ชร

อาจกล่าวได้ว่า จรัล มโนเพ็ชร เป็นนักร้องโพล์คของคำเมือง ซึ่งเป็นคนเมืองล้านนาที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับประเทศ โดยนับจากปี พ.ศ. 2520 เป็นต้นมา จรัล ได้เสนอผลงานเพลงออกสู่สาธารณะชนอย่างสม่ำเสมอเพลงเกือบทุกชุด ในแนวโพล์คของคำเมืองของ จรัล มโนเพ็ชร ล้วนเป็นที่สนใจและนิยมชมชอบอย่างกว้างขวางจากผู้ฟังอัลบั้มเพลงชุดแรกชื่อชุด “โพล์คของคำเมืองอมตะ” ออกวางจำหน่ายเมื่อวันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2520 ซึ่งได้รับความนิยมอย่างสูงไปทั่วประเทศและถือเป็นจุดเริ่มต้นของโพล์คของคำเมืองในระดับประเทศส่งผลให้เพลงคำเมืองเป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง (ธนศวรรี เจริญเมือง, 2546, หน้า 154)

ตารางสรุปผลงานของ จรัล มโนเพ็ชร

ผลงานของ จรัล มโนเพ็ชร	
ปี พ.ศ.	ชื่อผลงาน
พ.ศ.2520	อัลบั้มเพลงชุดแรกชื่อชุด “โพล์คของคำเมืองอมตะ”
พ.ศ.2521	อัลบั้มชุด “โพล์คของคำเมืองอมตะ 2” และในปีเดียวกันนี้เองที่จรัลได้มีโอกาสแสดงภาพยนตร์ 2 เรื่องคือ “ดอกไม้ร่วงที่แมริม” และ “เสียงซิ่งที่สันทราย”
พ.ศ.2522	อัลบั้มชุดที่ 3 ในชื่อชุด “เสียงซิ่งที่สันทราย”
พ.ศ.2523	เพลงประกอบสารคดีขององค์การยูนิเซฟเพื่อร่วมรณรงค์ต่อต้านการเป็นโสเภณีของสาวเหนือแล้วยังได้ออกผลงานเพลงชุดที่ 4 ในชื่อชุด “จากยอดดอย”
พ.ศ.2524	อัลบั้มชุดที่ 5 ในชื่อชุด “ลูกข้าวนี้” ต่อมาในปีพ.ศ.2525 ออกผลงานเพลงชุดที่ 6 ในชื่อชุด “แตกหนุ่ม” และในปีเดียวกันนี้เองที่จรัลได้ออกผลงานเพลงชุดที่ 7 ในชื่อชุด “อ้อ...จา...จา” ในปีพ.ศ.2527 ออกผลงานเพลงชุดที่ 8 ในชื่อชุด “บ้านบนดอย”
พ.ศ.2527	อัลบั้มชุดที่ 8 ในชื่อชุด “บ้านบนดอย”
พ.ศ.2528	อัลบั้มชุดที่ 9 ในชื่อชุด “เอื้องผิงจันผา” และเพลงชุดที่ 10 ในชื่อชุด “เสียงซิ่งสู่พิณเป็ยยะ”

(ตารางมีต่อ)

ตารางสรุปผลงานของ จรัล มโนเพ็ชร

ผลงานของ จรัล มโนเพ็ชร	
ปี พ.ศ.	ชื่อผลงาน
พ.ศ.2529	อัลบั้มชุดที่ 11 ในชื่อชุด “ไม้กลางกรุง” และได้มีโอกาสแสดงนำในภาพยนตร์เรื่อง “ด้วยเกล้า” โดยรับบทเป็นเสาคำชาวนาภาคเหนือและในปีเดียวกันนี้เองจรัลยังได้ออกผลงานเพลงชุดที่ 12 ในชื่อชุด “ตำนานโพล์ค”
พ.ศ.2530	แสดงละครเวทีเรื่อง “สุ่ฝันอันยิ่งใหญ่ (Man of La Mancha)” ที่โรงละครแห่งชาติกรุงเทพมหานครโดยรับบทเป็นดอนกิโฆเต้
พ.ศ.2531	อัลบั้มชุดที่ 13 ในชื่อชุด “ฉันมีความรักมาให้” และทำเพลงประกอบภาพยนตร์เรื่อง “บุญชูผู้น่ารัก” ให้กับบัณฑิตฤทธิธกนอกจากนี้จรัลยังได้มีโอกาสจัดคอนเสิร์ต “มานใหม่โยหมอกครั้งที่ 1” ขึ้นที่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งชาติกรุงเทพฯ
พ.ศ.2532	เพลงประกอบภาพยนตร์เรื่อง “บุญชู 2 น้องใหม่”
พ.ศ.2533	อัลบั้มชุดที่ 14 ในชื่อ “โพล์คของคำเมืองชุดเล็กเดี่ยว” และผลงานชุดที่ 15 ในชื่อชุด “จรัลแจ๊ส” ในปีเดียวกันนอกจากนี้จรัลยังได้มีโอกาสร่วมแสดงในละครหลายเรื่อง อาทิเช่น “ไม้ดัด” “ฉ.ก.เสือดำ” “ขมื่นกับปูน” และ “หงส์เหนือมังกร” จากนั้นในปี พ.ศ.2534 ออกผลงานเพลงชุดที่ 16 ในชื่อชุด “โพล์ค1991”
พ.ศ.2535	อัลบั้มชุดที่ 17 ในชื่อชุด “แต่หนุ่มสาวผู้ร่าราน” และผลงานเพลงชุดที่ 18 ในชื่อชุด “ลำน้าแห่งขุนเขา” ต่อมาในปีพ.ศ.2537 ออกผลงานเพลงชุดที่ 19 ในชื่อชุด “ศิลปินป่า” และผลงานเพลงชุดที่ 20 ในชื่อชุด “หวังเอ๋ย...หวังว่า” ในปีเดียวกัน
พ.ศ.2538	ทำงานร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและจังหวัดลำพูนจัดทำละครชุมชนในรูปแบบละครกลางแจ้งเป็นครั้งแรกในชื่องาน “แสงสีเสียงพระนางจามเทวี” โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับจังหวัดลำพูน
พ.ศ.2539	ได้รับเกียรติให้แต่งเพลง “ฮ่อมฟ้าบารมี” ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในวโรกาสกาญจนาภิเษกอีกทั้งยังได้จัดละครกลางแจ้งในชื่องาน “เฉลิมขวัญ 700 ปีนพบุรีศรีนครพิงค์” ขึ้นที่วัดสวนดอกจังหวัดเชียงใหม่โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดงานเพื่อร่วมเฉลิมฉลองสมโภชในวาระโอกาสที่จังหวัดเชียงใหม่มีอายุครบ 700 ปีดังที่ได้กล่าวมาก่อนหน้านี้

(ตารางมีต่อ)

ตารางสรุปผลงานของ จรัส มโนเพชร

ผลงานของ จรัส มโนเพชร	
ปี พ.ศ.	ชื่อผลงาน
พ.ศ.2540	จัดแสดงละครชุมชนขึ้นโดยให้ชื่อเรื่องว่า “หอมอีตฮอยเป้งแจ้งเจือบาน” เพื่อฉลองเอือนหลวงล้านนากาญจนาภิเษกและเพื่อสืบสานงานประเพณีพื้นบ้านโดยการดึงเอาชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเน้นเรื่องราวของประเพณีพื้นบ้านล้านนาอาทิเช่นการตีหลักฝาย, การอุ้สาว, ตานสลากย้อม, การแบ่งข้าวแบ่งน้ำ, การขึ้นท้าวทั้งสี่, การสมาไม้ และการขึ้นเอือนใหม่เช่นเดียวกัน
พ.ศ.2541	ทำงานร่วมกับเทศบาลลำพูนอีกครั้งโดยจัดแสดงละครชุมชนขึ้นโดยให้ชื่อเรื่องว่า “เด็งหาอีตฮอย” อีกทั้งในปีเดียวกันนี้จรัสยังได้ออกผลงานเพลงชุดที่ 21 ในชื่อชุด “ความฝันความหวังของวันนี้” จากนั้นในปีพ.ศ.2542 จรัสได้ร่วมจัดทำงานเพลงชุด “สี่เหน่อ” และมีโอกาสจัดงานฉลองเมืองหริภุญไชยย่างเข้าปีที่ 1400 โดยเน้นไปที่การสืบสานงานประเพณีวัฒนธรรมของจังหวัดลำพูนให้ยิ่งใหญ่ซึ่งได้มีการวางโครงการล่วงหน้ามากกว่า 1 ปีแต่ด้วยปัญหาเศรษฐกิจจึงทำให้งานดังกล่าวถูกยกเลิกไปงานต่อมาเกิดขึ้นในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายนโดยจรัสได้จัดงาน “ดำหัวคู่ครูบาเจ้าพระศรีวิชัย” ซึ่งจรัสคิดจะสร้าง “จองคำ” (บุษบก) เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของงานเป็นการสืบสานศิลปะที่ทรงคุณค่าของล้านนาขึ้นหนึ่งและในปีเดียวกันจรัสได้มีโอกาสทำละครกลางแจ้งอีกครั้งที่สุขาภิบาลตำบลอุโมงค์จังหวัดลำพูนโดยให้ชื่อเรื่องว่า “ปังห่าง” จากนั้นในช่วงวันที่ 3-5 ธันวาคม
พ.ศ.2542	จัดงานแสดงแสงสีเสียงกลางแจ้งที่สนามฟุตบอลสนามกีฬากลางจังหวัดลำพูนซึ่งมีชื่อ งานว่า “จามเทวีศรีหริภุญไชย” เพื่อร่วมฉลองในวโรกาสครบรอบ 72 ปี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

(ตารางมีต่อ)

ตารางสรุปผลงานของ จรัล มโนเพ็ชร

ผลงานของ จรัล มโนเพ็ชร	
ปี พ.ศ.	ชื่อผลงาน
พ.ศ.2543	<p>จรัลเริ่มมีแนวคิดที่จะกลับมาทำงานด้านศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างแท้จริงโดยในปีนี้องในช่วงเดือนเมษายนจรัลร่วมกับเทศบาลตำบลป่าซางจังหวัดลำพูนจัดงานแสดง “เวียงป่าซาง” ขึ้นโดยการเน้นวัฒนธรรมประเพณีของชาวล้านนาซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของอำเภอป่าซางและสืบสานที่มาที่ไปของอำเภอเวียงป่าซางว่ามีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์อย่างไรจากนั้นไม่นานจรัลก็ได้ก่อตั้งมูลนิธิส่งเสริมศิลปป็นล้านนาขึ้นที่จังหวัดลำพูนและเริ่มเขียนบทละครกลางแจ้งเรื่องใหม่คือเรื่อง “หอมพอกกับก้อแกง” โดยมีการสอดแทรกประเพณีและวัฒนธรรมของกระเหรี่ยงโปอาทิตเช่นการแต่งงานวิวต่างและพ่อค้าซึ่งจรัลคาดว่าจะจัดงานในครั้งนั้นเพื่อระดมทุนมาสร้างหอศิลป์สลาเลื่องแต่สุดท้ายก็มีปัญหาเรื่องการขอสถานที่ทำให้งานในครั้งนั้นไม่ได้เกิดขึ้นดังเช่นที่จรัลตั้งใจไว้</p>
พ.ศ. 2544	<p>จรัลได้มีโอกาสจัดงานละครกลางแจ้งอีกครั้งเนื่องในงานครบรอบ 50 ปีโรงเรียนอนุบาลลำพูนจังหวัดลำพูนซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการจัดงานเพื่อสืบสานการทำงานละครชุมชนไปยังเยาวชนรุ่นใหม่จากนั้นจรัลจึงคิดจัดงาน “คอนเสิร์ต 25 ปีโพล์คซองคำเมือง” ขึ้นโดยในช่วงกลางปีพ.ศ. 2544 จรัลก็ได้เริ่มเตรียมงานเพลงคำเมืองล้วนๆเพื่อใช้สำหรับงาน 25 ปีหนึ่งในเพลงที่กำลังเตรียมนั้นมีชื่อว่า “ดอกไม้เมือง” ที่พูดถึงดอกไม้พื้นเมืองในล้านนา ในปีเดียวกันนี้เองจรัลได้ออกผลงานเพลงบรรเลงชุด “ล้านนาซิมโฟนี” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหารายได้สมทบทุนในการสร้างหอศิลป์สลาเลื่องเป็นการเฉพาะวันที่ 17 สิงหาคมจรัลได้ขึ้นเวทีร้องเพลงที่ร้านอาหารสายหมอกกับดอกไม้ซึ่งกลายเป็นคืนสุดท้าย (ธเนศวร์ เจริญเมือง, 2546: 157)</p>

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

คำถามสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับคุณจรัล มโนเพ็ชร และ ศิลปินเพลงล้านนา

1. ความเกี่ยวข้องกับคุณ จรัล มโนเพ็ชร

- เคยร่วมงานหรือไม่อย่างไร
- คุณจรัล มโนเพ็ชร คือบุคคลที่เป็นอย่างไร
- ชื่นชอบเพลงไหนของ จรัล มโนเพ็ชร มากที่สุด เพราะอะไร ช่วยอธิบาย
- คิดว่าเพราะเหตุใด จรัล มโนเพ็ชร ถึงเป็นราชาของเพลงโฟล์คของคำเมือง ช่วยอธิบาย
- ระหว่างเพลงโฟล์คของคำเมือง กับ ตัวจรัล อะไรคือเอกลักษณ์ของเพลงคำเมืองมากกว่า

กัน ช่วยอธิบาย

2. เพลงโฟล์คของคำเมือง

- คิดว่าเพลงโฟล์คของคำเมือง คือเพลงอย่างไร ช่วยอธิบายความหมาย
- เพลงโฟล์คของคำเมืองมีจุดเด่นอย่างไร ช่วยอธิบาย
- เพลงโฟล์คของคำเมือง มีแนวทางของดนตรีเป็นอย่างไร ช่วยอธิบาย
- คิดว่าองค์ประกอบของเพลงโฟล์คของคำเมือง มีอะไรบ้าง (ในเชิงองค์ประกอบของเพลง

หรือดนตรี) ช่วยอธิบาย

- คิดว่าองค์ประกอบของเพลงโฟล์คของคำเมือง มีอะไรบ้าง (ในเชิงการสื่อความหมาย)

ช่วยอธิบาย

- คิดว่าองค์ประกอบใดของเพลงโฟล์คของคำเมือง ที่จะทำให้คนฟังเข้าใจเนื้อหา หรือ

จดจำทำนองได้ ช่วยอธิบาย

- คิดว่าเพลงโฟล์คของคำเมือง สามารถสื่อสารวัฒนธรรมของคนเหนือได้มากน้อยเพียงใด

ช่วยอธิบาย

- คิดว่ากลุ่มผู้ฟังเพลงโฟล์คของคำเมือง คือกลุ่มเป้าหมายใด

3. เพลงพี่สาวศรี

- รู้จักเพลงนี้หรือไม่อย่างไร
- คิดว่าเพลงนี้มีความหมายอย่างไร ต้องการสื่อถึงอะไร ช่วยอธิบาย
- กลุ่มเป้าหมายของเพลงนี้คือใคร
- เพลงนี้สามารถสื่อสารวัฒนธรรมชาวเหนือได้อย่างไรบ้าง ช่วยอธิบาย
- เพลงนี้มีองค์ประกอบใดบ้างถึงประสบความสำเร็จ ช่วยอธิบาย
- ศิลปินที่จะมาขับร้องมีส่วนในการตีความเพลงของผู้ฟังหรือไม่ ช่วยอธิบาย

4. แง่มุมการตลาด

- ถ้าจะมีการนำเพลงโฟล์คของคำเมืองกลับมาตีใหม่ คิดว่าต้องมีการปรับเปลี่ยนหรือไม่ และปรับเปลี่ยนอะไรบ้างเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มผู้ฟังสมัยใหม่ ช่วยอธิบาย
- คิดว่าถ้ากลุ่มผู้ฟังเพลง ไม่ใช่คนเหนือจะสามารถเข้าใจและซาบซึ้งในบทเพลงหรือไม่ ช่วยอธิบาย
- เพลงโฟล์คของคำเมือง สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ฟังสมัยใหม่ได้หรือไม่อย่างไร ช่วยอธิบาย
- เพลงโฟล์คของคำเมือง จะสามารถกลับมามีชื่อเสียงอีกครั้งต้องอาศัยปัจจัยใดบ้าง ช่วยอธิบาย
- ต้องใช้กลยุทธ์การสื่อสารใดเพื่อนำเพลงโฟล์คของคำเมือง ให้เข้าถึงกลุ่มผู้ฟังสมัยใหม่ ช่วยอธิบาย
- ระหว่างนำเพลงเก่าของศิลปินดั้งเดิมใหม่ กับ บทเพลงแต่งใหม่เลย อย่างไหนมีโอกาสประสบความสำเร็จมากกว่ากัน ช่วยอธิบาย
- ศิลปินท่านใดบ้างที่มีความเหมาะสมในการนำเพลงที่สาวครีมาขับร้องใหม่ และสามารถทำให้เพลงนี้เข้าถึงกลุ่มผู้ฟังสมัยใหม่ได้ ช่วยอธิบาย

***ขอคำแนะนำเพิ่มเติมว่าถ้างานวิจัยชิ้นนี้จะมีประโยชน์ต่อทั้งผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องในสายงานวงการเพลงในเรื่องของการตีใหม่บทเพลงการตีใหม่เพลงโฟล์คของคำเมืองการตลาดเกี่ยวกับวงการเพลง ควรจะให้งานวิจัยสื่อความหมายอะไรออกไปบ้าง ช่วยอธิบาย

คำถามสัมภาษณ์ผู้บริหารค่ายเพลง โปรดิวเซอร์เพลง ผู้จัดการคอนเสิร์ต

1. ความเกี่ยวข้องกับคุณ จรัล มโนเพ็ชร

- เคยร่วมงานหรือไม่อย่างไร
- คุณจรัล มโนเพ็ชร คือบุคคลที่เป็นอย่างไร
- ชื่นชอบเพลงไหนของ จรัล มโนเพ็ชร มากที่สุด เพราะอะไร ช่วยอธิบาย
- คิดว่าเพราะเหตุใด จรัล มโนเพ็ชร ถึงเป็นราชาของเพลงโฟล์คของคำเมือง ช่วยอธิบาย
- ระหว่างเพลงโฟล์คของคำเมือง กับ ตัวจรัล อะไรคือเอกลักษณ์ของเพลงคำเมืองมากกว่า

กัน ช่วยอธิบาย

2. เพลงโฟล์คของคำเมือง

- คิดว่าเพลงโฟล์คของคำเมือง คือเพลงอย่างไร ช่วยอธิบายความหมาย
- เพลงโฟล์คของคำเมืองมีจุดเด่นอย่างไร ช่วยอธิบาย
- เพลงโฟล์คของคำเมือง มีแนวทางของดนตรีเป็นอย่างไร ช่วยอธิบาย
- คิดว่าองค์ประกอบของเพลงโฟล์คของคำเมือง มีอะไรบ้าง (ในเชิงองค์ประกอบของเพลง

หรือดนตรี) ช่วยอธิบาย

- คิดว่าองค์ประกอบของเพลงโฟล์คของคำเมือง มีอะไรบ้าง (ในเชิงการสื่อความหมาย)

ช่วยอธิบาย

- คิดว่าองค์ประกอบใดของเพลงโฟล์คของคำเมือง ที่จะทำให้คนฟังเข้าใจเนื้อหา หรือ

จดจำทำนองได้ ช่วยอธิบาย

- คิดว่าเพลงโฟล์คของคำเมือง สามารถสื่อสารวัฒนธรรมของคนเหนือได้มากน้อยเพียงใด

ช่วยอธิบาย

- คิดว่ากลุ่มผู้ฟังเพลงโฟล์คของคำเมือง คือกลุ่มเป้าหมายใด

3. เพลงที่สาวศรี

- รู้จักเพลงนี้หรือไม่อย่างไร
- คิดว่าเพลงนี้มีความหมายอย่างไร ต้องการสื่อถึงอะไร ช่วยอธิบาย
- กลุ่มเป้าหมายของเพลงนี้คือใคร
- เพลงนี้สามารถสื่อสารวัฒนธรรมชาวเหนือได้อย่างไรบ้าง ช่วยอธิบาย
- เพลงนี้มีองค์ประกอบใดบ้างถึงประสบความสำเร็จ ช่วยอธิบาย
- ศิลปินที่จะมาขับร้องมีส่วนในการตีความเพลงของผู้ฟังหรือไม่ ช่วยอธิบาย

4. แง่มุมการตลาด

- ถ้าจะมีการนำเพลงโฟล์คของคำเมืองกลับมาตีใหม่ คิดว่าต้องมีการปรับเปลี่ยนหรือไม่ และปรับเปลี่ยนอะไรบ้าง

- คิดว่าถ้ากลุ่มผู้ฟังเพลง ไม่ใช่คนเหนือจะสามารถเข้าใจและซาบซึ้งในบทเพลงหรือไม่
- เพลงโฟล์คของคำเมือง สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ฟังสมัยใหม่ได้หรือไม่อย่างไร
- เพลงโฟล์คของคำเมือง จะสามารถกลับมามีชื่อเสียงอีกครั้งต้องอาศัยปัจจัยใดบ้าง
- ต้องใช้กลยุทธ์การสื่อสารใดเพื่อนำเพลงโฟล์คของคำเมือง ให้เข้าถึงกลุ่มผู้ฟังสมัยใหม่
- ปัจจัยทางการตลาด เรื่องต้นทุนมีผลต่อกระบวนการผลิตเพลงหรือไม่
- ระหว่างนำเพลงเก่าของศิลปินดังมารีเมกใหม่ กับ บทเพลงแต่งใหม่เลย

อย่างไรหนามีโอกาสประสบความสำเร็จมากกว่ากัน

- คิดว่ากลุ่มผู้ฟังเพลงรุ่นใหม่ อายุ 18-25 ปี มีลักษณะในการเลือกฟังเพลงอย่างไร กลุ่มนี้ชอบแนวไหนมีพฤติกรรมประมาณไหน
- ในฐานะผู้บริหารค่ายเพลง มีโอกาสหรือไม่ ที่จะนำเพลงโฟล์คของคำเมืองกลับมาทำใหม่ เช่น รีเมกด้วยการนำศิลปินปัจจุบันมา cover จัดคอนเสิร์ตรำลึกจรัส โดยศิลปินรุ่นใหม่ หรือ รูปแบบอื่นๆ
- จากข้อที่แล้ว อะไรคือปัจจัยที่มองเห็นโอกาสในการนำเพลงแนวนี้กลับมาทำใหม่
- ระหว่างเนื้อหาของเพลง กับ ศิลปิน อะไรคือปัจจัยดึงดูดกลุ่มเป้าหมายได้มากกว่ากัน
- ศิลปินท่านใดบ้างที่มีความเหมาะสมในการนำเพลงที่สาวครับมาขับร้องใหม่ และสามารถทำให้เพลงนี้เข้าถึงกลุ่มผู้ฟังสมัยใหม่ได้ ช่วยอธิบาย
- อะไรคือปัจจัยที่จะทำให้เพลงประสบความสำเร็จ (กรณีถามผู้จัดคอนเสิร์ต)

*** ขอคำแนะนำจากผู้ตอบสัมภาษณ์ทุกท่าน ว่าถ้างานวิจัยชิ้นนี้จะมีประโยชน์ต่อทั้งผู้เรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องในสายงานวงการเพลง ในเรื่องของการรีเมกบทเพลง การรีเมกเพลงโฟล์คของคำเมือง การทำการตลาดเกี่ยวกับวงการเพลง ควรจะให้งานวิจัยสื่อความหมายอะไรออกไปบ้าง***

คำถามสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้ฟังรุ่นใหม่

1. ชื่อ
2. อายุ
3. เพศ
4. อาชีพ
5. ชอบฟังเพลงแนวไหน
6. ศิลปินที่ชื่นชอบ
7. คอนเสิร์ตที่ชื่นชอบหรือเคยเสียเงินซื้อบัตรไปดู
8. ใช้เวลาการฟังเพลงนานแค่ไหนต่อวัน
9. ฟังเพลงในช่วงเวลาไหน
10. ฟังเพลงผ่านช่องทางไหน
11. เพลงโปรดของคำเมือง
12. เคยฟังเพลงโปรดของคำเมืองหรือไม่ รู้จักเพลงใดบ้าง
13. ชื่นชอบฟังเพลงโปรดของคำเมืองหรือไม่
14. ชอบหรือรู้จักผลงานเพลงไหนของ จรัส มากที่สุด เพราะอะไร
15. เคยฟังเพลงที่สาวครับหรือไม่ จำอะไรจากเพลงนี้ได้บ้าง อะไรคือจุดเด่น
16. คิดว่าเพลงนี้มีความหมายอย่างไร เห็นวัฒนธรรมชาวเหนืออะไรบ้างผ่านเพลงนี้
17. คิดว่าอะไรคือจุดเด่นของเพลงโปรดของคำเมือง
18. ต้องมีองค์ประกอบใดบ้างถึงจะเป็นเพลงโปรดของคำเมือง
19. ถ้ามีการนำเพลงนี้กลับมาตีใหม่ อยากเห็นศิลปินคนไหนเป็นคนขับร้อง
20. ถ้ามีการนำเพลงนี้กลับมาตีใหม่ อยากเห็นอะไรใหม่ๆ ในเพลงบ้าง
21. รู้สึกอย่างไรถ้ามีการนำกลับมาขับร้องใหม่
22. ถ้าเพลงนี้ถูกนำมาขับร้องใหม่ หรือเพลงของจรัสนำกลับมาขับร้องใหม่แบบรวมอัลบั้ม จะยอมจ่ายเงินซื้อหรือไม่
23. ถ้ามีการจัดคอนเสิร์ต รวมเพลงจรัส คิดว่าจะอยากไปชมคอนเสิร์ตนี้หรือไม่
24. อะไรคือปัจจัยที่จะอยากไปดูคอนเสิร์ต ระหว่างศิลปินหรือเพลง หรือบริษัทที่เป็นคนจัดหรืออื่นๆ
25. อยากให้คอนเสิร์ตเป็นอย่างไร
26. รู้สึกอย่างไร กับการนำเพลงเก่ามาทำใหม่
27. ระหว่างการกลับไปฟังเพลงนี้โดยต้นฉบับร้อง กับมีคนนำมาร้องใหม่ แบบไหนอยากจะฟังมากกว่ากัน

***ขอคำแนะนำเพิ่มเติมว่าถ้างานวิจัยชิ้นนี้จะมีประโยชน์ต่อทั้งผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องในสายงาน
วงการเพลงในเรื่องของการรีเมกบทเพลงการรีเมกเพลงโพล์คของคำเมืองการทำการตลาดเกี่ยวกับ
วงการเพลง ควรจะให้งานวิจัยสื่อความหมายอะไรออกไปบ้าง ช่วยอธิบาย

ประวัติเจ้าของผลงาน

ชื่อ-สกุล	กฤติน วงศ์กริษา
อีเมล	kongjukkittin@gmail.com
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2550	คณะนิเทศศาสตร์ สาขาวิชาวิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง และ ภาพยนตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
ประสบการณ์การทำงาน	
ปัจจุบัน	บริษัท เดนเวอร์เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด (Assistant sales manager)
พ.ศ. 2557	บริษัท พีเพิลมีเดีย จำกัด (Senior media consultant account executive)
พ.ศ. 2556	บริษัท เอช พลัส แชนแนล จำกัด (Account Executive)
พ.ศ. 2550	ศิลปินในสังกัด GMM GRAMMY <ul style="list-style-type: none"> - อัลบั้มไมค์ไอดอล เจ้าของเพลงตัวจริงหรือเปล่า - อัลบั้มดรีมออน เจ้าของเพลงชื่อเวลา และ เพลงขอเป็นคนหนึ่ง - เจ้าของเพลงรักกันไว้เถิด ประกอบละครเจ้าสาวไร่ส้ม ทาง ไทยทีวีสีช่อง 3 - นักจัดรายการวิทยุคลื่น Dance planet radio

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้สิทธิในวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

วันที่ 14 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2566

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) ภาณุวิช วรรณวิจิตร อยู่บ้านเลขที่ 15/8

ซอย สุขุมวิท 5 ซ.5 แขวง 16 ถนน พญาไท ตำบล/แขวง ท่าแร้ง

อำเภอ/เขต บางเขน จังหวัด กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10220

เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ รหัสประจำตัว 7530301816

ระดับปริญญา ตรี โท เอก

หลักสูตร นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารธุรกิจบันเทิงและการผลิต

คณะ นิเทศศาสตร์ ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า "ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ" ฝ่ายหนึ่ง และ

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ตั้งอยู่เลขที่ 119 ถนนพระราม 4 แขวงพระโขนง เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร 10110 ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า "ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ" อีกฝ่ายหนึ่ง ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ และผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ ตกลงทำสัญญากันโดยมีข้อความดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิขอรับรองว่าเป็นผู้สร้างสรรค์และเป็นผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในงานวิทยานิพนธ์ / สารนิพนธ์หัวข้อ

วิทยานิพนธ์หัวข้อ เสนอแนะและทราลข้อความหมายเพลงโฟล์คซองคำเมืองของ จรัล มโนเพ็ชร
เพื่อกลุ่มผู้ฟังสมัยใหม่ กรณีศึกษาเพลง "หัลลาวัง" The Content and Meaning of the Folk Song
by Jarun Manophet for Modern-Age Listeners: A Case Study of "Pi Saokrob" song

ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ (ต่อไปนี้จะเรียกว่า "วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์")

ข้อ 2. ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิตกลงยินยอมให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิโดยปราศจากค่าตอบแทนและไม่มีกำหนดระยะเวลาในการนำวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงการทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชน ให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนา งาน ให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น อนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิโดยจะกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดด้วยหรือไม่ก็ได้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน หรือการกระทำอื่นใดในลักษณะทำนองเดียวกัน

ข้อ 3. หากกรณีมีข้อขัดแย้งในปัญหาสิทธิในวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ ระหว่างผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิกับ บุคคลภายนอกก็ดี หรือระหว่างผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิกับบุคคลภายนอกก็ดี หรือมีเหตุขัดข้องอื่นๆ เกี่ยวกับ ลิขสิทธิ์ อันเป็นเหตุให้ผู้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิไม่สามารถนำงานนั้นออกทำซ้ำ เผยแพร่ หรือโฆษณาได้ ผู้อนุญาตให้ ใช้สิทธิยินยอมรับผิดชอบและชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิในความเสียหายต่างๆ ที่เกิดขึ้นแก่ผู้ได้รับ อนุญาตให้ใช้สิทธิทั้งสิ้น

สัญญาฉบับนี้ทำขึ้นสองฉบับ มีข้อความเป็นอย่างเดียวกัน คู่สัญญาได้อ่านและเข้าใจข้อความในสัญญาโดยละเอียดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อให้ไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน และเก็บรักษาไว้ฝ่ายละฉบับ

ลงชื่อ..... ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ
(กวีเด่น วรดีภักดิ์)

ลงชื่อ..... ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ
(อาจารย์ อภิญญา จุลพิสิฐ)
ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดและศูนย์การเรียนรู้

ลงชื่อ..... พยาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กฤติกา ลิ่มลาวัลย์)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ลงชื่อ..... พยาน
(ดร.ปีเตอร์ กัน)
ผู้อำนวยการหลักสูตร/ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร